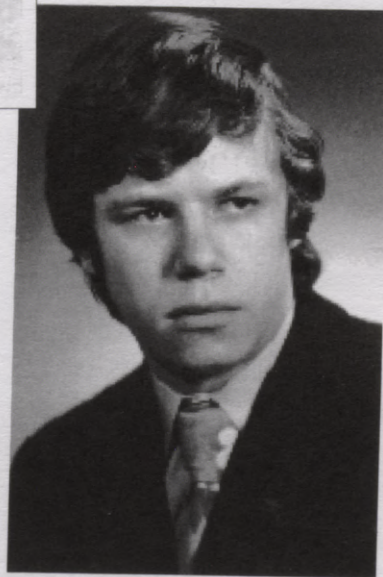
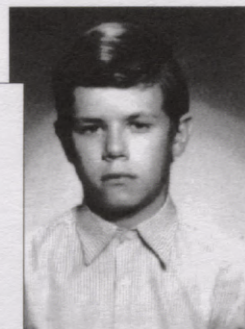
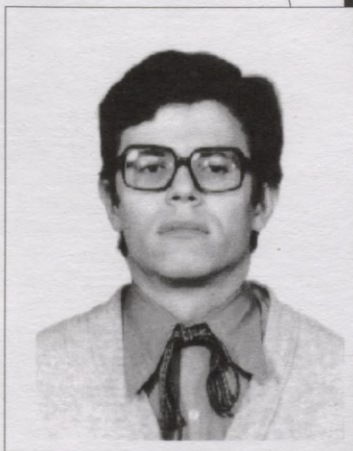
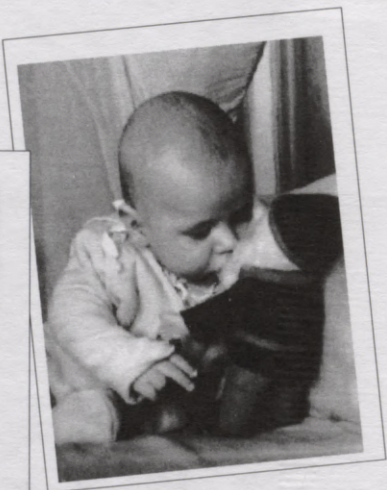
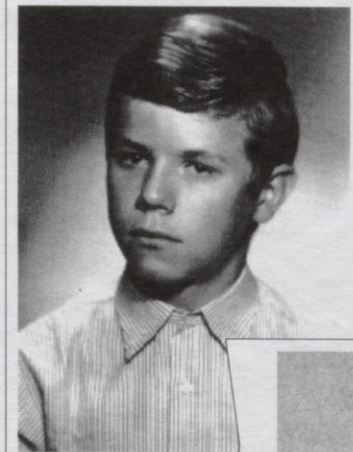
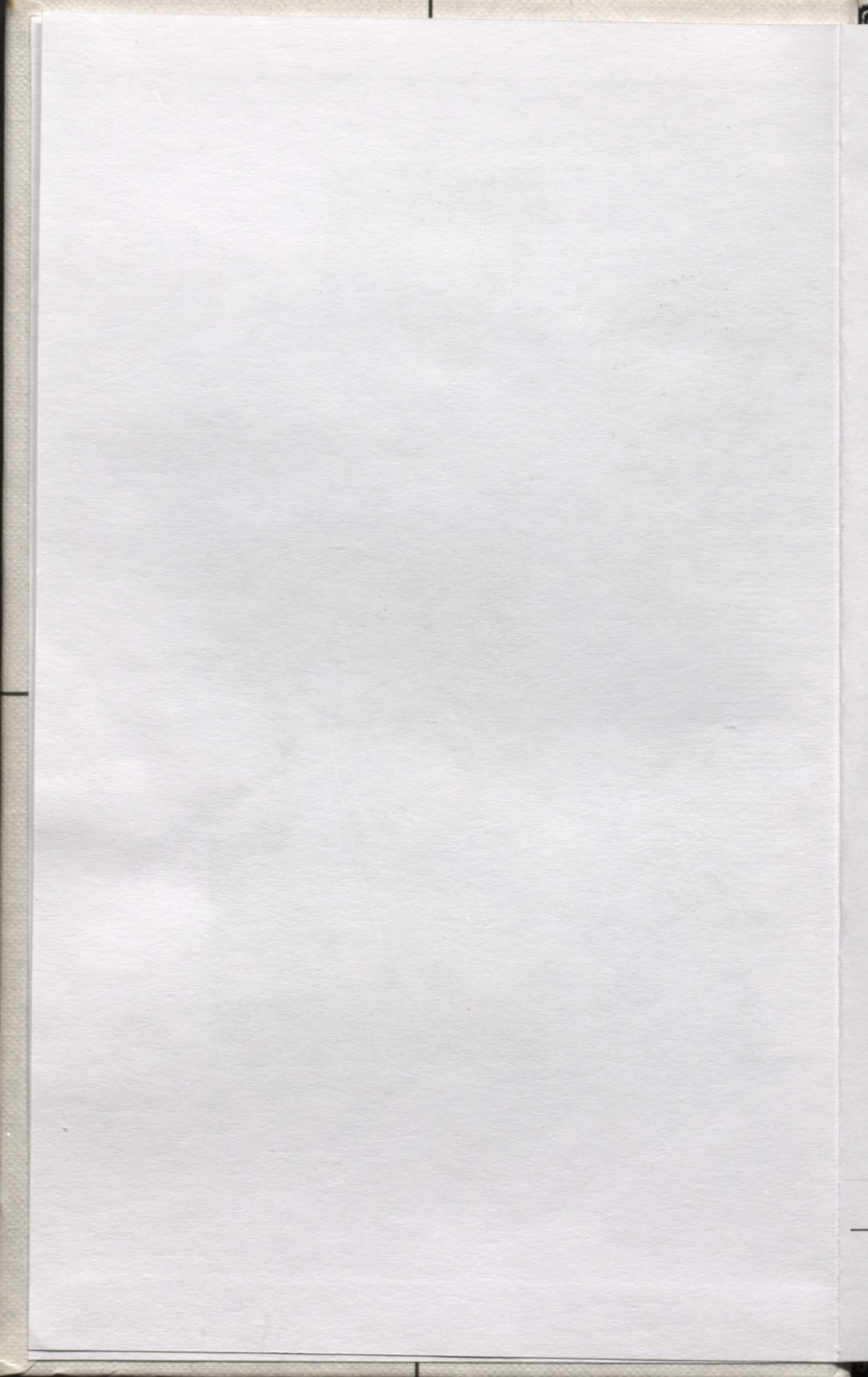

Klāvs Elsbergs

1970
1987

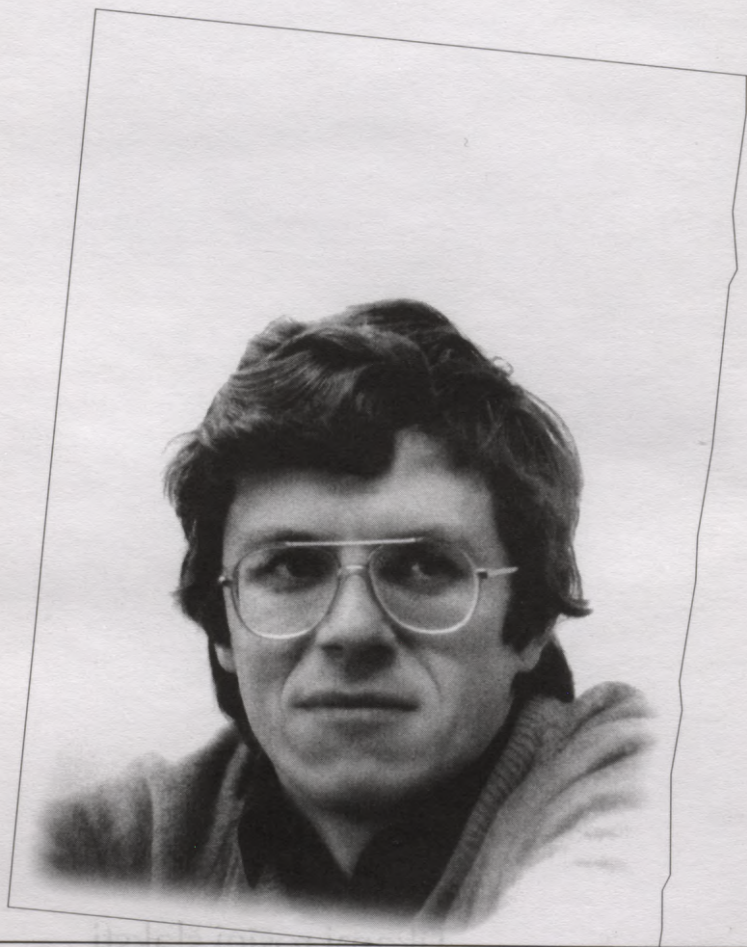

Tikami rosīgi šlaksti

1968

L 2000-3
579

33208

L

Klāvs Elsbergs

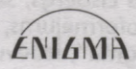
Laijujas Nacionālais
BIBLIOTĒKA

Tikami rosīgi šlaksti

raksti un intervijas
vēstules
piezīmes
atmiņas
bibliogrāfija

ISBN 9984-834-30-2

1970
1987

© Klāvs Elsbergs, 1987
© Amanda Aizpuriete, Viens Beļģis, Beļģis,
Izēse Zanders, Mārtiņš Zeltiņš, 2000
© Māris Bēzons, Leonīds Bļodnieks, Jāzeps Danovskis,
Guntars Janiņš, Aleksandrs Karsnovs, Andris Krieviņš,
Ojārs Mārtinsons, Ojārs Zentovs, foto, 2000
© Tēns Ausiņš, Jānis Elsbergs, sērtotums, 2000
© Māris Muzikārs, foto, 2000
© Izdevniecība "Enigma", 2000

Grāmata izdota ar Kultūrkapitāla fonda
atbalstu

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

0300014704

Sastādītāji
Irēna Auziņa un Jānis Elsbergs

Māksliniece
Māra Muskare

Grāmatā izmantoti
Leonīda Bļodnieka (1. vāka foto), Oļega Zernova (4. vāka foto),
Māra Bērsona, Jāzepa Danovska, Gunāra Janaiša,
Aleksandra Karzanova, Andra Krieviņa, Ojāra Martinsona un
ģimenes arhīva foto

ISBN 9984-634-30-2

- © Klāvs Elsbergs, 1987
- © Amanda Aizpuriete, Vizma Belševica, Kārlis Belševics,
Inese Zandere, Mārtiņš Zelmenis, Egils Zirnis, 2000
- © Māris Bērsons, Leonīds Bļodnieks, Jāzeps Danovskis,
Gunārs Janaitis, Aleksandrs Karzanovs, Andris Krieviņš,
Ojārs Martinsons, Oļegs Zernovs, foto, 2000
- © Irēna Auziņa, Jānis Elsbergs, sakārtojums, 2000
- © Māra Muskare, noformējums, 2000
- © Izdevniecība „Enigma”, izdevums, 2000

ES NEESMU VIENTUĻŠ

es neesmu vientuļš
nu kā lai
dzejas priekš vientuļiem rakstu

kad ikdienas vilnis man uzguļ
ar tīkami rosīgu šļakstu

es neesmu jocīgs
nu kā lai
dzejas priekš jocīgiem rakstu

tik naktīs es laimīgi kļūstu
pie virtuves galda par ākstu

tīkst vientuļi vientulībā
un jocīgie jocīgi klaigā

un es viņu vietā skatos
bērniem un nāvei vaigā

SASTĀDĪTĀJU PAVADVĀRDI 23

Skumja un lēnīga ir bijusi mūsu rosība, tomēr beidzot turam rokās Klāva Elsberga Rakstu trešo, pēdējo, sējumu.

Gandrīz katrs rakstnieks savureiz izsakās par literatūru un dzīvi. Šim izdevumam izvēlējamies, mūsaprāt, interesantākos Klāva publicistiskos darbus, balsis ierakstu, intervijas. Raksts „Par jaunu Van Gogu” var tikt vērtēts arī kā savdabīgs manifests.

Mums pieejamās Klāva vēstules šeit nodrukātas gandrīz pilnā apjomā. Apaļās iekavas (..) norāda izlaidumus: atsevišķus vārdus, teikuma daļas vai rindkopus. Izlaisti ir vai nu lasītājam no malas pilnīgi nesaprotami stilistiski gājieni (gari būtu jāskaidro, un tik un tā paliktu neskaid-rības), vai arī — retumis — teksta daļas, kas skar reālas un dzīvas personas. Līdzīgu iemeslu dēļ kvadrātiekvās [...] liktie vārdi aizvieto oriģinālā lietotos. Zemsvītras piezīmēs paskaidrots tas, ko lasītājs, mūsaprāt, varētu gribēt zināt.

Piezīmju nodaļas teksti savākti no dažādu gadu pierakstiem blociņos un uz lapām un lapiņām. Izvēli noteicis mūsu priekšstats par jaunrades virtuves atsegšanas pieļaujāmības robežām un lietderību vai interesantumu.

Piemiņas rakstu un atmiņu nodaļā apkopota neliela, taču būtiska daļa no tā, ko vajadzētu un ko katrs no autoriem spējis pateikt par Klāvu, viņa dzīvi, darbu un nāvi.

Diemžēl šā sējuma iznākšanu nepiedzīvoja tā līdzstrādnieces Genovefa Bērsone un Skaidrīte Sirsone. No sirds pateicamies visiem, kas mums un izdevniecībai palīdzējuši un kas pacietīgi sagaidījuši Rakstu noslēgumu.

Irēna Auziņa
Jānis Elsbergs

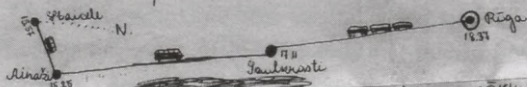
Rīga, 1970 g. 29. VII.

Yhixki, Pjop-taps!

Kā, Ter tu? Lipekšā iet? Ēt, ka Tu vēl neesi dabūjis to maršu albāmu.
Vai Lipekša ir liela pilosta? Kāda viņa vispār irskatās?

Star Rīgu un Voronežu laiskam ir kaut kādas kultūras saites.
Tās braukstiel uz Voronežu, bet Rīgā jau visosogs Voronežas teātris.
Vispār ir kaut kāda putra. Pārīgu maišās ar Padomju Armijas
teātris ar caviem, gastroliem."

Ko Staivels pārtraucu mājās diezgan sen. Es atskulos pa marš-
rutei Staivels - Linaši - Paulkavasti - Rīga. Tas bija viens trass
brauciens ar visādu pārveēanos. Ja to uzņem, tas irskatās
īstads.

Dabruvis Rīgā palieku oļmo. Ir Angjru. Tad es izvesēlojps un oāku
paldēst Maīnmoi. Mēs esam sadalījuši mājās darbus uz pusēm.
"Konditētos" nāvis reparatār. Vakar bija otrkāsti Bro. Kā tu esi,
"muins uz balssna ir komposta kaste. Mē tad Bro ar vanu
spēdīgu vārdu pateisa, ko putni ar mūsā balssna, del tās kastes
vā izfarījuši. Šodien bija pa laogu elidojio istabā balodis. Dūdams
bija lala bajomā. Vēnš tusa - "vau-nau!" un, "Mils, mīls" Mēs
atstājām loogu, bet ois plūckens tie rēdējs uz tā elektriskā oļdēbaja
tad es viņu pakaudēju, viņš, pārclaidies uz gleznu, ~~atdāja~~
tve piemējas sīmi.

Gaidu Teri Atmājšo

1970

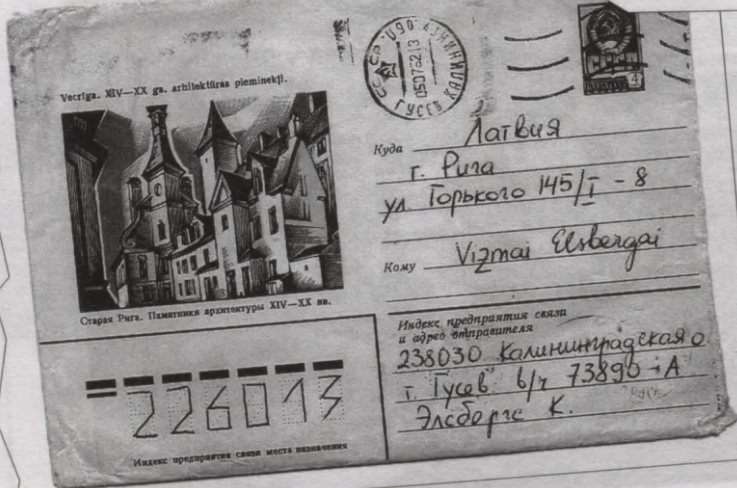
Vēstule audžutēvam Zigurdam Elsbergam. 1970. gads.

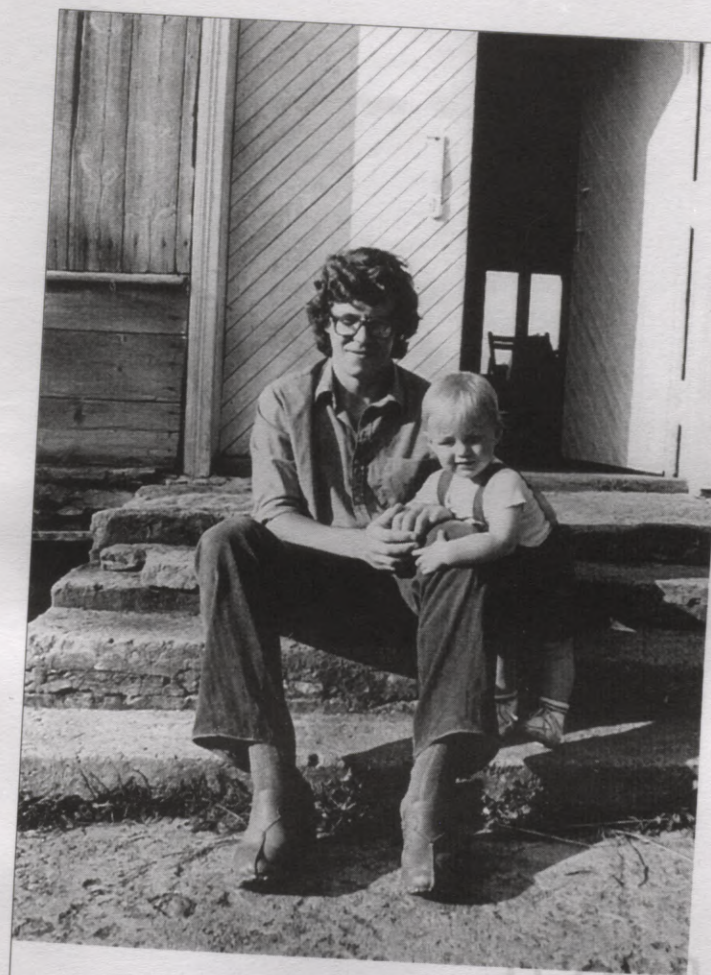
Klāvs – pionieris Rīgas 11. vidusskolā. 1971. vai 72. gads.
(ceturtajā rindā trešais no kreisās)

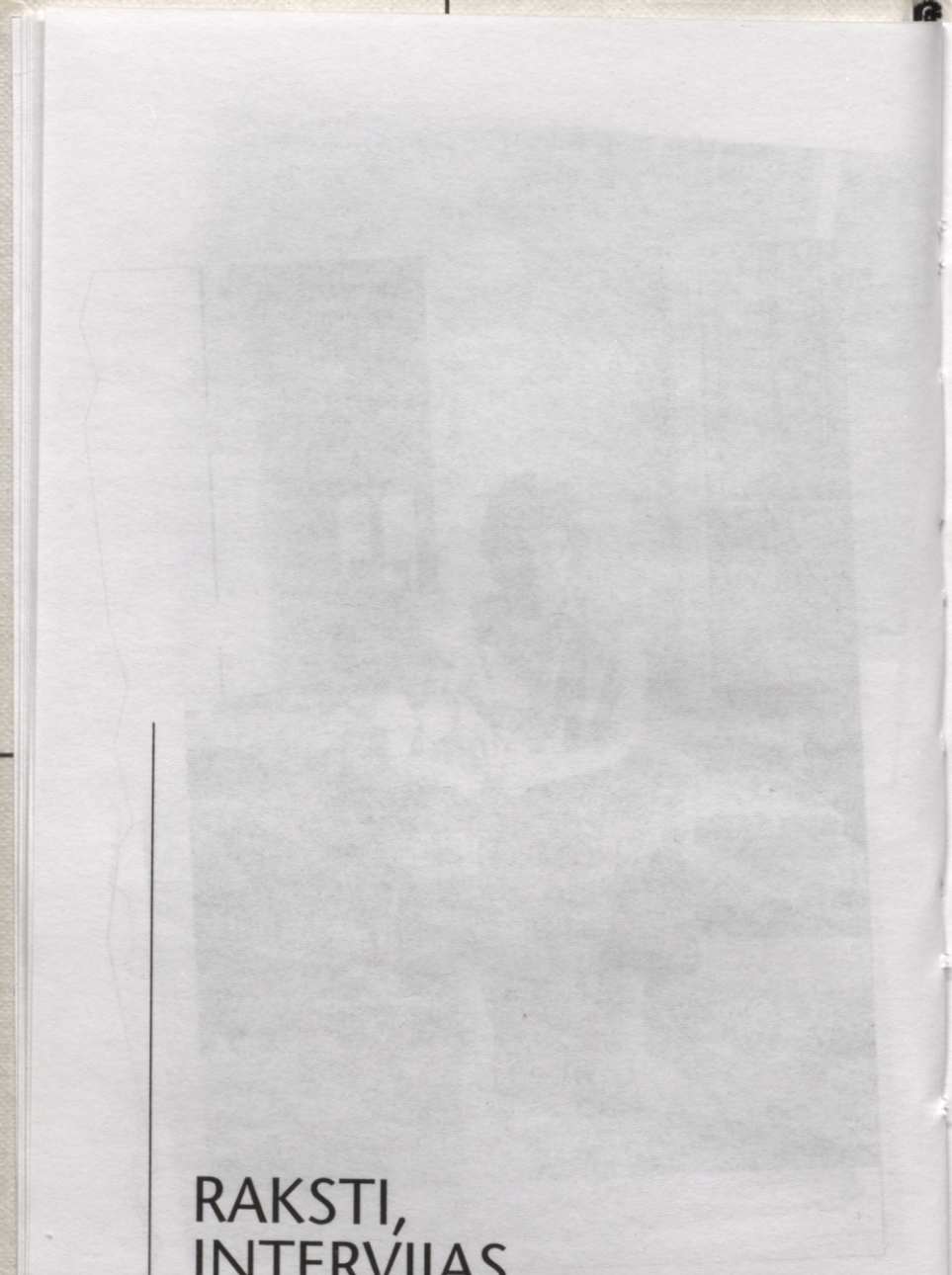
Klāvs un Irēna
Rīgā pie nama Vesetas ielā 8. 1982. gads.

Karavīra vēstule. 1982. gads.

Klāvs un Matīss Inešu ciema "Lejaskliģēnos".
1983. gads.

RAKSTI,
INTERVIJAS

PAR JAUNU VAN GOGU

Pasaules skatījuma būtība nevar mainīties bieži, un tai nav nemaz tik daudz iespējamu variantu, toties rakursu skaits arvien bijis bezgalīgs. Katrs mākslinieks ir spiests izgudrot riteni no jauna. Pelēcība uzrodas, kur tas nav izdarīts.

14 | Ļevs Tolstojs savulaik teicis: sabiedrībā allaž noklausāmas izplatītas atziņas, ka ar neatlaidību var apgūt amata iemaņas, un vienmēr atradīsies cilvēki, kam amatnieka ražojums patiks. Lielais rakstnieks uzskatīja, ka viņa laikā vērojama neparasta parādība: vairums ļaužu, nododamies mulķīgām, nelietderīgām un bieži vien pat neētiskām nodarbēm, proti, producēdami un lasīdami grāmatas, producēdami un aplūkodami gleznas, producēdami un skatīdamies lugas, ir svēti pārliecināti, ka līdz ar to viņi dara kaut ko gudru, derīgu un cildenu. Ja jau mākslas darbi ir tādi veselīgi, cilvēka garam noderīgi, viņi spriež, tad jācenšas, lai to būtu pēc iespējas vairāk. Bet viņi neņem vērā, ka mākslas darbs vērtējams pēc tā, ko saka, kā saka un cik patiesi saka autors, un ka no visiem trim viedokļiem pilnvērtīgi darbi rodas reti.

Gadiem garās dzejas manuskriptu rindas izdevniecībā liecina, ka arī mūsu dienās un pie mums notiek šāda „cīņa par kvantitāti“. Izdevniecības „tiklam“ gan nav bezizmēra acis, bet pārsteidzoši daudz no lielā kvantuma tomēr izlaužas cauri.

Lasītāja dezorientēšana var dārgi maksāt. Lasītāju neinteresē morāles maksimas, patiesības par māti, tautu, vēstu-

ri un Zemes likteni pašas par sevi. Viņu interesē, kā māksli-
nieka dvēsele (ar kuru būtu vērts identificēties) tepat kon-
krētajā esamībā meklē, ko un kā patiesi teikt. Kā tā cieš un
kā atrod.

Vai jūs atceraties,

Ar kādu briesmīgu jaudu,

Slavas zenītā nonācis,

Par jaunu Gogu

Kāvās van Gogs?

(„Einšteiniāna“)

Gribas bilst dažus vārdus par vienu no dzejas iespēja-
miem parametriem, proti, par patosu. „Patosa kā garīgas
kaisles“ (J. Rokpelnis) trūkums, manuprāt, jau kļūst nepa-
ciešams. Patosu es saprotu diezgan plaši — tas ir sakņoties
tagad un šeit, šajā tautā. Visu redzēt, visu just, visu teikt.
Tirā veidā tas pastāv O. Vācieša dzejā, savus rakursus spilgti
kopj J. Peters un V. Avotiņš, U. Bērziņš un J. Rokpelnis,
A. Rancāne un J. Kunoss. Runa ir par dzejiski spilgtu, ie-
darbīgu patosu.

15

Dzejai nav lielāka ienaidnieka par konjunktūru, kas iero-
bežo rakursu skaitu un iegrožo emocionālo attieksmi. Ne-
atkarīgi no mūsu gribas patoss (ideja) un poētiskā iz-
teiksme nav atdalāmi viens no otra. „Ikvienš mēģinājums
atdalīt mākslinieciskuma un idejiskuma jēdzienus ir ab-
surds. Viss mākslinieciski nevarīgais ir galēji bezidejisks. Cē-
la ideja netalantīgā izpildījumā izblāv, zaudē jēgu un spēju
kādu aizraut,“ vēlreiz atgādina kinokritiķis O. Popcovs („Li-
teraturnaja gazeta“ 1983, 40. num.). Dzejniekam būtu ob-
ligātas nemitīgas rūpes par savas poētikas svaigumu un ie-
tīlpību, kas ļautu ķerties pie jebkuras tēmas. Teiksim,
O. Vācieša dzejā publicistikas elementi ir organiski un pār-
liecinoši, bet no mazāk ietilpīgas (vai sastingušas) poētikas

tie it kā lec laukā. Majakovskis cīnījās ar vārdu kā reti kurš. Uzskatīt viņu par dogmu? Apdainot jubilejās?

Manuprāt, savas poētikas tilpuma apzināšanās ir viens no momentiem, kāpēc t.s. divdesmitgadnieku dzejā nav daudz risinātas lielās tēmas — tautas liktenis, vēsture, globālās problēmas. Par tām nupat ir jau uzrakstīts pietiekami daudz viduvēju darbu; godīgāk ir poētisku gatavību nesaņiegušiem nevairot to skaitu.

Gados jauniem autoriem mēdz pārņemt dzīves pieredzes trūkumu. Bet dzīves pieredze mūsdienās ir citādāka. Arvien vairāk ir jaunu cilvēku, kas augstskolu solos uzņem lielus daudzumus sekundārās (ne dzīves realitātē smeltās) informācijas. Likumsakarīgas ir kvalitatīvas izmaiņas jauno dzejā. Nez vai ir vērts prasīt visu dzīves izpausmju izbaudīšanu uz savas ādas kā ķīlu „īstai” rakstīšanai. Arī pēc informācijas fragmentiem jūtīgs (plus talantīgs) cilvēks var pateikt par dzīvi ļoti daudz. Spoguļa lauskā var redzēt to pašu, ko veselā spogulī. Izšķirošais, protams, ir poētiskais galaprodukts.

Vēsture nosvērs visu. Kurš gan uzskata sevi par fonu, par „pelēko straumi”? Vien nevajadzētu aizmirst, ka nebūt fonam bieži vien ir sāpīgi, pat kaitīgi veselībai.

[1983]

KAD MĒS AUGĀM

Kad mēs augām, tad tā negāja, kā tagad iet. Bija sešdesmito gadu beigas un septiņdesmito sākums, laukos un pilsētā, ekonomikā un ideoloģijā parādījās dažas nevēlamas tendences (kaut vai ekstensīvā ražošana un cilvēka faktora ignorēšana), par kurām nu sacīts, tās pārvarot, „tik un tā” mēs pastāvēsim un uzvarēsim. (Bet kaut nu šīs tendences būtu izpalikušas.)

Kā nu kurai paaudzei palaimējas ar laiku, kurā tai jātaisa savs garīgais uzrāviens... Tendences atstāja pēdas sabiedrības apziņā (latvieši mīl runāt pa kaktiem!), un dažā jaunā, kritiski nenobriedušā dvēselē koši uzriedēja nihilisms.

Un tieši šo nihilismu mēs pūlamies drusku apkarot ar viņa paša ieročiem! Dažu savu vienaudžu (M. Melgalva, E. Zirņa, „jauno dusmīgo” rakstnieču) darbos es redzu citādākas, kritiskas, bet nepārprotami labdabīgas estētikas asniņus, kas būtu laistāmi.

Manuprāt, pašlaik vajag īpašus socioloģiskus pētījumus, lai uzzinātu, ko un kā publika tiešām izlasa. Jo auditorija ir piesardzīga un viltīga, tā zina, kas tiek par labu atzīts, un uz vientiesīgi tiešiem jautājumiem dod tikai vēlamās atbildes. Inventarizācija jātaisa ne jau tāpēc, lai varētu veiksmīgāk lasītājam iztapt, bet kaut vai tāpēc, ka literatūru arvien vairāk apdraudēs masu informācijas līdzekļi, sadzīves skaitļotāji un — to dzemdinātais „pusvadītāju romāns”. Šur tur pasaulē daudzi — arī bijušie hipiju ideologi — jau rada literārus (?) darbus, kuru sižetus (un, dabīgi,

arī izrietošo morāli) lasītājs varēs izspēlēt pēc sava prāta. Arī pie mums tiek šajā virzienā domāts — vismaz žurnāls „Liesma“ raksta par to. Būtu laikus jātiek skaidrībā par literatūras vietu mūsdienu cilvēka apziņā, par literatūras strātējību.

Un beigās viens pusnapietns moments. Mēs gausi ie-nākot literatūrā. Uz to gribētos iebilst, ka mēs varbūt tik daudz nerakstām par tautas likteņtēmām, toties mums ir vairāk bērnu. Ja ņemsim kādus astoņus patlaban izcilākos vidējās paaudzes dzejniekus laikā, kad viņiem vēl nebija trīsdesmit, un astoņus mūsu izcilākos (lai cik smieklīgi tas arī izklausītos), tad rezultāts būs 14 pret 5. Nav taču izslēgts, ka daļa mūsu censonīgā spraunuma apbedīta pie-čurātos autiņos.

[1986]

PAR DAŽIEM KONGRESA ZIBENIEM

lespaidīgais rakstnieku forums nebija tukša uguņošana, tur plaiksniņās īsti zibeņi un rūca īsti pērkonī, un pēc kārtīga negaisa mēdz būt vieglāk elpot. To rādīs laiks. Vārdā nosaukts tika daudz kas.

Kā zināms, rakstnieki ir aicināti būt par tautas sirdsapziņu, un sirdsapziņa jau netiksminās par neiznīdējami daļo mūsu dvēselēs, bet urķē un plēš dzīvu. Tāpēc kongresā tika runāts galvenokārt par to, kas mūsu valstī glābjams, labojams un turpmāk darāms citādi, tāpat arī par to, kas literatūru vēl traucē vienmēr būt sirdsapziņai. Daži citāti un piezīmes.

„Būtu visai naīvi iedomāties,” teica Vladimirs Bēkmanis, „ka stagnācijas izpausmes mūsu sabiedrībā, par kurām tika runāts PSKP XXVII kongresā, nav ietekmējušas cilvēku, to skaitā literātu, psihi. Vārdu neatbilstība darbiem, birokrātijas un korupcijas sērga, beigu beigās — iesīkstējis paradums strādāt pa roku galam — vai tad tā nav ideāla vide skepses attīstībai? (..) Sociālā noguruma sindromu — kaiti, kas laidusi dziļas saknes un ko veicinājis ilgstošais atklātības trūkums, — nevar izārstēt tikai ar aicinājumiem domāt un rīkoties ne tā, kā agrāk. (..) Lai stāvokli labotu, nepieciešamas dziļas pārmaiņas sabiedrībā valdošajā atmosfērā, mūsu attiekmē pret darbu — jebkuru darbu.”

Sociālā noguruma sindroms laikam gan nav specifiski igauņisks fenomens. Tas ilgstoši izpaužies arī pie mums — īpaši sāpīgi, manuprāt, jaunatnes vidū. Bet mūsdienu jau-

natnes attēlošanā joprojām pastāv noklusētas tēmas, dažādi tabu. Tā, piemēram, esmu lasījis kādu garstāstu, kas vienā nesen rīkotā, pēc dalāmajām summām spriežot, visnotaļ solidā prozas konkursā neguva ievēribu. Šai darbā atklāti fiksēts kāda jaunekļa dvēseles stāvoklis pāris dienas pirms aiziešanas armijā. No profesionālā viedokļa garstāstā ir kompozīcijas un stila kļūdas, bet vai tikai tāpēc tas tika ignorēts? Un vēl — tas gan vairs neattiecas uz augšminēto garstāstu — vai var patiesi uzrakstīt par armijas dzīvi, ja nepiemin kaut vai nenormālās attiecības, kas nereti veidojas starp „dembeljiem” un „jauniņajiem”? Šādu jautājumu kongresa dzejas komisijas sēdē uzdeva maskavietis J. Poļakovs.

„Iedomājieties, ka jūs sūta izlūkgājienā,” teica Daņiils Graņins. „Izpildījuši uzdevumu, jūs atgriezaties un pavēstāt, ka esat saskaitījuši simt ienaidnieka tankus. „Nu nē!” jums saka. „Pārāk daudz! Ziņojiet, ka ne vairāk par divdesmit. Tā būs labāk.” Tādā stāvoklī vēl nesen atradās mūsu literatūra.” D. Graņins atzīmēja, ka tāpēc mūsu literatūras antivaroņi salīdzinājumā ar Rastinjaku, Smerdjakovu, Jago, Kļimu Samginu vai Tartifu gandrīz vienmēr izskatās vārgulīgi, nekaitīgi un pamuļķi.

Runa ir par attieksmi pret darbu un īpatnēju pienākuma izpratni izdevniecību un periodisko izdevumu redakcijās un virs tām stāvošās instancēs. Jāpanāk, lai mūsu literatūras „tehniskās kontroles nodaļas” uzlabotu, nevis grautu produkcijas kvalitāti — šī doma vairākkārt skanēja no Kremļa pils tribīnes. Kā būs turpmāk?

„Vispirms jāapzinās, ka joprojām ļoti stabilas ir vulgārā konservatīvā optimisma pozīcijas. Iefiltrēdamies mūsu ideoloģijā, mūsu literatūrā un kritikā, tas spēj nodarīt milzīgu ļaunumu sabiedrības garīgajai attīstībai. Būtībā tas ir aiz mundrām frāzēm un starojoša smaيدا paslēpts sociālā pesimisma paveids. Tas enerģiski noliedz dziļākas pretrunas

cilvēka un sabiedrības dzīvē, tāpēc tik aizdomīgi uztver jebkuru ierastās kārtības konstruktīvu kritiku. No šāda „optimisma“ viedokļa traģiskais patoss nevar būt dzīvi apliecināošs, jo atsedz spilgto kontrastu starp realitāti un cilvēcisko ideālu. Vulgārajam optimismam, kas tīši vai netīši pieņem vēlamo par esošo, nav nekā kopīga ar vēsturisko optimismu, tas ir tiešs vēsturiskā optimisma pretstats,” raksta kritiķis Jevgeņijs Sidorovs („Literaturnaja gazeta”, 23. jūlijā).

Un tomēr ierēdnieciskais „optimisms” var būt tikai viens no literatūras remdenuma iemesliem, bet ne attaisnojums.

► „Man gribējās pašam pārliecināties, vai tiešām mītiskais „krievu lācis” ir tik briesmīgs,” teica amerikāņu rakstnieks Patriks D. Smits, dalīdamies atmiņās par savu pirmo viesošanos Padomju Savienībā pirms trim gadiem. „Es šeit sastapu viesmīlīgus, augstsirdīgus, draudzīgi noskaņotus un sirsnīgus ļaudis. Es sapratu, ka amerikāņi un padomju cilvēki ir ļoti līdzīgi, ka mums ir daudz kopīga. Ja mūsu tautas varētu iepazīties tuvāk, nesaprašanās izzustu kā lietus aizskaloti putekļi.” Par reālisma un savstarpējas cieņas deficītu valstu attiecībās runāja Sergejs Zaligins, citi delegāti. Labas gribas spēles lika sapriecāties vēl vairāk — var taču dzīvot draudzīgāk nekā līdz šim. Bet tad pēkšņi — kā dunka pakrūtē — miera idejas profanācija.

Pļavniekos, llūkstes un Deglava ielas stūrī, vairākas dienas mētājās neliela, no finiera taisīta nošķelta piramīda — gaudens, apdriskāts, nožēlojams veidojums. Uz netīri baltajām šķautnēm gaišziliem burtiem — „ES BALSOJU PAR MIERU”. Ar šo nejēdzīgo un, protams, netīšo ideoloģisko diversiju vaigu vaigā sadūrās vairāki tūkstoši cilvēku... Cik formāli mēs reizēm cīnāmies par mieru Zemes virsū un cik tas ir paradoksāli — formāli cīnīties par paša dzīvību.

Pļavnieku sakarā nāk prātā Grigorija Baklanova runas fragments.

„Par neskarto zemju apguvējiem sacerētas dziesmas un grāmatas. Bet mūsu pilsētas pakāpeniski aizņem aramzemju platības. Šīs zemes ir nenovērtējamas, tās devušas maizi daudzām paaudzēm, taču cenas tām it kā nav, tās nav jāpērk. Un celtniekiem — kaut kas neiedomājams! — izdevīgāk ir būvēt uz izlīdzinātas aramzemes. Pēc mūsu preses datiem, katru gadu tiek apbūvēti divi miljoni hektāru aramzemes, un ne vienmēr šie zudumi ir attaisnojami.“

Pats dzīvoju Pļavniekos un šis mikrorajons strauji virzās uz Ulbrokas pusi, tur priekšā ir iestrādāti lauki. Par to, starp citu ieminējusies (tikai ieminējusies) „Padomju Jaunatne“. Kāpēc tā notiek? Un ko man tagad darīt? Nedzīvot Pļavniekos?

Kongresā tika emocionāli runāts par to, ko apstiprināja nesenā PSKP CK Politbiroja speciālā sēde, — 26. aprīļa traģēdija Černobiljā ir nolaidības un dažu zinātnes darboņu „fatālistiskā optimisma“ (J. Bondarevs) sekas. „Ieguvuši atomenerģiju, bet pazaudējuši godīgumu un sirdsapziņu, mēs pārvēršam skaistākos Ukrainas un Baltkrievijas apgabalus tuksnesī!“ dzejas komisijas sēdē izsaucās Dmitrijs Pavličko.

Daudzi delegāti izteicās par nacionālajām attiecībām, internacionālisma problēmām. Ilgus aplausus izpelnījās šādi Borisa Oļeņika vārdi:

„... mūsu pretinieki lieliski zina, ka Maskava, krievu tauta pat nenojauš, ka šur un tur samazinājies to skolu skaits, kurās mācības notiek dzimtajā valodā. Taču viņiem ir izdevīgi piedēvēt Maskavai visu, ko pastrādājuši lielākoties vietējie, savējie, pašmāju politiskās tiklības kaislīgie aizstāvji, kuri laikam gan mantojuši sulaiņu psiholoģiju no tiem ļautiņiem, kas par lauzītu krievu mēli saņēma no cara dzimtās zemes gabalus.“

Vai vēl jāteic, ka tamlīdzīgs nihilisms ir pretrunā ar mūsu partijas nacionālo politiku? Vai kāds vēl jāpārliecina, ka, aizstāvēdami savu dzimto valodu un kultūru, mēs aizstāvam arī patiesi dziņas krievu tautas godu?"

Vai mēs reizumis neesam pārlieku izvairīgi attiecībā uz tautu kopdzīves problēmām mūsu pašu republikā? Kāpēc Paula Putniņa raksts „Kas ir starp mums?“ („LM“, 17. janvārī) tā arī palicis bez atbalss? Kāpēc neko būtisku par šiem jautājumiem nesastopam prozā vai dzejā? Var jau būt (cerams), ka patlaban top rakstīts par šiem tematiem. Strausi taču nav un nevar būt nekādi patiesie internacionālisti.

► Mēģināt dažās rindkopās pateikt visu par šo kongresu laikam gan nozīmētu beigu beigās nepateikt neko. Es redzēju, ka mēs, jaunie latviešu literāti, savā ziņā esam privileģētā stāvoklī, ja salīdzina ar dažām citām republikām vai Maskavu. Man sāk likties, ka tas ne vienmēr nāk mums par labu. Tagad (tieši TAGAD) ir gluži vienkārši kādas piecas reizes vairāk jāstrādā.

[1986]

BALSS IERAKSTS 1984. GADA DZEJAS DIENĀS LIEPĀJĀ

„Ojāra Vācieša dzeja mani ir ļoti saviļņojusi un aizkustinājusi, un to pašu es varu teikt par saviem vienaudžiem. Daudzi jauni literāti staigāja un staigā pa Rīgu, un citē, un piesauc.

Es lasīju Ojāra Vācieša grāmatas, kurās bija ar viņa roku rakstīti veltījumi manai mātei. Reizi pa reizei es gāju pie telefona un dzirdēju viņa balsi, un nodevu klausuli savai mātei, lai viņš varētu ar viņu parunāt. Viņš lasīja mātei priekšā savus dzejoļus un uzskatīja to par tādu kā pārbaudi vai viedokļu apmaiņu.

24

Un tāpēc man bija vēl jo — varbūt teiksim tieši, — sāpīgāk, kad mēs pēc kāda raidījuma „Avots”, ko vada Jānis Peters, ieraksta Rakstnieku savienībā, kur mēs — Anna Rancāne un es — varbūt bijām kaut kādā jaunības lecībā un disputa karstumā kaut ko tur — runājuši. Tas bija jubilejas raidījums, un visādi tur par paudzēm runājām, tā un šitā. Pēc tam Dzejnieks izmeta tādu frāzi, ka viņš nevarot saprast, kāpēc tie jaunie viņu tik ļoti neieredzot.

Es burtiski saķēru galvu un gribēju brēkt, ka tas tā nav, ka viņš dziļi maldās, — bet toreiz nebija tādi apstākļi, ka es varētu to visu tā gari un plaši viņam stāstīt, kā tas īstenībā ir. Es domāju, ka es vēlāk to paspēšu, varbūt kādreiz būs tāds izdevīgs moments, un es to nepaspēju. Un tas ir tāds kā atgādinājums, tāds kā slogs uz mūsu pleciem. To mēs nevaram nomest. Un tas arī varbūt ir labi, jo mēs —, ja arī neesam viņa priekšā vainīgi, mēs tomēr tādi jutīsimies, mums no tā būs labāk.

Es nolasīšu dzejoli „Lielais laukums“, kas ir rakstīts tajās dienās, un neapšaubāmi uz tā ir gan šī traģiskā notikuma, gan arī šo sirdsapziņas pārmetumu zīmogs.”

LIELAIS LAUKUMS

*Jūsu pastaigu vieta ir slēgta
Lielā Esplanāde ir ciet*

*Vieta kur visas nelietības
parasti pulcējās vienuviet*

*Vai tev patiešām likās ak cilvēce
dzejnieks kā bruģis tik ciets?*

*Vai tad jūs nemanījāt ļautiņi
laukums reģistrē visu un cieš?*

*Ciet ir jūsu pastaigu vieta
un ledus burtiem virs vārtiņiem zied
viņa par Čaku sacītais vārds:*

NESLAMPĀJIET

Es notāšu dziesmā „Lielais laukums”, kas ir raksturojis tālās
dienās, un nepatīkami uz tā ir gan šī patēriņa nolikums
gan arī šo šķēršļu pārveidējumu zinātni.”

LIELAIS LAUKUMS

Jānu pastaigu vieta ir tāda
Lielā Espināde ir ciet

atgāzta ir tāda...
Daudzi ir viņa kas var nēstos

Guēdri un garši, kur var vērtēt

Uoi, aivā ir tā...
Ar šo viņi tālā pūstā, kas šķēršļus

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Bēdīgi ir...

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Lielais laukums ir un ciet

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet

Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet
Arī nav šķēršļus, kā dārgi, kas ciet

Intervijas

NO SARUNAS AR JAUNAJIEM DZEJNIEKIEM

[Fragmenti no Genovefas Bērsones 1979. gada radiointervijas ar Klāvu Elsbergu, Inesi Zanderi un Māri Melgalvu, kas publicēta laikrakstā „Padomju Jaunatne” 1990. gadā.]

G. B. Man nav tiesību prasīt, lai jūs runātu visas dzejojošās jaunatnes vārdā, tāpēc sākumā pāris vārdos pastāstiet katrs par sevi un atbildiet uz visai konkrētu, lai arī plašu jautājumu: „Ko jums savulaik nozīmēja piedalīšanās jauno autoru seminārā, ko dod pašreizējā darbošanās studijā un kādus jūs negribētu redzēt jauniešus, kuri šogad pieteiks sevi jauno autoru seminārā?”

K. E. Es studēju Svešvalodu fakultātē franču valodu un literatūru. Pirmo reizi seminārā piedalījos septiņdesmit astotajā gadā. Mani recenzenti bija Olga Lisovska un Uldis Bērziņš. Esmu ļoti pateicīgs gan viņiem, gan visiem pārējiem, kas toreiz cēlās un runāja par mani, jo toreiz iesniegtā kopa vēl nebija varbūt manu potenču līmenī. Toties tieši pēc šā semināra arī es sāku strādāt nopietni.

Darbs studijā — man jāpievienojas Inesei — darbs studijā cieš no zināmas biedru pasivitātes.

Jaunajiem literātiem gribētu novēlēt vairāk tīru un patiesu jūtu un emocionalitātes, jo ļoti daudzi no viņiem cieš no tāda kā bālasinīguma.

G. B. Ja jums uzdotu jautājumu „Kādam jābūt dzejniekam?”, kā jūs uz to atbildētu? (..) Klāv, lūdzu...

K. E. Dzejniekam ir jājūt tas, ko jūt viņa tauta. Ir jādzīvo kopā ar savu tautu un jāizsaka viss, pēc kā tauta tiecas, pēc kā tā ilgojas. Kā svešvalodnieks varu teikt, ka dzejniekam ir jābūt pazīstamam ar visas pasaules literatūru, ka mēs nevaram runāt un rakstīt savus dzejoļus izolēti no pasaules lite-

ratūras konteksta. Un tikai ar pasaules literatūras mērumums ir jāmērī tas, ko mēs darām šeit.

G. B. Ja šie visi jūsu dzejoļi būtu publicēti un tos sāktu analizēt, tad droši vien meklētu ietekmes un līdzības. (..) Kas jums visvairāk dzejā palīdz un vai jūs vairāk mācāties viens no otra savstarpēji, vai jūs meklējat sev tuvu mūsu dižgaru dzejā — Ziedoņa, Vācieša, Čaklā... Kā tas īsti ir?

K. E. Es domāju par šo savstarpējo ietekmēšanos, ja tāda arī ir, tad tā nevarētu, lai man neņem jaunā kolēģi, tā nevarētu būt sevišķi auglīga. Tāpēc es domāju, ka ir jāmeklē gan pie mūsu vairāk pieredzējušiem dzejniekiem, gan ārpus mūsu republikas. Nu, bet tomēr, ja man tā lūdz nosaukt manus mīļākos dzejniekus, — tie būs Ojārs Vācietis, Jānis Rokpelnis un Knuts Skujenieks.

G. B. Un tagad man ir tāds jautājums: „Kas jums visvairāk sāp un kas ieliksmo dzīvē?” Uz to, protams, viennozīmīgi nevar atbildēt, bet pacentieties, ja jums prasītu atbildēt ar vienu vārdu...

K. E. Nu, vispirms par to, kas mani visvairāk satrauc. Inese pareizi teica, ka mūsu bērnu liktenis, kaut vai tas būtu ļoti skaļi teikts, nu, bet zemeslodes liktenis...

Kas mani visvairāk sajūsmina un aizkustina — tās ir labas attiecības starp cilvēkiem.

NO INTERVIJAS LAIKKRAKSTAM „LĪTERATURNAJA GAZETA“

Sarunas laikā atsaucām atmiņā notikumu, kas Klāva dzīvē bija nozīmīgs, proti, mūsu zemes rakstnieku VIII kongresu.

— Iespaidi? Grandiozi. Tas tik tiešām bija vareni. Es un, esmu drošs, arī pārējie delegāti kongresā guvām vielu pārdomām gadiem uz priekšu. Bet... (Ak, šie mazie, blēdīgie „bet“.)

Kad biju ceļā uz Maskavu, domāju, ka kongresā tikšos ar vienaudžiem, varēšu pēc sirds patikas izrunāties un izstrīdēties, cik balss izturēs. Bet nekā... Mūsu — „jauno“ — kongresā bija mazāk nekā vienai rokai pirkstu: no 567 delegātiem tikai trīs vecumā līdz 35 gadiem. Un no šiem trim — dziedi vai raudi — divi no Latvijas...

— Iznāk, ka attiecība 3:567, iespējams, parāda jauno literātu reālo vietu pašreizējā literārajā procesā!

— Iespējams... Par to jau daudz runāts diskusijā „Līteraturnaja gazeta“ slejās.

Te nu gribu bilst, ka mums, latviešu autoriem, šī diskusija šķiet visai dīvaina. Pie mums, Latvijā, problēmas bieži vien ir pilnīgi pretējas tām, par kurām tur tika spriests. Nu, piemēram, diskutē par to, ka jaunajiem grūti publicēties. Tā nu reiz nav mūsu slimība. Mums drīzāk jāsūrojas par to, ka jauno starpā trūkst radošas konkurences, jo, raugi, klajā tiek laists viss, kas daudz maz talantīgi (dažkārt ne tikai talantīgi vien) uzrakstīts.

Taču problēma — uzticēties (vai neuzticēties?) jauniešiem — pastāv gan. Katrā reģionā tai sava nokrāsa. Bet kas

mums visiem kopīgs? Vispirms jau mēs esam kritiskāki nekā mūsu tēvi, mūsos vairāk vēsa ironiskuma gan pret sevi, gan pret pasauli.

Mēs — 27—30 gadus vecie — ienācām dzejā septiņdesmito gadu beigās astoņdesmito sākumā, kad plaisa starp runas vīru, kā arī daļas vecāko aroda brāļu skaļajiem vārdiem un realitāti bija sevišķi liela. Sabiedrībā strauji pastiprinājās negatīvas tendences, bet dzeja vai nu izlikās to nemanām, vai gremdējās pašapcerē, vai arī skandēja slavas dziesmas.

— Vai tad nebija dzejnieku, kas tomēr nevairījās no sāpīgām tēmām?

— Tēma jau negarantē poēziju. Lai atceramies kaut vai A. Vozņesenska poēmu „*Роб*”. Atklāti sakot, es tajā lāga nesamanu saiknes starp tēmu un poēziju. Satriec pats necilvēcības fakts, „šausmu hronika”, bet ne dzeja: šajā poēmā ir maz pa īstam spēcīgu rindu. Dzejā ikdienišķajam, ierastajam jāpiešķir savdabīgas, dīvainas poētiskas aprises un tādējādi jāiedarbojas uz lasītāju: „pievilināt” lasītāju ar šausmu stāstiem — tā nav dzejas sūtība. Dzejai jāpārsteidz, jāapbur ar fantāziju, epatāžu. Ne jau velti Apolinērs par savas estētikas pamatelementu uzskatīja pārsteigumu. Mūsu padomju dzejā ir stipri par maz spēles, azarta. Ir laiks reabilitēt *Homo ludens*. Jautro, priecīgo cilvēku.

— Man šķiet, ka dažkārt dzejā epatāža ir pašmērķis un nekas vairāk. Kaut mezglā sasiemies, lai tikai lasītājs justos pārsteigts.

— Jūs jau arī esat citas paaudzes cilvēks. Jums mūsu valoda ir sveša. Lai gan esmu ar mieru atzīt! — šur tur mēs šaujām pār strīpu. Bet. Vai jūs varat pateikt, kam un kā šodien jāglābj tie, kas sevi dēvē par „pankiem”, tie, kas „sadzīves ķīmiju” izvēlas iekšķīgai lietošanai? Esmu pārlicināts: dzejai te sakāms savs, nebūt ne mazvērtīgs, vārds. Bet vecākās paaudzes dzejnieki jau sen zaudējuši spēju ru-

nāt ar jauniešiem viņiem saprotamā valodā. Tātad tas jādara mums. Epatāža, ironija — ar to palīdzību tiek meklēts kontakts ar lasītāju. Bet sociālais ienāk caur zemtekstu, ironiju.

„Tiešais pilsoniskums” ir tik ļoti sevi sakompromitējis, ka jaunie dažkārt pat baidās rakstīt sociālo dzeju — ka tik nepārmet spekulāciju ar tēmu.

— Bet varbūt bailes vairs nav īstais iemesls? Varbūt tas slēpjas jauno nepietiekamajā dzīves briedumā? Nav jau noslēpums, ka viņu ceļš uz literatūru ir daudz isāks nekā „tēviem”...

— O, mums itin bieži pārmet dzīves pieredzes trūkumu. Mēs, lūk, dzīvojot cellēs, vāroties paši savā literārajā sulā, bet pilnasinīgā, mutuļojošā dzīve auļojot garām.

Tie ir nieki. Tik viegli jau mums nemaz nav. Tās pašas „dzīves ērtības”, kas visiem: gan komunālie dzīvokļi dažiem, gan rindās stāvēšana, gan bērnu „silītes”... Turklāt profesionālu jauno literātu nemaz nav tik daudz. Vairums strādā kādu savu, nebūt ne rakstnieka darbu. Es arī kādreiz, tiesa, ne ilgi, biju strādnieks rūpnīcā. Dzīvojam visparastāko dzīvi, un šī dzīve dzīvo mūsu pantos.

Katrai jaunai paaudzei pasaules izpratnē, kultūras attīstībā jāiet tālāk par saviem vecākiem. No tā izriet atbildība gan vecāku priekšā, gan vienaudžu priekšā, gan tautas nākotnes un pagātnes priekšā. Atbildība ne vien nospiež plecus, bet arī saista rokas. Ik mirkli precīzi jāapzinās, ko cilvēki no tevis gaida...

Gudrs, trāpīgs un labvēlīgs vārds būtu sakāms kritikai. Taču... mani, piemēram, tā bieži rāj par to, ka es it kā pārlietu daudz rakstot par nāvi. Nez kāpēc uzskata, ka jaunie var rakstīt vienīgi par mūžību. Bet atcerieties agrīno Bloku, atcerieties Ļermontovu... Vai arī viņiem šodien pārņemtu aizraušanos ar šo skumjo tēmu? Nē, šajos pantos es redzu dzīves apliecinājumu, jo, raugi, apcerot loģisko — vēl tik

tālo! — finālu, nevilšus atskārsti, ka dzīve ir īsa un jāpaspēj padarīt pēc iespējas vairāk.

Kādā cienījamā izdevniecībā man nesen pārmeta uzdrīkstēšanos vienu no saviem dzejoļiem veltīt O. Vācietim: es esot par jaunu, lai pieskartos svētajiem vārdiem latviešu dzejā. Kāpēc? Atļausos vaicāt — no kāda vecuma tad to drīkstētu darīt?

Mums jāpievērš jaunatne mūsu nacionālajai kultūrai, jāiesaista tā mūsu valsts daudznacionālās kultūras aprīvē. Kā to dara, piemēram, M. Melgalvs. Viņš savā dzejā iekļauj gan dainas, gan rindas no latviešu dzejas klasiķu darbiem. Daudzi viņa dzejoļi ir pārtapuši par dziesmām un tā atrauši ceļu pie jauniešiem.

Un vēl pēdējais... Ir jāpanāk, lai vārds atgūst savu īsteno vērtību. Cītīgi deldējot, esam to devalvējuši. Ne tikai literatūrā, arī dzīvē...

Netālu no manas mājas ilgu laiku mētājās neliela, no finiera loksnēm sanaglota piramīda. Tāds kroplīgs, nožēlojams, izlodziņš veidojums. Uz tā netiri baltajām plaknēm ar zilu krāsu stāvēja rakstīts: „Es balsoju par mieru.“ Garām šai mežonīgajai, lai arī netīšajai ideoloģiskajai diversijai gāja tūkstošiem cilvēku... Te nu varētu parunāt par to, cik formāla dažbrīd ir mūsu attieksme pret miera cīņu, cilvēces un mūsu pašu dzīvības saglabāšanu. Taču es gribēju teikt ko citu... Par šo piramīdu uzrakstīju avīzē. Un, ko domājat? To aši aizkrāsoja, uzvilka bultu un uzrakstīja divus vārdus „Dārzenų tirgus“, bet cauri plānajam krāsojumam skaidri saizīmējami tie, iepriekšējie vārdi. (..)

— Jūsu jaunais žurnāls, kam tas iecerēts?

— Jauniešiem. Domājam, 20—30 gadus veciem izglītotiem cilvēkiem. Studentiem, piemēram. Kaut kādā ziņā tam jāklūst par alternatīvu „Liesmai“, kas, mūsaprāt, par daudz ļauj ne visai izvēlīgu lasītāju prasībām.

[1986]

TĀ TUVĀK IEŠANA...

Jānis Butūzovs. Man šķiet, būtu aplam ar tevi iepazīstināt kā ar jauno (varbūt vienīgi gadu ziņā) dzejnieku — tik pamatīgs ir slānis, ko jau ar profesionāļa vērienu esi uzirdinājis gan mūsu, gan cittautu kultūrā, esi atdzejojis vairākus cittautu, šī un cita laikmeta dzejniekus. Ko tu pats saki par atdzejas „bēdām un nebēdām”, konkrēti par G. Apolinēra „Gājienu”? Ko tas ir no tevis prasījis un ko devis?

Klāvs Elsbergs. Pirmoreiz Gijoma Apolinēra dzeju krājumu atšķīru 1979. gadā. Banāli sakot, tas bija strāvas trieciens: tik ļoti viņa dzejas skumjais apcerīgums atbilda manām divdesmit gadus veca cilvēka noskaņām. 1980. gadā visā pasaulē atzīmēja dzejnieka simtgadi; es sagatavoju divas publikācijas latviešu periodikā. Tad arī iešāvās prātā izveidot grāmatu. Tā man prasīja piecu gadu darbu.

Gremdēšanās Apolinēra dzejas stihijā man devusi daudz, tomēr NE TIK DAUDZ, kā daži uzskata, — apjēgsmi par dzejas iespējām, vārda dziļumiem. Atdzejojot Apolinēru nozīmē rakties dziļā kultūrslānī — šo to varēja iemācīties netieši.

J. B. Vēl varētu runāt par to, kas ir paveikts, tomēr gribētos pievērsties tieši pašreizējai laikritei: kas tavus prātus nodarbina patlaban?

K. E. Nesen drukas mašīnās devās mūsdienu amerikāņu rakstnieka Kurta Vonnegūta grāmata: tajā ietilpst trīs viņa romāni, no kuriem esmu tulkojis divus — „Lopkautuve nr. 5” un — kopā ar A. Ulmani — „Čempionu brokastis”. Kārtoju Šarla Bodlēra izlasi — tur būs lasāmas „Ļaunuma puķes” Au-

gusta Štrausa atdzejojumā, tāpat arī dzejoļi prozā un fragments no savdabīgā sacerējuma „Mākslīgās paradīzes”. Tulkoju V. Igo romānu „Deviņdesmit trešais gads”. Laiku prasa arī prozas un dzejas materiāla vākšana žurnālam „Avots”.

Šad tad uzrakstās arī pa kādam dzejoļim. Un ir dažas ieceres, par kurām aiz mānīcības neizteikšos.

J. B. Tu ierunājies par „Avotu”. Šķiet, nevienam nebūs iebildumu (ja nu vienīgi pret nosaukumu), ka, sākot ar 1987. gada janvāri, mūsu periodiku bagātinās jauns izdevums. Cik zinu, jums ir un būs jāpārvar daudz grūtību, kamēr viss ieies, kā saka, savās sliedēs. Mani urdī ziņkārības velniņš: kas tevi pamudināja no stabilās darbavietas izdevniecībā spert soli pretī nezināmajam?

K. E. No izdevniecības „Liesma” aizgāju brīdī, kad biju ticis apmēram līdz pusei ar Margaretas Mičelas lielromāna „Vējiem līdzī” rediģēšanu. Jāteic, kā ir: neesmu īpašā sajūsmā par šo „XX gadsimta izcilāko bestselleru”, kura jaunais izdevums tik nepacietīgi gaida latviešu lasītāji (lasītājas?). Zināms, tas raiti lasās „pa diagonāli”, tāpat arī Skārleta O'Hāra un Rets Batlers ir neaizmirstami raksturi, taču kopumā vismaz man šis iecienītais lasāmgabals šķiet stiepts un sasaldināts. Neceru gan nevienu par to pārliecināt...

Tātad apmainīju „Vējiem līdzī” pret žurnālu „Avots”. Kamdēļ? Es savā optimismā domāju, ka daudzi mani vienaudži (t.i., tādi ap gadiem trīsdesmit) ar laiku gāzīs kalnus. Viņu jaunrade jau tagad man personiski šķiet gandrīz vai interesantāka no visa, ko mūsdienu latviešu literatūra spēj piedāvāt. Strādāt „Avotā” nozīmē lasīt labi daudz viņu dzejas un prozas. Un vēl mani vilināja iespēja kopā ar jaunajiem kolēģiem radīt saprātīgu alternatīvu žurnālam „Liesma”, kas pārāk bieži ir sekls.

„Avotā” vajadzētu būt (un rādās, ka būs) labai prozai un dzejai (neatkarīgi no autoru vecuma un darbu tematikas), kādai kripatai eksperimentālas literatūras, lecīgai publicistikai un strīdiem par kultūras gaitu. Tas viss taču ir tik interesanti.

J. B. Kā tu vērtē tevis paša un četru tavu kolēģu darbu apspriešanu PSRS Rakstnieku savienības Latviešu literatūras padomē Maskavā? Vai tam visam bija klāt sāls? Ko tu no tās guvi?

K. E. Tāda apspriešana jau pati par sevi ir gods. Protams, tur valdīja arī tas, ko informācijas teorijā dēvē par „troksni sakaru kanālā”: atšķiras mūsdienu latviešu un krievu dzejas konteksti, tradīcijas, tika pelti arī vairāki ne pārāk labi atdzejojumi. Un tomēr — šādi paskatīties uz sevi no malas bija svētīgi. Man personiski atmiņā aizķēries, piemēram, šāds pazīstamā literatūrzinātnieka Ogņeva izteikums: „leilgušais strīds par virspusēji saprastu sabiedrisko aktivitāti draud pāraugt apziņas hermētismā.” Te ir ko padomāt. Daļēji V. Ogņevam taisnība: šādi draudī pastāv. Bet — vai tad vēl nesenā pagātnē nebija godīgāk norobežoties no lētas, demagoģiskas, TIEŠĀM PĀRPRASTAS sabiedriskās aktivitātes? Un vai vienmēr tiek uztverti gan jauno krievu dzejnieku, gan M. Melgalva vai E. Ziņa mēģinājumi pa savu ceļu izlauzties no „hermētisma”? Varbūt mūs gaida pie vienas „hermētisma” sienas, bet mēs esam jau izlauzuši kādu citu? Ne tik virspusīgu sabiedrisko patosu reizēm labāk uztver mūsu vienaudži. Tik un tā nonākt eiforijā vai krist melnā izmisumā nav jēgas. Ir jāraksta, cik nu katram lemts.

J. B. „Skolotāju Avīzes” apjoms divkāršojies. Kādi būtu tavi — reizē kā kultūras darbinieka un ģimenes cilvēka, divu bērnu tēva, — vēlējumi šai sakarā?

K. E. Urdīt jaunos skolotājus — lai viņi izsaka visu, kas uz sirds. Saut visu skolās notiekošo īstajos vārdos, padarīt pedagoģiju par pievilcīgu zinātņi, tramīgi nesargāt tikai mundiera godu.

Man ļoti patīk, ka šīgada Dzejas dienas Latvijā bija veltītas arī latviešu valodas un literatūras skolotājiem. Droši vien vajadzēja tās veltīt arī bērnodārzu audzinātājiem.

J. B. Paldies, Klāv, ka dalījies savās atziņās un pārdomās. Novēlu, lai tavas radošās „bēdas un nebēdas” joprojām būtu darbīga tuvāk iešana lasītājam.

[„Skolotāju Avīze”, 1986]

JAUNĀ GADA PIRMAJĀ DIENĀ UZ „PADOMJU JAUNATNES” JAUTĀJUMIEM ATBILD KLĀVS ELSBERGS

1. Kā savā un sabiedrības dzīvē izjūtat pārmaiņas pēc PSKP XXVII kongresa?

Manuprāt, mums ļoti pietrūkst operatīvu un plašu socioloģisku pētījumu par šo tēmu. Es arī labprāt gribētu uz zināt, kā ekonomikas pārkārtošanās ietekmējusi, piemēram, jaunatnes (vai arī veco ļaužu) dzīvošanas apstākļus, varbūt pat — uzskatus. Vajadzētu vairāk socioloģijas avīzēs, TV.

Šķiet, ka ļaudis, pat jaunieši, ir drusku atguvuši ticību, ka viņus sadzirdēs, ka ir tomēr jēga enerģiski uzstāties un izsacīties. Šo ticību ir tik viegli atkal sagraut... Kad viņi visi izsakās filmā „Vai viegli būt jaunam?” — uzreiz taču redzams, kas kurš ir.

Sabiedrības demokratizācijas un atklātuma procesā patlaban nu dzirdams pārāk daudz ņerkstēšanas, vainas novelšanas uz apstākļiem. Bet determinismu jau Ž. P. Sartrs sauca par „neliešu filozofiju”. Sak, esmu maita, bet ko padarīsi — tādi apstākļi. Mēs jau varētu būt vairāk raduši pie stoiskas vīrišķības un neņaudēšanas. Pret apnikumu, bezcerīgumu utt. vislabāk taču līdz darbs un nemitīga pūlēšanās.

2. Kādi, jūsuprāt, ir visbūtiskākie jaunatnei risināmie jautājumi?

Es varu pateikt par t.s. radošo jaunatni. Vajadzētu vairāk zināt gan pašu, gan citu pasaules tautu kultūras vēsturi, neorientēties tikai uz mūsu gadsimta vērtībām. Citādi

dzird runājām tikai par sirreālismu, kaut gan neviens nezi-
na, kas tas īsti ir un kur cēlies. Es, protams, brutāli vienkār-
šoju, bet vai tad nav tā, kā Jānis Rokpelnis raksta:

*Par velti kāvās Aurēlijs,
Par velti domāja viņš domas,
Jo jaunai Rīgai neder tas,
Kas derēja priekš senās Romas.*

Trakoti rūgta un trāpīga ir šī ironija.

Vēl es domāju, ka ačgārņa vērtību sistēma var pazudi-
nāt katru. Un mums ir jāstrādā par diviem un par trim, ti-
kai tad no mums kas būs lielās valsts un pasaules mērogā.

3. Visgaišākais brīdis pērnajā gadā?

Mani iepriecina paša bērni — gandrīz katru vakaru. Da-
ži dzejoliši. Vairākas runas Latvijas un PSRS rakstnieku
kongresa debatēs, Knuta Skujenieka jubileja, kas vēlreiz at-
gādināja, ko manai paaudzei un latviešu dzejai nozīmē
Knuts.

[1987]

GARĪGĀ AKTIVITĀTE — PILSONISKĀ APZINĪGUMA APLIECINĀJUMS

— Kā jūs vērtējat latviešu jaunāko dzeju?

— Man šķiet, ka tā ir dabiska, bez grima, bez skaļām patētiskām frāzēm. Taču konkrētības labad noteiksim precīzāku atskaites punktu, koordinātu sistēmu. Ja salīdzināsim astoņdesmito gadu dzeju ar to, kas tika uzrakstīts četrdesmitajos gados un piecdesmito gadu sākumā, tad, domāju, svaru kauss nosveras par labu mums, t.i., par labu astoņdesmito gadu dzejai. Kāpēc es tā domāju? Sabiedrībā noritošie procesi met ēnu uz procesiem, kas risinās sabiedrības garīgajā dzīvē. Nenoliedzu — sešdesmito un septiņdesmito gadu dzeja nāca ar jauniem atklājumiem un atklāsmi, taču dažkārt tai pietrūka konsekvences un ciešas saistības ar dzīvi. Dzīve attīstījās pēc saviem likumiem, bet dzeja, izlikdamās, ka pasaulē iestājusies turpat vai vispārēja harmonija, neatlaidīgi skandināja vienu un to pašu mažoro noti. Daži dzejnieki gluži pretēji, ieslīga pesimismā.

Es nekādā ziņā negribu apšaubīt Māra Čaklā un Imanta Ziedoņa paaudzes dzejnieku ieguldījuma nozīmīgumu, tikai uzsvērt, ka starp 60.—70. gadu un pašreizējo dzeju pastāv kāda ūdensšķirtne.

— Kā tā izpaužas?

— Mūsu priekšgājēji pārmet mums, jaunajiem dzejniekiem, ka mūsu dzejas objekts ne vienmēr skaidri iezīmēts, ka esot izskaloti dzejas pozitīvie balsti. Dzirdēts pat, ka mēs netiecoties pēc ideāla. Tam es nevaru piekrist. Dzeja bez ideāla pastāvēt nevar — ievas var uzziēdēt tikai pavasarī...

Mēs savu attieksmi pret dzīvi, pret tās sīkajām, bet cilvēka mūžā nozīmīgajām izpausmēm atklājam ar citiem izteiksmes līdzekļiem, ne tik uzstājīgi, kā tas darīts agrāk. Es nepavisam negribu apgalvot, ka jaunie raksta labāk par vidējās paaudzes dzejniekiem — nē, bet viņi raksta citādāk, un ar to ir jārēķinās.

— **Interesanti, kādi ir šie izteiksmes līdzekļi?**

— Mēs ejam pie lasītāja ar ironiju, ar sarkasmu, ar — un kāpēc gan nē?! — groteskām figūrām. Nenoliedzu, lasītājs dažkārt jūtas pat šokēts, bet tas, manuprāt, nav slikti, ja vien tiek saglabāti estētikas pamatprincipi. Šajā ziņā mēs, starp citu, neesam pirmatklājēji, nepieciešamību pēc jauniem dzejas izteiksmes līdzekļiem izjūt visi. Tā raksta daudzi Maskavas, Ļeņingradas, Sibīrijas jaunie dzejnieki... Tā ir laika izvirzīta prasība.

Kas pārstāv latviešu jaunāko dzeju? Jāmin Māris Melgalvs, kurš pirmais no mūsu paaudzes ienāca dzejā. Kādreiz viņš ar labiem panākumiem uzstājās rokgrupā, kuras valdošā gaisotne tagad jūtama J. Podnieka filmā „Vai viegli būt jaunam?“

Savdabīgā manierē raksta Amanda Aizpuriete. Viņas dzejas stils ar kaut ko atgādina A. Ahmatovu. Amanda daudz atdzejo no ukraiņu, krievu un vācu valodas. Juris Kunnoss strādā Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā. Viņš labi iepazinis tautas tradīcijas, zina vēsturi. Tas, gluži dabiski, radis atspoguļojumu viņa dzejā. Sarkasma un ironijas meistars ir Egils Zirnis. Guntars Godiņš atdzejo no igauņu valodas, veido interesantus dzejas raidījumus radiofonā.

— **Ko uzskatāt par savu ideālu dzejā? Kā un par ko rakstāt jūs?**

— Kādreiz mans ideāls bija Gijoms Apolinārijs Kostrovickis. Jūs droši vien nojaušat, ka runa ir par poļu izcelsmes franču dzejnieku Gijomu Apolinēru. Viņš savā laikā pārējoja, ka labestīguma triumfu un pasaules pārveidošanu

veicinās dzejnieks gaišreģis. Par to viņš runā arī dzejoli „Andrē Salmona kāzas”.

Apolinērs, neatkarīgi no savas gribas, ietekmēja arī sirreālistus, kādu laiku viņš bija aizrāvis, kā mēdz teikt mūsu kritiķi, ar neauglīgiem eksperimentiem. Taču viņa daiļrade ļoti spēcīgi ietekmēja arī franču demokrātisko dzeju. Viņš prata apvienot novatoriskas idejas ar tautiskuma tradīcijām... Arī mani vilina klasikas un dainu sintēze ar mūsdienu dzeju. Principā tā ir iespējama, tikai tas prasa elles darbu.

Savos dzejoļos gribu paust jauniešu, manu laikabiedru pasaules izjūtu, turklāt uzsverot, ka mūsdienu jaunieši atbilst parasta cilvēka „parametriem”. Lai dzejoļos nebūtu ne miņas no iepriekšējā vecišķā marasma, lai būtu mazāk pozas un izrādīšanās... Man tuva arī pretkara tēma, meklēju iespēju ievīt savā dzejā arī sadzīves un ģimenes samezģojumus — uzskatu, ka tie ir ļoti nozīmīgi sabiedrības stūrakmeņi. Nevairo, protams, arī no mīlestības dzejoļiem, rakstu par dabu — par dzīvi visās tās lielākajās un mazākajās izpausmēs. Tikai nevajag domāt, ka es jau iepriekš nosaku topošā dzejoļa tematiku!

— **Kāds ir jūsu liriskais varonis?**

— Tas ir nedaudz skeptiski, nedaudz ironiski noskaņots jauniešis, kurš vēl tālu no pilnības un labi apzinās savus trūkumus. Šis cilvēks cer un tic ideālu atdzimšanai — mīlestības un cilvēku savstarpējo sirsnīgo attiecību ideālu atdzimšanai. Patlaban tie pārdzīvo panikumu, un dzeja spēj tiem palīdzēt — reanimēt un nostiprināt garīguma ideālus, kam mūsu dienās nepieciešama palīdzība.

— **Pilsoņa nostāja dzejā... Kā tā, jūsuprāt, izpaužas?**

— Ilgu laiku šis cildenais jēdziens kalpoja par maiņas sīknaudu, pēc tam nobružājās un pat devalvējās. Visi runā par pilsoņa nostāju, bet rīkojas gluži pretēji tai. Šī atšķirība starp vārdiem un darbiem redzama pat aklajam. Pilsoņa apziņu neaplicina tas, kurš skaļāk par citiem brēc par savu

patriotismu, kurš uz katra stūra gatavs plāpāt par Dzimtenes mīlestību, bet, palicis šaurā lokā, ņemas to liekulīgi pajāt. Labi pateicis akadēmiķis D. Ļihačovs: „Pieraduši dzīvot divkāršu dzīvi — runā vienu, bet domā citu. Atradinājušies runāt patiesību — pilnu patiesību, bet puse patiesības ir slēptu melu paveids, — puspatiesībā meli tērpjas patiesības maskā, aizsedzas ar daļējas patiesības vairogu.“

Vai gan par pilsoņa apziņu liecina tas, ka ilgus gadus kļusējām par tādu dzejnieku daiļradi kā Mandelštams un Gumiļovs, par atsevišķiem Bulgakova, Andreja Platonova un Pasternaka darbiem, par Zentu Mauriņu, kas uzrakstījusi monogrāfiju par Dostojevski? Nav pilsoņa cienīgi „noslīcināt“ laika jūrā garīgās vērtības, lai pēc tam tās tik un tā atdotu cilvēkiem. To izmanto mūsu ideoloģiskie pretinieki, kuri labprāt manipulē ar mūsu „aizmārsību“. Tieši tāpēc Padomju Savienības rakstnieku VIII kongresā tik satraukti par šo tematu runāja O. Suleimanovs: „Vietējās rakstnieku savienības nevar aizstāvēt grāmatu, ja to nokritizē ideoloģijas ierēdnis. Viņa viedoklis it kā ietver visas partijas vērtējumu. Grāmatas liktenis līdz ar to ir izlemts. Un daļēji arī autora liktenis. Kad tiecies ar tādiem iesīkstējušiem darboņiem, tad nevilus jādodomā — tev vajadzētu būt dārzniekam, bet tu strādā kā meža cirtējs.“

Literatūra ir cilvēces sapņi, tāpēc tai jābūt spilgtai, izteiksmīgai un labsirdīgai. Dzejnieks pilsonis nedrīkst sadrumstalot savu talantu ikdienišķām vajadzībām, viņam jāpaliek uzticīgam sev, citādi neviens viņam nenoticēs. Garīgā aktivitāte jau pati par sevi apliecina pilsoņa apzinīgumu.

— Klāv, iedomāsimies, ka jums jārunā gaidāmajā komjaunatnes kongresā. Ko jūs teiktu?

— Labi, mēģināsim iedomāties... Es teiktu, ka komjaunatnē nepieciešama pārkārtošanās. Jau krietni apnikuši veiklie un gludie zēni, kuri komjaunatni pārvērtuši par ērtu eksistences formu. Daudzi no viņiem aptvēruši vienkāršo patiesību, ka karjeru var taisīt, skandējot pēc iespējas vairāk glaimī-

gu frāžu un pēc iespējas retāk ielaižoties konfliktā ar priekšniecību. Gadiem ilgi šo manīgo zeļļu ceļā bija iedegta zaļā gaisma. Komjaunatnē centās ievilkt katru, tāpēc tagad komjaunatnes vārds zaudējis autoritāti. Ja, ieceļot kādu amatā, bija jāizvēlas starp godīgu un spējīgu nekomjaunieti un godīgu, bet ne visai spējīgu komjaunieti, tad 99 gadījumos no simta priekšroka tika dota komjaunietim. Karjeristi to labi apzinājās, tāpat kā labi zināja arī ko citu — virzīšanās pa karjeras kāpnēm agrāk vai vēlāk nodrošinās „solīdu amatu”. Un tad jau pats būs kungs un pavēlnieks... Automātiska virzīšanās pa dienesta pakāpieniem mūsu sabiedrībai nodarījusi lielu ļaunumu — vadošos amatus nereti ieņēma negodīgi un necienīgi cilvēki. Tas mums sagādājis lielus morālus zaudējumus. Nupat notikušajā PSKP CK Plēnumā noteikts ļoti vajadzīgs mūsu sabiedrības demokrātijas attīstības virziens. Runa ir par bezpartejisku cilvēku izvirzīšanu vadošos amatos. Ar to mēs apstiprinām Konstitūcijā noteiktās tiesības katram padomju cilvēkam piedalīties mūsu valsts saimnieciskās, ekonomikas un politiskās dzīves pārvaldīšanā.

Plēnumā runāja arī par to, ka novecojuši mūsu vēlēšanu nolikumi. Runa ir par vēlēšanu sistēmas demokrātisma padzījināšanu. Izvēles iespējas trūkums patiešām liek sevi just. Gadiem ilgi vienos amatos sēž vieni un tie paši cilvēki — ne īpaši gudri, ne īpaši godīgi viduvēji organizatori, pusinteliģenti (ne izglītības, bet tikumiskajā ziņā) — un aizšķērso ceļu cilvēkiem, kas no sirds vēlas strādāt godīgi un kaismīgi. Vēlēšanas varētu kļūt par klupšanas akmeni dažam labam karjeristam un cilvēkiem, kas nav pelnījuši uzticību.

Esmu pārliecināts, ka lielāko ļaunumu komjaunatnei nodara vienaldzība, intereses trūkums par darbu un tāpēc arī — par cilvēkiem. Tas atsaldē arī pārējos, vieš neticību un cinismu, vairojas komjaunatnes „atkritēji”. Komjaunatnei jāpaceļ sava autoritāte. Vairāk jāuzticas jauniešiem. PSKP CK janvāra Plēnumā M. Gorbačovs izteica aktuālu domu: „Un, protams,

jaunatnei, kas ir ieinteresēta, lai notiktu pārkārtošanās, jārikojas aktīvāk. Tā dzīvos un strādās atjauninātajā sabiedrībā. Partijas organizācijām, to komitejām, komjaunatnei jāpaver jaunajai paaudzei perspektīva, jāpanāk, lai jaunatne patiešām kļūtu par pārkārtojumu enerģisku dalībnieci. No šī viedokļa jāpieiet arī VĻKJS kārtējā kongresa sagatavošanai."

— **Kā jūs kļūvat par dzejnieku? Ko darāt pašreiz?**

— Dzejoļus sāku rakstīt, mācīdamies Rīgas 11. vidusskolas desmitajā klasē. Skolā pastiprināti mācīja franču valodu, tāpēc nav brīnums, ka pēc skolas beigšanas iestājos Latvijas Valsts universitātes Svešvalodu fakultātē.

Mans pirmais dzejoļu krājums iznāca 1981. gadā, kad man bija 22 gadi. Tas saucas „Pagaidīsim ausaino”. Otrs krājums „Bēdas uz nebēdu” iznāca 1986. gadā.

Esmu guvis dziļu gandarījumu, tulkodams sava iemīļotā dzejnieka G. Apolinēra darbus. Tā ir pirmā šā dzejnieka grāmata („Gājiens”) latviešu valodā.

Interesants rakstnieks ir Kurts Vonnegūts. Esmu pārtulkojis latviešu valodā divus viņa romānus. Ko daru pašreiz? Tulkoju V. Igo romānu „93. gads”. Rakstu dzejoļu krājumu, no kura divas trešdaļas ir jau gatavas.

— **Jūs daudz tulkojat prozu... Vai nedomājat kļūt neuzticīgs dzejai un nodoties romānu rakstniecībai?**

— Man šķiet, ka daudzus dzejniekus nomoka dažādi kompleksi tāpēc, ka viņi nav uzrakstījuši pāris romānu. Arī es neizslēdzu iespēju, ka kādreiz varu ķerties pie prozas. Turklāt pašreiz nav dzejas laiks. Kaut arī dzejoļu krājumu tirāžas mūsu republikā ir lielākās pasaulē. Stāstā un romānā, man šķiet, var pateikt vairāk, tie paver plašākas izteikšanās iespējas. Taču, kā mēdz teikt, dzīvosim — redzēsīm...

Aleksandrs Olbiks

VĚSTULES

19. septembrī 81.

Labdien, Kersti* —

nopietni, uzskatu par lielu godu, ka Tu prasi man kādu padomu atdzejošanas lietās. Mēģināšu kaut ko pateikt, nepiesaucot nekādas autoritātes divu iemeslu pēc:

1) Nezinu no galvas, ko autoritātes saka. Tad jāmeklē rakstos, un beigās tāpat var iznākt čiks.

2) Man pašam nekad nav īpaši paticis, ka mani māca, piesaucot autoritātes. Labāk tīkas, ja izdodas uzknābt kādu krikumu, kādu atspulgu no padoma devēja sūrās prakses. No tā sākuma reizēm izveidojas „uzflammējas” drošības sajūta, ticība saviem spēkiem — re, viņš tāpat visu uzreiz nezina.

Ritmam un atskaņām nav jābūt uz „5”. Ja vien neatdzejo kaut kādu Petrarku vai Ronsāru, vai tml. vecīšus, kam forma nosaka saturu. Protams, arī XX gs. igauņu sonets vai ritmiska, regulāra somu perša tāpat arī jāatdzejo, neko nevar darīt — atdzejojumam vismaz kaut cik jāizskatās pēc tādas formas. Bet, ja tāpēc jāzaudē kolosāli tēli, kādi dzejoļa „sāls” graudiņi — tad nu gan štrunts par tīru atskaņu, par lieku zilbi! Jo, ja visu nostrādā pārlieku tīri — var pazaudēt pārsteiguma momentu (svešais dzejnieks pārsteidz lasītāju ar savu neparasto tēlainību, domas gājieniem, temperamentu, visu ko). Ja viss baigi labi no formas viedokļa, var sākt klabēt saturs. Atdzejojumos bīstami. Ģeniālu citas

*Kersti Boiko — tolaik K. Kļaviņa, Tartu universitātes studente.

tautas dzejnieku viegli padarīt par garlaicīgu kretīnu, kas bārsta atskaņas sirds — mirdz, māja — kāja etc.

Atdzejojamais autors ir jāpazīst. Labi jāzina biogrāfija. Mani arvien vairāk pārsteidz personisko momentu loma daudzo dižo dzejā. 100 punkti: ja kāds raksta par bērniņu vispār, tur čum no viņa paša atmiņām. Un tad jāzin, vismaz aptuveni, kur un kad tas norisinās. Piemēram, kādreiz es lasīju Apolinēra „Zonā“:

Avec tes amis tu te promènes en barque
L'un est Nissard il y a un Mentonasque
et deux Turbiasques

un brīnījos, kas tie par „Mentonaskiem“ un „Turbiaskiem“, ar ko šis vizinās laivā. Vēlāk uzgāju, ka Apolinērs bērniņu vadījis Vidusjūras piekrastē, Mentonā un Turbijā un tie „aski“ ir šo pilsētiņu apdzīvotāji. Šitādi sikumi gadās vai katram poētam. Tad jāzin, ko var izmest, kam obligāti jāpaliek iekšā. Citādi var vieglu roku pārtulkot: „Ar četriem citiem zēniem tu vizinies laivā“ — un tas jau ir skandāls.

Apgūstot dzejnieku, notiek brīdis, kad tu viņu pazīsti. Tu vari uzrakstīt kā viņš, tikai savā valodā. Protams, tu raksti arī to pašu saturu. Tu dzejo kopā un reizē dzīvo ar viņu citā laikā un vietā. Tu esi 30-gadīgs francis, pazīsti Pikaso, dodies karot pirmajā pasaules karā.

Un beigās tas, ar ko īstenībā gribēju sākt. Piemēri, kā es citreiz nocīnos.

Le chapeau à la main il entra du pied droit
Chez un tailleur très chic et fournisseur du roi
Ce commerçant venait de couper quelques têtes
De mannequins vêtus comme il faut qu'on se vête
Apolinērs, „Emigrants no Lendorroudas“

Burtisks tulkojums:

Cepuri rokā viņš iegāja ar labo kāju

*(acīmredzot, A. domā laimīgu zīmi pretstatā
kreisajai kājai)*

Pie ļoti smalka drēbnieka karaļa apgādātāja

Šis komersants bija nupat nogriezis vairākas galvas

Manekeniem, kas bija ģērbti tā, kā vajag ģērbties

Mans atdz.:

Cepuri turēdams rokā viņš iesoļoja it braši

Pie drēbnieka lepna kas apkalpo karali pašu

Drēbnieks grozīja sprandas vairākiem manekeniem

Apģērbtiem kā pieklājas džentlmeņiem

48 | *Es nesaku, ka tas ir diez kāds atdz. paraugs. Raugi, viss oriģināla saturs nav satilpis iekšā. Ir izdomāts „grozīt sprandas” no „apgriezt sprandu”. Atsk. nav tīras, bet tomēr ir. Utt. Bet es gribēju tikai ilustrēt savu atdzejošanas piegājieni. Ar tādu iznākumu, apmēram ar tādu zudumu no oriģ. teksta es personīgi esmu mierā. Reizē mēģinu piejaucēt A. latviskai uztverei. Padarīt mazliet prastāku, vai. Atdzejojumam jābūt labam dzejolim. (..)*

Klāvs

Labdien, Normund!*

Šaņēmu Jūsu sūtījumu. Pirmie kucēni ir aizgājuši pa burbuli, ja atļauts tā izteikties — Jūsu atdzejojumos sastopamas visas iesācējiem raksturīgās kļūdas (ritma „lūzumi“, visai aptuvenas atskaņas, būtiskas un nemotivētas atkāpes no oriģināla, neveiksmīga vārdu izvēle — piem., „kloķis“ Aņņenska dzejolī utt.) Tomēr nevajadzētu īpaši sarūgtināties — strādāts ir un citiem jau sākumā neiet ne par matu labāk. Cik man zināms, jūs abi būtu visai reāli kandidāti mācībām Ļeņingradā, tālab gaidīšu Rūtas darbus un došu Jūsējos Uldim.

ar cieņu

Klāvs Elsbergs

P. S. Daži no Jūsu dzejoļiem man tīri labi patīk.

*Normunds Rudzītis — dramaturgs, dzejnieks.

[1987]

Sveika, Anda,*

liels paldies Tev par vēstuli & atzinīgajiem vārdiem & kritiskajām piezīmēm.

Grūts & nepateicīgs darbiņš jau ir tādu popmūzikas klasikas tekstu atdzejošana. Kad es iesāku šo sēriju „Avotā”, es vēl īsti nenojautu, cik tas būs grūti. Bet nu jau par vēlu atkāpties & mums visiem kopā būs jāmēģina cīnīties uz priekšu.

Īpaši jau „The Beatles”...

„Džonam Joti patika drusku dulls humors, vārdu spēles, tiša zilbju deformācija, lai vienu un to pašu vārdu varētu saprast visādi. Pēc dažiem gadiem tekstu skaidrotāji plēsa matus „hermētisko” Lenona & Makartnija tekstu priekšā un katrs atrada savu skaidrojumu par lielu uzjautrinājumu abiem autoriem.” (Alain Dister, „Les Beatles”, Paris, 1972)

Tev, starp citu, droši vien pilnīga taisnība par „see how they'll run”. Laikam jau tās ir nedēļas dienas, bet... piedod šo mazo atdzejojātāja vaļību. Es domāju, ka atdzejošanā reizēm svarīgāk saglabāt oriģināla dvēseli, proti, intonāciju, nevis burtiski turēties pie oriģināla. Vispār — tas ir strīdīgs jautājums. Varbūt šai konkrētā gadījumā es kļūdos.

Par tiem mazvārdiņiem, mīļvārdiņiem vai deminutīviem („portretiņš” u.c.) gan negribu Tev piekrist. Es domāju, ka latviešu dzejā šie vārdiņi nebūt ne vienmēr rada jaut-

*Anda — žurnāla „Avots” lasītāja.

ru, komisku iespaidu. Atceries kaut vai dainas. Tici man, es Lēdijas Madonnas tekstu uztvēru pareizi — joki mazi — man pašam ir sieva & 2 sīkie. Tas tā.

Tev taisnība, ka vajadzētu likt žurnālā visu dziesmu tekstus arī oriģinālvalodā. Mani kavē tikai apjoms un — khm — daži citi apsvērumi. Tur gari jāstāsta. Būtu man visa teikšana, es liktu.

Es neuzskatu, ka šī publikāciju sērija būtu jāturpina man vienam ar dažu draugu palīdzību. Tas jādara mums visiem kopā. Varbūt arī Tev būtu kas ieteicams — varbūt tev pieejami kādi teksti? (Interesanti, ka par popmūziku visvairāk zina tieši eksakto zinātņu pārstāvji.) „Avota“ tālākie plāni ir šādi: V. Visockis (nr. 2), Bobs Dilans (nr. 3.), Ž. Brasanss (nr. 4), vēl tālāk — B. Okudžava, „Pink Floyd“, J. Ē. Volds (norvēģis). Visi uzreiz — sākumā — nevar būt angļi & amerikāņi. Tas tā.

Skat, kāda gara vēstule sanāca.

Gaidīšu ierosinājumus & atbalstu no Tevis (un varbūt no Taviem studiju biedriem) —

ar cieņu Klāvs Elsbergs

17. VI 70.

*Labdien, Groša!**

Man pa nometni iet labi. Atbraucām lieliski. Es dzīvoju Staiceles astoņgadīgās skolas internātā. Ar gulēšanu un ēšanu arī forši. Nupat iekārtoja arī peldētavu un tā šodien es pirmo [reizi] peldējos Salacā. Mēs spēlējām futbolu ar „Lokmotivi“. Pirmais sastāvs uzvarēja ar 8:0, otrais ar 4:1. Nu bet tagad es pastāstīšu kā atbraukt pie manis. Tiešas autobusu satiksmes (Rīga—Staicele) nav. Var braukt ar Rīgas—Alojas autobusu. Cik es zinu viens atiet no Rīgas no rīta 7. Bet no Alojas uz Staiceli iet cits autobuss. Cita ceļa nav. Starp citu, lūdzu atved man manas mājas čības.

Sveicini Kārli un Edžuku.

Klāvs.

*P. S. Skola, kur es guļu ir no pieturas nedaudz atpakaļ***

*Ieva Belševica (1910—1999).

**Vēstulēs saglabāta oriģināla pareizrakstība.

Sveika, mīļā Gro,
šodien saņēmu Tavu vēstuli, kas mani ļoti iepriecināja. Armijā vispār ļoti patikami saņemt vēstules. Zaldāta dzīve nav viegla, bet paciest jau var. Cilvēks var vairāk nekā viņš pats spēj iedomāties. Smago zābaku nobertās kājas sadzijušas un āda uz papēžiem palikusi bieza bieza. Tieši sāpošās kājas bija lielākā mocība pirmajās dienās šeit. Esmu pieradis — citādi Tavu „nātru sadzeltu” sirdi nevaru mierināt. Ilgojos braukt mājās pie Taviem zāptes podiem un mīļās gādības par Matīsiņu, Irēnīti un mani.

54

Naudu Tu varētu drusciņ atsūtīt (15—20 r.), bet pagaidām man vēl drusku turas. Par produktiem jāteic, ka uz šejieni tāpat neko daudz nevar atsūtīt — mēs tos sūtījumus saņemam tikai otrdienās un piektdienās — pieņem produkti un augļi var samaitāties. Ja mamma sūta kādu paku, pieliec zāptes podiņu, neko vairāk jau nevajag.

Prieks bija uzzināt, ka ogas labi padevušās. Tu raksti, ka 23. brauksi uz Nītauri. Vai atceries, kā mēs reiz turp ceļojām un es saldi nošņācu nakti stacijā, nolīcis galveli uz Tavas kājas?

Tavs mazdēls Klāvs,
kurš Tevi mīlē no visas sirds.

Vecaimāte

Čau, mīlo labo Gro,
 es šodien esmu it priecīgs — Tavam mazmazdēlam trīs mēnešu jubileja. Irēna rakstīja, ka Tu esot bijusi jau tīri apmierināta ar viņa tagadējo izskatu un svaru. Un kāpēc gan lai viņš būtu nīkulis? Tās dienas pēc viņa piedzimšanas vienkārši iegadījās tādas galīgi dullas. Būs labi, Matīšiņš drīz varēs tipināt uz Tavu ciltsmātes dārzu ogas ēst.

Man pašam iet visumā labi, saņēmu no mammas paku, kurā gan nebija Tavas zāptes podiņa. Nekas, gan pierišos pārbraucis. Vēl pusotrs mēnesis atlicis, nav tik traki.

Es te daudz ko atceros un apdomāju. Bieži nāk prātā visādi ar Lucavsalu saistīti notikumi. Kaut vai tā reize, kad biju iežāvies līdz kaklam ūdenī un Tu nesies man palīgā. Man vispār bijusi forša bērnība. Tiem gan laikam grūtāk dzīvot, kam drūma bērnība bijusi. Nav gaišu būšanu, ko atcerēties. Man ir: un tur lieli Tavi nopelni. Pirms aizbraukšanas skribelēju vienu atmiņu stāstu par Lucavsalu; pārbraukšu, pabeigšu, došu Tev vērtēt.

Ceru, ka Tu esi mundra un dzīvespriecīga un ka veselība Tev laba.

Mīļi sveicieni no mazdēliņa

Čau, mīlo Gro!

Esmu sveiks un vesels. Vakar izmazgāju savu sasušķēto mundieri un tagad droši vien kādu laiku izskatīšos pēc kārtīga zaldāta. Nebūtu jau mazgājis, bet atbraucis liels

priekšnieks no Maskavas pārbaudīt, kā Universitātes studenti top par virsniekiem.

Baigi apnikusi tā armija. Dienas velkas lēni lēni. Dažiem jau patiek mācīties militāras zinātnes. Man gan nepatīk. Vārētu pat sacīt, ka man no tā visa gribas dīrāt āzi. Bet jāiztur vien ir, kur tu dēsies.

Puncis pieradis pie zaldātu barības un štoperi vairs nav tik pamatīgi. Atvaino, ka es tādas blēņas rakstu, bet tas piederas pie lietas. Vispār mūs sākuši labāk ēdināt, vairs nedod tādus smirdīgus draņķus kā sākumā.

Rauj velns visas pasaules armijas.

Daudz labprātāk es šovasar būtu laistījis Tavu dārzu. Vai abi jaunkungi, Edžuks un Jānis, Tev palīdz arī vai tikai ēd?

Nebēdā par to, ka zaptes burku neatsūtīji. Ar lielu kaifu saēdīšos pārbraucis. Un vēl — baigi gribas Tevis ceptus kartupeļus. Lai Tev laba veselība, sveicini Kārli un Edžu, mīļš čau no Tava mazdēliņa.

K.

Staišelē, 24. jūnija rītā

Ķau!

Vakar nosvinējām Jāņus. Vakar nopriecājāties, ka šodien nebūs rīta rosmes un varēsim pagulēt, taču esam augšā bez modināšanas. Nometnes režīms iegājis asinīs. Tagad sēžu gultā un rakstu (tāpat kā Tu mājās). Viens purns klausās kaut kādu BBC rīta programmu visā skaļumā (tāpat kā es mājās). Starp mums izraisās dzīva diskusija. Trenējamies 3 reizes dienā. Neatliek neviens brīvs britiņš.

Nupat paēdu brokastis (tradicionālie gurķi ar krējumu). Jāņi nav pagājuši, bet 4 purni jau aiztriekti mājās par atgriešanos mājās pēc trijiem naktī. Laikam jau papardes ziedu meklējuši.

Atgriezīšos mājās 4. jūlijā. Man pirms braukšanas uz „Lotosu” būs jānokārto šis tas.

Sveicini Jāni un Papu, kā arī Mārtiņu, ja viņš uzpeld Rīgā. Grošai aizrakstišu pats.

Daži piemēri no nometnes leksikas:

Bifelis (arī Bīfs)	}	vārdi
Bapsis (arī Beoble)		
Bešans		
Kē		
Skroba		
Ha-Ha, Mikiņž — par tizlu joku		
Pats — treneris		

Sveiciens!

Rakstu Tev sakarā ar vienu baigu vēstuli, ko Tu jau droši vien esi dabūjusi. Šajā vēstulē rakstītais par 80% atbilst patiesībai. Tā nav attaisnošanās. Tai vēstulei ir pārāk pārspīlēts tonis. Tomēr Vanaga*, ko Tu gribi. Tādu zapti jau nu neesmu sataisījis. Tu vari arī neticēt tam ko es rakstu, tas neko neizšķir. Āmen.

Tagad par pasaulīgākām lietām. Dzīvojam tīri labi, pelnām 7 rubļus dienā (pēc neoficiālām ziņām). Jūra blakus mūsu nometnei. Vieta ideāla, zobus vadzi arī nekaram. Vanagu tagad dēvē par Goldu Meiru, viņas vīru, nometnes priekšnieku — par Pinočetu. Esam progresīvi politiski noskaņoti. Guļam teltī, kas saucas „Krievu četrvietīgā“. Šo vārdu viņa (telts) dabūja tāpēc, ka domāta 4 purniem bet gulēt var tikai divi. Darbs mūsu izpildījumā arī kaulus nelauž. 5 futbola spēlēs esmu iesitis 45 vārtus. 9 vārti spēlē — tāda rādītāja nav pat Milleram un Kruifam. Kā klājas Jānim? (..) Tā adrese ko Tu rakstīji, ir pati precīzākā.

Sveicini visus!

Ķau! Klāvs.

*Klāva klases audzinātāja.

Staicele, 22. jūnijā

Sveiki, mājinieki, spožbaltākie par šņabjpudeļu micītēm, kā izsakās Andris Jakubāns. Šeit ierados pēc ilgas braukšanas vilcienā un vēl ilgākas autobusa gaidīšanas Alojā. Pa to laiku paspēju izlasīt kādas 300 lappuses no „Stoiķa”, un tas vien jau norāda, cik baismīgi garlaicīgi bija.

Mēs te būvējam māju, pareizāk sakot, liekam tai pamatus, un spriežam, ka tā nu gan būs māja, kas sagāzīsies nedēļu pēc tam, kad „Otrais bess (2. BJSS)” būs atstājis viesmīlīgo ciemu. Paši stacelieši uzskata, ka mēs izēdam visus viņu pārtikas krājumus. Taisnīgs spriedums, jo bez mums nometnē vēl dzīvo ap četrdesmit „Paša puiku”, tāds pats kvantums Ļeņingrādas ātrslidotāju, utt., pavisam ap 100 rumpišiem.

„Paša puikas” — šis termins prasa paskaidrojumu. Tie ir gadus astoņus veci knariņi, par kuriem mums jāatbild un kurus mums jāpieskata. Kad Jānis nav vairs Jānis un taisa traci, vai arī kad Edžus un Jānis ārdās pa puikistabu, tad pareizini šo traci ar divdesmit un tev būs skaidrs, kas notiek mums tepat blakus, aiz sienas. Pats kopā ar mums cīnās pret trakojošo varzu. Kad šiem gribas iet uz veikalu, kādam no mums jāiet līdzi, uz pirti — tas pats. Par to mūs regulāri ciena ar konfektēm un limonādēm.

Vakar uzaicinājām Ļeņingradešu trenerus (kādu 8 večus vecumā no 28—50 gadiem) saspēlēt ar mums futbolu un bijām nepatīkami pārsteigti, kad zaudējām ar 4:7.

Mēs te intensīvi gatavojamies svinēt Jāņus.

Kā jums tur visiem iet? Cik mašīnas atkal ir sadauzītas uz stūra? Ko dara Frīdogs?

Starp citu, es ierados Staicelē kopā (vienlaicīgi) ar Opeti, kas klubā rādīja „Trīnes grēkus“.

Pirmās dienas nebiju lāgā iejuties šejienes ritmā, tāpēc arī uzreiz vēstuli neuzrakstīju. Strādājam vairāk nekā trenējamies un guļam vairāk nekā strādājam. Bet tagad gan jāiet, citādi saimnieks būs dusmīgs.

Sveicini visus un it sevišķi Jāni. Būtu uzzīmējis ozollapu vainagu bet laika nav

Ķau!

Lielais Fricis

3.07.76. (sestdiena)

Ķau!

Nabaga mazais karavīriņš! Tā es pie sevis nomurmināju, saņēmis vakar tavu ne visai jautro vēstuli. Bet es varu tikai izteikt dziļu līdzjūtību, diemžēl ne citādi palīdzēt. Vēl jānovēl nabadziņam ātri veseloties, lai varētu apskatīt Staiceli, kur noteikti ir vēl jaukāk nekā „svešās zemēs“.

Starp citu, arī man gandrīz tika pārsists ķobis, kad vakar, metot akmeņus (apm. tādus kā Jāņa galva un lielākus) būvbedrē, viens nošņāca man garām pirksta attālumā.

Mazliet pārspilēju un laikam nemaz arī nevajadzēja rakstīt tādus niekus.

Šovakar jutos drūmi noguris, jo šodien gandrīz bez pārtraukumiem gāzām cementu tās pašas mājas pamatos. Taču tas vēl šodienas programmu neizsmeļ — jāspēlē futbols ar krieviem un desmitos jāčāpo uz balli. Tāda draņķīga sestdiena.

4.07.76. (svētdiena)

Vakar bija slinkums pabeigt vēstuli. Rakstu, gulēdams gultā (pārņemu tavu darba stilu). Piedāvāju Tavai [labojums] (atkal uzrakstiju „Tavai” ar mazo burtu, sasodīts) uzmanībai dažus spārnotus izteicienus, kurus radījis Paša un Bešana (tu varbūt atceries leģendāro kovboju, kuram tik skaļi kurkstēja vēders) diženais ģēnijs. Tātad:

„Kas precējies, tas vēl nav miris!” (Pats Jāņu vakarā meiteni istabā)

„Tam grozam jābūt augšā, lai tur māte mirst vai dzivo!” (Pats)

Bešans dažkārt izsakās krieviski:

„По законам Архимеда

После вкусного обеда

Надо принять горизонтальное положение.”*

62

Staišelē parādījies saldējums un šis notikums paralizējis šejienes dzīvi. Staičelieši vecumā no 5 līdz 75 gadiem stāv pie kioska rindā. Šajā rindā brīžiem uzpeld sporta skolas cepurītes (mums visiem ir tādas simpātiskas zili baltas micītes, dabūjām no Paša)

Par futbolu (tas varbūt interesēs Jāni) Vakar mums te notika mačs Pasaules izlase: KPFSR. Mēs, protams, bijām pirmie, bet Ļeņingradas treneri — KPFSR. Es šeit esmu zviedru zvaigzne Ralfs Edstrēms. Mums vēl ir Kruifs, Nēskens (Holande), Švarcenbeks, Bekenbauers, Braitners, Milers (VFR) un armēnis Grigorjans.

Ļeņingradiešiem viens baigi bliež no gaisa: to mēs isaucām par Blohinu.

*Pēc Arhimēda likumiem, / Pēc gardām pusdienām / Ir jāņem horizontāls stāvoklis. (Krievu val.)

Vairāk nekas interesants te arī nenotiek. Dienas līdzinās
cita citai, trafareti izsakoties.

Mums vajadzētu biežāk sarakstīties, citādi es galīgi aiz-
mirsīšu, ka esmu kādreiz arī Rīgā dzīvojis.

Kad Jānis varēs atkal ko darīt, lai varbūt uzskrīpā kādu
rindiņu.

Ķau!

Lielais.

1977

16. septembrī

Čau, bava!

Šodien saņēmu paku un esmu ļoti apmierināts ar tās saturu. Varbūt vienīgi otrā jakas kabatā varēja būt kāds piecītis, bet tas nebūt nebija obligāti.

Kas attiecas uz „Doktoru Faustu“, tavas drūmās prognozes nepiepildījās. Lasu ar kaifu. Bez tam te vietējā bibliotēkā paņēmu un izlasīju Skujiņa „Vir. lab. g.“ Tā nekas.

Es varbūt būšu liels priekšnieks. Mūsu pasniedzēja brauc prom rītdien. Viņa man atstāja instrukcijas tādām gadījumam, ja viņas vietā neviens neierodas. Tas esot pat ļoti iespējams. Domāju, Tu saproti, ko nozīmē ar manām organizatoriskajām dotībām vilkt šito plostu un atbildēt par 14 citiem slaišiem.

Vot, tā es te dzīvoju. Sīkumus nerakstīšu, okei?

Tavs bilamboss

20. septembrī

Čau, ļau.

Tūlīt ķeroties vērsim pie ragiem, teikšu, ka šo vēstuli rakstu visai nopietna iemesla pamudināts. Nu tad redzi: autobusā uz kaut kādas sasodītas skrūves saplēsu savas brūnās, lepnās bikses. Es pieveru acis, redzu Tavu sejas iz-

teiksmi un dzirdu: „Nu, un ko es tur varu darīt?“ Neuztraucies, Tu varētu gan (ja Tu gribētu). Es gribēju Tevi lūgt, lai Tu man tur Rīgā nopērc drēbi jaunām biksēm. Jā, es iedomājos par daudz. Jā, es domāju, ka nauda krīt no gaisa. Un tomēr, man nebūs bikšu, iekš kurām iet uz lekcijām. Tikai, lūdzu, nenopērc kaut ko pārāk tumšu. Vislabāk tādu brūnu, kāda man bija, vai uz to pusi. Brūnganu vai gaišpelēku, var arī kaut kādu rūtainu, tikai ne tumšu.

Būtu baigi labi, ja Tu varētu tā izdarīt. Tās brūnās bikses man meitenes diezgan pieklājīgi salāpīja, bet nekur daudz gan viņās vis grozīties nevar. Tad, pārbraucis, es varētu tūlīt iet pie šuvēja.

Domāju, ka šūšanai jau naudu nopelnīšu. Man vajag 1 m 40 cm garu.

Tas nu ir tas mans lielais lūgums. Ja Tu varētu to izdarīt, es būtu baigi laimīgs un nenomirtu žēlabās, kā tas notiktu pretējā gadījumā.

Jā, jums visiem gandrīz noteikti 26. sept. vakarā būs tas gods un tā laime mani uzņemt dzimtajās mājās. Mūs te laikam (nevis laikam, bet noteikti par 98%) palaidīs ātrāk uz māju.

Šodien atbrauca pasniedzējs un es vairs neesmu šeit tas lielākais priekšnieks. Es tāds biju dienas trīs.

Nu, bet to visu ir jāstāsta, ne jāraksta.

Sveiciens pour tous.

Save your kisses for me.

Le Grand*

*Pour tous — visiem (franču val.).

Save your kisses for me — taupi savus skūpstus man (angļu val.).

Le Grand — lielais (franču val.).

1978

18. jūlijā

Ķau! Esam Panevēžā, vietējā debesskrāpī „Nevežis”,
7. stāvā, 713. numurā. Uzjautriņoši, manuprāt, ir leišu vār-
di viešbutis, valģikla, kirpykla, mokytava, kas nozīmē attie-
cīgi viesnīcu, ēdnīcu, frizētavu un skolu. Iebraucām vakar
ap deviņiem vakarā. Bars krievu noskatījās uz mums it nik-
niem sejiem, tak laikam neuzdrīkstējās skaļi lamāties. Nebi-
ja tikuši viesnīcā, kā mēs. Vispār neesmu vēl redzējis kādu,
kas tā būtu te atbraucis un dabūjis mājvietu. Pikucis! Labi,
ka vietas bija rezervētas.

66 | Par Panevēžu vēl grūti ko teikt. Par Kuldīgu gan varu.
Mums ļoti patika: 1) jumti 2) tirgus 3) cilvēki 4) dzērāji
5) Rumba 6) Venta 7) „Venta” 8) Aleksis un vēl ap 50,
maz vietas, laika vēl mazāk. Man, te, tagad. Bet kapeiciņas
dūšīgi metām — gan Rumbā, gan Aleksī pie dzimnavām —
Tu jau gan zini. Es vēl piedevām izvirdu vienu pantu, kurā
galvenais purnāžs — viens Kuldīgas jumts. Irēna atrunāja
saplēst.

Mazliet atdzejoju Bodlēru. Viens iznāca tā nekas. To uz-
rakstīšu šīs lapas otrā pusē. Esam laimīgi, sveiki un veseli.

Ar buču no sieviņas un sevis
Tavs precētais dēls

CHARLES BAUDELAIRE

(no Ļaunuma puķu Splīna un Ideāla)

LE MORT JOYEUX (LAIMĪGAIS MIRUŠAIS)

Tai leknā, gliemežu pilnā zemē
Es vēlos dziļu bedri sev rakt,
Kur maniem vecajiem kauliem gulēt
Kā haizivij vijņos, kad uznāk nakts.

Es ienīstu kapus un testamentus
Un asaras nelūgšos pasaulei;
Kad dzīvoju, bieži piesaucu kraukļus,
Lai miesu tie plēstu līdz dvēselei.

Ak dzeja! Melnā un aklā biedre,
Es miris, es brīvs — tādi tev pieder.
Bet jūs, kam prāts ir mēslos dzimis,

Man pāri droši ejiet, sakiet vien to:

Vai ir vēl vara, kas mocības dos

Šim līķim bez gara, starp beigtiem

kas miris?

Ķau! tur tālā Dagestānā —

šodien pa dienu atnāca Tava kartiņa, vēl nemaz negaidīta. „Atlantīda“ Draugā-3, „Nakts atkāpes“ šodien LM: abi dzejoļi ir ļoti, ļoti Tavi — vienreizēja dzejas ģēnija nozīmē. „Atlantīda“ tāda draudzīgāka (nē, ne jau tāpēc, ka Draugā!) „Nakts atkāpes“ vēl dramatiskākas par „A“... raksti atkal un atkal tā! Redz, kā izrakstījos, bet gribēju tikai informēt.

68 | Tad vēl šodien: Šatrovska un co lietā spriedums. I. bijis klāt. Šatrovskis mēģinājis izdarīt pašnāvību! Fenomenāli, sprieduma nolasīšanas laikā (viņam — 5 gadi) Š. ar žileti vai ko citu iegriezis vēnā un pamazām ļimis: pat publika pamanījusi, ka nav kaut kas kārtībā, bet zaldāti, kas apsargā apsūdzētos — nekā! Vien pēc laba brītiņa tiesas sekretāre iekliegusies, Š. tad pielēcis kājās un ar to asumu sev pār rīkli! Bet, vai paspējis, I. nezināja, zaldāti apstājušies apkārt un publika izraidīta no zāles. It kā nē, bet neviens nezina neko. Abiem galvenajiem bandītiem: 15 un 13 gadi в местах не столь отдаленных*. No viņu puses — nulle emociju. Banda salaupījusi un sazagusi tik daudz, ka viņiem visu mūžu būs jāstrādā, lai atlīdzinātu.

Varbūt man to nevajadzēja rakstīt? Bet nu jau par vēlu. Gaidīsim Tevi mājā, kad:

*Ne pārāk tālās vietās (krievu val.).

... zeltaini zaļās pļavas

Atver tam savas

Skavas, pilnas smaržīgām puķēm

Un raibas visādām krāsām —

Šīm māsām

Tik izgreznoties kā skuķēm

(Remi Bello, Aprīlis)

Vai tad? Vai ne? Mīļi sveicieni no Irēnas. Nekāda velna-
māte tu gan neesi.

Ar buču — Kajs

Rīgā 16. III 79

1982

4. 7. 82.

Čau!

Nu Tavs dēls reiz ticis kārtīgā krievu armijas daļā. Diez kas nav. Ēdamo nokopu ātri vien — un būtu noēdis trīstik daudz. Es jau Irēnai aprakstīju ēdnīcu (smakas, žurkas, netīriba utt.) Šodien gan tur bija tīrāks — laikam jau tāpēc, ka Gusevā dizentērijas epidēmija un mūsu pulkā arī saslimuši kādi 2—3 jauži. Noteikta tāda kā karantīna, nevienu nekur nelaiž, par drīzu atvaļinājumu laikam nav ko sapņot. Rezēs, kā būs tālāk.

70 | Mācības mums vēl nav sākušās, — nikuļojam, beržam vecās prūšu kazarmas. Kājas negrib pierast pie armijas zābakiem — bet tas jau visiem tā, ne jau man vienam. Baigie klibiķīši būs, kad sāks pa lauku dzenāt ar automātiņiem, plecā.

Tas viss būtu sīkums, ka tik jums tur mājās labi ietu. Sveicini Juksi & Papu, rakstiet man pa kādai vēstulei, citādi man jau liekas, ka esmu kādā citā pasaulē nonācis. Kā veicas ar [Matīsa] kopšanu? Mani interesē viss, ko neapdvēš šejienes trulā atmosfaira.

Kvēls sveiciens

Klāvs

Čau, mammu!

Tavam dēlam šorīt ir paveicies. Mūs atveda uz bruņumašīnu poligonu, un mani kopā ar vēl trim džekiem norīkoja par novērotājiem. Patlaban esmu slaidi atgūlies ceļmalā. Nedrīkstu nevienu laist tālāk pa šo ceļu. Esmu pilnīgi viens, apkārt dzied visāda dzīva radība un aug visādas zāles un puķes, kurām Tu zinātu vārdus, bet es nezinu. Kaut kur aiz ceļa likuma šaudās. Pilnīgi likumīgi varu pāris stundas atpūsties no visas tās armijas šļuras. Tev tomēr nav taisnība, kad Tu saki: armija balstās uz tikai vīriešiem piemītošo augstākstāvošo bijāšanu. Armijā ir gadsimtos izstrādāta, savā ziņā izsmalcināta piespiešanas sistēma. Pretīrunāšana tikai atālina tavu atpūtas brīdi, atvaļinājumu, demobilizāciju etc. Un te brīžam ir tik draņķīgi, ka labāk nudian ir paklausīt (sākumā), vēlāk tvēriens atslābst. Tie jaunekļi, kas te dienē divus gadus, jau pēc pusgada var justies brīvāk un brīnīties: „Studentus gan baigi jā, mūs nekad nav tā jājuši.“

Mūsu armijas tvēriens atslābst visai ātri. Un mēs arī jau sākam pierast.

Un vēl: ja tu nogāz podu, jā, ne tikai tevi pašu, bet arī tavas nodaļas, vada un rotas komandierus. Tāpēc viņi cenšas to nepieļaut. It kā pazīstami, normāli čalji komandieru lomā pārvēršas par īstiem armijas balstiem. Un viņiem ir grūti. Labi, ka es neesmu komandieris.

Te ceļmalā nudian ir silti un labi, tikai mušas nupat pārādijās un ēd mani. Ar to higiēnu te patiesi diez kas nav.

Būtu forši, ja Tu arī man uzrakstītu, kā jums tur iet. Vēstules uz šejieni nākot ļoti lēni. Man būs prieks par katru raksta galu no mājām.

Kvēls sveiciens no

Tava dēla.

Čau, mammu!

Vakar saņēmu kundzītes pirmo vēstuli (6. datumā rakstītu). No tās uzzināju par viņas slimošanu, (..) bemsu*, Pa-pa gājieni uz kara katedru (t. i., uzzināju, ka viņš taisās iet, bet nezinu vēl, ar ko tas beidzās).

Raugi, Irēnai ir tāds raksturs, ka viņa vienkārši var ne-spēt atzīties Tev, ka viņai ir grūti un slikti. Kad jūs pēdējo-reiz aizbraucāt uz Kliģēniem, viņai bijusi 38° temperatūra — jūsu aizbraukšanas rītā. (..)

Irēnai vajag palīdzēt. Ja es netikšu mājās, nebrauciet uz ilgu laiku prom — ja Pīglits** vispār vēl kust. Nevar Irēnai uzreiz ticēt, kad viņa saka, ka jūtas baigi labi un tiks ar visu galā. Viņa ies un darīs, kamēr kritīs, bet īpašu palīdzēšanu nelūgsies. (..)

Piedod, ka es, praktiski neko nezinādams par mājās notiekošo, šitā rakstu. (..) es jau palaikam ātri palieku dusmīgs.

Diez kas te nav — man te apkārt (Gusevā un arī mūsu rotā) dizentērijas gadījumi, varbūt jau karantīna noteikta, pašam akūtais respiratora iekaisums (mana parastā kaite). Varu netikt mājās karantīnas dēļ. Rīt pēc zvēresta nodošanas runāšu ar pulkvedi. Pirms tās viņš nebija ar mieru mani uzklaut. Ja nebūs karantīnas, ja pats būšu vesels — varbūt tikšu.

Tādā cerībā — Klāvs

*Avāriju.

**Ģimenes auto iesauka.

Ķau!

Aizvakar saņēmu 5 vēstules — divas Tavas, divas Irēnītes, vienu Jāņa. Laikam kāds pasta štoperis. Lasīju visu dienu — īsajos brīvajos brītiņos.

Laika te ir maz — grūti apdomāt visu sīki un smalki — kas tad man īsti būtu vajadzīgs. Tu varētu man atsūtīt kādu tādas formas [zīmējums] apakškrekliņu (no mūsu veļas kastes — diemžēl), pāris kabataslakatus (laikam jāpērk).

Par ēdamo nudien nezinu. Katrā ziņā neko tādu, kas nedēļas laikā var sabojāties. Mēs šeit pakas nesaņemam personiski, tās var kādu laiciņu stāvēt pastā. Kaut ko stingri stingri sažāvētu varbūt, kādus koncentrātus, labus konservus vai ko tml. Būtu jau labi ko uzkost, esmu palicis it slaidis.

Vispirms gan — liec pa kādam piecītim vēstulēs vai atsūti lielāku pārvedumu — sīkiem džentlmeņa izdevumiem, proti, lai piebarotos. Pirmajā vēstulē ieliec kādu 5, tad varēšu arī pārvedumu gaidīt. Kā Tev ērtāk. (Un iestāšanās bibliotēkā arī maksā 5-īti)

Atsūti varbūt to „Karogu”. Kādu interesantu grāmatu latviski (ne Bergmani vai Simenonu — tos šeit izlasīju) (no pēdējā laikā iznākušām). Visus sūtījumus es lūdzu Tev, jo Irēnai jau patlaban nav laika. Viņa man arī rakstīja — ko atsūtīt, es atbildēju, ka sūtījumus lūgšu no Tevis.

Protams, ka Irēnītei vajadzētu pēc iespējas ātrāk izveseloties. (..)

Piglitam grūts liktenis un vaigs kosmētisku operāciju pēdām klāts. Viņam laikam pārāk romantiski braucēji.

Par Veronikas Strēlertes atzinību man prieks, bet esmu pārliecināts, ka nesaņemtu ne pusi šo uzslavu, ja nebūtu Tavs dēls.

Īpaši gaidu vēstules, drusku (jāatzīstas) arī paku ar kaut ko žlebināmu.

Kvēls sveiciens

Klāvs.

P. S. Vēl man ienāca prātā: kādu dezodorantu („Bac“ vai ko tml.), kādas ziepes tai pakā es vēlētos.

Atvainojos par papīru un stilu — nevaid laika noslīpēt.

19. 07. 82.

Gusevā (Gumminnenā),
vecās prūšu kazarmās

Čau, čau,

74 | šodien saņēmu Tavu 13. datumā Kliģēnos rakstīto vēstuli ar diviem pārkoniem, kokiem, putniem, krupīšiem. Es jau ar gandrīz visu laiku esmu svaigā gaisā un stiprinos ar bulgāru cigaretēm „Šipka“ par 20 kap. gabalā, to biš paciņā. Mans „Prince of blends“. Būsi jau saņēmusi manu gaudu vēstuli ar atzišanos, ka bez paciņas no mājām šeitā grūti. Atsūti ko rijamu, ja tas no Kliģēniem vispār iespējams, ja nē, tad tikai drusku naudas. Nekādus ātri bojājošos fruktus u.tml. gan nē — bet Tu jau pati saproti. Šeit jau tajā paciņā ielūrēs arī kaprālis — t. i. — atvērs to manā klātbūtnē.

Avīzes arī var un pat vajag sūtīt; mums gan šeit lasīt latv. avīzes „по уставу не положено“* t.i., centralizēti nepiegādā, bet saņemt un kaut kur kaktā palasīt var. Kādu LM, Inostranku**...(gandrīz vai latviešu avīze)

*Pēc nolikuma nav paredzēts (krievu val.).

**Žurnāls „Inostrannaja Jiteratura“.

Es jau Irēnai rakstīju: mani var dabūt mājās sekojošā veidā: Irēnai slimnīcā ārsts uzraksta zīmi priekš rajona kara komisariāta, k. komis. savukārt uz šīs zīmes pamata atsūta uz šejieni izsaukumu. Tā kā Irēna, paldies dievam, slimnīcā nav, tad šāda zīme var būt tikai fiktīva. Ja Tu tādu vari dabūt no Stradiņiem... Domāju, ka nevari. Pastāv jau cerības arī vieglāk tikt atvaļinātam — bet ne sevišķi lielas.

Tu jau redzi, ka šeit par stilu un papīru domāt nevaru. Un vispār... kā jau paudu, esmu gandrīz visu laiku svaigā gaisā.

Pašveicini Papu. Ja jau braucāt uz Kliģēniem, tiesības atņemt nav. Man ir pavisam dulla iedomā. Diezin vai tur var kas iznākt. Ja jūs atbrauktu uz šejieni, es nebūtu dumīgs. Ak, Matīsiņš jau to diez vai spētu. Tālu jau arī, ap 400 km. Es tikai dzirdēju, ka pie citiem džekiem brauks žigulēti radi.

Ja jūs tomēr īstenotu šādu fantastisku piegājieni — jābrauc sestdienās & svētdienās, jo darbdienās nelaidīs vaļā no mācībām.

Un nevar braukt 31. jūlijā — 1. augustā — šajā vikendā mūsu vads apsargās pulku, es būšu časovojs, kas drīkst tikai uzblaut: „Stoj, streļķ budu!”* Bet citās brīvdienās visžēlīgi pieņemam. Tādu purnu vēl nebūsiet redzējuši. Mana karaspēka daļa atrodas pašā Smirnova ielas galā, netālu no Gusevas centra. [Plāna zīm.]

Kajs

P. S. Par to ciemos braukšanu es tik tā — zināšanai. Nesmu jau bebuliņš, un varbūt no šādas vienas dienas satikšanās paliks tikai grūtāk. Dari, kā iznāk. Esmu jau drusku apradis.

*Stāvi, šaušu! (Krievu val.)

Čau, mammu!

Vakar saņēmu Tavu 16. datumā Kliģēnos rakstīto vēstuli, šodien dabūju naudu. Paldies, nauda noderēs kaut vai gara barības iegādei bibliotēkā, jo neko tādu no ēdamiem, ko gribētos (kaut vai piena produktus vai kaut kādus augļus) šeit nopirkt vienalga nevar. Bet tas nu tā...

Skumīgi ap sirdi, negribēju Tevi tā apbēdināt, rakstot to pārmetumu pilno vēstuli. (..)

Irēnīte vispār ir bezgala kautrīga. Un kautrīgam, taktiskam cilvēkam — reizēm pat pārāk taktiskam — nav tik vienkārši mājā, kur dažu labu jautājumu risina ar cirvi šķērīšu vietā. Drusku citāds dzīves stils, vai.

Es tīri gribētu Tev lūgt, lai Tu man atsūti kaut kādu „UNDEVITU“ vai ko tml. Te var iznīkt — absolūts vitamīnu trūkums, piena produktus arī „не положено выдавать личному составу“*. Tad vismaz varētu ierīt pa kādam vitamīnu bumbulim un iedomāties, ka tas kaut ko dod.

Vēl man vajadzētu siltāku jaku — man ir tāda gaišpelēka, vilnas — tai gan cauras paduses un dzija laikam par smalku šādai lietošanai, bet kaut ko jau man vajadzēs zem mundiera pavilkt vēsā septembrī.

Čau, sveicini Juksi, rakstīšu viņam tuvākajās dienās, mani atkal sauc ierindā un sazin suns, kurp mēs soļosim...

Tavs mīlošais dēls
(cerībā, ka Tu neesi pārāk dusmīga)

P. S. Kā Papam izdevās saglābt savas tiesības?

*Nav paredzēts izsniegt personālsastāvam (krievu val.).

Ķau,

šodien saņēmu Mauliņu — lielais paldies — grāmatas formāts arī piemērots līdzīgai stāipīšanai un lasīšanai vaļas brītiņos starp mežonīgu nešanos pāri ierakumiem un gāzmaskas vilkšanas treniņiem.

Tāda maza vēstule vien iznāks — patlaban „личному составу положено спать“*. Gribēju tikai paust, ka pie manis ciemoties nevar 7. — 8. augustā, bet var, piemēram, 14. augustā — mūsu vada „караул“s** pārcelts. Bet jūs jau tāpat diez vai atkulsieties ar greizpurni Piglitu tādu garu ceļu. Tad jau redzēsīties septembrī, trešdaļa „sroka“ jau garām, būšu 21., vēlākais 24. septembrī, istabā galīgi tumšs, uz sarakstīšanas

Sveicini Papu & Jāni

Klāvs

31. VII 82.

Ķau —

šodien saņēmu Tava „panisko vēstuli“ (26. VII) un nedaudz noskumu — te jau runāja, ka vēstules bieži pazūd vai ilgi iet — es tam līdz šim neticēju, bet Tava vēstule jau nu ir tāda, ka liekas — Tu 100 gadus neesi ne raksta galu saņēmusi. Pardon, es rakstu tik regulāri, cik šeit iespējams — Tev apmēram reizi 4—5 dienās.

(..) nevajag lolot ilūzijas, ka es no šejienes varu tikt grandiozos atvaļinājumos. Tas nav īpaši reāli (..) Žēl, ka

*Personālsastāvam paredzēts gulēt (krievu val.).

**Sardze (krievu val.).

vēstules tā kavējas, zūd dialoga iespēja. Čau, uzraksti ko jautrāku, man te nervus neviens tāpat īpaši nesaudzē.

Klāvs

P. S. Paldies par Mauliņu (to gan jau iepr. vēstulē paudu, bet ja nu Tu nesaņēmi)! Naudu saņēmu jau pasen.

4.—5. VIII 82.

Ķau, mammu —

Šonakt esmu rotas dežurants, kam „спать не положено“* — jāšargā ieroči u. c. inventārs no bandīšiem, kas varētu izvazāt. Galvenais pienākums tomēr ir cits — brīdināt biedrus, kas nav gājuši gulēt, bet pa kaktiem dzied ziņģes, spēlē kārtis vai skatās Polijas TV, cerēdami redzēt kādus „interesantus momentus“. Bet neviens mūs pārbaudīt nenāk — tā nu sēžu un rakstu, apkārt Jembasts.

Vēlreiz apstiprinu telegrāfiskās naudas saņemšanu. Banderole arī pienākusi, bet to neesmu vēl dabūjis — stāv Gu-sevas pastā, jo mūsu pastnieku nelaiž uz pilsētu.

Man vajadzētu vēl kādu drusku naudas. Visa jau gandrīz iztērēta, saldumus pērkot. Tos nu te ēdam bez jēgas (nekādi labie pie tam nav), bet ko lai dara, kāre ir liela. Visātrākais enerģijas atjaunošanas veids, kurinām sevi ar cukuru kā mazas krāsniņas.

Ar to produktu sūtīšanu patiešām grūtības. Varbūt kāds Gro [ievārijuma] podiņš nebojātos? Kāda šķīstošās kafijas bundža un kāds sīpols arī ģeldētu. Bet tas tā, ja iznāk, atsūti, neiznāk — arī nekas.

*Gulēt nav paredzēts (krievu val.).

Par to ciemos braukšanu arī vari saspringti nedomāt. Kliģēnu raža interesē arī mani, īpaši jau novāktā veidā. Ja nu jums tomēr izdodas izrauties, paņem līdzi naudu — šejienes veikalos esot visnotaļ pieklājīgas drēbes un apavi. Varbūt kāds kaut ko sev nomedīs.

Kaut nu oktobris būtu tikpat labs kā šī vasara! (Es domāju labo laiku.) Varētu kaut reizīti tikt uz Kliģēniem. Mums ar Irēnu bija tik labi klētiņā pagājušovasar — un rezultāts, kā smeijies, nebija ilgi jāgaida. (Es nedomāju, ka oktobrī varētu nakšņot klētiņā.) Kliģēni ir vareni.

Labi vien ir, ka kundzīte ar Matisiņu dzīvo pa jūras malu — tur tomēr svaigs gaiss un pietiekams komforts. (..)

Nu mani sauc (ir viens naktī) — pa Polijas TV grupas „Eruption” koncerts. Ļembasts kļūst neciešams. Kā var tā ālēties, ja sešos jāceļas?

Miji zaldāta sveicieni

Klāvs

79

9. VIII 82.

Ķau, mammu,
kvēls sveiciens no poļu robežām, kur jau mēnesi valda neciešams karstums, sviedri tek ar straumi un frenči pārklājas baltiem sāls plankumiem. Kāpurķēžu samaltā mālainā zeme putekļojas un mēs brēcam pēc lietus.

Nupat ar vienu čali saspriedām un konstatējām, ka vairs nevaram i jēdzīgu vēstuli uzrakstīt. Tādas divaini stulbas iznāk.

Aizvakar dabūju kvīti, pienākusi Tevis sūtītā paka. Paldies, es to laikam rīt dabūšu un uzzināšu, kas tur iekšā tāds, ko Tu lūdz „neņemt ļaunā”. Cerams, nebūs samaitājies.

Aizvakar un vakar mūsu vads apsargāja daļu, es patru-
lēju ap tankiem un citiem daiktiem ar pielādētu stroķi ple-
cā. Baigi noguru: piecas stundas saraustīta miega, astoņas
uz kājām.

Šito vēstuli rakstu divīzijas muzejā, pabēdzis maliņā.
Blakus telpā tiek skaļi izkliegtas divīzijas kauju ceļš. Mēs te
kādi pieci pabēguši sēdam un klusītēm griežam zobus. Ja
vēstule nav diži daiļa — neņem ļaunā.

Klāvs

11. VIII 82.

Hei, čau!

Vakar dabūju nagos paku, viss bija OK, sviests nebija iz-
tecējis, paldies.

Nabaga Tu, ja Tevi tā sasodītā krika tā moca. Ja nepār-
iet, nevajag manis dēļ vēl rīt arī pussauju zāļu pa ceļam,
kurš ir tāls.

Ja nu tomēr jūs izkūņosieties, esiet ļoti uzmanīgi šita-
jā Kaļiņingradas apgabalā. Ceļi te šauri un izejamās die-
nās daudz iedropējušu šoferu, un braukšanas kultūra
daudz zemāka nekā Latvijā. Cik esmu redzējis, visi te
brauc kā dulli; gar ceļmalām resnas liepas un dažās ie-
kārti vaiņagi.

Un vēl — (ja brauksiet) paņem man kādas civilas drē-
bes, ko uzvilkt konspirācijas nolūkos. Oficiāli mēs nedrik-
stam atstāt pulka teritoriju — un diez vai mēs šajā teritorijā
varēsīm kā cilvēki atpūsties un iekost, un parunāties. Bet vi-
si, kam senčiem ir mašīnas, var iziet pa rezerves izeju un iz-
braukt ārpus pretīgās Gusevas. Nekāda riska, ir pārbaudīts,
vajadzīgs tikai civils rāpiķis.

lepriekšējā vēstulē rakstīju par lielu karstumu. Tās pašas dienas vakarā uznāca lietus — un šodien jau klabinājām zobus. Labi, ka ir džemperis, ko uzvilkt.

Laiks mainās un mūsu oficiēru pirmā maiņa šosestdien (14.) brauc uz Rīgu. Nāks otra, šie acīmredzot nevar to brūķi turēt. Paliks tikai mūsu katedras priekšnieks, resns un rupjš pulkvedis, latvietis. Ar skaudību noraugāmies uz Kauņas studentiem, šiem tā kārtība nav tik stingra. Bet tam ir ēnas puses. Nupat viens leitis izmanījās apgāzt bruņumašīnu. Viņam pašam nekas, bet mehāniķim, kurš mācīja braukt, nācās amputēt kāju.

Tad jau labāk stingrāk, bet bez dzīvības briesmām. Pulkvedis pauda: „200 был нас сюда приехало, 200 должно и уехать“*.

Mani lēģeri nu jau pusē.

Sveicini Papu un Jāni.

Klāvs

81

15. VIII 82.,

kādreizējā

Gumbinnenā

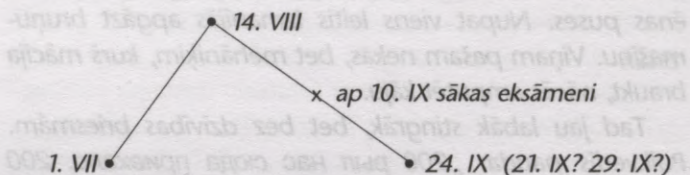
Ķau, mammu!

Šodien saņēmu Tavu vēstuli + LM, tencinu. Tu apraksti karstumu Rīgā, bet man jau grūti to iedomāties. Šeit vasara beidzās tieši pēc manas sardzes vikenda, kāds nošķrakstināja lielām šķērēm un +35° tapa +15° ar biežām lietavām. Nebūtu es armijā, es ļoti brīnītos par tik krasām pārmaiņām dabā.

*200 purni esam šurp atbraukuši, 200 ir arī jāaizbrauc. (Krievu val.)

Drēgnums un slapjums nedaudz ierobežojis mūsu jau tā trūcīgās brīvā laika izmantošanas iespējas. Visu jūliju varējām vārtīties zem liepiņām zālē pie kazarmu sētas. Nu jādīdās vairāk pa kazarmu.

Vakar bija tādi kā saulgrieži; ar šodienu laiks ātrāk rausies, esmu nodienējis jau vairāk dienu, nekā atlicis līdz beigām. Vonnegūts būtu uzzīmējis:

82

Par mājās braukšanu pagaidām patiesi trīs versijas: 21., 24. un 29. septembris. Ticamākais vairāku apsvērumu dēļ liekas 24. Mūs tas nodarbina nepārtraukti, rodas spontānas sadursmes (pagaidām gan tikai vārdos) starp 24. un 29. septembra aizstāvjiem. Varbūt no malas amizanti, bet mums te gan nav vienalga, piecas dienas ātrāk vai vēlāk.

Zināms, mani trīs mēneši nav nekas salīdzinot ar diviem gadiem. Bet liekas arī, ka 18 gadu vecumā būtu bijis daudz vieglāk, kaut vai tās pašas dzīves nenokārtotības dēļ. Tagad kā ar saknēm izrauts, gaisā pakarināts, zeme birst lejup. Un ja vēl iesauc par oficieri; un ja vēl Afganistānā. Viens no mūsu priekšniekiem pateica atklāti: „Англичане удрали, а мы завязли.“* Gala tur neredz. Klausījāmiešiem vienu tur dienējušu ofiņu. Mājās pastāstīšu. Ir gan laikā un valstī palaimējies mums dzīvot.

Vai Piglita ātrumkārba cietusi tai bemsā? Izklusās atkal pēc dārga remonta. (..)

*Angļi aizmuka, bet mēs iestrēgām. (Krievu val.)

Ja gadījumā brauksit ciemos, apmesties var vietējā viesnīcā vai vienā miestā 20 km no Gusevas. Miests atrodas uz Kaunas ceļa un saucas... aizmirsu, sākas ar Novo... (lai kam) pieredze rāda: ar apmešanos šeit nav tik slikti, t. i. ir labi.

Tikai neaizmirsti pagrābt priekš manis kādas civilas drēbes. Tad būs pavisam forši.

Bet tikai nemoci muguru, — ja nespēj, nebrauc tik garu ceļu. Neesmu jau bebuliņš, kam tas būtu tik katastrofāli.

Naudu, kuru Tu taisījies sūtīt, vēl neesmu saņēmis, bet gan jau tūlīt būs.

Sveicini Papu. Klusībā tomēr cerēdams uz labvēlīgu Tavas muguras stāvokli —

Klāvs

P. S. Varbūt atsūti „Inostr. literatūru“?

83

24. VIII 82.

Ķau, mammu!

Kad publicēšanai Kopotos rakstos gatavos Tavu korespondenci, atklāsies, kādas apsmulētas rūtiņu lapeles Tev sūtījis Tavs dēls. Šī doma lika man gauži iztrūcināties un aizņemties šitādu lapu, kura gan ir tik plāna — kā citam nolūkam domāta.

Apskaužu Tevi — Tu esi strādājusi un pabeigusi stāstu un, lai ko Tu nedomātu par galarezultātu, pats rakstīšanas process noteikti bija interesants un sagādāja ne tikai ciešanas, bet arī kaifu. Es te gribētu gan rakstīt, bet nav piemērotu apstākļu — pa īsam pantiņam, pa kādam atgadījumam vien spēju piezīmēt. Mājās varu mierīgi slaistīties, jo

zinu, ka iespēja pastrādāt nav izslēgta, bet šeit piespiedu bezdarbība, kas nomoka.

Kazarmu sienas aprakstītas visādās valodās. Nē, ne jau kādas rupjības. Latviski, piemēram, „Lai dzīvo Latvija“, „Ventspils“ u.tml. Bet visbiežāk maģiskais ДМБ — demobilis jeb demobilizācija. Zaldātiņi pagāniski mēģina tuvināt mājupbraukšanas brīdi. Un, kad ieraugi svaigu uzrakstu „ДМБ — 84“, paliek skumīgi ap sirdi un ir žēl nabaga čalu. 18 gados šitādu šļuru.

Jaušu, ka nelaimju strīpa mūsmājās vēl nav beigusies, bet nav taču tik traki kā jūlija sākumā. Un gan jau viena no galvenajām nelaimēm (par tādu uzskatu savu atrašanos šeit) drīz beigsies. Tad varēšu iet palīgā kašāties ārā no bedres, kurā mūs tik dziļi patlaban var skatīt. (..)

Labdienas Papam.

Militārs sveiciens.

Ķau!

Esmu te ļoti nodarbināts — visādas mācības un dežūras — pēdējā militārisma agonija pirms mūsu mājup atlaišanas. Šodien pat — nostrādājos virtuvē, žurku & tarakānu sabiedrībā. Pagājušo sestdien atkal bija rotas mācības — liela ālēšanās ar tukšām patronām, mīnu imitācijām, tankiem, bruņumašīnām etc. Un tā katru mīļu dienu, un liekas, ka jūs bijāt pie manis sen sen, kaut tikai drusku vairāk par nedēļu pagājis.

Būšu mājās 25. vai drusku agrāk. Tātad pēc 15. septembra man nerakstait, lai vēstules te čuknā nepazūd.

Mīļi sveicieni Papam un Jānim. (Saki Juksim, ka man arī
žēl — nevaru nekā viņam uzrakstīt, bet patiesi nupat elle
vajā šeitān Gusevā)

Klāvs

16. IX 82.

Ķau, mammu!

Paldies par vēstuli un „PJ“: saņēmu šodien. Kundzītes
vēsti par Tavu nokļūšanu slimnīcā saņēmu aizvakar. Ne-
ņem ļaunā, ka nerakstīju ātrāk — bija jāstrādā (militāri
saimniecības darbi) un jāmācās. Bet, slimnīcā guļot, var
gan gribēties saņemt kādu raksta galu — un tāpēc es to-
mēr esmu sesks.

Tu raksti, lai es turos... Kas tad man vairs ko turēties, lē-
ģeri praktiski beigušies, atlikusi gatavošanās eksāmeniem
un inventāra nodošana. Ja pēkšņi kas nemainīsies, tad
25. septembra rītiņā Rīgā ierīpos vilciens ar 200 jaunizcep-
tiem ofiņiem. Ceru, ka Tu šo vēstuli saņemsi pirms tam:
pasts reizēm izākstās.

Esmu pilns entuziasma darboties pie mūsmāju „uzturē-
šanas spēkā“. (..)

Turies, mammu, ceru, ka Tu jau būsi mājās tai 25. sep-
tembrī.

Uz drīzu saredzēšanos!

K.

11./12. 08. 83.

(pustrijos naktī pie
Tava rakstāmgalda)

Čau, mammu,
daudz laimes vārda dienā!
Sākumā citāts:

„Для Зоси Корейко был готов на все. Он решился бы даже слегка нарушить свою конспирацию, потратив рублей пять на кутеж. (..) Но если бы даже он сошел с ума и решился бы обнаружить хотя бы одну бумажку, ее все равно ни в одном кинематографе нельзя было разменять.

— Зарплату задерживают, — сказал он в полном отчаянии, — выплачивают крайне неаккуратно.“*

Man (jau kuro reizi) atliek nopūsties kopā ar Koreiko — un šai sakarā rakstu Tev vienu vārda dienas vēstuli uz papīra ar zelta maliņu.

(Vēstule ir domāta kā zīmējums, ko es būtu Tev uzzīmējis uz vārda dienu, ja būtu vēl sīks.)

Mums iet labi. K-dze dzīvo pa Asariem un krāj spēkus 2. piegājiem; Matīsuks aug griezdamies. Prātīgs un bezgala simpātisks.

*Zosjas dēļ Koreiko bija gatavs uz visu. Viņš pat izšķīrās nedaudz pārkāpt savu konspirāciju, iztērējot piecus rubļus uzdzīvei. (..) Bet, pat ja viņš sajuktu prātā un izšķirtos izvilkt kaut vienu papīriņu, to tik un tā nevarētu nevienā kinoteātrī izmainīt.

— Algu aiztur, — viņš pilnīgā izmisumā sacīja, — maksā pagalam neakurāti. (No Ilfā un Petrova „Zelta teja“ (krievu val.).)

Otrdien vedām šamo pie Henriņas „atrādīt”. Henriņa uzslavēja viņu par labu sejas krāsu. Nabadziņš saņēma krampīgu poti dupsī, pēc kam viņam bija t^o divas dienas. Šovakar vairs nebija.

Knuts uzrakstījis par manu necilo personu „Liesmai”. Biju Salaspilī. Sveicieni Tev no Skujenieku klana.

Kas attiecas uz viņa „eseju”, tad tā nostiprinās ieskatu par mani kā „literatūras strādnieku”. Lai nu tā pagaidām būtu.

Lielā aploksne ar korektūru ir Kritikas red. Tavs raksts būs „Kritikas gadagrāmātā”. Tabūns esot to pārdrīķējis no „PJ”. Iznāca gandrīz vai tā, ka es uzstāju, lai Tev to dod lasīt. Domāju, ka Tu varbūt gribēsi ielikt atpakaļ „izlaistās” vietas. (Es runāju gan tikai ar Kritikas red. jaunāko redaktori. Šī atreferēja, ka redakcijā esot tā kā minstinājušies — nevarot jau zināt, kas izvarojis Tavu gabalu — pati „PJ” vai cenzūra. Bet kas to noskaidros? Vārdu sakot, labot var un vajag, bet, vai no tā būs kāds labums, nevar zināt.)

Vispār nav ko runāt. Pat Paula sastādītā t. dz. grāmatiņa „Taisām jaunu dvēselīti” ar Petera ievadu nobremzēta pirms pašas iznākšanas. Tur ir šis tas no nerātnajām daiņām — viss poētiskākais un šķīstākais. Vienalga.

J. Niedres sastādītā „Ziņģu buķetīte” tomēr iznākusi. Šis esot bijis pie Vosa lamāties.

Bet par to turpmāk, kā saka „Amerikas balss”. „Tagad tikai īsumā ziņas”:

Mums iet labi.

K-dzīte briest. Matīss aug.

Daudz daudz laimes vārda dienā Tev no mūsu trijotnes!

K.

1985

25. VI 85.

Moins!

Jāteic uzreiz — mums no Jāņiem šogad vispār netika nekas. [Ievai] ir vējbakas (ne pārāk smagā formā). Ļaudīs nevar i rādīties. Tā nu nīkstam pa Rīgu šajās jaukajās dienās. Matīss laikam pamanījies agrāk izslimot — šim nelip, kaut vajadzētu lipt. Manās mājas dienās k-dze ar Matīsu kaut kur izkuļas, es strādāju un leva nesakarīgi maisās pa dzīvokli.

Vispār šī vētrains attīstās. Cenšas uzreiz runāt pilniem teikumiem.

Matīss tagad vispār ir pirmā numura dauzoņa. Bet to visu Tu augustā pieredzēsi.

Interesants Jāņu brauciens Jums izdevies. Tavu Piglitmīlestību varu tikai apbrīnot.

Ā, nu ja, vēl es gribēju teikt — nopērc polšu un gaidi mērniekus. Atkal klāt viņu laiki, kā to nopratīsi no še klātpieliktās „RB” strēmeles. Labi gan, ka Tu paspēji Lejas Kliģēnus nopirkt — nu vairs nevarētu.

Nu — tad jau sarakstīsimies.

Gaidu atvaļinājumu.

Kvēli sveicieni no mums visiem.

Klāvs

P. S. Mans pasta indekss ir 226082. Šo vēstuli dodu Pāpam — būs kādu dienu ātrāk. Zum!

Ķau!

(..) Grīdas neesmu vēl sācis krāsot, tātad arī Gorkija ielā vēl neesmu mītējies. Biju gan ieskrējis tur paurinēt, redzēju: pastkaste pieštopēta līdz ūkai, bet atslēgas man nav, augšā arī neatradu, nevaru iztukšot.

Vot, eju virsū Lejietei ar Tavas Heilija naudas prasījumiem. Šī visu laiku solās rīkoties. Cerams, rīkosies, mierā nelikšu. Pieteicu, ka Tu tulkosi Vonnegūta „Rožūdeņa k-gu“ — ja būs līgums un viss solidi. Ceru, ka būsī uz mieru?

Šodien saņēmu Jāņa vēstuli no Mārsnēniem. Nupat uzrakstīju viņam ar.

Septembrī pēc Dzejas dienām acīmredzot važošu uz Vladivostoku (tur pie Pacifika). Sūtīšot mani uz poētu festivālu.

Jā, Matīss tomēr saslīma ar vējbakām — gan vieglā formā. Šie visi trīs pa Asariem, es tur epizodiski.

Uldis savai meitai grib dot 2 vārdus: Una Aleksandra. Birokrāti neļaujot. Neesot tāpēc vēl reģistrējis. Gan savu protestu vēl kaut kā izpaudīšot šis.

Atlaid kādu vēsti — līdz šim esmu sajēmis tik vienu — to ar Papu. Tas bij sen.

Sveicini Papu.

Sirsnīgi sveicinājumi no mūsu kvarteta — K.

Ķau!

Nu tad uzreiz par būtisko — par abu tīģeru ēdināšanu. Ēdnīcu noteikti izmēģināsim, tikai līdz šim gan viņi tāda tipa iestādēs atsacījušies jelko baudīt. Ja nu galīgi nekas neiz-

nāks, būs jāietur piena un dārzeņu diēta, šad tad jābrauc uz Cēsīm un vēl — mums jau sarūpētas 8 paciņas „Kokoš-jo juho” — tiešām labs jugoslāvu vistas zupas koncentrāts. Lūkosim vēl kādas tāda tipa rezerves, atvedīsim labi daudz olu utt.

Tu, lūdzu, no savas puses nejoko ar savu veselību. Lai nu kāda būtu padomju medicīna, varbūt tomēr der atrādīties. Ja vien Tu neesi baigajā rakstīšanas amokā — ceru, ka tas ir tas. Citādi Papa atstāsti par Tavu ēst negribēšanu utt. mani dikti satrauc. Un liekas vēl būtiskāk par tīgeru ēdināšanu.

Nu tad, ja nekas negadīsies tāds, nākamu sestdien mūsu plosts ielīgos Kliģēnu sētsvidū. Ķau!

Klāvs

P. S. Atvaino, ka rakstu steigā un šīs vēstules valoda neir RS biedra līmenī.

1977

11. KLASĒ

[Bez datuma]

Mēs abi būsim kopā, mēs abi būsim tuvi viens otram, tik tuvi, cik vien tas iespējams... Tas nebūs tikai burvīgs sapnis, kādus esmu sapņojis...

Mēs jau esam tādi mūsu dvēselēs, mūsu sirdīs, mūsu domās; mīlestība, kurai jau pieder gandrīz viss, piekļauj mūs vienu otram. Saule vēl nav pacēlusies pašā zenītā, bet atrodas tam tuvu. Tā silda mūs abus ar saviem maigajiem glāstiem un turpina savu ceļu augšup.

Mana mīļā, mīļotā, maigā un labā!

92 | *Es esmu nolīcis savu sirdi, Tu vari to ņemt, ja vien tā Tev patīk... Bet es zinu, skaidri zinu, ka Tev patīk mana parastā un neparastā, saprotamā un dīvainā sirds. Zinu. Tas ir tik labi.*

Manā sirdī uzlēkusi spoža zvaigzne. Eju uz to. Eju uz Tevi.

Manu mīļo kaķēniņ, dūnu kamoliņ, esmu tik laimīgs par katru Tavu smaidu, Tavu skūpstu, Tavu glāstu. Tu dzini ugunsķuru manā sirdī. Tie ir žagariņi, kas labi deg. Tu man saki: „Tu esi tik mīļš!” (Tagad lasi ļoti, ļoti uzmanīgi, jo, ja Tu mani nesapratīsi pareizi, tev pēkšņi iesāpēsies Tava mīļā sirsniņa un es esmu rūpnīcā, un kas tad Tevi pažēlos?)

Kad esam kopā, manai sirdij ir pār mani milzīga vara. Es daru, ko tā liek. Smejos un raudu. Kā mazulītis. Gribu būt savādāks. Bet tad es vairs nebūšu es. Vai Tu gribi mani tādu — savas sirds vergu? (..)

Es Tevis ilgojos. NEKAD nešaubies par to. Tu pati nezini, cik skaista man esi. Tiecies pie Tevis un redzu Tevi. Mīļu Tevi. Stingra un nesatricināma būs mana mīlestība. Atbalsta punkts.

UZ ZALVI

01. 07., piektdien. (1. vēstule)

Runci, runcīt mans, runkiņ mana mīlotā, Tavs Lācis jau tagad ir ļoti noilgojies pēc Tevis!

Vispār jau man viegli te sēdēt un mīļus vārdiņus rakstīt, tajā pašā laikā, kad Tu (nabaga Tu) brauc, pavisam nogurusi, nezināmā virzienā. Es noteikti sameklēšu karti un noskaidrošu, kur tā Zalve īsti atrodas.

Pulkstenis ir apmēram seši vakarā. Interesanti gan, ko Tu tagad dari? Varbūt nemaz nebrauc, varbūt sēdi ceļmalā un gaidi „Žiguli“ vai autobusu? Tas mani baigi intriģē. Tu uzraksti man, kur Tu biji piektdien, sešos vakarā, labi?

Ja Tu neesi vēl galā, man Tevis ļoti, ļoti žēl.

Ja man būtu tā teikšana, es dāvinātu Tev septiņjūdžu zābaciņus. Tādus, kādus pat (..) tante nevar dabūt!

Ja man būtu tā teikšana, es brauktu tev līdz. (..)

Es Tevi ļoti, ļoti, ļoti mīlu, mīlu, mīlu! (..)

Šītā vēstule man iznāca tāda juceklīga, bet Tu nedusmojies, rīt rakstišu pamatīgāku un Tu jau saņemsi abas reizē. (..)

02. 07., sestdien. (2. vēstule)

Čau, čau, kaķēniņ manu!

Šodien Rīgā visu dienu lija un Tavs Lācis šķaudīja un no rīta bija diezgan nomākts un pikts. Diez kas nav no tāda laika.

Šodien zvanīja Š. (..) un ziņoja, ka mafija esot uz sēkļa. Es prasīju, ko viņš tur muld. Nu, šā un tā, bet noskaidrojās, ka šie grib aizņemties ceineri. (..) Izrādās, šie braukuši ar laiviņām no Staiceles pa Salacu un tikuši līdz vietai, kur līdz jūrai 7 km. Diez kas nav, tas ir itin mazs gabaliņš. Bet lielākais Mikiņš — šie sadedzinājuši drēbes ugunskurā (kādas un cik, man netika teikts). Tātad vajadzēja 10-nieku, lai samaksātu nomas punktā par laivām, teltīm un velns viņu ziņa ko vēl. Lai gan es esmu cilvēks vienkāršs, parasts un mazs, sirds man ir plaša un es izsniedzu ar.

Nemaz iedomāties nevaru, kā Tev tur iet, ko Tu tur dari. Briesmīgi tālu gan Tu esi ar (..) sav[u] (..) mīlo, mīlo sirsnīgu. To nu es sapratu taisni šodien, to lielo tālumu.

(..) Es mīlu Tevi, kaķīt, runcīt, mazais zvēriņ, dzīvnieciņ. Gaidu Tevi mājās. Veselu mūžību Tevis nav.

Saldu dusu, mīlotā mana! Sveicieni no J. Elsberga.

Tavs Lācis Rīgā

Čau, 100 000... x bučiņu (bučiņu skaits tiecas uz bezgalību)

Pirmdien, 4. jūlijā.

Čau, čau (..)

Šorīt saņēmu Tavu mīlo, mīlo vēstulīti un man bija baigi labi, to lasot. Man likās, ka Tava balss skan man tuvu, tik tuvu, ka gribējās pagriezt galvu un noskūpstīt tevi, jo Tu liekies man pavisam blakus...

Es arī briesmīgi gaidīju Tavu vēstulīti, sāku to gaidīt jau stundu pēc vilciena aiziešanas.

Tu mani pavisam satrakoji ar savu vēstuli, tas ir, ar dažām rindām no tās. Man tā sagribējās Tevis, ka Tu man sā-

ki rādīties. Visvairāk man rādījās Tavas mīlās, maigās krūtis, bet vēl vairāk — [to galiņi]. Es gāju pa ielu pie fotogrāfa un man rādījās [galiņi, krūtis], Tu, Tu un vēlreiz Tu, gan apģērbta, gan peldkostīmā, gan pavisam plikiņa. Pārnācis mājās, atlaidos gultā un jutu Tavas rokas vijamies sev ap kaklu, Tavu balsi čukstam dedzinošus vārdus. Es esmu bez prāta Tevis dēļ.

Kad Tu esi blakus, ir daudz vieglāk, kaut tas būtu vietā, kur nemaz, nemaz nevar Tevi apmīļot. (..)

Runcīt, šajā vietā ir mana buča un tās bildītes, kas tur klāt (Tavējās) arī ir bučotas, Tu tur izskaties pēc maziņas, izbiedētas runkiņas, bet ļoti skaista, toties es gan esmu iznācis purns, kā Tu redzi, vai ne?

Man ir iebildumi pret terminu „lācišķā būtne“ kā manis apzīmējumu, bet ne pārāk lieli. Ķepas gan man ir īpašas, tas tiesa. Es Tev pieliku klāt vienu „lācišķo būtni“, jo Universitātē vajag 5 bildītes un tā man palika pāri. (..)

Pusseptiņos.

Universitātē viss gāja labi, līdz tā dāma pamanīja manu 286. (veselības) lapu. Tur jau, protams, nekā nebija virsū, tikai tās potes, ko man skolā dūruši. Tā nu mani atslēdza no turpmākajiem pasākumiem, visas veidlapas gan iedeva, teica, lai neuztraucoties un nākošreiz nākot bez rindas. Devos uz poliklīniku, kur mani iepriecināja ar gaidāmo zobārsta apmeklējumu (numuriņu izsniedza) un ar citiem ārstiem. Paies kāda nedēļa, kamēr varēšu atkal doties uz Universitāti, šoreiz gan bez rindas (kaut kāds mazs prieciņš jau ir).

Citādi tā uzņemšanas komisija ir ļautra iestāde. Svešvalodu un Vēstures-Filozofijas fakultāšu galdi ir blakus, pie manējā sēž 2 kašķīgas un resnas sievas, pie tavējā (ja tas tavējais) — lādzīgs pusmūža onkulis. Pie mana galda rinda

stāv, pie tavējā tās nav. Pie manējā vienas dāmas vien. Kāda nelietība!

Vārdu sakot, atbrauksi, pati redzēsi, kas un kā. Ko nu es tur daudz. Labāk rakstīt par manu lācišķo mīlestību uz Tevi. Par mani visu, kas ilgojas Tevis visas, pavisam kailas, gultiņā ar sniegbaltiem paladziņiem. Gribu mīlēt tevi tā, ka Tev elpa aizrautos, [jaukt] Tavus matus, glāstīt Tavu daiļo augumiņu, mīļo, mazo manu kaķēniņ!

Tu būsi pavisam, pavisam mana. (..)

Es Tevi briesmīgi gribu un 10 dienas Tev noteikti būs par daudz.

Tavs arvien, arvien mīlošākais Lācis

Piektdien, 8. jūlijā

96

Runci, Runcīt (..)!

Tajā manā vēstulē, ko es rakstīju aizvakar (6. jūl.), es baigi izmisīgi lūdzos, lai Tu brauc mājās. Man tiešām ļoti Tevis pietrūkst un Tu vari iedomāties, kā man bija ap dūšu, kad šodien aizgāju uz jūsmāju pēc manas [mammās] manuskriptiem un Tavs sencis man paziņoja, ka Tavējie visi brauc uz laukiem. Es baigi apstulbu, noteicu tikai: „Nu!” un tinos pa durvīm laukā, aizmirsis nodot Tev sveicienus, par ko man tagad visu dienu kauns.

Tad jau laikam Tevi tik drīz neredzēšu (jo, kas gan Tev ļaus vienai pašai pa Rīgu dzīvot). Mazi nabadziņi mēs esam, vismaz es noteikti, Tu jau arī droši vien. Es tā gribu bučoties ar Tevi! (..)

Man nemaz nav būtiski, vai es varētu vai nevarētu Tevi gultiņā iedabūt, man vajag, lai Tu būtu man blakus, es varētu parunāt ar Tevi, galu galā, man vajag Tevi redzēt! (..)

Vakar biju arī uz vēstures konsultāciju. Konsultācijas notiek visām fak[ultātēm] kopā.

Viena dumja vecene (pēc izskata un valodas dumja) stāstīja par Kijevas Krievzemi. Esmu pavisam atradis apmeklēt konsultācijas viens pats, bez Tevis, dārgā mana mazulīt.

Starp citu, Ainars* nav dusmīgs par mūsu abu klusēšanu un pazušanu pēc izlaiduma. Tas labi, man ne pārāk patīk krāt lāstus pār savu galvu. (..)

Man vairs nav īpašu ķepu, ir pavisam parastas, Tevis noilgojušās rokas, tās tikai Tev atgriežoties, atkal kļūs īpašas ķepas.

Man vajag Tava bučmūliša. Es Tev sūtu miljardiem buču, bet tas nav tas.

[K.]

*Ainars Gulbis, Klāva draugs, tagad biznesmenis.

UZ GRICGALI

Otrdien, 6. septembra vakarā.

Sveiki, čau, čau, mans mīlotais mazais runcīt!

Tavs (mūžiģi mūžos Tavs) runcītis-puisītis tikai šodien uzzināja savu adresi. Tā izskatās tā:

Preiļu rajons, p/n Gaiļmuiža

[svitrojums] (nez kāpēc uzrakstīju Gaujmuiža)

Antonišķos

Studentu vienībā (..)

Tagad mēģināšu Tev uzrakstīt visu pēc kārtas. Atbraucām vakar ap 5 vakarā pa labu ceļu (viscaur asfaltētu). Pirmais iespaids par mūsu mītni bija diezgan briesmīgs. Tā atrodas kādā mājā, kur agrāk bijusi Gaiļmuižas bibliotēka.

98

(Atkāpe numur 1)

Ja Tu, mana mīļā runcīt, zinātu, kā man pietrūkst Tavu glāstu, Tavu lūpu, Tavu [krūšu], Tevis, Tevis, Tevis, Tevis visas...

Taču, kad iekārtojāties, sakārām drēbes, izmazgājām grīdu, mitekļis vairs nelikās tik slikts.

Šorīt devāties uz kartupeļu lauku ar lepmi paceltām galvām. Tie ir nenormāli mazi eksemplāri (es te domāju kartupeļus nevis galvas, protams).

Mēs dzīvojam kādus 7 km no vietējā kolhoza centra (Gaiļmuižas) un mūs visur vadā ar autobusu. Ēdam, kā jau laukos, visai un visai labi.

(II atkāpe)

Tevis te nav. Nav te Tevis. Tas visu pārvērš, viss ir tik pelēcīgs, tik garlaicīgs, gandnīz vai riebīgs un pretīgs... Tevis nav un es mīlu Tevi, domāju par Tevi katru brīvu brītiņu. Tu man rādījies sapnī. Mēs atkal sēdējām tur, pie „Daugavas”. Nakts likās tik tumša, tik tumša, bet Tu biji gaiša, Tu smaidījī, es skūpstīju Tavas lūpiņas un pamodos laimīgs un biju tāds visu šo dienu...

Ja Tev šī vēstule liksies juceklīga, tas ir tāpēc, ka blakus dārd magnetofons („Slade in Flame”), otrā istabā televizors (jā, mums ir arī tāds). Es rakstu Tev, sēdēdams gultā un turēdams klēpī čemodānu.

Vēstule nav pārāk kārtīga, taču es (piedod, bet laikam jau drīkstu novilkt tādas mazas paralēlītes) domāju, ka no teikti būtu laimīgs, ja saņemtu no Tevis vēstulīti, kurā nebūtu saprotams nekas, tikai 3 vārdi... Es rakstu šos vārdus pavisam skaidrā rokrakstā:

ES MĪLU TEVI!

Ceru, ka arī Tu būsi laimīga, kaut mazu drusciņu...

Mūs drīz trieks gulēt (tas būs vienpadsmitos) Man tā negribas šķirties no Tevis... Jā, kad es rakstu, es redzu Tevi, es skūpstu Tevi...

Ceru, ka šī vēstule aizies, cik nu tas ātri iespējams.

(Es zinu, ka varētu uzrakstīt vēl daudz, daudz vairāk. Varbūt es nekad, nekad nevarētu apstāties, rakstot Tev.

Es sēdētu un rakstītu:

Es mīlu Tevi — — — (..)

— — — — —

Skūpstus, glāstus — Tev, Tev, Tev.

un atkal

— — skūpstu mīlu skumstu glāstu mīļotā mīļā mana Runce — — —

Raksti man drīz. (..)

Čau, čau, universitātes un visas pasaules skaistākā, gudrākā un mīlamākā runcīt (..)!

Šodien, pie pusdienu galda sēdēdams, saņēmu Tavu vēstulīti. To, kuru Tu man esi rakstījusi pēc manas vēstules saņemšanas, 12. septembrī. To nu es nebiju nemaz gaidījis un tāpēc briesmīgi priecājos. Kāpēc nebiju gaidījis? Tūlīt paskaidrošu, tūlīt, nedomā, kā lai nebūtu noguris, Tavas vēstules gaidu vienmēr (arī tad, kad tās nav pamata gaidīt), nedomā neko sliktu...

Tātad: šodien man bija lielā zvanīšanas diena, Rīgas ķeršanas diena. Piezvanīju Vizmai Belševicai, Jāņa meitai, ievērojamajai latviešu padomju dzejniecei un pegazienei un pieprasīju, lai šī izsūta man paku ar vējjaku, šalli un cimdiem. Es gandrīz vai salstu nost! (mani sasilda tikai domas par Runcīti, Runkiņu (..)). Un šī man saka tā: esot no minciša vēstulīti saņēmusi... Es nebalsī brēcu: „Adresi saki, adresi!” (Visi Gaiļmuižas p/n darbinieki un apmeklētāji sāk ausīties...) Šamā saka arī okei es saku pierakstu bet kāds tad indekss.

Indeksa nav saka šamā zvani Irēnas senčiem piezvanīšu arī tā es pretī. Piezvanu, Tava māte pie telefona, kāds indekss, es prasu, nezinu gan, tā viņa saka. Uzzinu no viņas par jūsu dienas normu — 800 kg! Tās ir šausmas, mums tā ir 512 un ir tad mēs to vēl nevienu dienu neesam savākuši — sūdfīga raža. Lieku sveicināt Tevi, ja Tu piezvani, Anci. Jā, gandrīz vai liku pasveicināt arī Tavu fāteru, tie gan laikam būtu joki.

Nolieku klausuli. Darbiniece saka man tā: „Rublīs 70 par abām sarunām.” Es bleķoju, aci nepamirkšķinājīs, prasu, varbūt varu uzzināt vienu indeksu, kas mani interesē. Un viņa man sniedz biezu grāmatu, lūdzu, visi Latvijas indeksi. Paldies, es saku. Tavu vēstuli saņēmu tūlīt pēc visiem šiem notikumiem.

Jā, šī ir tikai otrā vēstule Tev. Es nedomāju, ka kolhozā būtu slikta vēstuļu rakstīšana. Vismaz mums tik traki te nav. Bet

es to pirmo vēstuli uzrakstīju un gaidīju no Tevis atbildi ar precīzāku Tavu adresi. Gaidīju un gaidīju. Uz Rīgu arī nevarēju piezvanīt līdz pat šai dienai. Runķiņ, ja jau Tev tikai vienu vēstuli uzrakstīju, kur tad uz mājām rakstīt, kur tad manai mammai vēstulju adresi zināt... Nu nekas, tagad nepacietīgi gaidu paku, tajā būs Tava vēstule... Man tik labi palika ap sirdi, kad dzirdēju, ka Tu esi zvanījusi muterei un tā atkal manējai. Uff, es pie sevis noteicu, Tu neesi mani aizmirsusi.

Tagad gan rakstīšu Tev bieži, bieži. Visas vēstules varbūt nebūs tik garas kā šī, bet tas varbūt nekas?

Manas vēstules abas tādas jucekļīgas padevušās. Tādā ziņā gan slikti te rakstīt, nevar koncentrēties.

Par lasīšanu gan nesūdzos. Mums tepat blakus istabā atrodas ciema bibliotēka. Aizvakar pabeidzu Skujiņa „Virieti lab. gados“. Manuprāt, laba grāmata, sava amata meistara darbs. Tagad lasu Manna „Doktoru Faustu“ — un tīri labi iet uz priekšu. Vēl jāizlasa 2 Upīša romāni, kurus man iesmērēja mutere un Žaka Īva Kusto „Zemūdens dārgumus“ — Maskavā izdotu, krāsainām ilustrācijām bagātu grāmatu par nogrimušo spāņu konkistadoru kuģu meklēšanu Karību jūrā.

Es Tev pielieku pie šīs vēstulītes pašrocīgi zīmētu lāču ku, 800 kg saldu, saldu buču, vientulības skumīgumu un apsolu rīt rakstīt atkal. Bet tagad uz šo zaļo pildspalvu stāv rindā rakstītāju bars un rūkā, ka es ilgi rakstot. (..)

Ceturtdien, 15. septembrī es rakstu šo trešo vēstuli.

Mana mīļā, mazā runcīt-meitenīt!

Mīļo rūkātājiņ!

Mīļā mana,

Tavs lāčuks, kā jau solījies, raksta atkal un cer, ka pārāk neapniks Tev... (laikam jau blēņas vien, tā rakstīt Tev, Tevi

pazīstot, Tevi mīlot, Mīlot, MĪLOT). Domāju, ka esmu tāds pats kā vienmēr, ar lielu un sprogainu galvu, mazliet sastrādātām un Tev piederošām ķepām... Un kā lai tādu nemīl, vai ne?

Es šonakt bučojos ar Tevi. Es šonakt milēju Tevi mazā, siltā gultiņā. Kur tas bija, gan neatceros. Es tomēr esmu vīrietis, lai arī pavisam jauniņš, man tā Tevis vajag, briesmīgi vajag, es kalstu, man nepienāk dzīvinošās sulas, tāpat kā kokam.

Mūsu kolhoza centrs Latvijas kartē apzīmēts ar mazu aplīti pa labi no Preiļiem (10 km) un nosaukumu „Gailīši”. Kas tā īsti par vietu, Gaiļmuiža vai Gailīši, nav skaidrs pat vietējiem aborigēniem. Lapas otrā pusē uzzīmēju Tev divus nelielus plāneļus, lai gan topogrāfijā neesmu stiprs. (..)

Par infekcijām. To mums nava. Ir dzeltenā kaite vienai no vācu grupas meičām. Viņa tagad guļ Līvānu slimnīcā. Ir vidusaus iekaisums — Robertam Napoleona dēlam (starp citu, augsti inteliģentam cilvēkam). Viņam tuvākajās dienās Rīgā taisīs operāciju. Tā kā divus biedrus mēs jau esam zaudējuši.

Šo sestdien mūsu Rasma brauc prom, viņas vietā ieradīsies tas vīrietis lab. gados, kurš vadīja fr. valodas konsultācijas pirms eksāmeniem. Kamēr viņš neatbrauks, mūsu vienība nonāks Tava lāčuka stingrajā valdīšanā. Esmu liels priekšnieks, nemaz nesmeijies.

Rīt es pastāstīšu Tev par saviem biedriem, lieliskiem cilvēkiem. Ir 22.30, jāiet gulēt.

Saldu, saldu bučiņu ilgodamies, Tevi mīlošais resnais
Runcis.

Pasveicini Zani.

Skūpstu Tevi.

Ja nu tā gadīsies, ka rīt neiznāks uzrakstīt, parīt noteikti.

Skūpstu Tavas saldās lūpas, čau.

Piektdiena, 16. septembris
un šī ir 4. vēstule.

Bučoju Tavas mazās kaķactiņas un lūdzu piedošanu, ka šī vēstule tāda īsiņa.

Šodien saņēmu no mutes paku ar vējjaku un šalli, un kopā ar paku Tavu vēstulīti, kuru Tu rakstīji uz Rīgu.

Šodien pār manu nabaga komisāra galvu nogāzās vesela lavīna. Mūsu Rasma (oficiālāk — pasniedzēja Maskalāne) nodeva man (!) savas pilnvaras un paziņoja, ka esot ļoti iespējams, ka viņas nomainītājs nemaz neatbraucot. Tas nozīmē, ka viss šis bars te dzīvos, slaistīsies un rīs uz manu atbildību. Tādā gadījumā man būs jāpērk visi produkti, jākontaktējas ar kolhoza vadību (tas gan mani neuztrauc), utt., utt. Jau tagad pieņemu tavas līdzjūtības apliecinājumus, un ceru, ka tas tips tomēr atbrauks. Kā izsakās Jurka Zubarevs, es tagad esmu „boļšoje načalstvo”*. Un patiešām — vismaz uz divām dienām es vilkšu šo plostu.

Mincīt runcīt, kā lai Tevi iepriecina? (Tu tā vienmēr raksti.) Es jau tagad visu laiku domāju, kā būs, kad atkal redzēsimies, manam maigumam un spēkam kartupeļu lauks nav īstā vieta, labāk glāstīt un mīlot [Tevi].

22. septembrī

Sveiki, mazāmīļārunkiņmince!

Šī tad laikam ir mana pēdējā vēstule Tev no šejienes. Tas ir izlemts, mēs izbraucam 26. Es tiešām ceru, ka arī jūs palaidīs ātrāk. Tā gribas redzēt Tevi, apskaut Tevi, glāstīt Tevi.

*Liela priekšniecība (krievu val.).

Es skaitu stundas, kas mūs vēl šķir un katra nākošā stunda man liekas garāka par iepriekšējo.

Tu man rakstīji par balli Zalvē. Laimīgi Jūs esat, mums te nekas tāds nenotiek. Tiesa, mājās mēs īpaši negarlaikojamies. Taču visu, ko mēs esam te izstrādājuši, nav iespējams uzrakstīt un tāds arī nav mans nolūks.

Neatceros, vai esmu Tev rakstījis, ka monsieur Bankavs tomēr atbrauca. Tā tomēr nav nelaime. Jā, te nav skola ar visām tās tizlajām izpausmēm. Ar to gribu teikt, ka mēs satiekam tīri koleģiālā veidā.

Man uzkrājies kolosāls buču daudzums. Es gaidu Tevi. Kaut nu mēs ātrāk satiktos!(..)

Skūpstu Tevi. Čau. (..)

UZ „KĀRĻIEM” LĪGATNĒ

Gricgalē

Sestdien, 30. [septembrī]

— Vau (..)!

— *tā saku (aste ritenī un dragāju). (..)*

[Tavas] bučas vēl tagad jūtu uz lūpām. To jutīšu visas 2 nedēļas — vai ilgāk, vai neilgāk — cik nu ilgi (..) būs jāciešas bez [tevis]. Tu mani tik labi pavadīji, Mijā! Paldies.

Laikam tak nebūs jāstāsta, kā te Gricgalē dzīvojam. Šodien nestrādājām, (jo lietus), tāpēc laikam (..) ēdināšana nelikās tik švaka — redzēs, kā būs, kad pārņāksu nošancējies. Zaļumu nav.

Šodien sanaglojām sev nāras — nemaz neiznāca slikti — it šiki ir. Bet pagājušo nakti gulēju ar vienu [čali] (tu viņu nezini) vienā gultā. (ca-ca) Pa miegam gandrīz šo apkāmpu — domāju: [tu]. Piedod. (..)

Šodien spēlējām zoli. (..)

Lasu Kamī — tīri labi. Mēģināju atdz[ejot], diez kas nebija, tracis. (..)

Es mīļi Tevi aplaizu, miriādes bučissimu, nevienas siāmītes, aste ritenī — un gribu Tevi. Ļoti drīz rakstīšu vēl —

Senbernārs

Čau, mazais un pūkainais zvēriņ!

Vienīgais, ko man te Gricgalē gribas rakstīt — tās ir vēstulītes Tev. Bet i tas lāgā nepadodas!

Gribēju rakstīt svētdien: katru dienu pa rotaļu depešīnai — neiznāca, G. (..) auroja, meitieši spiedza... Un viss vienīgajā istabā, kur varēju rakstīt.

Vakar sāpēja galva un biju tāds ne cepts, ne šmorēts — atkal nekā. Tagad — trešajā dienā pēc pirmās (..) vēstulītes rakstu šo otro. Es Tevi ļoti mīlu, es Tevi ļoti gribu — šeit to saprotu tik īpatni, ir tā, ka sirsniņu Senbernāram uz tecīlas dancinātu. Tu rādies sapņos, Tu smaidi, tu dod man saldās bučas — kad reiz tas būs pa īstam!? Sieviņ manu, sieviņ... (..)

Baigi jau nu dodam — šodien izpildījām plānu par 240 procentēm. Visi seši lielie gandrīz palika bez vakariņām. Lieta tāda: milzu lauks ar tām s..a bietēm; meičas ņem pa vagai uz degunu — tā ir jau it normāla šance; lielie ņem divas astēm ritenī un nodragā līdz vienam galam; tagad nāk atpakaļ; lauka vidū piebrauc autobuss un savāc meitiešus, mēs to aizdzienam bravūrīgiem roku (ķepu) mājieniem un raujam tālāk; laukam ne gala ne malas, drausmīgs nogurums; G. ņerkst, Z. ņerkst. Palika vēl 1/3 lauka — un mēs konstatējām, ka ejam pa 16 vagām 12 vietā. Ļ. izgrūž nelabas gaudas, mēs spļaujam melnu un ejam prom: pulkstenis pusseptiņi, vakariņas sešos... Un raugi, notika brīnums. Šoferis atgriezās pēc mums, kuhņā pietaupīja kosti un viss beidzās laimīgi.

Acis līp ciet. Pie visa pierod. Trulums ir neizmērojams. Nekādu kompleksu.

Es mīlu Tevi!!! (es to zinu) 1 000 000 000 000 → ∞ bučas. Varbūt drīz saredzēsīties. Varbūt šo vēstuli saņemsī jau pēc tam. Varbūt vēl 12 dienas bez tevis. Varbūt 27. (..) Rīt — parīt rakstīšu vēl. Esi vesela, mīļā — esi mierīga, mīļā...

Čau! (..)

Čau, mazais mīlulīt!

Vērsi aiz astes: esmu klāt. Home, sweet home: cūkkūts, dārgais aizgalds.* Tavi skūpstī deg man uz lūpām, mūsu nakts (ak saldā Tu!) būs ar mani šīs ilgās un pretīgās dienas. Тем и живу**, labā mana.

Autobuss ieradās Rīgā tieši trijos. 3 divdesmit biju izstāvējis rindu pēc Gricgales: puspiecos autobuss, 1 h 20 min laika. Stāvu pēc takša, pusčetros braucu, 15.38 esmu Vesetas ielā. Iegāžos pa durvīm, uzdošu Tavam fāterim izsaukt man taksi uz 16.10. (to viņš izpildīja teicami). Vannā gāžas karsts ūdens, savācu šādas tādas panckas, izlielos ar savu dižo pastaigu. Efekts. 16.05 ēdu cept[us] kart[upe]lus ar des[u]. Taxs pie duravām, braucam, šoferis prasa: kas dzīvo 39. dzīvoklī? Imants Auziņš, saku. Ahā. Šīs esot Kokaru 5 x vadājis. Vesetas ielas māju Rīga tagad saucot par savu „smadzeņu centru“. Čaklais ar esot šamā vāgī braucis. 16.29. Autoostā ieraugu J. smaidīgo purnu. Braucām, ēdām Tavu senču līdzdotos arbūzu un ābolus. Rokišķu autobuss and ceļš turp ir pats sūdīgākais, kādu esmu braucis. Tādu pat kājām negribētos iet... (hik!)

Visu, visu izstāstīšu, kad starp divām bučām runāsimies, kad laizīšu mazo kaķīti mīļi mīļi... (..) Kad tas, kad tas būs... [K.]

*Runa ir par atgriešanos Gricgalē pēc ciemošanās pie Irēnas Kārļos, kur toruden strādāja filozofu 2. kurss. Lai tur nokļūtu, Klāvs naktī nogāja 42 km (sk. arī dzejoli „Keipene—Līgatne, 42 km“).

**Ar to arī dzīvoju (krievu val.).

(..) Laikam sagvelzu Tev mazliet glupi pa TF: būsīm Rīgā, es Tev visu, visu pastāstīšu: i par moto braucienu, i gan kāpēc nevarēju pateikt (..) pa telefonu, cik ļoti [tevi] mīlu... Atkal, atkal baigi slikti Tevi dzirdēju. Tā viņš ir ar tām telefona sarunām, no Gricgales pat ar Brežņevu nevarētu pieklājīgi sarunāties. (..)

Pilna skūpstu un sāju asaru šī dzeltānā pergamenta loksne...

1982

UZ P. STRADIŅA SLIMNĪCAS DZEMDĪBU NODAĻU

13.5.82.

Čau,

manu mīļo Markusiņ, kas Tu esi parūpējies, lai mums pīkstētu midziņā mazais Matisiņš (ja Tu neesi pārdomājuši attiecībā uz viņa vārdu, mīļā, cik jaukas problēmas). Es esmu ļoti laimīgs. Tu varbūt nezini — vakarnakt zvanīju, zvanīju — aizņemts — atbraucu šeit, pie Tevis (ap pusnakti) un teicu: „Tad es te pagaidīšu“. Četrdesmit minūtes pēc pusnakts parādījās vecmāte (māsiņa?) vēl ar gumijas cimdiem rokās: „JUMS IR DĒLS (varatbrauktmājās)“ Vai Tev bija ļoti grūti? To laikam vajadzēja jautāt pašā sākumā, piedod. Es jūš abus ar Matisiņu ļoti mīlu. [Mamma] saka, Tu tagad esot tik skaista kā nekad — un man to nav lemts redzēt. Uzraksti varbūt kādu vārdiņu — kā Tev gāja, cikos viņš (laikam jau vārdadienā, sliņķītis mazais — APSVEICU).

Tu lasi šīs rindiņas, kur tāpat nav nekas pateikts tik labi, kā vajadzētu — bet ārā Tev vesela delegācija: [mamma] un es. Uzraksti, kā Tev gāja, mana mīļā, mana varonīgā, Tu, kas esi jaunā kvalitātē, mīļo jauno māmiņ! (3 300 esot ļoti labs svars). (..)

Mijā tiģera māmiņa,
tā gribas Tevi mīļi nobučot un Tavu galviņu noglaudīt.
To Tev, protams, raksta noziedznieks, kas apbērojis ([svīt-
rojums] — i rakstīt vairs nemāku) tādu maziņu.

Nu jau Tu laikam esi redzējusi mūsu puiku. Kad brau-
cām mājās no slimnīcas, mana mutere domīgi pauda: „Jā,
visu ko Irēnītei pateicām, tikai to ne, ka bērni pēc piedzim-
šanas visnotaļ mēdz būt zili.“ Es, piemēram, esot bijis ne
tikvien iezilgans, bet pat zili melns.

Tevis sagaidīšanas mašīna pamazām uzņem apgriezīe-
nus. [Tava māmiņa], piemēram, nupat izmazgāja mūsu is-
tabas aizkarus un pilna apņēmības taujāja pēc autiņiem,
kurus drīz vien sāksot mazgāt un vārīt. Man tas nemaz ne-
būtu ienācis prātā.

Vispār valda liela jautrība.

[Imants] stāstīja, kādā stilā viņš jūs abas gaidījis un tai-
sās šovakar svinēt vārdadienas un vēl ko citu arī. [Māmiņa]
palīdzēja viņam izdarīt pirmo lēcieni („Nokavēsi vēl dar-
bu!“)

Mana mutere uzsver ķimeņu tējas lielo nozīmi: regulē
Tavu un mazuļa gremošanu, papildina piena krājumus etc.
Patērē to.

Rakstu varbūt mazliet juceklīgi, bet no sirds un citādi arī
nemaz nevaru.

Esam drusku neizpratnē par tiem ratiem: kas jāuzrāda,
lai saņemtu to zīmi priekš „Bērnenes“. Ja Tu zini, uzraksti.
Es maz ko tagad spēju sakarīgi atcerēties (dzēris gan nees-
mu ne druskas).

Piezvanīju Gro („Gan jau paliks atkal balts“, viņa sacīja),
Mārim M. (viņš atzīmēja, ka šodien, pirms 150 gadiem,
dzimis Juris Alunāns, & solīja, ka rīt par Matisu zināšot visa

Rīga (kas gan nav obligāti)), Knutam (lika Tevi sirsnīgi sveicināt). Dzintrai uz darbu zvanīju, bet viņa, protams, jau bija perfekti informēta. Kazi, šovakar pagriezīšu arī Bankavam (sic!) citā sakarā, kā Tu pati saproti.

[Tava māmiņa] lika te ierakstīt, lai Tu sargies no caurvējiem. Nopirku Tev grāmatu, noteikti jau laba, bet ne par to īstāko tēmu. Uzraksti, ja gribi kādu citu.

Tencini to mūsu sirsnīgo skolasbiedreni, kas vakar vakarā ļoti laipni runāja ar mani un pati zvanīja man (biju pie [mammās]) un teica, ka vēl nekā nav.

Jānis ļoti sirsnīgi uztvēra to, ka mani vajag izklaidēt, visādi boksēja un lēkāja ap [mani].

[Mijā] tikko tev ko ievajagas, dari man to zināmu. (Divkapeikas pie nadziņu asināmajiem piederumiem — cik nu sadabūju — nesīšu jau vēl) (..)

14./15. maijā

Čau, Tiģermamma!

(..) Nu jūs man esat divi (..) — Tu un Matīss, kurš tūlīt būs dienu vecs. Viņš vēl pavisam, pavisam nults izmērs. Ļoti gribas jūs abus redzēt. Tas tomēr nav taisnīgi, ka man tik ilgi jāgaida jūs abus. (..)

Mazliet parušināju savu d/d*, bet domas pie Tevis vien. (..)

Telefons tomēr nevar nokaut epistulāro žanru. Es lasu un pārlasu Tavas vēstulītes, visādi tās boksēju. Vientuļīgi bez Tevis. Un (bet) rakstot Tev, ir tik laba sajūta. Šodien jau noboksējies pa pilsētu, saņēmu Tavu vēstulīti, turpat uz vietas pirmo reizi izlasīju — un aizlēkšoju asti

*Diplomdarbu.

ritenī, saņēmis enerģijas devu un laimīgs, un apmierināts ar dzīvi.

Tā, nu ir tieši 12.25 un Matīss dienu vecs. Vai, kāda mažiņa jubileja. (..)

Kā Tu domā, vai Tavu plaški nodot tīrīt? Varbūt nopirkt putekļu sūcēju arī, ja nav pārāk dārgs?

Man liekas, ka Tiģeram būs ja ne bagāti, tad labi vecāki. „Vecāki” gan manā uztverē nez kāpēc uzreiz izsauc vārdus „sapulce” un „komiteja”. Atcerējos, kā šoziem satiku Uldi ar Ansi no skolas nākam. Man viņi abi baigi patīk, — mans tēva un dēla ideāls, vai. Vai atkal Knuts — kā viņš runā par savām atvasēm. Būt fāterim ir baigi forši. Es Tevi ļoti mīlu par to, ka Tu man esi dāvājusi šo prieciņu.

Es tomēr ticu, ka Tiģeram būs labi dzīvot šajā pasaulītē, kur Polijā atkal baigie dumpji un par Argentīnu un Angliju vispār nav ko runāt. Man vairs nav nekādu siltu jūtu pret angļiem. Bet tas viss tomēr ir baigās pupu mizas. Lai slavēts Tiģers un viņa varonīgā, mīlā, mīlā, mīlā māmiņa. Markus, manu bučmūlīt, es Tevi ļoti mīlu. (..)

112

14. maijā

Manu mīlo, mīlo kaķēniņ,
kas Tu vēl nenāc lepmi no apbērnošanās vietīņas, nedams aiz škirkiņas mūsu vai-kādu-maziņu, — ļoti gribas jūs abus piespiest un aplaizīt.

Par divieja izmēriem Tu varbūt būsi dusmīgs (..), bet cita tīra nebija. Visdrīzāk jau Tu to man uzreiz atdosī atpakaļ, vai tad nu kronis jūs nenodrošina. Sandalītēm mitras pēdiņas — sāku cītīgi tīrīt, bet tad izdomāju, ka galīgi slapjās Tu nevarēsi uzreiz staigāt — un tā arī neko daudz nenotīrīju. (..)

Vakar nedaudz pasēdējām un izrunājāties par Tevi un puiku, un visiem pasākumiem, kas nu būs veicami. [Imants] atzīmēja, ka Tev patiesi pienākoties „geroi” [zīmējums] cepure par pabeigtu d/d. Par mums ar [Tavu māmiņu] vispār nav ko runāt, tāpat [manējiem] — visi Tevi loti cienām. Vēl [Imants] dedzīgā medīgumā brēca un taujāja, ko nu varētu un vajadzētu sākt uzreiz medīt. Milzīgs medīgums.

Šitiek tālu es tiku līdz Tavam zvanam. Sacīju [Tavai] māmiņai par Tavām bailēm puiku ieraudzīt (vai dalītājām jūtām, kas Tevi pārņēmušas), viņa apgalvo, ka tādai rulliņai jau redzama tikai maza sejiņa, izteikta se-ji-ņa, nekas briesmīgs jau neesot. Es (..) māmiņai stāstu šo un to no Taviem izteicieniem (ne jau visus) un viņa pilnīgi staro. Acīmredzot viņai ir vecmāmiņu pamats būt apmierinātai.

Es nu skriešu.

Tavs Sunissims

113

Rakstu Tev trolejbusā, kas nupat izlīda no baigā satiksmes korķa. (ar zilo — vairs nav trolejbusā rakstīts — pārāk kratījās)

Dabūju zīmi poliklinikā (uz 3 mēn. „Bērnu pasaulē”) un diplomdarbu (labs, zaļš). Juksāšu labot [Tavas] kļūmes, nodot, tad uz „BP”.

Varbūt — piezvani (ja vari) — par šovakarū varētu sarunāt, ka es nenāku (mēģinātu rakstīt d/d). BET — JA TEV IR KAUT MAZĀKĀ VAJADZĪBA PĒC KAUT KĀ, ES ATBRAUKŠU. MAN JAU NAV GRŪTI.

Tavs AWA

(..) Vakar vakarā ne bez zināmām grūtībām salikām gultiņu. (..) Vēl jau pietiek, ko gādāt. [Mana mamma] iespēja šmeli — drusku pāri simtam — ratiņiem etc. [Tava mamma] iet kā mazais traktorīšs: laikam drīz būs visu pārmazgājusi. Tev nūdien nav ko uztraukties.

Visi lielās žēlabās, ka Tu nevēlies neko ēdamu — esot labs buljons. [Imants] pat neuzstājīgi mēģināja pierunāt, lai aiznesu „tik un tā”. (..)

Mīlo, mīlo Tiģer,

tas gan būtu jauki, ja Tu nāktu mājās rīt. Ja jau daktere izsaka tādu pieņēmumu, tad jau jūs abi esat labā formā un gatavi uz visu. Matīss ēdīs — un kā vēl — man tāda stipra (..) pārliecība. Pāraugs un pārspēs savu tēvu.

Manu minci, Tu tik priecīgs izklausījies. Ļoti gribu jūs abus piespiest un aplaizīt. Tā jau es vienreiz rakstīju, bet šī vēlēšanās nepāriet ne brīdi (..).

Mana varonīgā Tiģeru mamma, (..) aptiekā ar mani ļoti labi apgājās — un aptieciņā netrūkst nenieka Tiģerīša (..) kopšanai.

Zvani — kad laiž laukā un tāpat.

Gavilēdams un mīļi bučodams jūs abus, mīlulīši mani

Awa

P. S. [Annas] zīmējumā esot attēloti Laimīgā māte un Laimīgais tētis.

P. P. S. Pie slimnīcas konstatēju — esmu aizmirsis salvetes. Es taču esmu kretīns.

18. maijā

15.30

Čau, čau, kaķi kā kaķi
apbērnošanās vietīnā!

Visādas (..) dziriņas: sula „ābolu-aroniju“ (par 18 kap.),
kefirs & zāļu (pētersīļu?) tēja — nezinu, vai tāda gana [la-
ba], bet veselīga.

Labi, ka ir tāds piglits — kaut vai šajā dzeramo nomai-
ņas gadījumā. Eju kā mazais dampītis, bet ar prieku un
svarīgi piepūties — jo viss Matīsiņam, kurš strauji aug par
Tiģeru. Persietis neticīgi uzņēma vēsti, ka viņam nav zvē-
rīgs purns. Governants pēdējās brīvās dieniņas trenējas di-
bena slaucīšanā... nu gan es muldu par traku, bet tā jau
apmēram ir — midziņā visi ļoti ieinteresēti. (..)

Vot, tā. Flomasters izrakstījās. Ko tad tur vairāk — es
Tevi vienalga mīlu tā, kā uzrakstīt nemaz nav iespējams —
tik ļoti. Viss būs OK, dzer un uzkod (..).

Tavs Suņa Purns (..)

115

19. maijā

Manu mīļo astainīt,

re nu, kā atkal pierādās tas, ka persiešu sudziņas ir ļoti
jūtīgas. Un pat Awu netaiž klāt — varbūt, ka aplaizītu ar su-
ņu siekalām un izpestītu savu maziņu.

Miltenāju tēja jādzer ar ēdamkaroti — bet to jau (..) mē-
māmiņa solījās rakstīt. (..)

Prieks dzirdēt, ka Tiģeram īsta Tiģeru hvatkiņa. Tu jau
neapvainojies uz mazu glupu sugu, kas aiz glupības Tev
kādreiz dara sāpes.

Veseļojies, maziņais, lai vari lepmi tecēt uz midziņu (astīte kā karodziņš), aiz šķirkiņas stiepjot vai-kādu-maziņu. Negriez no tējiņas purniņu nost. Patiesi, tas telefons laikam izjūrkāts abos galos un nevar dzirdēt — bet es Tev vakar teicu, lai Tu nekādā gad. nedzer vairāk citronu dzērienu — aizskrēju mēli izkāris, lai Tev būtu kas cits, ko padzerties — bet Tu paziņo, ka neesi atdevusi to termosu tāpēc, ka **VINŠ VĒL NEBIJIS TUKŠS(!!!)**. Dabīgi, ka es sāku šodien pa telefonu aurot kā jūras bullis. Labi, ka Tu nedzirdēji (..) (..)

Var jau būt, ka Tev ir pat kaut kur vieglāk nekā mums te ar visiem lielajiem satraukumiem. Tava varonīgā balstiņa ir tik gaiša pat pa čērksstošo telefonu... Labāk slimnīcā nekā mazgāt logu, Tu saki? Tomēr veseļojies un nāc midziņā, tas būs [labāk]. Midziņa ir paplašināta un lēni top pat tīrāka. Tu man esi stiprs, sudzisks kaķis, un šitā krīzīte drīz pārīs. (..) *Aplaizi Matisiņu no suņu tēta.*

Jūs abus mīlošais Awas purns. (..)

116

20. maijā

Manu mīļo, mīļo Markusiņ,

Tiģeru Matīsa māmiņ —

Tavs Awa priedīgi bokse, visa midziņa grīļojas — viņa Maziņam palicis labāk! Persietis berzē ķepas — nu jau drīz varēs stāties varonīgajā Tiģera kopšanas darbā.

Mans d/d gaudeni, bet neatlaidīgi tuvojas beigām. Atlīcis vēl nedaudz pārrakstīt — un mūsu faķi nevienam tas nesvilst — šorīt (t.i. ap 13.00) biju un pārliecinājos par to. Dusēt jau neko daudz neiznāk, bet jūtos ļoti labi — tas Tavš un Tiģera, kā arī agrāk cītīgi [gulēto] stundiņu nopelnš.

„BP” ratiņu vēl nevaids, bet Tu jau pareizi norādīji uz šīs vajadzības nesteidzamību. [Jānis] 2 x ir palīdzējis man uzkopt midziņu — bet vēl jau ir ko darīt, glv. problēma — kur grūst grāmatas. Pastāv vairāki varianti, piem., to etažeri (gallicisms) aizstiept hollā & sabāzt tur nevajadzīgas bībeles. Es tikai nezinu, vai tajā apakšas skapītī nav Tev vajadzīgas mantas — un ja ir, kur tās pārlikt. Varbūt Tev ir kādi (..) apsvērumi, bet droši vien jau Tev „ne līdz tam”.

Es jūtos tīri vai vainīgs, ka manam dēlam tik [zvērīga] maniere [ēst]. Žēl Tavu mīlo, apaļo [krūšu]. Bet tā jau laikam viņi visi darās. (..)

Es esmu baigi laimīgs ar Tevi.

Tavs Awa (..)

16.40 Sēžu Piglitā pie Preses nama — atvedu [mammu]. Pēc tam brauksim pie Tevis. [Imants] sūta Tev vēstuli, kura esot „garāka nekā jums visiem kopā nedēļas laikā”. Какъв гусь?* Varbūt, ka ir ar, es jau nezinu, bet šaubos — Markusis raksta Awam tik ietilpīgas, garas vēstulītes, un Awa lasa un pārlasa, un ilgojas pēc sava mīļā Minča.

Katru ēdināšanas reizi (izņemot, protams, 6.00, kad es [guļu]) domāju par to, kā Tu dod Matisam (..) [ēst]. Noteikti aizkustinošs skats. Awa noteikti būtu ļoti aizgrābts no tās ainas.

Atnāca [mamma], saka lai pabeidzu vien, viņa uzpīpošot.

Nu tad — turies maziņ, midziņā Jums abiem būs interesantāk — un drīz jau redzēsīmies — stiprā (..) mīlestībā un ticībā — Tavs Suņa Purns.

P. S. Tie nifeļi, kas peld sulā = miziņas, nekas briesmīgs. Sulas izrādās baigs deficīts. Kad jau vajag, tad nekad nekā nav. Bet šī jau neir slikta. Awa (..)

*Re, kāds! (Krievu val.)

Čau, čau, manu mazo mīļo Tiģera māmiņ!

Tieši pēc 4 mēnešiem (21. sept.) Matīšam pirmā vārda diena. Mazais sudziskais puisītis noteikti nemaz tā neauro, kā Tu domā, bet turas kā vīram klājas.

Tīkami uzzināt, ka turpmāk varēs intensīvāk boksēt Tavas [krūtis], lai nākamie maziņi Tevi tā nemocītu. Tu jau gan laikam patiešām esi dusmīgs (..) par mājās netikšanu un apskaitīsies par mani „nākamajiem maziņiem“, bet man nudien liekas, ka Matīšam vajag sugas brālīti.

Tupu pie galda un skribelēju visu laiku — paciņas ēdamo daļu gatavojusi [Tava] māmiņa — ja tur kas par daudz, sūti atpakaļ. (Vienu biezpienmaizi es jau palūdzu izņemt un apēdu pac.)

Gan jau pirmdien — otrdien tiks mājās tīros paladziņos un [manos] kvēlajos (..) apskāvienos. Stulbs es esmu, ka negādāju Tev laikā 2-kap., tik skumji šodien visu dienu bez Tavas mīļās balstiņas.

Man te pastāstīja, kā Tu (kad biji vēl pavisam maziņa) Bīnātos gāji pie vecāsmātes ar biksiņām ķepā un teici [lai mazgā]. Tas nemaz nav sliktāk par dibenā košanu. Kādus vēl podus negāzīs Matīss. Bet lai jau viņš staigā kaut vai pa galvu — galvenais, ka viņš ir!

Tavs Awa ar asti ritenī, cik nu vien iespējams sagriezt ritenī no prieka, lepnuma un lielās (..) mīlestības, gribēdams Tevi murcīt — mīļo runcīt!

22. maijā,

Pigliņā pie slimnīcas

Mani mīlie maziņi, kā nu Jums tur iet? Mīļā Tiģera māmiņ, Tu tūlīt būsi dusmīga (..). To krēmu es nevarēju atrast un ar zeķītēm iznāca tā: vakarā izlasījīs, ka var paņemt jaunas no atvilktnes, nesāku neko mazgāt, sēdos pārrakstīt d/d, rakstīju diezgan ilgi, praktiski pabeidzu, bet no rīta atvilktnē atradu gaišbrūnas netīras zeķītes ar caurām pēdiņām.

Noziedznieks jau es esmu, bet netiesā pārlietu bargi — ko var gribēt no [negulējuša]. Tu tikai neuztraucies, braukšanu tas neietekmē. Citādi jau mēs toreiz no Pērnavas mājās uz Kliģēniem braukdami būtu uzbraukuši kaķu debesīs, kur tie abi runcīši no grāmatiņas.

Kā iet manam dēlam? Te mājās mēļo, ka tas savā ziņā labi, ka ilgāk audzina šo slimnīcā — un agrāk vispār tikai 9. dienā laiduši laukā. Kas nu tur labs, ka nevar aplaizīt.

Un, glv., kā iet Tev, mīļo zaķ ar ausīm uz muguras? Es Tevi mīlu (..) un cenšos ierasties sapņos, ja citādi netaiž.

Tavs Awa

[Annas] zīmējums neir slikts, mūsu dzīve kā viens ziedošs dārzs? Es nemaz tik ļoti neironizēju.

23. maijā

Čau, čau, mīļo Minc!

Awa dus un žēli smilkst pa miegam, un ķepas raustās — vientulīgi Suņa Purnam. Ilgi nenāk mājās viņa maziņš, ū, lepni nesdaams pavisam nultu izmēriņu, ū-ū. Tev droši vien briesmīgi tur apnicis. Man arī apnicis bez Tevis. (..)

Zaķulīt ar austiņām uz muguras, palasies jauno IL* (vakar dabūju) — Apolinēra un Kortāsara stāsti. (..)

Vakar atkal likām skapi kopā. Skapis tā kā būtu. Milzīga nojāšanās, kamēr pierīko durvis. [Tava] māmiņa izteicās, ka [Imants] nemūžam nebūtu bez manis salicis. Man arī tā liekas. Bet man bez viņa noteikti ietu ātrāk, tikai varbūt tai ātrumā kaut kas nepareizi pieskrūvētos, tā ka var teikt, ka es arī viens nesaliktu. Haotiska, bet visai neatlaidīga boksēšana.

Tu saki, ka Matīss paliek gaišāks. Tas jau būtu labi, bet ka tik nepaliek tāds pats bālgimis kā viņa fāters, tad viņam būs fātera kompleksi nosauļoties nespēšanas dēļ. (..)

(..) stiprās bučas,

Tavs Awa

120

23. maijā

22.30

Čau, mīļā Tiģermamma,

(..)

Jauki gan tas bija, ka mums šodien izdevās saredzēties. Varēju drusku piespiest savu maziņu. Nāc gan mājās, es Tevi gaidu, un pa galvu maisās Knuta rindas

manas sirds kambari ir izrakstīti un izrotāti
gaidot uz tavu ienākšanu

Jā, midziņa bez Tevis kaut kāda nesudziska, neomulīga, bet drīz man vienas sugas vietā būs divas sugas — sugas.

*Žurnāls „Inostrannaja literatūra“.

➤
Nupat pabeidzām (daudz maz) to koridora iekārtu. Tiri vai jābrīnās, ka tāds verķis pašu rociņām salikts. Bet — ir viens bet — vienas durvis (mazajai antresolītei) izrādījās par lielu, divas citas (garākajai antresolei) — par mazu. (..)

Voļ, tādas tās lietas.

[Manējie] pārkūlušies no Piebalgas baigi nostrādājušies — rīt sāpēsot visas maliņas — es biju tik cēls un piekritu rītvakar vest Taņu* no Dubultiem uz vilcienu. Ja vien, protams, Tevi nepalaidīs mājās, piepalīdzot izdarīt pirmo lēcianu.

Un tagad vēl daži sūkumi (?) par dārgo Universitāti (..)

Awa

*Krievu dzejniece, tulkotāja Tatjana Gluškova.

NO KAĻIŅINGRADAS APGABALA GUSEVAS

2.07.

18.30

Čau, mīlo, mīlo Klēpja Tīģer!

Rakstu Tev šo vēstulīti brīdī, kad jau pāris stundas turpinās nesakarīga tasošanās. Mūsu vads it kā stiepj ieročus, bet tas iet lēni un visiem tur nav ko darīt. Citi vadi mēž telpas. Durvis telpām svaigi krāsotas (!) un visi jau nomūrējuši jaunos mundierīšus tā kā cūkas. Man arī piedurkne brūna.

Ar ēšanu rādās baigi slikti. Visai neēdamas žļurgas tiek piedāvātas. Persieši griež purniņus nost. Bet nāksies jau pierast.

Man īpaši neveicas, ietrāpījos vispilnākajā istabā (divstāvu gultas) pie pašām durvīm. Tāpat arī vilcienā netrāpījos pa rokai ofiņam, kad vajadzēja — un, pilnīgi nevainīgs, saņēmu kaut kādus draudus: „Завтра найдете меня и напомните как я вас в поезде искал.“* Es viņu meklēt netaisos. Kā tas beigsies, vēl nezinu. Vilciens bija stāvgrūdām pilns — viss lielais bars divos plackaršu vagonos. Visiem nebija, kur gulēt, tika dzerts un aurots cauru nakti. Es gan nopampu 5 stundas, man paveicās, šoreiz paveicās.

Baigi jau te apriebies — pa vienu dienu. Par atvaļinājumu vēl nevaru neko prasīt — drusku par ātru. Iespējams, ka tas varētu būt pēc 9. jūlija, kad mēs nodosim svinīgo zvērustu. Varbūt arī ātrāk, varbūt vēlāk, un, diemžēl, var-

*Rīt mani atradīsiet un atgādināsiet, kā es jūs vilcienā meklēju. (Krievu val.)

būt vispār nemaz. Mīlā, es gribu pie saviem maziņiem, bet Tu jau nemaz nevari iedomāties, cik truli te viss ir. Cilvēki lēni vēršas kustoņos — vismaz vietējie zaldāti tā izskatās, un vietējie ofiņi vēl jo vairāk. Purni.

Te ir daudz ēku no vāciem palicis, bet viss drausmīgi nolaists, gan kazarmās, gan arī pilsētā (šorīt gājām cauri uz pirti). Baiga Rasseja, nudien.

Adrese uz aplokšnes. Mani nedrīkst uz aplokšnes dēvēt militāri par „kursantu” — bet Tu jau tā nerakstīsi.

Es Joti gaidīšu Tavu vēstuli. Pagrabini Matīšam no manis grabuli. Raksti smalki, kā Jums tur iet, man jau tā laika te būs pamaz. Bet centīšos aprakstīt Tev visus trulumus, kas te notiek.

Izturēsim un paliksim stipri

Tavs Awa

ar mīļu buču uz austiņas uz sāniem

P. S. Pasveicini Mammu, Papu & Jāni un iedod adresi šiem.

4.07.82.

Čau, mīļie zaķi

ar ausīm uz muguras!

Sazin kad Jūs vēl saņemsiet šo vēstuli. Klīst baumas, ka tās no šejienes ejot ilgi. Aizvakar (2.07) nosūtīju pirmo; ceru, ka būs aizgājusi pirms šīs.

Šodien kā pie svētdienas liela nikuļošana. Bet ir par ko padomāt un savā vēderā ieklausīties — šorīt tika paziņots, ka pilsētā dizentērijas epidēmija & mūsu daļā arī jau saslimuši kādi 2—3 džeki no vietējiem zaldātiņiem. Mums ie-

teica mazgāt rokas pirms ēšanas (!) Ēdnīcu šai sakarā drusku izmēzuši — bet tā vienalga ir baigā cūkkūts. Kad iet iekšā, pretim sitas nejauka smaka. Gar pakšiem skraidelē žurkas (..) utt. Tieši par ēdnīcu visi izsakās, ka tā pārspēj savā sūdīgumā visu, ko vien pirms tam varēja iedomāties. Bet trulākais ir tas, ka noteikta tāda kā karantīna & nevienu no daļas ārā nelaiž. Tā viņš ir ar to manu atvaļinājumu: vai būs, kad būs — vēl nevar ne uzprasīt, nav īstais moments.

Sēžu pie sava skapiša istabas tumšajā kaktā un skribelēju. Jūtos truls, pat roka un galva negrib un nevar lāgā parakstīt. Tu jau jūti pēc stila, mīlo Markusiņ.

Man ir (..) pārlicība, ka es to dizentēriju nedabūšu, tā ka neuztraucies.

Ko tik te visu nedabon redzēt un dzirdēt — nevar pat uzrakstīt. Piemēram, uz ēdienreizēm visiem jāsoļo bungu pavadījumā: tiek rībināts militārs maršs. Vai ēdnīcā var nokļūt pa taisnāko ceļu? Nē. Sk. zīmējumu: (..)

Varbūt pēc ēšanas var iet pa taisno atpakaļ? Protams, nē. Atkal jāslampā apkārt laukumam (ierindā — праз! праз! раз-два-три!*)

Ja liek kaut kur sapulcēties noteiktā laikā, vari būt drošs, ka pasākums sāksies pēc pusstundas — bet lai Dies žēlīgs, ja nebūsi noteiktajā laikā savā ierindā.

Visus armijas kretinismus aprakstīt nau iespējams. Ja nepierod, var palikt traks. Bet gan jau pieradīšu — tādas pazīmes jūtu.

Raksti man, mīlo Markusi, raksti labi daudz — lai man ir ko lasīt & pārlasīt & glabāt krūšu kabatā. Apraksti Matīsa purnus, žlebināšanu, paud savas (..) domas — mani iepriecinās katrs sīkumiņš, ko neapdveš šejienes atmosfēra.

*Viens! Viens! Viens-div-trīs! (Krievu val.)

Man ienāca prātā, ka Tu varbūt Asaros — un vēstules vēl ilgāk Tevi nenasniegs. Otrā Sudziņ! Tas būtu bēdīgi.

Es domāju par Jums abiem visu laiku, ģimenīte mana, Klēpja Tiģer ar [mazuli]. Tev noteikti ir grūti, bet no Tava grūtuma ir kāds labums. Bet man jāpūlas dēļ mēsliem.

Miļā, gribas Tevi noglaudīt, turēsimies! Tavs Awa

6.7.82.

Čau, mīļo māmiņ klēpja tiģer!

Šī ir trešā (..) vēstule. Ceru, ka Tu esi jau kādu saņēmusi. Izskatās, ka varēšu rakstīt itin bieži — tā saucamajās „sampenēs“, samopodgotofkās. Katru vakaru jānīkst pie galda un jāizliekas, ka mācies. Tāpēc es rakstu kladē.

Kā Tev veicas ar [mazu]a pieskatīšanu? Kā viņš [ēd]? Kāds Rīgā laiks? Gribas zināt visu sīki un smalki. Citādi es te palikšu galīgi truls.

Vakar mūs pamatīgi nodzina. Lika ātrā tempā aizsoļot 4 km līdz šautuvei, tur trenkāja, tad atkal atpakaļ. Rezultātā pusei kājas jēlas. Man arī kādas 6 tulzņas uz pirkstiem. Labi, ka ne uz papēžiem, tad būtu cauri.

Slodzes te pamatīgas, bet nīkuļošanas arī pietiek. Sāku drusku pierast. Abas pirmās vēstules laikam bija visai haotiskas. Bet galvenais jau adrese. Vai ne?

Šodien bija vieglāka diena. 3 nodarbības — partijas demagoģija, tehniskā sagatavotība (BMP) un soļošana.

Vietējais demagogs ārkārtīgi zema līmeņa. Galvenā doma — viss dzīves kreņķis nāk no Rietumu propagandas.

No tās visas cūcības Padomju Armijā. No tās tie ļautiņi, kas negrib dienēt. Ar lielu sašutumu viņš runāja par sasodītiem Vidusāzijas un Aizkaukāza jaunekļiem, kas bēgot no armijas un nedienējot ne figā. Letiņiem diemžēl nav tādas reputācijas.

Mums te ir divi resni juristi. Tas, protams, nebūtu vēl nekas. Bet viņiem nevar sameklēt piemērotus mundierišus, viņi staigā privātās drēbēs un neko nedara. Ak, kamdēļ es neesmu tāds resns (..)?!

Atvaļinājums pagaidām nespīd. 9. jūlijā mums jānodod zaldāta zvērasts, 18. jūlijā varbūt ieradīsies vecs stebere no Maskavas ģenerālpulkveža ancukā pārbaudīt pulku. Kā tādas pārbaudes notiek, sk. „Šveiku“. Tātad drīzāk pēc 18. — ja vispār. Baigi žēl.

Vispār es jūtos nokļuvis absurdā, trulā, bet diemžēl visnotaļ reālā pasaulītē. Dizentērija (jeb dibentērija, kā daži to te sauc), protams, būtu kronis. Viens džeks no mūsējiem jau atrodas kaut kur Čerņahovskā, slimnīcā. Bet citiem pagaidām nekas nekaiš. Gan jau būs labi. Par to es jau rakstīju iepriekšējā vēstulē — ja Tu to saņēmi.

Mums jau esot baigi labi — Kauņas studenti guļot tel-tīs, bet mums jumts virs galvas. Paldies, protams, karakungiem par to.

Mīļo maziņ, es Tevi ļoti mīlu. Esmu bieži bijis netaisns un nejauks pret Tevi. Man šeit bieži ļoti kauns par to. Varbūt tā armija kaut ko cilvēkā stipri sakrata, un viss nogulstas pareizāk.

Es gribu būt maigs pret Tevi un Matisiņam labs tētis, bet man te jāvērtās pa zemi lietū un saulē un jābendē lielās pakalķepas.

Bet Tev jau noteikti ir grūtāk. Gribas noglaudīt [Tevi]. Nobučo [Matisiņu] un pārtin viņu no manis.

Tavs Zaldātu Awa

Čau, mīlo klēpjha Tīgerīt!

Varu papaust kaut ko priecīgu — runā, ka mēs tiksīm mājās jau ap 21., vēlākais 24.—25. septembri. Līdz tam jau vēl tālu, tomēr nedēļa šurp vai turp nav sīkums.

Vēstules no šejienes ejot ļoti ilgi. Tas mani apbēdina — nevaru cerēt drīz saņemt kādu Tavu raksta galu. Rakstu Tev vai katru dienu — tas parāda, ka armijā tomēr ir kādi brīvāki brīži. Es nedusmošos, ja Tu rakstīsi retāk par mani — Tev jau laikam iet smagi. Turies, maziņ manu, pieska-ti profesionālo žlebenīcu Matīsiņu — gan jau viņš sagādās mums ne vienu vien prieka brīdi. Es te nūdien sapņoju va-ļā acīm, kā mēs visi trīs dzīvosim. Un ja vēl [kāds] drīz parā-dās...

Brīvais brīdis man patlaban tāds: sēžu viens pats ceļ-malā un nedrīkstu nevienu laist pa šo ceļu tālāk, kur mūsu čāļi šauj no lielgabaliem. Viņi ir tālu, te ir klusi un labi, tikai mušas neliek Awam mieru. Likumīga atpūta no armijas nejaucībām. Varētu te vārtīties kaut visu dienu. Zaldāts pampst, bet sroks iet uz priekšu. Vispār šodien baigi pa-veicās.

Vai Tu ilgojies pēc manis? Es pēc Tevis ļoti, kaut arī kļīst baumas, ka mums te pie tējas liekot boru, kas apslāpējot auglīgās dziņas. Viens čālis izteicās, ka tas nu priekš jauna un spēcīga organisma esot tīrais sīkums — lai tik padodot šīm sievieti priekšā. Gluži manas domas, tikai man vajag tieši Tevi. Es negribu Tevi krāpt — un nav jau arī ne mazā-kās iespējas. Guseva gan esot tāda pilsēta, ko apdzīvo tikai militāristi un maukas. To teica mūsu rotas pastnieks, kurš vienīgais tiek uz pilsētu. Vēl viņš pauda, ka te ar pārtiku esot labāk nekā Rīgā.

Mums arī ar to ēšanu labāk palicis — vai arī esam piera-duši. Kaut kāda gaļa zīmējas katrā ēdienreizē, — bet paras-

ti tauki vien. Ak, ko es muldu — vakariņās vienmēr ir pretīga vārīta zivs. Vajag mācēt tā sabojāt [zivi] — to tikai [šajā] armijā spēj.

Tā pa brīžam jūtu mazās Profesionālās Žlebenīcas mazo dupsīti sauajā. Kā ar viņa jogu? Vai joprojām tiek piekopts gandisms? Vai ārsti ko saka tādu īpašu? (..)

Varbūt, ka pārbraucis es tīšu viņu profesionālāk — uztrenējos ar saviem kājautiem. Ja viņš būs jātin. Es jau neatceros.

10.07.82.

Čau, manu mīlo, dārgo
zaķi ar ausīm uz muguras!

Gribēju Tev rakstīt jau 8. un apsveikt (..) [kāzu] jubilejā. Bet mani bija uzveikusi kaite, ko [dr.] Viziņa parasti dēvē par „akūto respiratoru“. Šodien ir labāk (vakar vēl diez kas nebija). Apsveicu Tevi, manu vai-kādu-maziņ, kvēli bučoju (..) Tas nemaz nebija tik sen.

Vakar saņēmu Tavu pirmo vēstulīti. Suņu sirds sažņaudzās no žēlabām un nespējas Tev palīdzēt un izpestīt. Zvērasta nodošanu pārcēla no 9. uz 11. — t.i., uz rītdienu. Rīt, parīt noteikti mēģināšu notvert palkavnieku. Pastāv tikai vēl viens „bet“, proti, dizentērijas epidēmija. Šodien mūsu vadā saslima viens džeks (pirmā bezdelīga), un sanitārs, dezinficēdams istabu, ciniski pavēstīja, ka tuvākajās dienās, pēc visa spriežot, 30% mūsu būšot hospitālī. Klīst runas par karantīnu, kuras dēļ mūs iz kazarmas vispār nelaidīs laukā. Gusevā nav ūdens, esam galīgi netīri, jo uz pirti mūs neved jau 9. dienu (šodien 9. — bet rīt & parīt arī nav gaidāms). Protams, ka sērga izplatās. Kamī motīvs. Kamī atmosfēra.

Žēl, ka vēl nezinu, ko Paps tai katedrā runājis. Esmu gandrīz drošs, ka tas neko nav devis.

Rīt noteikti runāšu ar palkavnieku. Pirms zvēresta vispār „Никаких уволнений”*, tagad — „dibentērija”. Es tomēr vēl ceru, ka šo vēstuli Tu saņemsi, kad es jau būšu mājās vai tuvošos tām. Ja nē — jāgaida epidēmijas izbeigšanās un jāmēģina nenaslimt pašam.

Nabaga maziņ, Tev jau no manām vēstulēm nav labuma, Tev vajag manu palīdzību. Bet no šejienes ārā tikt ir grūti, kā redzi. (..)

Kaut kad jau es pārbraukšu — pirms septembra, es domāju. Tas gandrīz droši. Ja nebūs vēdera tīfs, par ko arī kļīst baumas. Dauzu pie galda kājas. Dari Tu arī tāpat. Nākotne tīta miglā, puņķi tek (man). Turies, maziņ, tik grūti kā tagad diez vai vēl kādreiz būs. (..)

Nobučo mazo žlebenīcu no tēva tālumā.

11.07.82.

129

Čau, minci minci!

Šodien pēc zvēresta nodošanas uzreiz runāju ar palkavnieku Puzaku (sk. manu iepriekšējo vēstuli). Šeit jau nemaz nevar pie viņa vērsties tieši — tikai subordinācijas kārtībā. Viņš tomēr apžēlojās par Awu, reglamenta pārkāpēju, un pauda, ka esot karantīna dizentērijas dēļ. Tāpēc atvaļinājumu nevarot būt. Izņēmuma kārtā tomēr — ja ir 1) slimnīcas zīme par Tavu slimību 2) izziņa no rajona kara komisariāta (acīmredzot no mana — Proletāriešu raj). Ja jūs pa visiem varat šādas zīmes sadabūt un atsūtīt man — saņemsiet pretī Awu. Tad varbūt pieliec klāt arī mūsu laulības apliecību uzvārdu dēļ. Gaidu Tavas vēstules — līdz šim tikai vienu esmu saņē-

*Nekādu atvaļinājumu (krievu val.).

mis. Ja iznāk, uzraksti kaut ko par sevi un mazo Matisiņu (..) profesionālo pudelišu bajāriņu.

Jūs abus skūpstidams un mīlēdams
Zaldātu Awa

13.07.82.

Čau, manu mīļo, slimo nabaga Minci!
(ceru, ka Tu esi jau veselāks)

Apsveic mūsu mazo Mahatmiņu ar viņa divu mēnesīšu jubileju — dod viņam burkānu suliņu iedropēt pašam uz savu veselību. Mīļā mana, gribas Tevi samīļot cieši cieši Tava lielā (..) varoņdarba dēļ — Tu esi varoņīga jau 11 mēnešus, ja skaitām no tās (..) mīlestības nakts, kad ieņēmām Matisiņu; un Tev tādai jābūt vēl 2,5 mēnešus — tad atbrauks Awa un izpestīs. Es neesmu atmetis domu par eventuālu atvaļinājumu. Bet labāk noskaņoties uz grūtāko.

Pirms diviem mēnešiem Markusis pagādāja Awam [mazuli]. Awa ir ļoti laimīgs — man arī šeit reizēm ir tik gaiši ap sirdi, par jums abiem domājot, ka visas pārslodzes un idiotības liekas panesamas.

Tevis radies aplams priekšstats, ka es te gāžu podus un esmu slikts zaldāts. Tā Tu vismaz rakstīji. Nikak net.* Rūpīgi nopūlos neizcelties ne labā, ne sliktā nozīmē. Взысканий не имею.**

Šodien bija ļoti karsts, bet vakarpusē uznāca lietus un atkal stājās spēkā vietējais sakāmvārds: „Гусев — город воинских частей, дождей и блядей.”*** Atvainojos par izteicienu.

*Nemaz ar ne. (Krievu val.)

**Sodu nav. (Krievu val.)

***Guseva — karaspēka daļu, lietus un mauku pilsēta. (Krievu val.)

Armijas mulķības varētu aprakstīt gari un plaši, bet laika trūkuma dēļ minēšu tikai vienu, kas šodien notikās: šim pulkam ir zirgs. Zīrgam bija sapļauts siens. Žāvējās blakus štābam uz bruģa. Šodien pirms lietus mūsu vadam lika sakraut to mašīnā. Nepaspējām. Siens salija, jau mašīnā sakrauts. Mums lika to atkal izkraut un piedevām izraustīt zāli no bruģa spraugām.

Dizentērijas laikam drīz vairs nebūs. Sazin. Varbūt tas tik tā liekas, bez tam atkarīgs arī no stāvokļa Gusevsitijā.

Ja mani palaiž oficiālā atvaļinājumā, nekādi 2 gadi man nedraud. Jūs abas ar manu mammu esat kaut ko pārpratušas (klūme laikam arī Papa neprecīzas informācijas rezultāts).

Neko īpašu man pagaidām atsūtīt nevajag — un vai gan Tev tagad ir laika ar to nodarboties. Mamma (mana) (protams) savā vēstulē īpaši piekodina, lai paužu, ko lai man atsūta. Tad jau kaut ko pastellēšu no viņas. No Tevis man vajag pa kādai vēstulītei un nedziestošu (..) mīlestību. Cīnies, turies, veselojies. Rakstīšu, cik bieži vien spēšu — ja jau Tev manas nesakarīgās vēstules der zāļu tiesai.

Tavs Awa

P. S. Es tak vakar saņēmu 5 vēstules — 2 no tām Tavas — vienu drūmo un otru drusku priecīgāko. Biju rotas uzmanības centrā. (..)

14.07.82.

Čau, mīlo bučmūlit, sudziņ ar austiņām uz sāniem!

Šodien saņēmu uzreiz 4 Tavas vēstulītes, 9. & 10. datumā rakstītās. Kāzu gadadienas apsveikums bija ļoti sirsnīgs ([Tavs] mīlums nāca no tā). Awa ļoti smējās (mēli

laukā) par [Matīsa] jaunapgūto triku (..) — apsviedienu uz puncīša.

Mans leikoplasts ir bez zaļas strīpas, bet tas jau nekas — savas kājas esmu jau sadziedējis, āda sacietē, zābaki ievalkājas. Sākumā gan bija traki sāpīgi.

Ēd gan tās savas zāles — kaut vai ar karoti. Ko vajag, vajag. [Tavi] spēki atgriezīsies, Awa arī reiz atgriezīsies. Melgalvs teica, ka izdevniecībai ir „bruņa attiecībā uz armiju” — t.i., 2-gadīga sluzība man nedraudēs. Tas ir droši par 98%. Ir mums te viens vads čaļu, kas jau 1. novembrī dodas uz 2 gadiem. Mūsu rotas paraugvads. Nabaga puikas. Būt oficerim armijā, protams, ir 100 x labāk nekā zaldātam — un tomēr.

Tavu vēstuļu burti ir normāli, īpaši palielināt jau nevajadzēja. Kazarmas gan ir elles priekšnams, bet īpaši tumšs gan te nav.

Tu mani sasmīdināji ar to pieņēmumu, ka mums te dod odziņas vai arī — ka mēs varētu kaut kur tās sadabūt. Mums te vispār nedod un nedos neko zaļu vai kokā augušu. Putras ar tauku gaļu vai sliktu zivi 3 x dienā. Pēdējā laikā liekam klāt tomātu mērci (var dabūt veikalā tepat pulka teritorijā) — drusku labāk jau ir. Par nemazgātiem augļiem — ak vai! — vari neuztraukties: tos es nekādi dabūt nevaru. Šovasar šie prieki man ies secen. (Rakstīju šo bēdīgo patiesību arī Gro).

Mani mazliet uzjautrināja arī Tava diskusija ar mūsu mammām par ārstiem. Es jau zinu it labi, kā Tu māki palikt pie sava.

Esmu ļoti laimīgs, ka fufelis [Tev no krūts] atkal iet nost. Lai viņš kratās pupās!

Man nekādi fufeli no sliktas barības nemetas (paldies dievam!), arī dizentērija, šķiet, pagājusi secen. Čalis no mūsu istabas (tas, ko ielika hospitāli) šodien ziņoja, ka viņam nekas nekait, bijis tikai caurs vēders.

Šodien bija it laba diena. Pēc divu nedēļu netīrības bijām pirtī; pulka veikalā — rieksti šokolādē. Pēc tam gan aiztrieca mazgāt zaldātu tējnicu, bet tas nekas. Nervu sistēmu te var labi nostiprināt — sakod tik šaibu un vēlē, kamēr krīti, bet uztraukt tevi neuztrauc galīgi nekas. Voņ, tā te iet.

Forši, ka Mahatmam paciņa apveļas. Gan jau būs mazs apaļš puisītis, mamma un tēta prieks un acuraugs.

Es tevi mīlu. Awa

17.07.82.

Čau, čau, manu Markusi!

Nu vienreiz iznāca tik pamatīga slodze un aizņemtība, ka neiznāca 2 dienas Tev ne rindiņas aizrakstīt, zaļš gar acīm griezās un gulēju vēl mazāk kā parasti. Parasti dusu 6,5—7 st. naktī, pēdējās divas naktis attiecīgi 4 un 5 stundas. Sevišķi dulla diena bija aizvakar — 6.15 1 km kross, 9.00 — 14.30 uz šautuvi, dragāšana no ložmetēja, atpakaļ uz kazarmu — ceļš turpu un atpakaļ 7 km, pusteciņiem vien svelmē un apkrautam ar automātu, gāzmasku, pretgāzu gumijas mētelī, ūdens blašķi un granātām. 18.00 vakarā sākās dežūra virtuvē, kas turpinājās 24 stundas ar jau minēto 4 stundu „atpūtu“ murgainā miegā. Vienā ēdienreizē te ēd ap 500 cilvēku — vari iedomāties, kā tas viss jānokopj, ja vēl virtuvē trūkst ūdens. Mēs bijām 11—12 džeki un tās trīs ēdienreizes, ko mēs klājām un novācām, vēl tagad stāv acu priekšā.

Tagad tikai sāku atgūties, guļu zālē un rakstu vēstuli mīļam zaķim, kas to nogaidījies. Liela svētlaime — nepilnas divas stundas savā vaļā, varu pievērt acis un redzēt Tevi, Tevi, Tevi. Un Matisiņa mazo, mīļo sejiņu.

Šeit cilvēku tā jā, ka katra doma par mājām liekas doma par paradīzi. Piem., es sapņoju ar Tevi aizbraukt uz Saulkrastiem un tur apēst kādu kūku un kādu salātiņu. Un tādā garā. Un skūpstīt Tevi visu laiku cieši cieši un murcīt un mīlēt, mīlēt. Un ieēst kaut ko svaigu un zaļu. Un izgulēt nogurumu. Ko nu par to, līdz tam vēl man — ak vai, cik tālu.

Bet, ja man nebūtu Tevis un Tavu vēstuļu, es te iznīktu — tāds visai noslēgts un nekomunikabls, kāds esmu pēc dabas. Tāpēc atvaino, atvaino par to indeksu jaukšanu. Mans indekss patiesi ir 228030, karaspēka daļa 73890-A. „A” nozīmē manu rotu.

Vēstules uz Jūrmalu ies ilgāk. Ū-ū. (..)

Tu vaicā man par savu rakstīšanu. Protams, ka romānu Tev tagad uzraut nav laika. Bet pamēģini ieraudzīt to kopumā, izstrādāt kādas epizodes un, galvenais, pieraksti pa vārdiņam, pa teikumam iz reālās dzīves un savām domām, krāj materiālu, kas nekur nepazudīs un vēlāk būs ļoti vērtīgs — kaut arī Tu tagad vēl nezināsi, kur tas varētu noderēt. Raksti un krāj to, kas padodas. Un es nemūžam nenoticēšu, ka Tavu dzejoļu uzmetumi varētu būt glupi. Spuraini varbūt, bet tam nav nekādas nozīmes — paši nogludināsies, kad Tu laiku pa laikam atgriezīsies pie tiem.

Es jau te neko nevaru uzrakstīt — pat ja ļoti vēlētos. Un arī nemēģināšu uz vēstuļu rēķina to darīt. Vai ne?

Žēl, ka tie glaunie rati tā jūk un brūk. Uzraksti, ko neiropatologs un ķirurgs teica par Matīsiņu. Bet Tu jau noteikti esi to rakstījis, — ko es te vēl uzprastos.

Jā, mani no šejienes laikam var izdabūt ar solidiem papīriem, citādi diez vai. Vajag zīmi no slimnīcas priekš kara komisariāta — un komisariāts atsūta uz šejieni papīru (vai arī izsniedz un pašiem jāsūta, īsti nezinu). Ja [mamma] no Stradiņiem varētu Tev tādu slimības zīmi

sagādāt... Bet diez vai uz tādu fiktīvu piegājienu tur kāds izies.

Tāda sistēma vismaz bija dizentērijas laikā. Tā (d) liekas pierimusi. Katrā ziņā es vēl mēģināšu, bet īpaši uz to nokaņoties nav vērts. Galu galā jau 1/5 daļa ir nolauzta.

Es mīlu Tevi un mīlēšu, un mums būs laba un laimīga ģimenīte. Es darišu visu, lai tas tā būtu. Tu domā, ka man te nav laika ilgoties pēc zaķiem? Ko tad es te citu jēdzīgu daru, kā vien mīlu Tevi un Matīsiņu — par spīti attālūmam un pieķēdētībai.

Tavs zaldātu Awa.

18.07.82.

Čau, mīļo zaķi ar varoņcepurīti virs ausīm uz muguras!
Apmākusies svētdiena šodien. Šeit arī svētdienās īsti mieru neliek, allaž izdomā kādas bezjēdzīgas nodarbošanās. Tomēr šis brītiņš brīvs (pašlaik ir pusdivpadsmit no rīta, ceturksni pēc 12 mūs sāks trenkāt pa placi, gatavot soļošānai Maskavas komisijas priekšā. Tā ieradīsies otrdien.)

Vakar iemetu vēstuli Tev, bet šaubos, vai šeit svētdienās kāds tās vēstules izņem. Droši vien saņemsi divas uzreiz — es jau arī šeit parasti dabonu 2, 3, 4 Tavas vēstulītes vienā dienā; tās dienas ir suņu svētku dienas.

Laiks te velkas ļoti lēni. Apmēram tas, ko ieteica Kamī: ja vēlies izbaudīt laika ilgumu, stiepjamību, staipīgumu, stāvi garā rindā pēc kaut kā, ko pēc tam nepērc, blandies pa laukumiem etc. Šeit tas pats, lēni sarūk šīs dienas, kas šķir mani no Tevis un Matīsiņa, Mahatmiņas mazā.

Kā Tev ar naudām? Muļķīgs jautājums no manas puses, nekādi jau Tev līdzēt iztikt nevaru. Tētis nedod maizīti. Man te pašam šmelis beidzas, uzrakstīju [mammai], lai at-sūta kaut cik — nedusmojies uz mani par to, [mammai] tas noteikti sagādās prieku. Pēc armijas nostāsimies stin-grāk paši uz savām ķepām.

Varbūt šodien būs kāda vēstule no Tevis, un Suņu sirdi ielīs jauns maiguma un siltuma vilnis, uz brīdi noskaidro-sies lielais un sērīgais purns.

Es jau varētu smalkāk aprakstīt, ko mēs te darām un ko mums māca, bet priekš kam mani maziņiem būtu jāzin tādas nejaucības. Nenokar purņuku, mēs vēl būsim laimi-gji, auklē mūsu mazuli un strādā gara darbus — par sevi un par mani, ja Tev ir kāds brīvāks brītiņš.

Milēdams un ilgodamies Awa

P. S. Raksti, kad brauksi prom no Asariem, laicīgi, lai vēstules nenokļūst un nemētājas. Raksti par Matisiņu un par sevi sīki un smalki — visas jūsu gaitas un izdarības saldina manu sājo dzīvi šeit.

19.07.82.

Čau, mīļo Markusi!

Šodien saņēmu vēstuļu kaudzīti — trīs no Tevis, pa vie-nai no [mammās] un [Jāņa]. Tā nu te iet — divas dienas nav nekā, Awa staigā sašļucis, bet trešajā dienā aste atkal lepni saslejas ritenī. Tu jau man esi mīļš mīļš kaķis, neviens cits visos (..) sboros nav saņēmis tik daudz vēstulišu no sa-va maziņa. Viena vēstule gan rakstīta 15. datumā, bet no Rīgas izgājusi tikai 18. un šodien pienāca, tā tad trīs dienas

tā bijusi Rīgā un pēc tam vienā dienā tikusi šeit. Gandrīz vai jāsāk domāt, ka tās patiesi kāds lasa. Ir tak visādi lopiņi pasaulē. Tu jau arī raksti par pasta nekārtībām — nudien tur kaut kas nav riktīgi. (..)

Atvaino par sīko rokrakstu un striņojumiem — šeit nav sevišķu ērtību vēstuļu rakstītājiem. Ja gribi iet skatīties pulka klubā idiotisku filmu — tad gan lūdzu, požaluista. Bet pašam ko padomāt un jēdzīgi uzrakstīt praktiski nav iespējas.

Es tomēr pamanījos izlasīt divas grāmatas: Ingmāra Bergmana „Laulības dzīves ainas” un Simenona Romānus (latviski). Bergmani iesaku palasīt, priecīga jau tur maz, bet drusku paslīpējas sirsniņa — kā ar smilšpapīru.

Tagad esmu bez naudas palicis, bet gribas ēst un lasīt (bibliotēkā iestāties maksā 5 rubļus). Es paprasīju [mammai], bet viņi tagad Kliģēnos — kad viņa man ko atsūtīs, nezinu. Varbūt Tu varētu, ja iznāk (..) laiks un (..) šmelis, atsūtīt man kādus 15 (..) rubļus. (..) Nauda aizgājusi prjaņikos u.tml., ko nu te var dabūt bada sajūtas remdēšanai.

Laiks joprojām karsts; armijai piemītošās paniskās bailes no Maskavas revidentiem drebina mūsu daļu. Ko tik mēs te nedarām, lai Maskavas kungi paliktu apmierināti! Un saulīte svelmē... Kaifs.

Man nospēra ziepes, bet nopirku par pēdējo (..) rubli vietā indiešu, kaut kādas Mahatmas vai Mahabharatas ziepes, sazin suns kā viņas sauc, bet smird vareni.

Augusts šeit paejot ātri, septembris atkal velkoties gausi gausi. Tā esot stāstījuši šeit dienējušie. Turēsimies, manu maziņ, raksti man vēl vairāk par Mahatmas Gandija izdarībām, tās mani iepriecina tāpat kā (..) mīlestība uz Tevi palīdz šē izturēt.

Rakstīšu rīt atkal, kvēli bučoju Tevi, apmīļo [Matišņu] —

Tavs Awa

Čau, mīļo Klēpja Tīģer ar [mazuli] aiz škirkiņas šaibā!

(..)

Ja Tu vēl neesi izsūtījusi man to naudu, pēc kuras es kaudu vakardienas vēstulē, tad nesūti. Šodien saņēmu pārveduma kvīti par 30 r., piektdien dabūšu šmeli, [mamma] savam bērnam neļauj badu un trūkumu mirt. Ja esi izsūtījusi, arī nekas — iedzeršanai un maucībām jau nu te naudiņu nevar iztērēt nekādi, šādiem tādiem sīkumiem aizies (..) Vitamīnu te baigi pietrūkst, un visiem metas pumpas no sliktas barības un netirības. Vispār zaldātu bode esot vēl daudz labāka par pilsētas veikaliem — tāda ir tā Guseva — bedre.

Atvaino, ja es te kaut ko uzrakstu pārprotami vai divdomīgi — jūtos tik truls, tik truls, ka bail. Liekas gan, ka tas sāk pāriet, bet īsti jau nepāries vēl divus mēnešus — tieši tik vēl atlicis Awam armijā būt.

Dzirdēju normālu anekdoti.

Liela vijolnieku konkursa noslēguma bankets. Otrās vietas ieguvējs slaistās skābu ģīmi, nekas viņam nav mīļš. Pienāk pēdējās vietas ieguvējs, smaidīgs un apmierināts. Prasa nošjukušajam:

— Ko jūs tāds bēdīgs?

— Nu tā, otro vietu dabūju. Bet pirmajam iedeva Stradivārija vijoli...

— Ko tad jums dotu tā Stradivārija vijole?

— Nu, redziet, man tas būtu apmēram tas pats, kas jums Dzeržinska pistole.

Nu tad čau, mīļo Markusiņ, noskūpstī mazo [Matīsiņu], kas Tev noteikti sagādājis ne vienu vien sirmu spalvu pūciņā. Man drīz jāiet atkal (..) nodarbībās, rauj viņas suns.

Raksti, kā Tev ar veselību, kā Mahatma pieņemamas svarā. Ļoti gaidu Tavas vēstules. Varbūt Tu vari atsūtīt man sa-

vu bildīti ar minkas ģīmi — Joti gribas Tevi redzēt un nēsāt kabatā kaut simboliski. Patiesi, atsūti gan. Vienalga kādu.

Mīļā mana, es Tevi gribu

Lielais Sērīgais

21.07.82.

Čau, mīlo, mīlo zaķi,

šodien neiznāk liela suņu vēstule, bet Tu jau pati lūdzi, lai rakstu kaut pāris rindiņas — tāpēc nolēmu pēc „otboja“ (22.00) uzkrīcelēt:

1) Tev noteikti uzmetīsies dablītis* uz [galvas] pēc mana sekojoša paziņojuma: mans indekss tomēr ir:

238030

Piedod par manu jaukšanos. Visas Tavas mīļās vēstulītes ir atnākušas tik un tā. Šodien gan otrā diena, kad nav nevienas, Awa kļūst sērīgs un mierinās ar domu, ka no Jūrmalas jau vēstulītes ilgāk nāk.

2) šodien, ierakumu rakdams, izrēķināju, ka mazulim Matisīnam šonakt (no 21. uz 22.) aprīt 10 nedēļas. Mīļotā mana, kā es tai naktī pirms desmit nedēļām lēkādams rotāju pa Stradiņu parku! (Es reti lieku izsaukuma zīmes.)

Tu man esi darījusi daudz laimes, mince mana, mīļi domās skūpstu Tevi, sapņos ar Tevi un Mahatmu eju uz purnu** dārzu, mīlu jūs abus

Awa

atsūti bildīti ar minkas ģīmi

*Resp. burts w — tālaika slengs.

**Resp. zvērudārzu.

Čau, mīlā, mīlotā mana —

šonakt sapnī redzēju Tevi, Tu biji pie manis un es uzliku
ķepas uz Taviem pleciem. Īsu īsu brīdi. Izturēsim, mīlo
Markusiņ, dienas iet, lēni, bet iet. (..) Tev ir mūsu mazulis,
ko kopt. Man jau arī šeit periodiski uznāk baigas nomākti-
bas brīži. Gribas mīlēt Tevi, būt maigam maigam, nedarīt
Tev sāpīgi. Gribas rakstīt, strādāt to, ko es māku un kas
man patīk. Gribas redzēt un staipīt un ucināt Matisiņu —
mazi mazi Matisiņi, mazi mazi puisēniņi! Bet te ir džeki,
kam mājās dzimst bērni — un arī viņi nekur netiek.

Un ir kādi 20—25 džeki, kam jau oktobrī jādrasē uz
2 gadiem par ofiņiem — 5 gab. Odesā, pārējiem tepat
Baltijā (glv.kārt Kaļiņingradas apg.) Viņiem taču ir vēl slik-
tāk — lielākā daļa arī ir precēti vīri.

Kad Tev ir grūti — atceries — kaut kur pie poļu robe-
žām ir Tavs Lielais un Sērīgais Suņa purns, kurš Tevi mīl no
visas lielās, muļķās suņu sirds un kurš pēc nepilniem di-
viem mēnešiem būs atpakaļ.

Augusts šeit paejot ātri. Varbūt arī Tev tas aizskries ātrāk
nekā pirmās nedēļas pēc mūsu šķiršanās. Es arī cītīgi skaitu
dienas, t.i., mēs skaitām kolektīvi; un katru vakaru pirms
gulētiešanas viens iebļaujās „Ещё один день прошел, ну и
хуй с ним!”* Atvaino, ka dariju Tev zināmu šo parupjo ri-
tuālu, bet tā nu te top darīts. Un kaut kādā mērā palīdz.

Soļojot pa placi, mums jādzied sekojoša dziesma:

Путь далек у нас с тобою
Веселей солдат гляди
Вьется вьется знамя полковое
Командиры впереди

*Vēl viena diena cauri — sūds ar to! (Krievu val.)

Piedz. А для тебя родная
Есть почта полевая
Прощай труба зовет
Солдаты в поход

Каждый воин парень бравый
Смолит соколом в строю
Породнились мы со славой
Славу добыли в бою

Piedz.

Пусть враги запомнят это
Не грозим а говорим:
Мы с тобой прошли полсвета
Если надо — повторим.*

Autentiska liecība par šejieni, vai ne? Notiek liela dum-
pošanās, dziedam „Kur tu tecī, gailīti?“, „Mirdzot šķē-
piem“, „Projām jāiet“, „Tik dēļ jums, daiļās dāmas“ u.c.;
tad liek soļot vēl. Cara armijā par to noteikti izjātu, šeit
drusku kautrējas, internacionālisti, patrioti.

Baigi pietrūkst vitamīnu un piena produktu. Kad Rīgā
bija pieejams, teiksim, kefīrs, nemaz tā negribējās... bet
šeit, kur zaldātam „не положено“**... Vēl gribas lapu salā-
tus u.tml. Būs jāpaprasa [mammai], lai atsūta kādu bun-

*Mums ar tevi ceļš ir tāls / Veries zaldāt priecīgāk / Pulka ka-
rogs plivo plivo / Komandieri priekšgalā // Bet tev dārgā / Nāk
karalauka pasts / Paliec sveika taure sauc / Zaldātus pārgājienā //
Ik kareivis ir puisis brašs / Ierindā modrs kā vanags / Esam sarado-
jušies ar slavu / Slavu izcīnījuši kaujā // Lai ienaidnieki to atceras /
Nedraudam tikai sakām / Mēs ar tevi esam pārstaigājuši puspa-
saules / Ja vajadzēs — atkārtosim. (Krievu val.)

**Nav paredzēts (krievu val.).

džiņu vitamīnu. Ceru, ka Tu nedusmojies, — Tev jau pietiek darbu arī bez paciņām uz manu tuptūzi.

Tas ir broms nevis bors, ko mums ber pie tējas. Bet es kaut kā nejūtu un gribu Tevi, Tevi, Tevi (..) gribu, mājās pārbraucis, Tevi kārtīgi samīlēt (..)

Esmu priecīgs, ka jūs abi esat Asaros, ka laiks ir labs, ka Tu dziedī Matīsiņam dziesmas, ka viņš liek 1—2 klucīšus dienā.

Nabaga vecāmāte, lauzt roku jau nu vēl tikai trūka.

Raksti man vēstulītes, vienalga, priecīgas vai bēdīgas, jo tās dod man spēkus. Liksmais (..) stāsts par Mahatmu pie dakteriem un viņa rāpulīšiem mani atmaidzināja gluži kā [Tavas] mīlās (..) bučas, kuru man tā pietrūkst.

Domās Tevi glāstot Tavs Awa

142

25. 07. 82.

Sveika, mana (..) vienīgā!

Šodien ļoti gaidīju Tavas vēstules, bet nedabūju, pienāca no Jāņa un Gro. Awam mazliet sērīgāks skatiens kļuva. Bet gan būs rīt, parīt — Tu mani mīli, Tu man raksti, es zinu.

Šodien kā pie svētdienas mums pēc „ustava“ pienākas brīva diena. Bet kas to deva! No rīta (pirms brokastīm, 7.15) mūs salādēja mašīnās un aizveda skriet 3 km krosu. Noskrējām, es ieliku 2 sporta meistariem (galda tenisistam un paukotājam) un vēl lielam baram. Pārbraucām, paēdām, domājām iet kopties un rakstīt vēstules. Bet atkal „stroitsja!“* — mašīnās iekšā un uz šautuvi mēr-

*Ierindā stāties! (Krievu val.)

ķus uzlabot un zemi rakt. Kad to lika darīt, sametās tā ērmīgi ap dūšu — priekšā Joti grūta nedēļa (vairākas mācības naktī) — un i tad neļauj atpūsties. Bet nekas, izturējām arī to.

Vakar bija joki — Polijas TV vienos naktī bija iereklamēta dāņu filma „Medus mēnesis“. Visa rota (t.i., tie, kas spēja nocīnīt miegu) sapulcējās pie vienača. Es ar. Zēni izslāpuši pēc sekса — nu būs, Dānija pornovalsts, medus mēnesis, visiem sievas un (vai) mīlules mājās, izslāpuši, vismaz ko paskatīties būs. Bet nācās gandrīz pilnīgi vilties. Vīram ar jauno sieviņu nesaskaņas, šis strādā rūpnīcā, nāk mājās noguris — kā šie liekas gulēt, uzreiz tumšs — un atkal nākošais rīts fabrikā. Visi lamājās un pamazām izklīda. Palika pacietīgākie, arī es, — kādi 30 džeki. Un tikām drusku atalgoti. Sieva nevarēja izturēt vīra kompleksus, nogurumu un nemākulību (kuru gan varēja tikai nojaukt, ne vērot), ieņēma kārtīgu dozņaku miega zāļu, slimnīcā tika glābta, taču vīru pameta.

Šis aizgāja uz kaut kādu sekса teātri (īsa un muļķīga ainīņa), tad uz maukūzi, kur viņam patrāpījās viena četrdesmitgadīga dāma, kas noģērbās plika un lietišķi uzguldīja pamazo vīriņu uz savām lielām krūtīm. Viss lielais sekss 2,5 stundu filmā aizņēma 3—4 minūtes.

No visa redzētā varēju tikai secināt, ka gribu Tevi noguldīt maigi maigi un ka naktīs labāk dusēt un skatīties slaidiņus, kas gan rādās reti — svaigais gaiss un lielais nogurums ietekmē.

Mijā, kā Tev iet? Muļķības vien es Tev rakstu. Man laikam vajadzētu Tevi rūpīgi iztaujāt par Mahatmiņa kg, ēstgribu utt. Bet vēstules ilgi nāk, visu tāpat nevaru pajautāt — raksti Tu bez jautāšanas (manas) un zini, ka es gribu visu visu zināt, skūpstīt jūs abus un būt mūžam savu tīģerīšu Awa.

27.07.82.,

„lauka apstākļos“

Sveiki, mani maziņie!

Šodien pēc trīs dienu pārtraukuma saņēmu uzreiz 3 Tavas vēstules un suņa dzīve armijā atkal tapa gaišāka. Tavas labās, siltās vēstulītes nudien ir kā uzplaisnījumi krēslainā un saspringtā pasaulē.

Tu brīnies, ka es mūsu Matīsiņu vēl arvien dēvēju par Mahatmiņu un droši vien pat apvainojies mazliet — (..) Matīsiņš pieņemams svarā un ir omulīgs — un še tev — lielais Purns no savas armijas tik raksta un raksta: Mahatma, Mahatma. Nedusmojies, es jau atceros viņu tādu, kādu atstāju, man grūti iedomāties, kāds viņš ir tagad. Bet es esmu laimīgs, ka jums abiem ir labi un svaiga gaisa papildnam. Kā es tevi šeit mīlu, Tu nemaz īsti iedomāties nevari.

Vai Tu patiesi atkal esi apbērniesies? To nu gan vajadzētu uzzināt. Es jūtos ļoti vainīgs par savu nesavaldību un (..) miesaskāri toreiz. Tev jau nebūtu viegli vēl vienu Tiģeru uzreiz laist plašā pasaulē... Atraksti, kā tur īsti ir — un vai man šaustīt sevi vai nopūsties?

Tiģera pēcēšanas izdarības liecina, ka ir tēti atsities. Un tu vēl ceri atradināt?

Nabaga Tava vecāmamma, labi vēl, ka no slimnīcas samērā ātri laukā.

Tu vaicā par mani kontaktiem šeit. Vispār jau mēs dzīvojam, pa vadiem sadalīti. Vadā man ir pāris paziņu paziņas (caur Māri (..) un Ulmani). Man radusies pārlicība, ka (paradoksāli) eksaktās domāšanas cilvēki kaut kur vēl grūtāk panes bezjēdzību un visa esošā iznīcību utt.

šeit es turpinu — 11 vakarā

Viņi krīt vai izmisumā, ja nākas stundām nīkt vai darīt nevajadzīgus darbus. Bet filologi neko, tīri omulīgi: gul,

muld u.tml. Rodu komunikāciju ar Melgalvi, Jurčiku, Juri Arāju no fakultātes biedriem. Bet vispār te ir tāds kungu kolektīvs, kur rotu un vadu robežas īpaši nepastāv un visi ručī, ja kāds nelaimē.

Juri Arāju, manu nākamo kolēģi, gan nevarējām izručīt. Lieta tāda: mūsu vēstuļu cirkulācija uz brīdi pārtrūka pulka pastnieka atbūtnes dēļ (tā it kā turpinās vēl tagad — tā atbūtne — kad Tu vēl saņemsi šo (..) vēstuli?) Juris uzvilka treniņtērpu un aizšmauca uz pilsētu piezvanīt. Uzrāvās uz mūsu ofiņa civilā. Šodien viņu aizveda uz virssardzi, uz 5 dienām. Virssardze ir armijas cietums un tur ejot ļoti slikti un smagi. Viņš gribēja uzzināt, kā iet sievai ar mazu mazuli — un saņēma tikpat smagu sodu kā par piedzeršanos vai maukas ievēšanu pulka teritorijā.

Istabā jau pilnīgi tumšs, burti lēkā, nedusmo, ja vēstules kādreiz nenāk — mūsu pasts ir slikts un mācības mums arī naktīs notiek.

Čau, mīļotā — acis līp ciet, noskūpstī maziņu — Tavs
Tavs Tavs Awa

29.07.82.

Mrknau!

Šodien saņēmu divas Tavas vēstulītes, 24. un 25. rakstītas, sudziskas, pilnas aprakstu, kas iekveldina profesionāla guvernanta iztēli (..)

Tiģera dienas režīms man likās it pareizs priekš tāda maziņa. Padomus viņa audzināšanā gan atturēšos dot, — man, liekas, būs jāmācās atkal viss no sākuma. Nav neviens maza, mīļa, ko [ganīt] — un kvalifikācija zūd.

Kā Tev pašai ar izgulēšanos? Droši vien esi piešāvusies pieķert brīvākos brītiņos. Nezinu, kāds es vēl pārbraukšu,

6—7 stundiņas diennaktī pieķerdams šeit (..), vai es nepieķeršu pa 20 stundiņām dienā — kādu laiku vismaz.

Tagad pat — pēc divām nakts nodarbībām (papildus „stundiņas“ par tām praktiski netiek piešķirtas) sēdu un rakstu Tev, mīļā mana, bet vārdi rindojas tik nepareizā kārtībā un valoda ir tik briesmīga, ka tīri neērti sūtīt Tev tādus skribelējumus. Starp citu, kā Tev ar gara darbiem? Dari gan kaut ko — par sevi un par [mani].

Gribu minkas ģimīti kabatā. Būtu jau forša kāda Edžuka* bilde ar Tevi un Tiģeru, bet vai tad Jūrmalā nav neviens purnu taisītavas, kur nobildēt kaut vai Tavu mazo mīļo sejiņu? Man viņu šeit ļoti vajag, minci manu. (..)

Šodien jau 29. jūlijs — trešā daļa (..) stroka nolauzta (ja rēķina 86 dienas). Un grūtākā daļa, kā liekas. Septembra sākumā jau mēs pāriesim klasēs un jāšanās būs mazāk. Un uz kājām tagad ir biezas ādas pazoles — čaļi, kas dienējuši, pauž, ka tupeles nevarēs dabūt kājās kādu laiku. Armijā jau „все положено делать в сапогах,**. Cik forši ir soļot, kad kājas neberž. Armija ir viltīgi iekārtota — no sākuma ir ļoti slikti un vēlāk cilvēks jau priecājas par siltu ūdeni 1 x nedēļā, par ievalkātiem zābakiem, par divām vāritām olām svētdienu brokastīs utt. (..)

Pasveicini Andri un Amandu***, ja satiec. Vai Renē**** aizrakstīji kādu rindiņu?

Es nemaz nemāku īsi rakstīt, tā gribas runāties ar Tevi un apmīļot maziņu, bet īsie brīvie armijas brīži dilst — jau otbojs.

Čau, mani maziņie

Awa (..)

*Klāva brālēns Egils Belševics.

**Visu paredzēts darīt zābakos (krievu val.).

***Andris Hiršs un Amanda Aizpuriete.

****Gruzīnu dzejnieks un latviešu dzejas tulkotājs Renē Kalandija.

Čau, mana mīļā, mana vienīgā!

Šodien Tava vēstulīte man pienāca visistākajā brīdī — biju jau galīgi nobēdājis un skrobīgs par (..) neveiksmi. Tava vēstulīte ar mīļajām (..) ziņām bija kā glāsts — un es atkal biju vesels un neskrubojs vairs. Bet tagad īsumā par (..) neveiksmi. Šodien visi devās uz pilsētas stadionu, uz sporta svētkiem, bet Tavs Awa palika virtuvē par dežurantu kopā ar vēl 15 viegli nostrāpētiem džekiem. Par laika neapcirptu (..) vilnu (..) tika izteikts aizrādījums, kuru es vieglprātīgi uzreiz neņēmu vērā — un saņēmu „ārpus kārtas“ norikojumu. [Armijas] virtuve ir ļoti pretīga vieta, Tu nekad neko tml. neesi redzējusi un, cerams, neieraudzīsi arī.

Apmēram tāda atgadījuma iespējamību es domāju, rakstīdams vārdus „daru visu, ko liek“, kuri Tev likušies pārprotami un nedaudz šķebinoši. Es tikai gribēju paust, ka man izdodas nepārkāpt visai stingro armijas disciplīnu un izturēt bez roku nolaišanas un ņerkstēšanas, ar ko te nodarbojas daudzi. „Daru visu, ko liek“ bija domāts kā „izturu visu bez gaudām“, nevis kā „esmu priekšzīmīgs zaldāts, kuram var pavēlēt, ko grib“. Tāds nu es neesmu un nekad nebūšu un neko pret savu pārlicību nedarīšu. Un [mana] pārlicība lielās līnijās ir pilnīgs pacifisms. Konkrētāk še neizteikšos. Polijas robeža — 20 km attālumā no Gusevas*.

Esmu laimīgs, ka Matisiņš sasniedzis kondīciju un sver sev pienākošos 4,640. Kā es viņu mīlēšu un mācīšu viņam astīti ritenī turēt, kad tikšu mājās. Mazu mazu Matisiņu.

Acimredzot šī vide mani ietekmē spēcīgāk, nekā pats to sajūtu. Dabīgi, ka manas vēstules ir drusku savādākas nekā „ārpus kazarmām“ rakstītās, — bet es Tevi mīlu tāpat kā līdz šim, ja ne vēl daudz stiprāk, un esmu pilns apslāpēta maiguma, kuru Tu saņemsi visu visu, bez atlikuma. Es gribu Tevi slīcināt mīļos glāstos un bučās.

Laikam jau netikšu atvaļinājumā — Tavs slimības (..) dokuments te nepietiekams un Avas aste patiesi ir bluķi — un Tev jau vēl atliek mans un Tavs Matīsiņš, kas arī esmu es. Astes bluķis ir pamatīgs, bet atlikušas vairs 52—56 dienas.

Sāpīgi, ka Tu tā gaidi manas vēstules, bet man te neatstāj laiku Tev uzrakstīt katru dienu.

Mana mīlā, mana vienīgā.

Kl. Awa

*bij Gumbinnenas

P. S. Vai Tu aizlaidi kādu ziņu Renē K.? Vispār vajadzētu to veikt. Vari man atsūtīt viņa adresi, ja pati negribi rakstīt.

2. VIII 82.

148

Čau, mīļo zaķi ar mazu mazu kucentiņu likumā!

Šodien cīnos ar pīpēšanu — pulkstenis ir jau 15.50, bet es vēl neesmu smēķējis un jūtos tīri normāli. Es vispār šeit pīpēju mazāk nekā mājās un 10 x vairāk esmu spiests uzturēties svaigā gaisā. Ja izdotos atmest, būtu labums gan makam, gan veselībai. Iemāci Matīsiņam turēt ikšķīti dūrītē un jūtaļt līdzī (..) tētīm, kas nolēmis cīnīt nikotīna pūķi.

Es gribu vēl atgriezties pie Tavas neizpratnes sakarā ar manu izteicienu „daru visu, ko liek“. Es laikam būšu tā uzrakstījis, atbildēdams Tev uz jautājumu, vai negāžu še baigos podus. Negāžu, slinki boksēju kopā ar citiem (..) Glv. — nepārkāpt principu „ja visi strādā, tad strādā, ja visi gul, tad gul“. Šeit nevar slamstīties uz kolēģu rēķina. (Citur jau arī nav smuki.)

Esmu iemācījies [gulēt] visvisādās pozās. Citi (..) arī to māk — (..) kravas mašīna lēk pa šaušalīgiem ceļiem, bet

kulbā cits pie cita saspiedušies un galveles klanīdami, [gu] runcīši. Šeit var aizmigt jebkurā laikā un vietā, un neviens par to nebrīnās. Kad jāceļas, biedri piebiksta. Mani gan aizvakar nespēja laicīgi pamodināt — biju tik [labi] saritinājies pie galda, galveli kladē nolīcis — bet klasē ienāca kapteinis, citi (..) pielēca kājās, un ieraudzīja, ka [es] nerubi[ju] un dus[u] tik mierīgi tālāk. Labi vēl, ka kapteinim bija labs garastāvoklis un viņš diskrēti izgāja ārā. (..)

Dažs labs (..) te dusai izmanto tos brīžus, kuros es rakstu Tev vēstules — un pēc tam brīnās, kad neko nesaņem. Es gan rakstu regulāri saviem maziņiem (..)

Laikam pazudušas pāris manas vēstules [mammai] — viņa man sūta paniskus pārmetumus — kāpēc es nemaz nerakstot. Bet es rakstu arī viņai — un Jānim, un Gro, pat Kārlim vienu vēsti aizlaidu.

[Jānis] ir tikams puika, kad īpaši nemērkaķojas, vai ne? Es viņa gadus tāds nebiju, biju diezgan nejauks un kompleksu pilns. (..)

Es gribu ar Tevi milēties

Awa

4. VIII 82.

Čau, mīļo Markusi ar astīti kā karodziņu!

Mūsu maziņam rīt ducītis nedēļu, neliela Tiģeru jubileja. Gribētos jūs abus mīļi pamurcīt, suņu laimei nebūtu robežu, aste svilptu vien pa gaisu — ja tas būtu iespējams. Bieži iedomājos, kā jūs abi staigājat pa Asariem un kā mazulis Matisiņš dus ratiņos sētā. Un Tevi — ar kuplu pūciņu, saules apspīdētu mīļu sieviņu un rūpīgu Tiģeru māmiņu.

Tā laikam ir mana vienīgā priekšrocība — es zinu, kur Tu esi un varu apmēram iedomāties, kā Tev iet un ko Tu dari. Tu nezini — un es arī nevaru izstāstīt, adekvāti izteikt šejienes ritmu un atmosfēru. Tas viss ir jāredz. No Hemingveja nekā par šejieni neuzzināsi. No Hašeka var gūt kādu priekšstatu — bet „Šveikā” viss tomēr izskatās labsirdīgi un jauki — jo tur ir pats Šveiks, bet šeit ir viss tas pats gadsimtos uzkrātais un noslīpētais armijas trulums bez sulīgām personām, humora — pelēcīgs, saspringts. Viriešu dzīve kazarmās ir neapskaužama — tas mums par visām tām relatīvajām priekšrocībām salīdzinot ar sievietes smagumiem. Bet pietiks ar šādu muldēšanu pārbaudīt Tavu pacietību un mīlestību.

Minci, Tev ir labi, Tev ir Matisiņš un viņš aug un boksē, un Tu to visu redzi un pārdzīvo. Matisiņš arī esmu es, es esmu pie Tevis un viņa ķepiņas, tik līdzīgas manām, var Tevi paboksēt. Mans mīļums ir iedzīts dziļi dvēselē, bet viņš tur ir, man ir tik labi, kad viņš mostas, Tavas vēstules saņemot. Pilnīgi fiziski sajūtu, ka mīlu Tevi.

Vasara gan ir sasodīti laba, vai ne? Mums te nav lijis veselu mēnesi, ceļus klāj smalku putekļu blāķi, plaušas noņemti pilnas ar tiem. Vietējie neatceras tādu vasaru: šeit parasti ir dubļi līdz kaklam un visi salst, nevis svīst. Bet vēl varbūt iznāks arī salt. Jūrmalā droši vien ir forši, Kliģēnos tāpat. Trīs labi mēneši pagalam. Nolāpītā laikā mēs dzīvojam. Kaut gan — īpaši neliekas, ka mēs intensīvi gatavotos kariņam. Man šķiet, ka draudi nav tik nopietni. Vismaz avižu kļūgāšana ir galīgi priekš kaķiem — šeit runā reāli gan par Afganistānu, gan par mūsu konkrēto pretinieku. (Balti-jai, protams, atkal jāreķinās ar vāciešiem.) Afganistāna ir nopietni, totāls karš ir pupu mizas. Tā vismaz liekas.

Čaļiem atkal uznākusi depresija, visi runā, ka daudzus no mums ātri vien paraušot uz diviem gadiem un ka ātrāk par 29. septembri mēs no šejienes prom netikšot. Tas, ka

mēs varētu aizkavēties šeit, pārbraukt nevis 21. un nevis 24., bet patiesi 29.—30., diemžēl izklausās pēc patiesības, jo ieradās kārtējā inspekcija, gribēja pašaudīties un (ak vai!) izrādījās, ka pulka šautuve ir pagalam nolaista, mērķi nebraukā pa sliedītēm un necilājas. Mērķim, kad to sašauj, jākrīt gar zemi un atkal jāparādās citā vietā. Mūsējie bija ierūsējuši un nestāvēja ne sitami, gluži kā ar bromu sadzirdīti (..) Tad nu ģenerālis sasauca vietējos palkavniekus, majorus un kapteiņus, nostādīja ierindā un sāka gānīt. Savu īso un nepieklājīgo uzrunu viņš esot beidzis ar sekojošiem vārdiem: „Хоть весь полк на х... поставьте, но к понедельнику стрельбище должно быть готово!”*

Pulkveži palūkojās apkārt un ieraudzīja mūs, kas esam bezmaksas un samērā normāls darbaspēks. Šodien trešdiena, līdz pirmdienai vēl drusku laiks ir, tad nu mūs trenc rakt, cirst velēnas, betonu maisīt utt. Nodarbības nenotiek, programma tiek iekavēta — tāpēc arī draud tas 29. septembris. Labāk noskaņosimies uz to, ja tikšu ātrāk, prieks būs vēl lielāks. Taisnības labad vēl jāpiebilst, ka arī vietējie zaldātiņi šitās inspekcijas dēļ saulīti vairs neredz.

No divgadu dienesta, ja tāds draudēs, varēs kaut kā izgrozīties — caur [rakstnieku] Savienību vai kā citādi. Un, ja arī nē — tas tomēr neir zaldāta dienests. Mūsu pulkā ir pāris tādi divgadnieki, viņi slamstās un regulāri brauc uz Rīgu. Bet tādas iespējas nešķiet nemaz tik sliktas, — varētu izturēt, ja regulāri samīļotu savus maziņus un ne par ko (gandrīz ne par ko) saņemtu pāri 200 mēnesi. Nebaidies, Awa jau neņems, armiju humanitārie ļauži īpaši neinteresē.

Awa sērīgs — jau trīs dienas nav vēstuļu no maziņa. Tā viņas te iekavējas — un tad vienā dienā uzreiz vairākas, suņu laimes devējiņas.

*Kaut visu pulku uz p... nostādiet, bet līdz pirmdienai šautuvei jābūt kārtībā! (Krievu val.)

Iznākusi prāva (..) vēstule. Šodien laika vairāk, esmu „дневной по роте“* — tāds tips, kam pa nakti jābūt nomodā (uz maiņām ar vēl diviem citiem). Sēžu pie maza skapīša, t.s. „tumbočkas“, man pretī ieroču istabas dzelžu durvis, pie sāniem man „штык-нож“**. Garā (..) vēstule laikam tāda lēkājosa, bet (tici man, maziņ) rakstīta no visas lielās un mīļas atkalredzēšanās pilnās suņū sirds.

Bučoju Tevi un Matīsiņu (..) Jūsu abu Awa

5. VIII 82.

Čau, mīļo minci, kas Tu gribi mani un kuru gribu es!

Vakarnakt rakstīju Tev garāku (..) vēstuli, šovakar pēc nakts negulēšanas esmu saguris un arī vēstule būs īsāka.

Šodien saņēmu divas Tavējās. Tu būsi patiesi [nejauka] jaunkundze, ja rakstīsi man reti. Awa nīkuļos. Izturēs jau, bet būs bēdīgs. Te nav tik vienkārši bez vēstulēm no mā-jām. Bet Tu jau tā nedarīsi, es zinu.

Zini ko, ja reiz Andris*** ir sastopams, atsūti gan man pusi no Gro asignācijām. Otru pusi, kad būsiet Rīgā. Te ap-loksnes vien maksā 7 kap. gabalā (lētāku nav) — es iznīkšu bez [dažiem] rubļiem (..) Sveicini Andri.

Resnojies ar mēru, mazuli (..) man ir nodoms nopirkt Tev [treniņtērpu] un trenkt skriešus. (..)

Tu man esi mīļa.

K.

*Rotas dežurants (krievu val.).

**Durklis (krievu val.).

***Andris Hiršs, tolaik pastnieks Mellužu pastā.

Čau, mīļo Markusi!

Šodien saņēmu Minkas ģimīšus un nu esmu bagāts un ļoti ļoti laimīgs. Mīļo smuko purņukiņ, Tu man tā esi vajadzīgs — kaut uz bildītes, bet kabatā pie lielās suņu sirds. Tu tik forši esi piezīmējusi krāsainās bildītes otrā pusē: „mēs kopā ar Matīsiņu“. Ģeniāli mīļi vienkārši. Paldies, Tu esi īsts draugs.

Cik saprotu, ar Tavu darbu viss norisinājās puslīdz tā, kā bija gaidīts. Neesi slinks Markusi, strādā gara darbus, cīnies un meklē tiem brītiņus un izdevības. Tikšanās ar Amandu un Andri noteikti var noderēt par katalizatoriem. Piesper klāt vēl kriptu pašiedvesmas un kādas (..) domas par mūsu jaunās trīsvienības (četr-, piecvienības) nākotni (..) Es jau būšu galvenais gādnieks (es vismaz ceru tāds būt), bet... (..)

Šeit Gusevā bez mums vēl divu augstskolu nelaimīgie vīru kārtas pārstāvji: Kauņas fizikultūras institūts un Doņecas sazin kāds institūts. Mēs savus bēdu brāļus neesam redzējuši, viņi dzīvo kaut kur citur. Bet ziņas par viņiem pieņāk un nekādas labās nav. Ar leišiem pilna virssardze (nu, tas cietuma tipa iestādījums, kur tupēja Juris Arājs). Par dzeršanu iesēdināti. Bet tas nebūtu nekas, kaut arī no mums vēl nevienam, cik man zināms, iedropēt nav izdevies. Sliktākais ir viens cits numurs, ko leiši nostrādājuši — viens no viņiem, ar bruņumašīnu braukdams, apgāzis to otrādi. Braucējam aiz muguras, ārpusē, bruņu lūkā sēdējis mehāniķis, vietējais zaldātiņš. Zaldātiņam kājas vairs nav. Apgāzt „bempi“ — to vajag mācēt, ir taču smags, plakans un stabils braucamais. Grūti pat iedomāties. Šajā sakarā mūsu pulkvedis pauda: „200 был нас сюда приехало, 200 должно и уехать.“ Tas nozīmē, ka mēs nedrīkstēsīm, ar bempjiem dragājot, braukt ar 4. un 5. ātrumu un spiest pedāli grīdā.

„Neuztraucies, mums drošības tehnika ir daudz augstākā līmenī kā leišiem. Awam nekas nenotiks.

Vēl arvien baigais karstums — pāri 30°, vēja nav un smalki smalki putekļi pa gaisu. Lietus šeit nav lijis jau mēnesi — pēdējoreiz lija kaut kad uzreiz pēc mūsu atbraukšanas. Es vēl Tev rakstīju par to.

Drīz jau būs puse no (..) lēģera nokalpotā. Uzskatīsim par „saulgriežiem“ 14. augustu. Gan jau sadils šitā suņu dienesta vasara un septembris — un viņi abi atkal satiksies. Un viņi visi trīs atkal satiksies.

Atceries, kā es jozu pie Tevis uz Kārļiem? Tā bilde, kur Tev saviebts feisiņš pie aroniju krūma, manī izsauca visu šo bezdievīgi foršo piedzīvojumu. Jā, mēs esam bijuši laimīgi ar Tevi. Un vēl būsim.

Skūpsti mazo Tiģerīti, ar kuru man būs tas gods atkalie-pazīties.

Tavs K.

P. S. Vedu ar [mammu] pārrunas par eventuālu manis apciemošanu Piglitā. Viņa saka, varbūt augusta beigās — septembra sākumā izraušoties. Es gan tam īpaši neticu, bet minimāla iespēja pastāv. Minimāla iespēja pabūt kopā ar Tevi... Tas būtu daudz.

9. VIII 82.

Čau, mani mīlie maziņie!

Šodien esmu pamatīgi noguris pēc vikendā nokalpotā „karaula“ un noskriešanās pa mežu šorīt. Tāpēc, ja vēstulē kas ne tā — neņem ļaunā. Jā, nupat aprunājos ar mūsu priekšnieka šoferi, arī kursantiņu, kuram bija tā laime pāris

dienas paciemoties Rīgā. Sieva viņam vaicājusi, kāpēc šis rakstot tik stulbas vēstules. Tā kā arī manu vēstuļu „savādums“ varbūt ir armijas uzspiestā truluma rezultāts. (..) izsmalcinātība un intelekts atkāpjas „раз! раз! раз, два, три!“ un „делай — раз! делай — два!“** priekšā. *Vot.*

Karauls — tā ir pulka apsargāšana. Awam iedeва pielādētu automātu ar durkli galā un lika būt sardzīgam. Ja kāds mēģinātu uzlauzt noliktavas, būtu jāšauj kādam virsū. Neviens tik dulls, paldies dievam, neizrādījās. Baigā apātija pēc negulētas nakts.

Un nu jau bauro — jāskrien tecīņus ēst vakariņas (tradicionāli smirdīga zivs). Ja manas vēstules turpmāk būs īsākas, nedusmo — mums te sākas istā jautrība un es centīšos rakstīt mazāk, bet apmēram tikpat bieži.

Kā iet bikšainajam strīpainajam kantainajam?

Bučoju. Awa

11. VIII 82.

Mrknau, Otra Sudziņ!

Sveiciens no trīsdesmit tūkstošu nometnes.

Vakar saņēmu divas mīļas Tavas vēstules, 4. & 5. augustā rakstītas. Laikam Asaros Tavu pastkasti tukšo reizi divās dienās, Awa dabon visu laiku pa divām uzreiz. No Rīgas nāk ātrāk ([Jāņa] lettre*** divās dienās).

Es Tev laiku pa laikam piekodu rakstīt man bieži, bet pats nu nekādi katru dienu nevaru. Awa nav vainīgs — te

*Viens! Viens! Viens, div', trīs! (Krievu val.)

**Taisi — viens! Taisi — div'! (Krievu val.)

***Vēstule (franču val.).

brīvu brītiņu pamaz. Bet gaidi droši, maziņ, Awa nepievils, Awa uzrakstīs. Vismaz 1 x 2 dienās. (Un katru dienu suņa purns izvelk no kabatas sejiņas un ilgi aplūko.)

Mājas man patiesi rādās rožainas. Dīvaini jau būtu, ja man šeit patiktu. Es zinu, Tev nav viegli, bet Tu nodarbojies ar radošu darbu — maza puisīša audzināšanu — turpretī es apgūstu destruktīvas, dzīvībai naidīgas lietas. Mājās es skaidri zinu, kālab ko daru. Šeit to neviens nezina. Taktikas mācībās mums liek darboties pēc 2. pasaules kara beigu sistēmas — ierakumu rakšana, uzbrukums: ķēdē izvērsti runčēļi nesas tieši pretinieka uguni. Jēziņ, — kad tiek paredzēti atomtriecieni no abām pusēm un plaša gāzu lietošana — ko mums dos tie ierakumi? It kā jau saka, nevajadzēs nemaz no „bempjiem“ kāpt laukā, uzdos tik ar bumbu un brauks likvidēt visu, kas vēl kust. Amīši darīs tāpat — un tanki vairs vispār mūsdienās garām mērķim nešauj — un „bempis“ ir iecienīts mērķis (amīšiem) — baigi forši.

Bet mēs tik „urrāl“ un kājiņām uz ierakumiem, kā pie cara tētiņa, tā vēl tagad. Priekš kam mums māca tādus anahronismus? Sazin.

Es gan neko īpaši nemācos un negribu te neko iemācīties, un 90% runcīšu dara tāpat. Ofiņi to jūt un rīkojas pēc principa „Не доходит через голову — дойдет через ноги“*. Trenc un lamājas, un nesaprot, kāpēc ar katru gadu plok apmācāmo entuziasms. Es vispār baigi ticu mūsu paaudzei visā pasaulē. Ja tagadējie kaļķagalvas nepaspēs savārit ziepes, tad būs labi. (Matisiņam būs labi.) Viņi nespēs un nepaspēs neko.

Piedod man, ka izvēršu šīs tēmas, bet vēstules šeit ir mans vienīgais žanrs. Pieredze te krājas gan, klausos, ko muld visādi džeki, nopētu viņu raksturus un dzīves stilu. Nav tikai laika piezīmēt. Bet nekur nepazudīs, pārbrauk-

**Nepielēks caur galvu, pielēks caur kājām (krievu val.).

šu — veltīšu kādas dienas improvizācijām par mūsdienu latviešu kara kursantiņiem no LVU.

U. atsūtīja man divus savus dzejoļus: viens bij parodija par maniem „Vērojumiem krastmalā”, otrais — „veltījums Klāvam”. Sirsnīgi, bet mazliet jocīgi arī. Nevaru īsti saprast, ko viņam uz to atbildēt. Šodien mani brangi sasmīdināja viens Draviņa draugs: viņš stāstīja, kā lksķilē viens strupasts (četrkāju, ar strupuli) gājis pa dārzu, paodis rozi un tūlīt sācis vemt. Forša detaļa kādam prozas piegājienam.

Es esmu ļoti laimīgs, jo esmu (..) tētis. (..) Podi jau būs. Puišelis paliek puišelis.

Un Tu esi Tu.

Un es Tevi mīlu.

K.

12. VIII 82.

157

Mīļo Markusi,

tik gaiši nopietnu vēstuli Tu esi man 3. datumā rakstījis, bet es tikai šodien to saņemu... Divas vēlāk rakstītas jau viņu apsteigušas, vakar rakstīju, atbildēdams uz tām. Nezinādama varbūt esi jau drusku sapūtusies, ka es „ne par lietu” rakstu.

Ak jēziņ, esmu gan baigais lempis: vai tad uz Tavas mīlestības gaišo vilni vēstulē kaut kā atbildēsi?

Es Tev esmu neizveicīgs un bieži mulstošs vīrs, komplekšu pilns un reti kad attapīgs. Tu raksti par mums abiem dārgām mīlēšanās reizēm, bet ir taču bijis (pārāk bieži) arī tā, ka daru Tev sāpes un Tu negūsti pilnīgu apmierinājumu. Mūsu strīdi galvenokārt no tā izceļas. Es nezin kāpēc domāju, ka pēc šiem trim mēnešiem būšu Tev labāks partneris, vismaz tāds, kādam pieklātos būt

četrus gadus laulībā dzīvojušam vīrietim. Man ir zināms pamats tā domāt.*

Būdam profesionāls lempis, varu atļauties paust: gribu guldīt Tevi slīpi. Un nevainojami samīļot.

(Lūdzu, nedomā, ka garīga tuvība mani šeit vairs ne-maz neinteresē.)

(Bet organismam šeit pietrūkst sekša.)

Drusku pupu mizas par nebūtiskākām lietām: Mārim M. šeit laikam patiesi ir grūti. Viņš gan dzīvo it komfortabli, ar trim citiem mazā istabā (sal. mani — 22 purni tikai drusku lielākā telpā, divos stāvos) (..) Četrus pantus gan viņš te uzrakstījis (es necik), bet vides kaitīgajā ietekmē arī dzejoli ir zem Māra vidusmēra līmeņa.

Tiģerītis ar savām čurām Tev laikam sagādā ne vienu vien sirmu spalvu, bet tāds jau lielu Runku un Tiģermammu liktenis. Kaut nu drīzāk pienāktu tas brīdis, kad tikšu pie sava mazā Matīsiņa, kuru man uzdāvināja Markusis, mīļlais baltais kaķis, ar kuru gribu darīt to, kas jau augstāk minēts.

Tavs lempīgais, bet lādzīgais vīrs, kam poga bārdā...
bet dienas iet un lēģeri jau pusē.

Domās noglāstot Tavu plecu

K.

*nepārproti, es te netrenējos šajā disciplinā

13. VIII 82.

Čau, manu mīļo sieviņ, mūsu mazulīša jubilejā!

Tik daudz jau dienu pagājis kopš tās svētnakts, kad Tu veici [šo savu] varoņdarbu un es tik laimīgs braucu pa tukšajām ielām, tik baigi laimīgs. Es ņemu visnotaļ nopiet-

ni [mammās] teicienu „Mežāzim ir jābūt tēvam“. Vismaz man noteikti tādām jābūt, tāda ir [mana] stiprā (..) pārlicība.

Ilgi gan neesmu jūs abus redzējis, neesmu varējis jūs pestīt. (..) Ne brīdi neesmu domājis, ka Tev mājās būtu vieglāk nekā man šeit. Bet ko lai dara. Galu galā — ja mēs nebūtu izšķirti, mūs negaidītu atkalredzēšanās laimes pilnas dienas. Žēl tikai, ka tik svarīgos Matisiņa mūža mēnesīšos nevaru viņu kopt.

Grūti pat iedomāties Mahatmiņu* „visu dienu biksēs un tikai naktī mazu puiku autiņos“. Žēl, ka nav bildītes.

Man te viss pa vecam. Jā, pienāca paka no [mammās]. Baiģi daudz sviesta un kaņepju, cigaretes, medus burciņa, svīteris (..)

Skūpstu

K.

*nedusmo, man vienkārši patīk šis vārdiņš

15. VIII 82.

Čau, mīļo zaķi,

vienam džekam no manas nodaļas (vispār — interesants cilvēks, kādreiz pastāstīšu) atbraukuši senči; šodien dodas atpakaļ. Izmantošu izdevību: lai iemet vēstuli Rīgā, varbūt ātrāk aizies.

Ātrumā grūti apdomāt visu „labo un jauko“, ko varētu uzrakstīt par šejienes dzīvi. Jā, vakar bija sporta svētki pilsētas mērogā, kur mums arī pēc tradīcijas vajadzēja piedalīties. Citus gadus tie esot bijuši liels plezīrs, bet šogad lietus & auksts vējš visu izjauca. Aizgājām mājās un pirmo

reizi sboru laikā nopampām no trijiem līdz astoņiem pēc pusdienām. Alus arī nebija. Runcīši bija ļoti apbēdināti: slapji un bez dziriņas (..)

Mums vakar nomainījās oficiieri. Mūsu vadam par kura-toru atkal baigais cirvis. Un kas mainījies Tiģera frontē?

Jau jāatdod vēstule, čau, mīluliši

jūsu Suņa Purns

17. VIII 82.

Čau, mīļā Tiģermamma Markus!

Sazin Awa, kas pastam lēcies — jau piecas dienas nav Tavu vēstulišu. Esmu sērīgs, bet mierinu sevi ar domu, ka rīt parīt gan jau būs. (..)

Es te šodien sasītu labās kājas vidējo pirkstu — uzkrita virsū smags dzelzis. Pirksts ir zils, īpaši nesāp, bet esmu uz trīs dienām atbrīvots no soļošanas un krosiem. Tas ir [jau-ki]. Varbūt Tev tā neizklausās.

Nu jau patiesi nav vairs tik daudz atlicis. Apmācību pro-gramma ir gandrīz izsmelta, esam izšaudījušies ar visiem iespējamiem daiktiem un iemācīti braukt ar bempjiem. Pa-gājušogad visi ekši bijuši nolikti 18. septembrī, pēc kam džeki nedēļu gaidījuši Maskavas inspekciju, kas tā arī neat-braukusi (..)

Nevar saprast, kādi* būs eksāmeni. Trīs priekšmeti: tak-tika, tehnika (bempis teorētiski & praktiski) un šaušana. Ja vienā no šiem dabū pāli, tad automātiski skaities izkritis arī abos pārējos eksāmenos. Šeit 5, 5 un 2 nav kopā 4, bet gan 2. (..)

Mūs te tagad trenc pa vakariem skatīties TV program-mu „Laiks”. Baigi idejiskā ofiņu kompānija nolasījusies. Bet

tas ir labi: mēs varam izgulēties visādās lekcijās un politinformācijās. Kā runčeļi šņāca vakar lekcijā — baigais skats. Ofiņš, to manīdams, pieklusināja balsi, un aizmīga visi, kas bija vēl nomodā.

Raksti man par [Matīsiņu] un visādas [savas] domas.

Man no Tavām vēstulēm reizēm tā gribas gulēt ar Tevi. Arī tāpēc raksti.

Atvaino par kricelējumiem, rakstu gultā un tumšā istabā.

Tavs Awa.

*viegli vai grūti

19. VIII 82.

Manu mīļo (..),

esmu atkal laimīgs, vakar pienāca 1 un šodien trīs vēstules no Tevis. Pasta štoperis, cerams, ir izbeidzies. Žēl tikai, ka nezinu, kurp sūtīt šo vēstuli. Nu ko, sūtīšu uz Asariem, citu norādījumu man nav un arī laiks (vismaz šeit) atkal uzlabojas.

Baigās speķadirsas tās Tavas profeņu vecenes, nabaga Tu. Kaut kur sirds dziļumos jūtu tādus kā dūrienus — neesmu vēl pelnošs ģimenes galva. Bet es darīšu, lai kļūtu tāds — un gan jau kādreiz mēs varēsim iepirkt kādas V. Zeiles* grāmatas vai ko tml. Un Luvra arī neatrodas kaut kur d. Gulbja zvaigznājā, bet tepat vien tūkstoti vai mazāk km uz Drietumiem.

[Matīsiņš], mūsu nenovērtējamais mazulis, noteikti ir jau paaudzies par mazu cilvēciņu. Mani aizkustināja tas,

*Tēlniece Valentīna Zeile pārcēlās uz dzīvi Francijā un pārdeva grāmatas no savas bibliotēkas.

ka viņš jau slēpjas Tev pie pleca. Es noteikti jutīšos milzīgi apmulsis un nezināšu atkal, kā ņemt aiz škirķiņas savu [mazuli], Tavu (..) dāvanu. Droši vien viņš no manis baidīsies, bet gan jau pieradīs un es mācīšu viņam [visādas] gudrības. Tu un [Matisiņš], un darbs, kas patīk — ko es vēl varētu vēlēties? Rakstu Tev un jūtos laimīgs, laimīgs. Vēl mēnesis atlicis (vai drusciņ vairāk) un tas nav nemaz tik daudz. Esmu atkal vesels, kājai vairs nekas nekaiš, tieku ar visu galā; te ir daudz tiešām jēdzīgu džeku, ar kuriem var parunāt un kopā paskraidīt, pašaudīt, pabraukāt ar bempī.

Zini, [ēst] arī sākuši dot it jēdzīgi, virs armijas vidusmēra. Tomēr, kad lasīju par Tavu iešmaucieni iestādē „Venta“ kopā ar [draudzenēm], jutu lielajā vēderā neskaidru prasību pēc „kaut kā tāda“, aizgāju tepat uz zaldātu tējnīcu, iedzēru sliktu kafiju un apēdu 200 g akmenscietu prjaņiku. Arī nemaz nebija ļauni.

Labas Tev [draudzenes], atceras Tevi. Lielais Purns arī nav mājās, [viņas] nebaidās.

Uff, Tu tātad [neesi stāvoklī]. (..) Kad Tu atkal būsi vesela un stipra, tad taisīsim 1 un vēl 1 un vēl 1 Tiģeru (..) Gribas ar to nodarboties. (..)

Man atrakstīja Gro un uzteica „asarnīcu Vasaros“ (M.M.). Tad viss labi, ja pat Groša apmierināta.

Par Amandas un Andra sarakstīšanos man arī tāds skumjš prieks. Kaut nu viņi abi būtu laimīgi.

Nupat atskanēja bļāvieni. Dāma uzbraukusi kosmosā. Rakstu te pie TV, istabā, kur vairs miera nebūs — un tūlīt dzīs staigāt un gulēt tik un tā (..)

Mīlu un bučoju. Awa (..)

Čau, mīlo Markus!

Rakstu Tev (..) vēstuli rīta politpārrunā. Jau mežā viss klus, tikai āpsis „zampolīts“ ne-dus un verelē kaut ko. Un priekš kam cilvēkiem ar augstāko izglītību stāstīt tādas glupības... Bet lai tik stāsta, — pēc iespējas ilgāk lai muld, runčēji [pagulēs]. (..)

Šonakt redzēju Tevi ciemos atbraukušu: Tu bijī smuka, kuplu pūciņu, spīdēja saule. Esmu sācis te sapņot arī vaļējām acīm, un kādreiz izdodas patiesi visos sīkumos iedomāties, ka esmu atkal mājās, kopā ar Tevi. Tikai Matisiņu, mazo, mīlo Mahatmu nekādi nevaru iedomāties lielāku nekā atstāju, tādu, kāds viņš tagad ir, mūsu puisītis.

(Nupat „zampolīts“ pārkāpa principu „На заре ты ее не буди“* un piecēla kājās vienu, kas krāca.)

Jābeidz (..) vēstule, tūlīt būs jābrauc mest kaujas granātas. Tikai neuztraucies, tas nav bīstami.

Mīļā, es katru dienu domās esmu pie Tevis un [Matisiņa]. Vēl drusku pacietīsimies.

Tavs Awa (..)

22. VIII 82.

Čau, mīlo Klēpja Tiģer!

(..) Jā, šodien svētdiena, gribu Tev rakstīt garu vēstuli, bet vēl agrs (8.40) un es nezinu, kā ar mūsu brīvdienu karakungi izriksies tālāk. Jo raugi, atkal pie apvāršņa vīd pārbaude; tai, mēles izkāruši, gatavo mūs. Katram vadam

*Rītausmā tu viņu nemodini (krievu val.).

(vadā apm 25 runciši un vadu pavisam 8, katrā rotā pa 4) iedalīta sava loma. Mums jāuzstājas ar fizisko (pievilksnās pie stieņa).

21.45 Nu, lūk, kārtējā soļošana, kross, mundiera mazgāšana aukstā [ūdenī] u.c. debili pasākumi aprija svētdienu. Tas jau bija gaidāms. Šonakt gludināšu mundieri (2 gludekļi uz 100 runčeljiem) un turpināšu vēstuli (..)

23. VIII 82.

Čau, mīļo Klēpja Tīģer!

Lai slavētas nakts dežūras — varu atkal rakstīt Tev garu vēstuli un justies tā, it kā runātos ar Tevi. Tu jau esi mana pilnā lozīte, [mana mazuļa] māmiņa, smuka un prātīga, un mīli un saproti mani. Gribu dzīvot ar Tevi satīcīgi, (..) mīļot Tevi un runāties ar Tevi par dzīvi kā tādu. Mēs abi varētu veikt lielus darbus.

Es laikam esmu tāds kabineta dzejnieks, man tomēr vajag klusumu, galdu un vientulību.

[Tādos] apstākļos kā šeit īsti nerakstās. Vēlēšanās rakstīt gan ir parādījusies. Raugi sekojošu pantu.

Zālē guļ noguris karavīrs
sazin no kādas armijas
uzpleču spārniņi vieglītēm trīs
vērpjas pa smadzenēm atmiņas

Bet nava uz pleciem tam rakstīts nekas
un grūti būs izdibināt
vai sapnis to aiznesis Floridā
vai purvainā Berezinā

Zināms ir tikai ka sapnis ir labs
tur darbojas kāda sieviete
un drēgnumā vieglītēm zobi klab:
mana angliete mana krieviete

„uzpleču spārniņi“ ir iešmaukuši no Okudžavas („зеленые крылья погон“); „nava uz pleciem tam rakstīts nekas“ — tas ir, uzpleči ir kā mums te (..) — ne sarkani un ne melni kā zaldātiem, bet tādi simboliski, mundiera krāsā.

Pārrakstīju šito dzejoli, garām gāja Māris, kurš jau bija to lasījis sas[t]rīpotajā 1. variantā. Palielījos, ka pārrakstīts izskatās samērā pieklājīgi, uz ko Māris prātīgi pauza: „Pārdrukāts būs klasika“. Tad nu uzmākšos Tev, nabaga minci, ar vēl 1.

Naksniņa. Mēness pie debesīm spožs
kā Rossi vai Platīni.

Atkal tu jūti, cik sūdīgi
auti ir uztiiti.

Atkal starp tankiem tu apsēdies
un stīvē zābaku nost,
un ap sirdi tik pretīgi,
ka gribas baurot un kost.

Ak, cik labprāt tu liktos uz auss
un piedrāztu reglamentu...

Bet, ja tu gulēsi, kas tad šaus
kaitīgus elementus.

Saule jau spīd, bet stroķi tu ņem
un vazājies atkal pa posteni...

Vecīt, es zinu, ko sapņo tu,
kad tu pa miegam nostenies.

Abi pieminētie tēviņi ir futbolisti. Darbība norisinās t.s. karaulā.

Tik daudz no manas poēzijas šiten. Diez kāda laikam nav, bet uzraksti, ko Tu par to domā, minci. (..)

Es nebūt nedusmojos, ka Tu 1-nu vēstuli esi rakstījusi trīs dienas. Arī man šeit kā nu kuru reizi ar [miegu] un laiku. Ne jau katru nakti var tā kā tagad: man blakus radio ar franču rokprogrammu, ķepā bulciņa (atvaino par tās pēdām uz iepriekšējās lapiņas). Ja būtu iespējams, es paņemtu abonementu uz visām atlikušajām mūsu vada naktsdežūrām.

Šodien mamma man atrakstīja, ka viņu arī nedaudz biedējot pa ceļam uz Gusevu iespējamās buktes Piglita purnā. Priekšējais stikls arī iesprādzis. Tad jau nav ko, cerams, atlicis mazāk par mēnesi ko dienēt. Kad pārbraukšu un pārorientēšos atkal no bempja uz žiguli, varēsim kaut kur aizšauties. Pielieku klāt bildīti, kurā redzams bempis no priekšpuses. Šim dampim tas nav izdevīgākais rakurs, braucot tas izskatās normālāk. Mani arī nobildējuši juksta pozīcijā, kretīni. Es kāpjū iekšā un lūru, kur ielocīt savus kātus. Blakus stobram, arī ar radiocepurī galvā, sēž mašīnas saimnieks, mehāniķis. Aizmugurē redzams kursants F., omulīgs židiņš no Šauļiem.

Nupat radio spēlēja dziesmu, „qui ne vieillira jamais**“. Džo Dasēna „L'été indien“, to viņa slaveno gabalu, kur viņš atceras savu minku baltā kleitā jūras krastā Ziemeļamerikā...

Bijusi silta atvasara, indiāņu vasara... Viņš vientulīgs apguļas smiltīs kā vilnis un atceras un saka: „On s'aimerait encore**“.

*Kas nekad nenovecos (franču val.).

**Mēs atkal mīlēsim viens otru (franču val.).

Dziesma aizkustināja sērīgo suņa purnu, kurš arī visu laiku domā par savu mīloto. Turēsīmies kopā un nekad nešķirsīmies, vai ne?

Bučo mūsu pirmdzimto [mazuli].

Gribu likt lielo galvu uz Tavām skaistajām krūtīm, jo es

Tevi mīlu

K

On s'aimera encore.

25. VIII 82.

Čau, mana mīlotā (!)

(..) lēģeri pamazām, bet arvienu neatlaidīgāk tuvojas beigām. Pakāpeniski iestājas sen gaidītā anarhija, arvien vairāk rodas izdevību dienā pavārtīties pa migu (..)

Zini, ko es šeit esmu iegādājies? Neuzminēsi; tie ir indiešu prezervatīvi. Nav tik lēti un izskatās itin eleganti, t.i., uzmērījis, protams, neesmu, bet iesaiņojums glīts. „Pārbaudīti ar elektroniku“ lai virsū uzrakstīts. Tos mums piegādā rotas pastnieks, kurš jau izpelnījies maigu iesauku „kondomsčičiks“. Visi apgādājas ar tiem un ir nonākuši jau tik tālu, ka dāvina viens otram dzimšanas dienās un nospēlē kārtīs pēc tam. Kondoms punktā, tāda spēle. Армейский быт, простой до невозможного.* Un viss ar domu par drīzu mājās braukšanu.

Šodien beidzās Maskavas steberes pārbaude, kas izvērtās piedauzīgā cirkū. Stebere gribēja zināt, cik ātri mēs (..) skrienam. Lūgtum, mums un mūsu ofiņiem nebija iebildumu. Ofiņi nomērīja par 100 metriem īsāku kilometra distanci, ku-

*Armijas sadzīve, prasta līdz neiespējamībai. (Krievu val.)

ru mēs skriedami vēl saīsinājām par metriem 200. Tad nu tajos 700 metros visiem bija 4 un 5 — (..) atzīmes uz goda. Pie tam es vēl skrēju par diviem. Tas bija iespējams, jo katram dalībniekam pirms starta izsniedza numuriņu, kuru finišējot vajadzēja iemest attiecīgajā četrinieka vai piecnieka kastītē. Es stiepu divus numuriņus, savējo un kursanta F. (kurš uz tās fotogrāfijas), kurus slaidi iesviedu piecnieku kastē, bet kursants F. pa to laiku slapstījās ceļmalas grāvī. Vada komandieris F. aizliedza skriet, jo viņš to dara pārlieku sūdiģi.

Tāda pat ākstīšanās bija ar to pievilkšanos pie stieņa. Es pārtapu kursantā Skraștiņā un dežurēju rotā, bet viņš kā Elsbērgs pievilkās 10 x. Būs mājās jāstaipa eslanders, citādi rokas, ar Ausaino un Apolinēru vien ņemdamās, pamazām kļuvušas švakākas un nespēj uzvilkt (..) gaisā. Varbūt vajadzēja kādu vasaru nostrādāt celtnieku vienībā... Bet visu jau nevar gribēt. Klau, man ienāca prātā: varu taču nēsāt uz rokām Tevi. Tu man neko vairs neraksti par savu resnošanos... (..) ka tik es arī te ar tām putrām neuzkačāju baigo resno runča šaibu.

Šodien saņēmu no mammas 7. & 8. „Inostranku“ (..) Cerams, ka neiedzīvošos intelektuālā [caurejā] no pārslasīšanās. Kad es te dabonu „Karogu“, es to izlasu no vāka līdz vākam — ar visiem draņķiem.

Lūk, īsumā [mani] jaunumi. Mīļā, esmu noilgojies pēc Tevis. Gribu ar Tevi likties gultā un nedēļu nekāpt laukā. Runāt maigus, mīļus vārdus Tev pie austiņas un stāstīt Tev par citām lietām, kas būtu spirituēlākas.

Apņukusi armijas dzīve, kur par visu runā bezgala vienkārši un tieši un lieto izteicienus, par kuriem pat man nebija ne jausmas. Jā, tas ir iespējams. Padomju armija, XX gadsimta beigas. Elektroniski pārbaudīta būšana, bet joprojām prasta kā vadmalas deķis. Elementāra līdz nelabumam. Muguras smadzeņu līmenī. Uff, izkratīju sirdi.

Tavs mīlošais un dziļi dvēseliskais dzīvesbiedrs

Čau, mīlo zaķenīt!

Grūti pateikt, kāpēc, bet man ļoti patika Tava 23. augusta vēstulīte, ko vakar saņēmu. Likās tāda smalka, artistiska, d'une meilleure inspiration* — kā franči pauž — un iegribējās redzēt dzejoļus, ko Tu esi uzrakstījusi. Apskaužu Tevi par iespēju kontaktēties ar Amandu un Andri. Apnikuši man šitie fizmati, ekonomisti un finansisti, kas nebūt nav glupi, bet viņu gudrība ir vairāk tāda mašīnu gudrība, mehāniska, zināmā virzienā iestellēta (..)

Nezinu, vai Tev ir pieejamas Leona „Nidas“**. [Mamma] man tās atsūtīja pirms kāda pusmēneša vai vēl agrāk un tagad jau esmu atēdies, bet sākumā man ļoti patika un likās baigi prātīgas. Par literatūru kā tādu un viņas radišanu. Mani vismaz uz kaut ko iedvesmoja. Uz ko, nezinu, jo nepierakstīju. Bet grāmatiņa pilna ar impulsiem. Ja Tev nav, pārbraucis došu lasīt šo (..) stimulatoru. (..)

Mums piekomandētie mehāniķi 8. septembrī ņemšot savus bempjus un braukšot mājīnās. Tas nozīmē, ka pēdējās un galvenās mācības — visu sboru mērogā, ne vairs katram vadam atsevišķi — notiks 6.—7. septembrī. Pēc tam tūlīt sākas ekši. Ir (..) cerība tikt mājās uz Matisiņa vārdadienu.

Pulka bodē šodien bija izmesta desa, kuru iepirku 1/2 kg. Ēdišu kopā ar Jurčiku, kurš aizvakar [mani] cienāja ar zemeņu kompotu. Varbūt Tev liekas, ka es šeit tērēju bezdievīgi daudz naudas, tomēr man atkal jālūdz [daži rubļi]. Pēc īsa uzplaiksnījuma ēdnīca atkal nolaidusies līdz pēdējam. Ja ēdamais kaut cik jēdzīgs, tad blodiņas vispār nemazgātas, ēdiena atliekām aplipušas. Ja blodiņas tīras, tad zupa bez sāls. (..)

*Iedvesmas brīdī tapusi (franču val.).

**Leona Brieža grāmata.

Ar ekšiem, domājams, tikšu galā. Vienīgi šaušana tāda aizdomīga. Kad pašā sākumā šāvām no automāta, man bija 4 un 5. Pēc tam pārgājām pie stroķiem ar optiskiem tēmēkļiem. Bet eksāmenā jāšauj garš un sarežģīts vingrinājums no automāta. Un nupat, kad pamēģināju atkal, konstatēju, ka labā acs kļuvusi vēl vājāka un vairs neredz kustošos „ienaidnieka zaldātus“. Tagad tēmēju ar kreiso aci un trāpu arī, bet nav tik droša sajūta. (..) Uz trūti gan nav tik grūti sašaut. Būs labi (..)

Kā velkas laiks līdz Taviem glāstiem, līdz Tavai bučai uz lielā melnā degungala... Un līdz Matīsiņa bezzobainās šai-biņas smaidīnam

Comme lentement passent les heures

Comme passe un enterrement—*

kā pauda Ap.[olinērs], cietumā tupēdams.

170

K.

29. VIII

Kaķi manu,

es biju laimīgs kaut uz bīdes aplūkot Tevi un mūsu [mazuli]. Tu esi skaista māmiņa, rūpīga un mīloša, bet Matīss man likās tik [jauks], ka ne izsacīt.

Zini, varbūt ir pat labāk, ka Tu netiki, jo no [manējiem] es vēl kaut kā atvadišos, bet redzēt Tevi tikai īsu brīdi un tad atkal šķirties būtu pavisam bēdīgi. Viņi mani uzreiz nedabūja rokā, dabūja 2 1/2 stundas gaidīt. Un, ja būtu gai-

*Cik lēni stundas iet / Kā bēru gājiens. (Franču val.)

dijusi arī Tu, šī nejēdzība mani pagalam izsīstu no sliedēm. Bet gan jau brauciena detaļas Tev pastāstīs. Gribu tikai paust, ka ļoti mīlu Tevi, bet visveiksmīgāk atrastie vārdi arī nevar to izteikt.

Ar Pīglitu braukt neesmu aizmirsis, tad jau mācēšu arī Tevi samīļot. Mamma saka, es esot vīrišķīgāks un štramāks te palicis. Var jau būt.

Pēdējās vēstis: mēs braukšot mājās 24., vakarā. Bet arī tas vēl var mainīties.

Atvaino Tu mani arī par īsu vēstuli. [Mana] mīlestība nav uz papīra, bet īsta. Tāpat tēva jūtas.

Daudz daudz mīļu buču

Tavs un Matīšiņa K.

1. IX 82.

171

Manu mīļo smuko kaķenīt,

skatos fotogrāfijās uz mūsu mazo puisīti un (man vismaz tā liekas) sāku aptvert, kāds viņš jau prāvs un apvēlies. Tev droši vien nav viegli viņu stāipīt, resnu un desīgu pa (..) midzeni. Būsi stipr[a] (..)

Zini, ir viens samērā priecīgs jaunums: rotas mācības notiks šosestdien, 4. IX, kādas desmit dienas agrāk par paredzēto datumu. Tas droši vien nozīmē (šai vietā es 3x klaudzinu pie skapiša), ka arī lēģeri slēgs kādas pāris dienas agrāk. Bet vēl skaidri nezinu.

Rotas mācības sāksies ar „trauksmi“ kaut kad naktī no piektdienas uz sestdienu, tad 15 km marš-brosoks (200 m skrien, 100 soļo), tad pa dienu kara spēlīte (mūsu rota uzbrūk, otrā aizstāvas), sestdienas vakarā atpakaļ. Tādas pu-pu mizas. Kur krīti, tur pieķer stundiņu.

Šodien arī gāja jautri, noskrējām 2 km gāzmaskās un tajos sasodītajos gumijas mēteļos. Kad norāvu no ģīmja to sasodīto purnu-purnu, puslitrs sviedru izlija.

Bet citādi nekas, jūt beigas, dembeli. Saulainās dienās pa gaisu lidinās smalki tīmeklīši un lip pie melnā suņu deguna. Domas uz māju pusi vien.

Laikam jau mēs nebūsim uzreiz bagāti. Bet tici, maziņ, Awa strādās un Awa pelnīs. Es ticu savai (..) zvaigznei un Tavai. Būsim laimīgi un Mātīsam būs bagāti vecāki. Es nemāku īsti pateikt. Nu, es jūtu, ka varu uzrakstīt kaut ko normālu. Bet tam varbūt vajadzēs kādus šaurākas rocības gadus.

Es šeit daudz domāju par mūsu iztikšanu. Laikam sāku īsti apjēgt, ka esmu (..) paps un „tēti, dod mums [maizīti]“.

Un tad vēl es domāju par to, kā mēs tiksīmies gultā un kā es Tevi noglāstīšu. Neko vētrainu; maigi apskauties un jauties dabīgai notikumam gaitai; un nolikt galvu uz Tavām krūtīm, izgulēties ar Tevi dienā un naktī (..) Es ļoti ilgojos pēc mūsu tuvības. Nedusmojies par muļķībām, ko esmu sarakstījis. Armijā liriskāk grūti izteikties. (..) vēlēšanos smalkāk izteikt.

Mijā, vairs nav tik daudz atlicis, bet kā tās dienas velkas...

Tavs [K.]

3. IX

Čau, mijā un varonīgā runkiņ,
mums te patlaban iet istā jautriība vajā. Vairs ne smakas no tās tīkamās anarhijas, par kuru Tev rakstīju. Rīt piecos celsīmies un lobsim uz rotas mācībām. Mūsu vadam pie-

šķirts 1-s (..) tanks un divas bruņumašīnas. Šausim ar tukšām patronām, kas nejauki paukšķ un piedraņķē automātu — pēc tam jātīra, mēli izkārušam. Tie 15—17 kilometri, kas rīt jānodeso, būtu gandrīz vai štrunts, ja mūs nebūtu jau šodien kārtīgi notrenkājuši. Nosoļojām apm. 10 km, no tiem divus gāzmaskās. Pa starpām vēl skrējām pāri milzu laukam, tēlojām izvēršanos kaujai. Bet visinteresantākais tas, ka nemaz nebijām pelnījuši tādu apiešanos.

Raugi, mūsu vadā ir trīs nodaļas, katrā kādi 7—8 runčēji. Bet uz taktikas nodarbībām mūsu vads tiek izformēts un pievienots citiem vadiem — katram vadam tiek viena nodaļa no mūsu [vada]. Es esmu trešajā nodaļā un mūs vienmēr pievieno 4. vadam (kur Melgalvs). Man nez kāpēc liekas, ka nemāku Tev paskaidrot šito dalīšanas sistēmu. Tāpēc uzzīmēju shēmiņu: (..)

Nu, lūk, un 4. vads vienvakar sataisīja baigās ziepes (t.i. — uzrāvās, nekas jau baigs nebija). Šamie neaizgāja laikā gulēt un pilnā balsī auroja: „Ещё один день прошел, ну и х... с ним!“ To dzirdēja dežūrvirsnieks, kurš sacēla lielu trobeli un piedraudēja pamatīgi nodzenāt 4. vadu taktikas apmācībās. Savus draudus viņš īstenoja: un arī mēs, nabaga runcīši no 2. vada, kas taču nebijām blāvuši „х. с ним“, dabūjām jost, [dupšus] pamezdamī.

Bet tas jau tāds humors vien ir. Esam jau pieraduši. Bēdīgāk, ka pasts ākstās un es kopš [manējo] vizītes nesmu saņēmis Tavas vēstules. Tiesa gan [viņu] ierašanās dienā pienāca divas un ļoti ātri nākušas — divās un vienā dienā. Tāpēc es vēl nekritu izmisumā: ja atjaunojas parastais 5—6 dienu piegājiens, tad neliels pārtraukums ir saprotams.

Visi runā par mājās braukšanu; kļīst visdažādākās baumas un tiek minēti visi datumi, no 18. sākot un ar 26. beidzot. Nav izslēgts, ka arī pats priekšnieks vēl skaidri nezina. Iespējams arī, ka prombraukšanas datumu tur slepenībā, lai

mēs nesāktu izlaisties vai gādāt polšus atvadu dropei. Lai kā tur arī nebūtu, atlikušas vairs tikai trīs nedēļas plus mīnus 2 dienas. Un tas nav daudz, vai ne? Es ilgojos pārbraukt pie tevis un Matīsa un zinu, ka jūs mani gaidāt, abi tiģerīši.

Sākuši vest uz pilsētas pastu zvanīt. Būs man arī jāizdomā kāds svarīgs iegansts (bez tā nelaiž) un jāparunā ar Tevi — tā gribas Tavu mīļo, skanīgo balstiņu dzirdēt un kādus (..) jaunumus uzzināt. Jā, starp citu, kādā balsī vāvuļo Matīsiņš — Tavā vai manā? Droši vien jau grūti pateikt.

Mūspusē nejauks laiks — auksts vējš un bieži — lietus. Labi, ka ir brūnais svīteris, ko pavilkt zem frenča. Vienalga vēsi — visu dienu pa āru daudzities.

Šo to rakstu. Pāris dzejoļu laikam ir labāki par tiem, ko Tev sūtīju.

Mīļo Markus, esi tik jauks, pasveicini [manējos] un lūdz neļauties, ka es šiem nerakstu — nav laika un spēka. Viņi noteikti Tev stāstīja par majoru armēni — viss ir OK un nekas man nav nodarīts. (..)

Mīļo Markus, vēl tikai trīs nedēļas un es pārbraukšu pilns (..) mīlestības un glāstīt gribošām ķepām.

Tavs Awa

5. IX 82.

Čau, mīļo Markus!

Atkal pienāk Tavas mīļās vēstulītes, Awa atkal apmierināts.

(..) vēl šajā vēstulē, ko Tu neesi saņēmusi, rakstīju par armijas totālo ietekmi uz cilvēka gara dzīvi. Varbūt nozūmējuši šī iemesla dēļ. Tie, kurus Folknera Minks Snoupss dēvēja par VIŅIEM. Varbūt vēstule pazudusi nejauši.

Vēstuli, ko Tu patlaban lasi, metišu pilsētas pastkastē — šodien mūs ved uz ķīnīti, itāļu „Honorāru par nodevību“. Kaut nu aizietu ātrāk un aizietu vispār.

Es laikam pārlietu sabiezinu krāsas. Bet vismaz viena (..) vēstule (Tev) nav pienākusi, to nu mēs zinām droši. (..)

Tu sūdzies par nogurumu. Minka mana, drīz jau būšu mājās un kļiedēšu Tavu nogurumu ar glāstiem un (..) palīdzīg[u] ķepu. (..)

7. IX 82.

Mīļo Markus,

noguruša Awas mīļas bučas Tev un maziņam Matīsiņam. Nupat pārnācu kazarmā no zaldātu kukņas, atstrādājis diennakti. Vakarnakt ap 12, kad biju jau (..) saritinājis, koridorā atskanēja baigā baurošana. Bija saņemta nepatīkama vēsts: sapieru bataljons izsaukts uz kaut kādiem manevriem un savam bataljonam līdzī devušies arī virtuves dežuranti. Tad nu modināja mūs, sak, mēs esot visa pulka pēdējā cerība. Un pusvienos divpadsmit miegaini runciši (..) stāvēja virtuvē un bēdīgi noraudzījās uz 600 cilvēku traukiem un šo cilvēku cūciski nocūkotiem galdiem, ko nu vajadzēja līdz rītam nokopt un nomazgāt. Gulēt aizgājām pusčetros, cēlāmieš atkal 6 un rubijām līdz pašam vakaram. Pa ēdnīcas grīdu rāpo tarakāni un skraidā žurk[as]. (..)

Rotas mācības bija viens liels balagāns. Daudz nopampām, gumijas mantelišos ietinušies. Bet mājās jau izstāstīšu visu sīki un smalki. (..)

Arlabunakti, mīļotā mana, acis krīt ciet.

Tavs K.

Čau, mīļo kaķu skaistulīt,

redzēju Tevi mazu brītiņu sapnī, bet bija atkal jāceļas un jāierauga purni-purni. Briesmīgi žēl, biju jau novilcis Tev dažus apģērba gabalus un nebija vairs praktiski atlicis, ko vilkt Tev nost. Atstāstu tev šo sapni un jūtos tik savīļņots un iekāres pilns, ka tīri vai jānoliek pildspalva un jānogaida brītiņš, jo, ja nu pēkšņi jāceļas kājās, ko tad iesākšu, nevarēšu īsti paiet. Tā nu tas ir, reizēm mani sagrābj tik varenas erotiskas ilgas un Tu rādies tik apetitlīgās pozās, ka tas kļūst par dzelzs lauzni bikšu starā. Piedod man šo piedauzīgo mīlestības apliecinājumu, varēju jau papūlēties arī elegantāk un Tavu iztēli kārdinošāk uzrakstīt. Būšu maigs un neremdināms, kad pārbraukšu, to nu Tu ņem vērā.

Mazā naiviņā, kam Tu par savu resnošanos tā satraucies, ka raksti vai katrā vēstulē? Es taču to nebiju domājis nopietni, drīzāk gribēju Tevi mīļi mīļi apcelt. Esmu izslāpis Tavu „tieši tik lielo” apaļumu; ja Tavas [krūtis], piemēram, kļuvušas lielākas — man būs tikai prieks par to. Etc. Un Tu vispār nedusmojies, es taču zinu. (..)

Ā, nupat atcerējos, ko vēl gribēju paust. Kad domāju par mājām, šejienes būšanas pašķīst kā ziepju putas uz Tavas [krūtis], kad apmīļoju Tevi vannā. Šodien šāvām eksāmena vingrinājumu no automāta. Trāpīju, kur vajadzēja un dabūju pieci. Kreisā acs izručīja.

Esmu laimīgs, kad tu man raksti mīļus un uzticīgus vārdus. Vai maz būtu vērts kulties pa dzīvi, ja nebūtu kāda, kas gaida mājās? Es ticu, ka Tu gaidītu mani kā Inta savulaik Knutu, ja vajadzētu. Un šī ticība dara mani stipru. Vēl tikai atliek spēku ievadīt īstajā gultnē. Tu, Tu, Tu, mana mīlotā mūziņa, sieviņa un maza puisīša māmiņa.

Gribas mazo Tīģeru pašūpot — tā pie padusēm, kā jūs abi jau mākat. (..)

(..) nu man pašam mazs dēlēns, drīz jau četrus mēnešus vecs. Brangi gan tas būs, kad pārbraukšu un varēšu pēc pirmajiem apskāvieniem Tev sacīt: ved mani, Teotropija.*

Nudien, ļoti ieliksmots (..) Tev rakst[u]. Tādas maigas vēstules saņemt, tik priecīgi par mājām domāt ir liela laime, kas tikai retam (..) gadās.

Mana mīlotā, mana vienīgā.

Tavs Awa

12. IX

Čau, manu kaķi!

Ir apmācies svētdienas rīts, mēs visi sēžam klasē. It kā notiek gatavošanās eksāmeniem, bet īstenībā top vēstules, tiek spēlēts šahs vai turpat uz galda pieķertas iekavētās stundiņas. Priekšā blāvi spīguļo mūsu komandiera pusplīkais pauris, un ir tik sērīgi ap sirdi, ka ne izteikt. Vēl joprojām nezinām, kuros datumos būs eksāmeni. Skaidrs tikai, ka vēlāk par 25. laikam mājās nebūšu. Mazāk par divām nedēļām atlicis — un kad Tu, Markusi, galviņu piešķiebis un (..) apsēdies, lasīsi šīs rindiņas, būs atlicis vēl krietni mazāk. Māris pauda viedus vārdus: augustā varēja svītrot pa nedēļai uzreiz, bet tagad, kad tu, cilvēks, gribi nosvītrot kādu datumu, izrādās, ka diena vēl arvien nav pagājusi un nav, ko svītrot. Mums visi ir tādi mazi kalendārīši trim mēnešiem, kas lēni rūk.

Ar lielu (..) sašutumu lasu par Tavām nedienām ar tām profeņu mafkām. Es jau nemāku nekādu padomu dot; Tu

*Alūzija par V. Šimborskā dzejoli „Bizantiešu mozaika” (sk. viņas gr. „Dzeja”, R., Jumava, 1998, 55. lpp.).

esi labi un varonīgi darījusi, iedama pie juristiem. Varbūt dabūsi kaut ko labāku par profeni. Tad varēsim pasmieties par spēkad...

Sazin, kas notiek tajās dzejas dienās? Mani gan tas pārlietu neuztrauc, jo viens ļembasts mūžā mazāk — tas ir tikai labi. Pārbraucis apstrādāšu visu, ko esmu šite redzējis un izdomājis — gan tad ar laiku iznāks kāds gatavu opusu žūksnītis. Nevaru te strādāt, t.i., nevarēju — un tagad laika arī vairs nav. Čāļi pieprasa pantiņus un nekādi nevaru (un arī negribu) viņiem iestāstīt, ka neesmu zarā čivinošs [putniņš]. Māris arī nav, lai gan izliekas par tādu. Viņš te uzrakstījis krietni vairāk par mani, bet neko superlabu. (..)

Bet ko es te muldu! Ne jau to es gribēju Tev izstāstīt. (..) Es taču šonakt sapnī redzēju Matisiņu, kurš bija īsās bikšēlēs un jau mācēja vervelēt. Es runājos ar mazo puīseli un biju baigi laimīgs. Ģimītis tieši tāds kā uz [manējo] atvestajām fotogrāfijām. Tu, kas esi uzdāvājusi man dēlu (..) Miļā mana. (..)

Vakar bijām Lietuvā kartupeļus lasīt. Tie gan bija armijas kartupeļi — un nedabūjām vis kolhoznieku pusdienas, kā bijām cerējuši. (..)

13. IX 82.

Miļo runkiņ!

Te atkal tavs Awa no Gusev pilsētas. Brīvā brīdī viņš bieži meklē rakstāmo un ar lielo ķepu mēģina uzrakstīt vēstuli savam kaķim.

Dzirdēju, ka Dzejas dienā esot Tavi dzejoļi. Tas taču ir labi, vai ne? Manu milzīgi paškritisko kaķi. (..)

Un atkal man jāpiemetina, ka nav zudusi cerība pārrasties makantiņ ātrāk. Tas 25. esot pausts partijas sapulcē.

Oficiāli nav ierindas priekšā pateikts. Un vēl šodien, kad ek-
ši jau deguna galā, mēs nezinām, kurā no trim priekšme-
tiem būs pirmais eksis un kurā datumā tas notiks. Kamdēļ
mūs tā vazā aiz snīpjiem, nav noprotams. Nekādas trīs die-
nu gatavošanās pirms katra eksāmena jau nu nebūs. Tur
baigā neziņā, bet neviens jau tālab izmisumā nekrīt un vi-
sādās stulbās „Nastavļeņijās” neierokas. Tādu krākšanu kā
mūsu „samopodgotofkās” reti var dzirdēt pat guļamtelpās
nakts laikā. (..)

P. S. Šodien tāda saule, tāda septembra diena kā toreiz
Kārļos, kur es Tevi samīļoju čaukstošās lapās, vai atceries?

[K.]

1983

UZ RĪGAS 1. SLIMNĪCAS
DZEMDĪBU NODAĻU

[7. decembrī]

Manu varonīgo Klēpja Tiģer,
vai Tu ļoti nopūlējies ar mazo mīļo Tiģeru jaunkun-
dzīti?

Zvanīju ik pa stundai, no pusdeviņiem — ik pa pus-
stundai, un desmitos man vēstīja, ka ir. Tagad, t.i., 10.30
vēl nevarēja man pateikt (..) svariņu.

Atstiepu Tev, ko drusku remdēt zvērīgo ēstgribu — kas
nu mājās bija.

Piezvanīju Tavai (..) mammai.

Nākšu vakarā atkal — oficiālajā pieņemšanā (17—18)

ES MĪLU TEVI.

Tavs Sunissims

Ko Tev vakarā vēl tādu atstiept (bez sulas, grāmatas)
Vai puķes var?

10.40, mājās (vēl, bet skrienu!)

Mīļo, mīļo Klēpja Tiģer,
dienā es Tev apjautājos, vai nebija grūti cīnīties ar ma-
zo, rātno Tiģeru jaunkundzīti — bet tad taču es vēl nezi-
nāju Sigrijas svaru. Labi gan, ka tas nav zināms iepriekš,
vai ne?

Kā Tu jūties? Vai tā mazā razbainiece nav Tev nodarīju-
si pāri?

Biju pirkst ķiršu sulu, pēc kuras Tu nesen ilgojies. Ap vieniem ielīdu [pagulēt]. Kamēr es dusēju, piezvanīja Inese*, mamma viņu informēja — un es zināju, ka nav vairs vērts kādam zvanīt. Tomēr pagriezu Lejietei**... Protams, ka Inese bija informējusi arī viņu. Arī Egils Plaudis zin. Inesei viena puse Rīgas, Egilam otra.

Ai, ko es Tev stāstu, varbūt tas Tev krīt uz nerviem?!

Vai Tev nav ideju par Sigrijas īsto vārdiņu? Varbūt saukt Grošai par godu? Es pagaidām nevienam neko, negribu bez Tavas ziņas.

Varbūt es te gari izmuldos, bet Tev nemaz nav labi ar pašsajūtu... Grūti tiešām nebūt klāt un nezināt, mīlais, mīlais klēpja zvēr!

Pa ceļam pie Tevis iešu pie [Tavējiem], redzēšu Kantainu Saulīti. Turies. Rītvakar būšu atkal.

Tavs Awa

P. S. Sveiciens no visiem [manējiem]! Es Tevi mīlu, otra sudziņ.

P. P. S. Citu grāmatu — rīt, labi? (..)

8.12.83.

Čau, Klēpja Zvērs —

te Tev paci[ņa], ceru, ka neko neesmu aizmirsis.

Ar to bērnu poliklinikas zīmi ir tā — biju šodien tur, reģistratūrā viena riebīga vecene man kategoriski pateica, ka tikai otrdien. Es šajā sakarā domāju šovakar aiziet pie Henri-

*Inese Zandere.

**Maiga Lejiete, tolaik „Liesmas” Ārzemju lit. redakcijas vadītāja.

ņas uzprasīt (viņa pieņem 17—20) — varbūt var ko darīt.
Tāpēc šodien pa logu nesalūrēsimies, labi?

Sveicieni no Ulža.

Man izsniedza „vojennij bijet“* un palaida — aizmetos
prom kā plēsts no tās sasodītās iestādes.

Tā visu dienu noboxējies, steigā Tev rakstu — ja es ko esmu
aizmirsis Tev pavēstīt, piezvani. Vispār piezvani jebkurā gad.

Gaidu lejā Tavu (..) vēstuli — Tavs Sunissims.

9.12.83.

Ei, ei, čiu-čiu,

Otra Suga, resnā, strīpainā Sigrija noteikti augs par Tiģeru.

Pašlaik ir 15.45, esmu mājās, tūlīt iešu pie Taviem sen-
čiem. Baigi žēl katru reizi redzēt Tiģerīti tik īsu brītiņu — viņš
ir tik priecīgs, kad mani ierauga. Kad Tu ar Sigriju būsi mājās,
kacēsim arī Tiģeru pēc iespējas biežāk šurp — Tu teiksi, pro-
tams, kacēsim — bet tagad, kad nav manu Kantaino Saulišu
mājās, es jūtos pagalam skumīgs un sentimentāls. (..)

Mūsu kasieres muldēšanai ticēt nevar (turpmāk jāie-
gaumē) — šodien nokārtoju pabalsta papīru, direktors at-
vēlēja Rbj. 50,- nevis 100,- kā kasiere apgalvoja un solīja.
Baigā solītāja. (..)

Mums ir maza meitiņa — cik tas ir jocīgi.

Piezvani, bet tā pavēlāk — pēc Tevis apciemojuma dro-
ši vien [gulēšu].

Mīļi Tevi piespiežam:

Awa.

Persietis. (..)

*Karaklausības apliecība (krievu val.).

Čau, Otra Suga!

Nu — nopirku. [Trīsstūrīšus] (50), segu, lenti, aptiekas krikumus. Aptiekā nebija nekādas eļļas, būs jāmeklē citur. Borskābe tāpat. Man tur piedāvāja kumelītes āringai lietošanai. Nesajēdzu, kas tās tādas un nepaņēmu. Iekšķīgai liet. — Gro atnesa pavisam svaigas.

Cepumi izrādās deficīts.

Šodien sagaidīšu Tavu vēstuli & kādu burku, tad apiēšu ap Tavu māju.

Un piezvani! Šovakar nedusēšu — jo „šorīt“ pamodos 12.30.

Tavs Awa

11.12.83.

183

Čau, varonīgais Klēpja Tiģer,

cenšos kaut cik sakopt midziņu, likvidēt putekļu perēkļus etc., lai Tu un Tava kantainā Tiģeru jaunkundze & mana suņu meitiņa nesāktu mētāt ķepas tikko pa durvīm ienākušas.

Tas telefons ir laba ierīce, tikai drusku tā kacina gan — nevar visu pateikt — cik [joti] es Tevi mīlu, cik foršs ir mūsu Tiģerītis un vēl daudzus (..) sirsnīgos vārdus.

Es varbūt tomēr pagaidīšu tagad lejā kādu (..) vēsti — kaut vai dažas rindiņas.

Kā Tu raugies uz vārdiņiem Elīna, Līvija vai leva? Es par šiem trim vairāk kaut kā domāju.

Gaidu Jūs abas. Zvani! Bet nu man jāskrien. Tavs Awa.

Čau, mīļo Klēpja Zvēr,

(..) darbā man neliek mieru ar jautājumiem par Tiģeru j-k-dzes vārdiņu. Es tagad visiem atbildu: „Paprīkš es viņu apskatišu, tad tik došu vārdu.“

Vispār jau bezdievīga noskriešanās iznāk — šodien pat — vajadzēja lasīt vienu norvēģi (Kačevskai* ūdens smejas mutē), tad kārtot te visādus redakcijas papīrus, — un piedevām vēl Radio ierakstīt amerikanku Krieviņu** (ieraksts visu laiku tika pārcelts un pārcelts — nu vairs nebija kur sprukt.) No Krieviņas & Williams'a tiku vajā — uzgrūdu Paklonei***. Vienalga, darbu cik uziet, bet es zinu, kā dēļ man censties — mana Klēpja Tiģera un viņa kantaino maziņu dēļ. „Tēte dos maizīti.“

Jā, par maizīti: šodien man zvanīja no izd. „Zvaigzne“ — lai es nākot par ārštata redaktoru „Tibo dzimtai“ — šie plāno to izdot 1985. g. Tas būs otrais izdevums — man jāpielabo vecais tulkojums atbilstoši „mūsdienu prasībām“. Velns viņu zin — baigais ķieģelis — ap 100 lokšņu (15 rubļu par loksni). Principā es piekritu. Ja nevarēšu viens pats, saukšu [mammu] palīgā.

Zagt & spekulēt jau es nemāku — jāpelnās šitā un jākačē, ko dod. Kamēr Tu & Sigrija esat tiģeru mājā & kantainā saulīte pie [tavējiem], es ne tikai daru visus midziņas labiekārtošanas darbus, bet arī boxēju savu krājumu. Liekas, būs drusku labāks un, galvenais, apjomīgāks. Lai stāv kādu laiku rindā šitādā jaunā izskatā.

*Ilze Kačevska, tolaik redaktore izdevniecībā „Liesma“.

**Rīta Laima Krieviņa, dzejniece, tulkotāja.

***Inese Paklone, tolaik Latvijas Radio redaktore.

Vakar dikti mēzām māju — es mūsu istabu, [Jānis] sa-
vu, [mamma] virtuvi. [Mamma] uzcepa biežpiena pudiņu*
Tev par godu — bet vai tas sagaidīs Tevi līdz rītam vai pa-
rītam, to grūti solīt. (..)

*augšminētais pudiņš tepat ir — šajā pakā!

1986

UZ ZALVI

7. VIII [86]

Čau, mīļo minci!

Šorīt pamodos no tam, ka nopaušķēja izliktā mīniņa — jau nu nē, bet viena no lielajām jāņogu burkā. Laikam gan firmai jāņem vērā šī reklamācija un „paātrinājuma gaismā” jāuzlabo tehnoloģija. Citādi rūgst.

Vakar biju Vesetas ielā. Dzīvoklis pagaidām nav vēl uzlauzts un burkas arī nav vēl sasprāgušas gabalos. Periodikas kaudzē bija arī kāds atgādinājums (..) par pārvedumu [Imantam] — man šī summa likās paprāva, bet varbūt pasaulē eksistē arī citas mērauklas. (..)

Applūdusi mūsu veļas mazgātuve. Vakar gribēju izņemt un nodot vešu, bet — pikucis, „tehnisku iemēslu dēļ”...

Pats te šā tā kuļos. Ar jaunnedēļu laikam jau skaitīšos tai žurnālā*. Šodien vēl saņemšu izdevniecības prēmiju: šai ceturksnī mums tās vēl būs. Šodien Vonnegūts tā kā iet ražošanā.

Esmu jau paspējis noilgoties pēc tevis un mūsu kantainajiem s[t]rīpulīšiem. (..) Bučo tiģerus, sveicini pārējos.

Tavs mīlošais Awa.

**“Avots”.

Čau, mīļo Klēpja Zvēr!

Bija tik jauki šorīt atrast vēstuļu kastē kaut ko tādu — ar liela zvēra ķepu nospiedumiem. Pirms pāris dienām aizlaidu Tev vienu (..) vēsti, ceru, ka saņēmi. Arī tālab morāliskā ziņā dupsis nejūtos, fizioloģiskā arī ne — patlaban cīnos ar pīpēšanu.

Kā man te iet? Nu tā, (..) relaksējos un krāju spēkus (..).

Ar 11. VIII — no rītdienas, to biš — būšu legāls & algots preses žurks. Daudz kas ar to nelaimīgo orgānu vēl karājas galīgi gaisā. Bet laika ir maz — oktobrī # 1 jāiet ražošanā. Cenšos izkacēt no Puriņa šamā jauno bestselleru... Un tādā garā.

Vai Tu no savas (..) mammas nevari jau izdabūt principiālu piekrišanu avārijas situācijā kaut ko fiksi priekš mums pārcelt no latviešu uz krievu mēli?

Prieks dzirdēt, ka [Matīss] un [Ieva] boksē tik [labos] apstākļos: Kaspars, Ancis, kustoņi — no tādām govīm un puscūciem gan sartriskais mušu lāsts...

Kas attiecas uz sliktiem vai labiem ierakstiem, esu ierakstījis Status Quo, Rodžeru Hodžsonu un Eagles no Švītiņa k-ga kolekcijas un nopircis Bulgārijā ražotu Queen plati. Kamēr maģis vēl drusku velk, taisu Jembastu.

Nu tad — drīz jau redzēsimies. Lūgumus un instrukcijas centīšos pildīt.

Tavs Awa.

Bučas un bučas Tev un Tiģeriem!

Čau, Markus,

rakstu Tev šo mazo depešu no Galvenā pasta — sest-
dien būšu pievakarē — piekdien (8. VIII) noslicis Dainis
Gailis — sestdien pa dienu bēres.

Vakar vakarā iesviedu Tev savu otro „kārtīgo” vēstuli.
Ceru, ka saņemsi abas.

Tavs Awa

Būcas un bucas Tev un Tigrem!

1977

11. VIII 85

Cau, Martiņ,
roktur Tav šo maģu dāpasu no Gaļvenā pasta — šodien
1230 Daivā piezīvēt — piektdien (8. VIII) nosūcis Daina
Galvi — svētdien pu oļenu bērēs
labar valdīt savārdū Tev savu otro „lārgo” vēstulē
Ceru, ka sevīmi abas.

Čau, Jāni!

Centīšos rakstīt kārtīgā rokrakstā, lai Tu mani saproti.

Kā Tu zini, es te roku kartupeļus un tas ir visai ķēpīgs darbs. Tomēr labāk, nekā mācīties skolā!

Nu, kā Tev tur iet? Ja mamma rakstīs man vēstuli, uzskribelē Tu man arī kaut ko.

Ja Tu skolā dabū kādu piezīmi, uzraksti to tādu, kāda tā izskatās. Mani tas iepriecinātu. Man te garlaicīgi, nav „Sauls gadu”, ko lasīt.

Pasveicini Edžu.

190

Lielā Pāka

Brālīm Jānim

18. jūlijā

Esī sveicināts, bijušais līgavainis, tagad vīra brāli! Vai pa-reizāk, čau bračķin!

Laikam jau visā Baltijā laiks ir slikts, lai neteiktu: sūdiģs. Ceru, ka Tev ir izdevies kādu reizi jūrā nopeldēties. Es Kul-dīgā vienreiz ielīdu un gandrīz apsaldēju astes kaulu. Auksts ūdens. Tagad esam Lietuvā, Panevėžā. Te ir tāda grezna viesnīca „Nevežis“. Grezna jau grezna, bet „hava-jā“ podam nav vāka. Tā gan nav liela nelaime. Neesam jau cimperlīgas jaunkundzītes, bet gan brūtes pāris.

Šodien lasīju „Futbol-Hokejā“ 1978./79. gadu Eiropas kausu sarakstus (kas ar ko spēlēs). Pēc vienas vienkāršas sis-tēmas mēs ar Irēnu tos izspēlējām 15 minūtēs. Iznāca:

„Čempionu“ kauss — „Lillestrēmai“ (Norvēģija)

„Kausu“ kauss — „Kalmāram“ (Zviedrija)

UEFA kauss — Tbilisi „Dinamo“

Lamca-drica, ca, ca. Dzīvo vesels, audz miesās un prā-tā, nekaitini Gro!

Ar sveicienu — arī no Irēnas — Klāvs

Rīgā, 1980. g. 12 jūlijā

Sveiks, cienīts brāļa kungs!

Tu jau tagad droši vien esi tā uztrenēts, ka es Tev nebūtu vērā ņemams pretinieks pie šacha dēļa. Tie tak ir itin labi rezultāti (4,5 no 7 un 5 no 7), ko esi uzrādījis 63 dalībnieku turnīros. Bet vissvarīgākais ir stabilitāte un ticība sev, ko vislabāk var iegūt tieši šādās vasaras nometnēs. Vismaz man tā bija, kad es lēju savus dārgos sviedrus Staicelē. Tā ka turies un viss būs okei.

Mēs ar kundzīti domājam aizbraukt pie Tevis. Varbūt tas būs 20. jūlijā, varbūt kādā darba dienā pirms tā divdesmitā. Jo mums ir jāaizbrauc arīdzan uz Zalves pagastu, kur dzīvo Irēnas vecaistēvs un vecāmāte. Viņi ir jau veci un nevar ar saimniecību paši tikt galā. Ir jāpalīdz arī mums mūsu niecīgo iespēju robežās. Bet pie Tevis mēs tomēr aizbrauksim.

Īsta atpūta man šovasar neiznāk — jātulko dižais francūzis Apolinērs, rauj viņu kociņš. Bet laiks vienalga ir štruntīgs, list un list, tā ka es pārāk nepārdzīvoju.

Nu tad — uz drīzu saredzēšanos!

cienīts brāļa kungs

Klāvs

„Spēlējām zoli ar Imantu (manu papu), viņš teica, ka aizmirsis, bet tā nebija vis. Par maldināšanu zaudēja —50. Tādi ir jaunumi, ko varu piebilst pie Klāva vēstules. Irēna.“

1982

06. 07. 82.

Moins, brāl!

Kā Tev sveizas? Kas jauns galda hokeja arēnās? Un kā ar šachu? Es te līdz šim esmu spēlējis trīs partijas, divas vinnējis un vienu zaudējis kādam žīdam ar uzvārdu Blūmentāls. Gandrīz vai Tāls, vai ne?

Šād tad pa vakariem paskatāties arī futbolu. Redzēju PSRS—Polijas, Itālijas—Brazīlijas mačus, mazliet arī Anglijas—Spānijas. Itāļu uzvara vispār bija kaut kas fantastisks.

Šeit armijā dzīve, protams, nav rožu dārzs. Daudz liek skraidīt, dragāt ar kaujas automātiem mērķos (ausis krīt ciet). Kājas smagajos zābakos tiek noberztas un sāp. Bet cilvēks jau pierod pie visa.

Drīz būšot jātup tranšejā, kam pāri ies tanki. Vai jūs zināt, kas ir tranšeja? Tranšeja ir grāvis. Jā gan. Nekas nedraud, bet esot ļoti nepatīkama sajūta.

Es maskējos un rakstu vēstules uz rūtiņu lapas no Tavas klades. Citādi nevar — jāizliekas, ka cītīgi apgūstu kara zinības. Ek, rauj tos karakungus jods.

Nu tad čau, palīdzi Irēnai, ja tāda vajadzība rodas. Ja Tev ir laiks un nav slinkums, uzraksti man kādu vēstuli.

Klāvs

Moins, brāl!

Paldies par vēstuli ar ziņām par galda hokeju un futeni. Papu esi tesis pamatīgi un uzlabojis savus procentus.

M. Melgalvu pasveicināju, viņš bija iepriecināts par to.

Šeit, Polijas pierobežā, var itin labi uztvert Polijas TV programmu. Pasaules čempionāta finālu skatījāmies gan pa krievu, gan poļu programmām. Poļi turpināja pārraidi vēl stundu pēc mača beigām — redzēju apbalvošanu, itāļu goda apli, redzēju, kā Itālijas prezidenta kundze bučo Rossi u.tml. Iespajds kolosāls, tikpat interesanti kā pati spēle. Itāļi man ļoti iepatikās — tagad vērtēju viņus ne zemāk par brazīļiem. Žēl, franči nepietesa VFR. To maču es neredzēju, biju mazliet apslimis.

Kā Tavas šacha nodarbības? Mācies, trenējies — ja kļūsi par labu šachistu, Tev varbūt ies garām šitā krievu armija, kas nūdien nav nekāds rožu dārzs. No otras puses — šeit var labi nostiprināt nervu sistēmu. Pēc militāriem kretinismiem civilie kretinismi liksies tīrā debessmanna.

Neuztraucies par komatiem un savu rokrakstu — es visu saprotu — raksti vēl.

KVĒLS SVEICIENS no Degunainā

19. 07. 82.

tūlīt pēc Tavas vēstules saņemšanas

Čau, Juksi,

apsveicu Tevi ar kārotā riteņa iegūšanu — un gan jau Tu tiks galā ar Piebalgas ceļiem īpaši tad, kad uz Tevi raudzīsies Eiropa. Kad vajag, ir jābrauc, lai cik grūti tas neliktos.

— Rakstīt vēstules pantos, kā Tu man ieteici savā pirmajā vēstulē, man gan šajā ūķī negribas. Melgalvs arī neko neskrībelē — vismaz man nav atzinies. Un kā Tavs traktāts par šacha tēmām. Tu esot sācis jaunu. Vālē vaļā.

Uz šīs vasaras fona var redzēt, cik bezrūpīga un forša bija iepriekšējā. Turēsimies, gan atkal būs forši, kad atkal viss klans būs kopā ar slaveno jogu Mahatmu Gandiju priekšgalā. Viņš jau vēl kādu brīdi būs mūsmājās mazs ķeizariņš — kamēr nesāksim viņu ciešāk ņemt pie dupša, tik maziņu jau vēl nevar dresēt un audzināt.

Tā ka atpūties labi „Kliģēnos” — rudenī un ziemā mājās netrūks zināmas jautrības un līksmu klaigu.

Prieks bija lasīt par visiem tiem zaļumiem, kurus Tu uzskaiti un kuri Kliģēnos aug un zeļ. Es jau to neredzēju šovasar, paod puķi manā vietā.

Ķau,
domubiedr un līdzgaitniek
visādos piegājienos un podos,
sveiciens no Degunainā

195

25. 07. 82.

Moins, brāl,

šodien saņēmu Tavu vēstuli, rakstītu 20. datumā Kliģēnos. Stāsts par Tavu un Papa gājieni peldvietas meklējumos mani patiesi uzjautrināja, Pēc principa „kule mērcas ūdenī, zuši dupsī lien,” ko?

Man ir doma kopā ar Tevi (un kundzīti, ja viņa gribēs un spēs) rudenī atsākt skraidelēšanu. Ja vien man būs kaut cik šmelis un laiks attiecīga treniņrāpiņa iegādei. Kaut kādu fizisko jau armija dod, negribētos to atkal palaist pa vējam.

Būs jāpievēršas arīdzan roku muskuļu vingrinājumiem — šeit visādus skrējienus — 1 km, 3 km, 100 m, 10 x 10 m turpu atpakaļ es nojožu perfekti, bet roķeles nav tik stipras. Nākotnē mani te gaida arī 6 km un 10 km — armijas mūdierī un smagajos zābakos, rauj viņus suns.

Nedaudz šeit spēlēju arī šachu, bet manā vadā ir daudz fiziķu un matemātiķu ar stingru eksaktu domāšanu, ar tiem nav viegli i neizšķirtu panākt. Ir viens 25-gadīgs tips, kas ļoti lielīgs uz savu 1. klasi šachā. Es viņam tā starp citu pateicu, ka man ir brālis, kam 13 gadi un arī 1. klase. Šis drusku sapīka.

Hei, hei, raksti vēl un nedusmo, ja man neiznāks Tev rakstīt tik bieži, kā gribētos — bet vēl tik 2 mēneši — un tiksīmies.

Klāvs

196

2. VIII 82.

Moins!

Vakar saņēmu Tavu vēstuli un tā mani visnotaļ iepriecināja — vakar es kopā ar 15 citiem džekiem biju virtuvē par dežurantu. Karaspēka daļas virtuve ir riebīga pēc velna, visus priekšmetus klāj tauki un apkārt tekalē resnas armijas žurkas. Krietni lielākas par kliģēnietēm.

Tāpēc bija patīkami palasīt ziņas no ār pasaules. Par sporta jaunumiem Tu varētu informēt mani arī turpmāk, jo šeit noguruma un laika trūkuma dēļ es praktiski neko neuzzinu. Arī Polijas TV pēc pasaules čempionāta vairs īpaši neskatos.

Tāpat koncerts lietū utt. Tu droši vien nemaz īsti neap-tver, cik Tev forša dzīve patlaban. Vismaz salīdzinot ar ma-

nējo. Kaifo, vecīt — un trenējies šachā, Tev tas var ļoti no-
derēt turpmākā dzīvē.

Jāteic gan, ka man Tavā vecumā visi labi domātie pa-
domi no mammas un Gro puses bija pie pačuhas. Nedo-
māju, ka Tu būtu īpaši citādāks, tāpēc turpmāk nekom-
postrēšu Tev smadzenes.

Tā es te cīnos. Mēģinu atmest smēķēšanu. Žēl, ka visas
manas vēstules acīmredzot neaiziet — tā vismaz liekas pēc
mammas satraukto vēstuļu izlasišanas. Katram gadījumam
pasaki mammai, ka naudu esmu saņēmis jau labi pasen un
drīz varbūt gribēšu vēl drusciņ (he-he!). Un vēl pasaki, ka
man šodien (2. VIII) pietrūka aplokšņu, tāpēc viņai rakstīšu
3. vai 4. (VIII) — kad karakungi ļaus brīvu brīdi. Un vēl pa-
saki, ka rakstīju 30. vai 31. uz Rīgu mammai — ja nu vēstu-
le atkal pazudusi?

Čau, pasveicini mammu

pasveicini papu

pasveicini Gro

— „ — Kārli

Gaidu Tavus rakstu galus

Klāvs

197

5. VIII 82.

divos naktī

Čau, dear brother,

rakstu Tev vienu naktsvēstuli. Esmu tāds kā sargkareivis,
tupu iepretim ieroču glabātuvei un sargāju, lai kāds neaiz-
vazā mūsu strokus. Pēc reglamenta te vienmēr kādam jā-
būt uz vakts, kaut ieroču glabātuvei dzelžu durvis un pa-
matīga atslēga.

Kazarmas tomēr ir viena bezgala garlaicīga un nomācoša vieta, īpaši jau naktī. Garš garš gaitenis, pa vidu, kur sēžu un rakstu Tev, ir gaišs, bet gaitena gali sligst tumsā. Kaut kur man šīs kazarmas atgādina Tavu dārgo 49. videņi — bet kāpēc, man būtu grūti paskaidrot.

Abi ar Melgalvu šad tad brīvos brīžos sapīpojam un saspriežam. Viņš pagājušo svētdien lasījis interesentiem savas dzejas. Es nepiedalījos, biju norikots virtuvē diskot ar netīrām bļodiņām.

Runā gan te visi tik rupji, ka mati slienās stāvus. Pat man paliek ērmīgi ap dūšu. Atbrauca ģenerālis inspicēt pulku, i tas nenovaldījās nepiedraudējis nostādīt visu pulku uz attiecīgā orgāna, ja šautuve nebūs savesta kārtībā.

Pārbraukšu mājās, nūdien mazāk lamāšos.

Tā te ņemos, strādāju šautuvē un spēlēju kariņu.

ČAU, DEAR BROTHER,
TAVS BROTHERS KLĀVS

9. VIII 82.

Čau, cienīgs brāļa kungs,
kas jauns un kāpēc Tu nedod kādu ziņu? Ja esi nupat uzrakstījis, neņem cieši ļaunā, tad es gaidu, bet ja neesi, tad Tu esi bandidos.

Nu, labs ir. Mums te sākas īstā jautrība: 30° karstums ēnā un nodzišanās tāda, ka mundieri izžūstot paliek balti pleķaini. Sviedri, kā zināms satur sāli. Sāļie mundieri. Sajūta tāda kā algotnim Āfrikā vai mūsu zaldātam Afganistānā. Es, protams, drusku pārspilēju, bet saule te baigi plaucē un kāpurķēdes samaļ mālaino zemi smalkos putekļu miltos, kas neir diez cik garšīgi.

Mūsu nodarbības kaut kur atgādina mazu krieveļu ka-
raspēles. Starpība laikam tikai tāda, ka mums ir īsti stroķi
(nepielādēti) un ka mēs par velti ēdam valsts maizi (kura ir
sūdīga). Šodien pat — nesāmiem pa mežu, bļautidamies
un klupdami pār ciņiem.

Aizvakar un vakar apsargājām pulka garāžas un nolik-
tavu. Tas jau mazāk izskatījās pēc ākstības, automāti tika
pielādēti un galā uzsprauts durklis. Ja kāds būtu līdis pie
tankiem, ko es apsargāju, tad man būtu jāšauj šim
kādam virsū. Neviens tik dulls gan neatradās, paldies
dievam.

Šeit visiem tas fiziskais, garīgā pamaz atlicis.

Kā rakstīja Ojārs Vācietis, cien. Tautas nīlzirgs:

un smadzeņu rievās komandēs
ar dibena rievu seržants.

Vot, tā te arī notiek.

Atraksti kaut ko daiļu un
dvēselisku
(bet var arī rupju)

Klāvs

13. VIII 82.

Moins, dear brother!

Mēs ar Tevi laikam patlaban esam pretējos uzskatos par
laiku: Tev gribas, lai tas velkas pēc iespējas lēnāk, man —
lai nesas, cik ātri vien iespējams. Bet laiks, šis vecais lops, ir
iekārtots otrādi; brīvdienas izkūst kā sviests uz pannas, ar-
mijas dienas ir lēni drūpošas kā akmens.

Un tomēr vecais lops kaut kā kustas. Un Tavam brājdēlam Matīsam Mahatmam šodien jau trīs mēneši. Ideju Tu esi sapratis: traktāts var arī izpalikt, bet no Matīsa apmācīšanas šachā & citās spēlēs Tev neizsprukt. Kārlis savā laikā arī ņēmās ar mani.

Tencinu par Daugavas—Taurijas mača atreferējumu. Kurā vietā tad Daugava un Šitiks patlaban atrodas? Es jau nezinu ne figā.

Atpūties labi, rudenī būs lieli hockeja mači, Matīss visādi uzdarbosies, bet Piglits, cerams, vairs pa purnu nedabūs.

Tev gan labi, esi jūrā peldējies. Es šovasar laikam gan nepeldēšos. Te tuvumā tikai viena draņķa upele, netīra un vārds tai arī riktīgs: Pissa.

Priecīgus sapņus.

Brālis zaldātos (krievos)

Moins!

Paldies par vēstuli, kura noslēdzas ar vārdiem: „Daugava” ar 2:1 uzvarējusi... Ko uzvarējusi, Tu neraksti, bet tā varēja būt „Lokomotive” (dzirdēju šeit pa ausu galam).

Pie mums atkal ieradies viens stebere no Maskavas pārbaudīt, ar ko mēs te nodarbojamies. Stulbākais ir tas, ka visu šo inspekciju rezultātā nevar skaidri zināt, kad mūs laidīs mājās: 21., 29. vai kaut kur pa vidu starp šiem abiem datumiem. (Septembrī, protams.)

Tu droši vien nolādi pirmā septembra tuvošanos, bet neņem galvā, skolā iet vēl nav tā jaunākā nodarbība. To nu es varu droši paust, īpaši šite tupēdams un nīkdams. Un ir tak pasaulē jauži, kas ir ar mieru veltīt armijai visu mūžu. Vājprāts.

Normāli cilvēki nīkuļo un ilgojas pēc mājām. Tāpēc arī šeit visas sienas aprakstītas ar maģisko burtu kombināciju: ДМБ. Tas nozīmē „demobilizācija”. Zaldāts, kas nodienējis savu laiku saucas „dembelis”. Man gan līdz dembelim vēl jāpacies — bet tad taisīsim atkal piegājienu un podus, un iesaistīsim pakāpeniski arī Matīsu.

Militārs sveiciens.

K.

1983

16. 06. 83.

Čau, Gaumig!

Neņem cieši jaunā manu nerakstīšanu, baigi trūkst laika: Matīss + šance + tulkojumi + nepārtraukti no Rīgas uz Jūrmalu & atpakaļ.

Pildspalva atņirdzās. Vai arī šī atņirgsies? Re, kā raksta — te tumši, te gaiši.

„RP“* 2. nr. iznāks ap Jāņiem, uz Tavu atgriešanos. Ilgi jau vilkts, bet varbūt būs krietnāk nobriedis, „krutijāks“. Sūdiģi fotomateriāli, bet ko tad var prasīt no Kaščeja — veikalos nav attīstītāja.

Kas attiecas uz fotogrāfijām, šodien dabūju žurn. „Dayrava“ nr. 6, kur ir mani panti Roalda Dobrovenska atdzejojumos. Tur ir klāt mana bilde — purns, kādu ar uguni neatradīsi, piepūties un paspūrušiem matiem.

Nesen „Pad. J.“ bija drukāts viens ģimis, uz kuru pilnīgi varēja attiecināt mīļvārdiņu „atņirdzies“. Gribēju Tev sūtīt, bet tad nejauši noslaucīju dirsu ar šo avīzi. (Šos jaukos, cēlos vārdus es ieliku speciāli priekš literatūras vēsturniekiem, ja tie pēc gadiem pētīs mūsu saraksti.)

Jūrmalas turnīra partijas Tu jau pētīsi pats. Čandlers dūšīgi cīnās, Garsija pablāvs, citi „indozviedri“ pašvaki. Tu jau zini.

Cīnies nu dūšīgi pa lielo biešu lauku. Armijā tādu iešanu uz Trikātu (vai kur d. jūs gājāt) sauc par „самоволку“** un

*Ģimenes žurnāls „Rudzu Pele“.

**Brīvsolis (krievu val.).

par to tupina tuptūzī. Kamēr neesi armijā — drasē, kur gri-
bi (učūki ir glupas sugas)

Sveikas no Matīsa, k-dzes un manis

Čau Klāvs

1985

18.30 — 9. VII 85.

Pļavnieku dzelžu
betona džungļos ar
skatu... uz krieviem.

Moen!

Šovakar no darba vilkdamies, izkacēju no vēstuljkastes Tavu vairākdienu vēstuli & tapu priecīgi kustināts. Cerams, mans atbildes letters sasniegs Tevi tur Mārsnēnos līdz 17. VII.

K-dzi un tiģerus esu aizskapējis uz Asariem, pats darba u.c. apstākļu dēļ čakarējos tepat pa Rīgu. Tiģeri citīgi ņemas ar vējbakām — kā leva beidza, tā Matīss sāka. Nu jau, cerams, drīz būs vesels.

Man kaujas uzdevums — izkrāsot dzīvoklī grīdas. Patlaban gan nav naudas ne krāsu nopirkt. Tādā, lūk, mēslā.

12. VII — 14. VII vaidēšu Višķos, tur dirsā pie Daugavpils. Mūsu resoram tur ikgadējā spartakiāde, kniebj viņu zirgs!

Septembra vidū, domājams, vaidēšu Vladivostokā (tur dirsā pie Pacific. Runā, tur esot daudz kas „made in Japan”. Ja būs šmelis...) Solās mani sūtīt uz poētu festivālu.

Nenāk vairs interesantumi par sevi prātā.

Vot, ja tur avīzes nelasāt, pielieku vienu izgriezumu no šodienas „Cihņas”. Tas pats bija „PJ”. Tavi agresīvie vienaudži man sāk patikt. Vēl labāk būtu, ja taisītu sūdus mūsu galma mūziķiem — „Credo” vai „Ornamentam”. Citādi — atkal nabaga Kulaku var represēt...

THANKS par Karlo tēta uzskicējumu. Pāris detaļas varbūt izmantošu (ja drīkst?) vienā gabalā, ko it kā rakstu. Ej

nu sažini, — kas iznāks — kā man izdosies IZŅEMT — par agru vai par vēlu. Ē, ko tur runāt, vēl jau īsti neesu līdz kniebšanai ticis.

Ceru, ka neturi jaunu prātu par to maži. Viņš pats... Jei bogu, neesmu viņu zemē metis nedz citādi drātējis.

Tad nu turies. Ja Tev kas krīt uz nerviem, tad paturi prātā, ka cilvēku var izdrātēt tikai tik lielā mērā, cik viņš pats ņem galvā.

Es vispār labprāt nomestu gadus desmit nost un arī vaidētu LOTOSĀ. Vonnegūta „Čemp. brokastu” finālā viens večukiņš brēc:

MAKE ME YOUNG! MAKE ME YOUNG!

Vot tā.

Visi 4 Tevi sirsnīgi sveicinām.

Klāvs

P. S. Atlaid vēl kādu vēsti ja sanāk.

205

2. VIII 85.

* Moen!

Varu Tev atreferēt druskas no divām „Daugavas” spēlēm, uz kurām biju — ar „Pamiru” & AČSK.

Abas reizes sēdēju „Daugavas” stad. lielās tribīnes pašā augšā un varēju vērot „D” spēles zīmējumu, kas man ļoti patika. Tehniski, simpātiski veči — gandrīz visi, bet pasargi Dievs no traumām — kas varētu aizstāt Starkovu, piemēram?

Starkovs īpaši labs bija mačā ar „Pamiru”, kur iesita abus golus — pilnīgi identiskus, pēc centrējuma pāri vārt-sargam, ar galvu. Mums blakus sēdēja kādi 20 „P” fani. Ši-

to aziātisko svilpšanu! Mežonīga orda, nudien, — lika domāt par Čingizhana pulkiem. Labi, ka „D” bija pārsvarā un šie pamazām pierāvās mazāki un melnāki.

Nu, vot, kas attiecas uz faniem, ACSK — tiem bija fani! Ap trīsdesmit cilvēki, visi svītrotos zili sarkanos svīteros, ar karogiem utt. Sēdēja aiz vārtiem (ne tur, kur tablo — otrā pusē). Pirmā puslaika vidū jau miliči izveda dažus ārā. Pēc tam pa skaļruņiem ziņoja, ka viens maskavietis jau atļurbenē (dzimis 1931. gadā, ja kas). Otrā puslaika sākumā tur vispār sākās lielais ņigu-ņegu un briku-braku. Vienu milici vispār pārmeta pāri apmalei. Kautiņā, cik nu varēja saskaītīt, piedalījās arī daudzi „D” līdzjutēji. ACSK karogi tika plēsti un ar kājām mīdīti.

Vopšem, gāja trakāk nekā Nuslē. Spēle bija tā nekas (1:1, ja nezini). „D” varēja vinnēt. Diemžēl jāteic, ka ACSK arī.

Nu, tad jau pēc nedēļas sasatiksīties, ja nekas nemainīsies (Mammas veselība... — klausīnu 3x pie galda kājas).

Atvaino, ka rakstīju steigā.

Ak jā, Pauders laikam atvaļinājumā, nav sazvanāms. Mēģināšu vēl.

Zum! (kā saka Jānis Kākulis)

K.

1979

LAPMEŽCIEMĀ AR MARKUSU*

06.05.79.

Jūra, trīs gludas sēkļu joslas. Mājas gar piekrasti slēpjas aiz kārkliem, nogāzēs izber atkritumus. Nav pludmales — 5—6 soļu smilšu josla, zābaks, apelsīnu s[ulas] bundža. Divi vīri nāk gar krastu — viens pelēkā (..) plašķi, g 47—48, otrs večuks, kurš nesirmo, brillēs, apaļām, ziņkārīgām, bet pašcieņas pilnām ačelēm. Mēs sēžam un ēdam. Liekas, viņš grib ko teikt, bet tad apvaldās un pieliek soli. Plašķotā mugura jau labi tālu. Jūra aplaiza krastu kā gardumu. Tālāk sēta ar uzrakstu, aizkustinošu kļūdu krievu valodā (..). Kaijas bļautās. Iedodu Markusam svīteri, bet pašam paliek vēl siltāk, nav vairs jābrauc atpakaļ 12.37. (..)

II

Tālāk krastmalā. „Tur ir sēta!“ Izrādās, par barjeru mašīnām (..) Vasaras mājeles. Sarūsējušas šūpoles, kurās es nemāku šūpoties, šūpdēlis. Jūras mala nosēta ar akmeņiem. Šeit tā platāka, tādu esam paraduši. Akmeņi plakani, tādu pasper un viņš aizšļūc pa smiltīm. Lielos: metu čiekuru, tad akmeni. Markuss bēnās: kur tālu! Nau jau atkal tik tālu, saku. Plakanie akmeņi negrib lēkt pa ūdeni. Pamazi, bieži vilniši. Vējš, te ir, te noklust. Tālāk dzeloņstieņu sēta un kaut kāds draņķis staba galā atbaidoši pretīgajā armijas krāsā. Ejam atpakaļ. Markuss dod bučas.

*Ar Irēnu.

III

Ciema ļaudis: vīrs ar sarkanu seju (30 g), acīmredzot ziliķis (..), zils džemperis, melna ādas jaka.

Divi (..) jakās, no kurām apakšā lien ārā džemperis — klasisks, manuprāt, zvejnieku ciemu jaunekļu izskats — ieģāja dzērienu bodē. Vēl detaļa: kā viens no viņiem vēro veikala durvis — ar it kā ierastu, pašapzinīgu kustību un tomēr nedaudz kautrēdamies no šerpām zvejnieku sievietēm, kādas gan neredzējām, bet kādām noteikti vajadzētu būt.

Tad — suns. Tas bija pie ķēdes mājas pagalmā, smilkstēja un rēja uz otru suni, kas stāvēja notālēm un bija brīvs.

Varens, no kājām gāzējs jūras gaiss.

Kūpinātu zivju dūmi, kas vijas pār ciemu.

► Viss kļūst arvien elastīgāks, mīkstāks, paļāvīgāks un pieklāvīgāks... Politika, cilvēki, košļājamā gumija...

► Vai var piešķirt detektīva spriegumu attiecībām. Visādā ziņā man kā liriskam latvietim vemas no liriskas mīlas. Vajag kā Pavēzem — versmojošu kā nodirātu gaļu.

► Kā pa miglu — negantu un „pārgalvīgu” rīkļu rāvēju paaudze. Kolektīvais psihiskais orgasms no alkoholiem, nikotīniem un tizliem dziedātājiem.

2. aug. 80[-to g.] balle Asaros noslēdzas ar „viena saule, tas pats mēness, visiem viena tēvu valodī”.

Un tas jau ir forši. (..)

► Pieturzīmes kā enerģijas lādiņi. Jebkurai pieturzīmei atkarībā no konteksta (vārdiem, kurus tās noslēdz vai atdala) piemīt dažāds ekspresijas spēks. Vai pastāv dabas likumiem tuvi likumi, kurus var izmantot, objektīvs pieturzīmju spēks, kuru jāiemācās pakļaut? Ne stilistika, bet kodolfizika? Ja tā, tās būtu literatūras beigas — un jauns sākums, ne Rainis.

➤
— *Līdz piecdesmit gadiem tu vēl nebiji tik dulls (viena vecene vienam vecim).*

➤
Jauniem patīk viss, kas par jauniem, ja viņi vispār lasa... būtu labi, ja tā. Man nepatīk nekas, kas par jauniem latviešu prozā.

Diez vai no Puriņa kaut kas ir, bet jāzlasa. Sen vajadzēja. Vai nav par vēlu?

➤
Apakšbikses ceļ cilvēku.

➤
Viņa istabās stāvēja daudz prozaisku lietu.

➤
Stils ir dvēsele, dvēsele ir stils.

➤
Dēls runā ar vecākiem, lieto jaunus vārdus, tēvs prasa, ko tas nozīmē, māte paskaidro un skatās dēlā, gribēdama un nevarēdama saskatīt savu jaunību. Mātes mīlestība ir pazemība, nekas nav tik sāpīgs uz pasaules. Pusmūža cilvēka dvēsele tiecas uz jaunību kā pielijis zirnekļa tīmeklis tiecas uz sauli.

Melnas skumjas, bet neskaidras, ko redz tikai ar sirdi — bet ja sirds ir akla?

► 80
Mūsu pagātne — bērnība, mūsu dzīves pieredze — skola, grāmatas, treniņi, sēta, saiešanas, vasaras — nometnēs vai vieniem pašiem — un vai tad tas arī nav viss? Nav asu robežsituāciju, rakstura izturības pārbaudes, īstu bēdu — ja neskaita tuvu cilvēku nāves. Mūsu tuvie cilvēki liekākoties ir jau veci un, dabīgi, bieži mirst.

— Vai vienmēr ir jābūt sāpīgam? —
— Jā, ja ir jābūt cilvēkam, kas ir cilvēks. Ja jā, kā Pavāram — vienmēr jābūt sāpīgam.

212

— Vai vienmēr ir jābūt sāpīgam? —
— Jā, ja ir jābūt cilvēkam, kas ir cilvēks. Ja jā, kā Pavāram — vienmēr jābūt sāpīgam.

2. aug. 80. (10. g.)
— Vai vienmēr ir jābūt sāpīgam? —
— Jā, ja ir jābūt cilvēkam, kas ir cilvēks. Ja jā, kā Pavāram — vienmēr jābūt sāpīgam.

— Vai vienmēr ir jābūt sāpīgam? —
— Jā, ja ir jābūt cilvēkam, kas ir cilvēks. Ja jā, kā Pavāram — vienmēr jābūt sāpīgam.

RŪPNĪCAS PIEZĪMES

►
Autobuss pietur pie rūpnīcas, bet šoferis netaisa durvis vaļā:
„A nu, biedri selmašovci*, kastrējat taloniņus.“ Par atbildi at-
skan tikai kurnēšana, sprūk vaļā pa kādam mātes vārdam.
Šoferis brēc (atskan no autobusa griestiem): „Cūkas, kuņas,
maukas, pelnāt trīs simtus mēnesī un pieckapeiku žēlojat!
Nu tad aizrijieties ar savām pieckapeikām!“ un atvēris durvis.

►
Žurku bedres rekords — 5 maiņas pēc kārtas pie konvejera.

►
Pirms maiņas tantes baltos halātos dod sarkanīgi viole-
tu šķidrumu pret griļpu (sk. — mana pārrakstīšanās —
Freids) — „Кто это пришел? Новый распред. Ах, ну и
ему“** un karote jau izslīd no mutes. Riebīga garša paliek.

►
„Iesi uz konvejera?“ Tas rāda sev zem jostas vietas.
„Nekā nevar darīt.“

*Rūpnīcas „Rīgaseļmaš“ jeb Rīgas Lauksaimniecības mašīnu
rūpnīcas strādnieki.

**Kas atnācis? Jaunais, pēc norīkojuma. Ak, nu tad viņam arī.
(Krievu val.)

► Draudīga, cilvēkam pret dabiska metāla pasaule. Zaveskā zaļās dzelzs sienas, putekļu mākonis gaisā, šaurā ar balansieriem piemētātā eja, pa kuru vajag izbraukt. K., kas atgādina nervozu krievu kodolfiziķi vai fantastu vai ko tml. „Zirgēzelis“.

► Elektrokārs ar zaļiem spārniem.

► Braucot ārā no ceļa, stūri samet, bet aiz stūra glūn CO₂ cisterna.

214

► Džungļu kaislības: D., kas pie rāmju noņemšanas, esot pa maiņas laiku pielabinājusi kādu no konveijera pastiprinātājiem (traki kāra uz faku būdama), aizvedusi pie sevis un iedevusi kaut kādu metilspirtu vai ko tml. iedzert, tā ka šis atdevis galus. Viņa mironi izģērbusi un gribējusi pliku izstumt ārā pa logu sniegā, tak pārlietu smags bijis, neļāvis.

Pēcāk mirušā sieva atnākusi pēc vīra drēbēm, tak D. nav vis devusi, vajadzējis saukt milici, lai tas atņem.

► Čalis piesvilpies un top raidīts mājup. Tak neiet, visādi izlielās un izgrozās: „Bet piens? Kur tad piens?“ „Vācies, vācies“, šņāc meistars (..)

► [Meistars] T. pēc vārdiem „соси ка ты лучше х.“ pilnīgi palēcies un sācis bļaut: „Сам соси! Сам соси! Сам соси! САМ СОСИ!“*

► Leitis R., vīrs ap četrdesmit, acteku bluķu vaibstiem, gaišiem matiem, pamatīgi nometies, rokas trīc, uz jautājumu: „Kā tad atzīmēji algas dienu?“ (6. nov. 1980. g.) ne bez sava savāda lepnuma atbildēja: „Прихожу домой, баба уже пьяная, лежит в кухне на полу стерва. Я с горя как повернулся и в магазин — восемь бомб ебись ты в рот!“**

Pēc kādas nedēļas pusdienas pārtraukumā runā par dropēm un viņš saka „Parīt puikam dzimšanas diena...“

Kāds saka „Nu, kur tu, cilvēks, nedzersi“. Un jums vajadzēja redzēt to skumju rūgtākā smīna sajaukumu leiša acīs. Šos cilvēka jūtu griestus, kuros tā spēcīgi un pamatīgi, līdz pašam dibenam sajūt „visu pasaules smagumu“, mūža traģismu.

215

► Decembris

22

Otrdiena

Enerģētiku diena

Saulvedis

no kalendāra

*Sūkā tu labāk p... — Pats sūkā! (Krievu val.)

**Pārnāku mājās, vecā jau pilnā, guļ virtuvē uz grīdas, maita. Es no bēdām pagriezos un uz veikalu — astoņas bumbas, kaut mutē nodrāzies! (Krievu val.)

➤ *Es domāju, ka mani dzejoļi nekad nebūs īpašām svētku reizēm domāti nei tajās skaitāmi... ja nu vienīgi sieviešu dienā.*

Un, ja katram būtu atmiņas un katrs uzrakstītu tās, no debesīm daudz kas nobirtu zemē un izčibētu, būtu vairāk saules un gaisa un tā tālāk.

Neglabāšu, neglabāšu savus rokrakstus visādiem Freida adeptiem, kas ar mašīnītēm izvilks no mūsu manuskriptiem visus kompleksus, netikumus (un kādus vēl) un ierakstīs tos kristāliņos un eksportēs uz Gulbja 61.

Klaiņot, kur autobusu saraksts rāda.

Tas notika tajos nesenajos laikos, kad cenzoriem nebija īsti ko darīt — autori paši zināja, ko nedrīkst, un cenzoriem

atlika vienīgi sodīt par pašu izdomātiem un pēc dzejnieku izmēriem pašūdinātiem grēkiem...

Mana dziļi intīmā septiņdesmito beigu un astoņdesmito sākuma traģēdija: absolūta nespēja ieguldīt savu strādātpatiku regulārā un mērķtiecīgā darbā, kas celtu manu pašapziņu un pašcieņu. Tā dzīvoju bez pašcieņas un bez rakstura laikam arī, traģiski smirdošs veiksminieks.

Bailes darīt kaut ko, kas varētu tevi pašu kropļot, attīstīt tevī nevajadzīgo, bailes no liekā, no darbiem, kas kropļo tavu dvēseli — drebi kā pudelē vīns, bet jādara vien ir, — sociālā nebrīve, esi sasiets simtiem tīmekļu, nav tā, ka talantam viss nāk par labu! — nedarīt, sāpēt staigādamam bezgala skaistā, vēsā, saulainā rudens dienā pa nosarmojušām čaukstošām lapām, redzēt vasarnīcu un atminēties pazaudēto siltumu. (..)

Skaidri jāzin, pret un par ko es esmu un nemaz nevaru nebūt.

Producē no tā, ko piedzīvojuši.

Parādīt, ko es varētu producēt, parādīt savus izejmaterālus atsevišķā grāmatā.

XX gs. Baltā grāmata.

► Mazs krievu puisēns ar baigo kūleni izkrīt no trolejbusa. Čālis melnās velvetenēs viņu iecel atpakaļ. Es arī gribētu viņu iecēlis būt.

► Viss uz pasaules = interesants, ja to labi apdomā un izprot. (..)

1981

BRAUCIENS UZ LEŅINGRADU

16.07. [81.]

Aizkūlāmies uz Isakijevskuju katedrāli. Interesanti braukt svešā pilsētā uz dullo ar trolejbusu. Mums paveicās. Ar trolejbusu, tālāk nē. Nolēmām drausmīgajā rindā nestāvēt. Braucām uz Kazaņas katedrāli. Tur nolēmām izstāvēt. Ik 15 min. pa 30 purniem. Pikuci. Nostāvējām līdz 4. (no kādiem 1) tad gājām prom.

Kā jau Jānusā* rakstīju, „daiļš jauneklis staro uz ārzemniekiem“. Nebūtu piebraucis viens autobuss ar tiem biedriem, varbūt mēs tiktu iekšā. Droši vien tā nedomājām mēs vienīgie. Bet ko padarīsi.

Gājām atsevišķi šur tur, kamēr otrs stāvēja uz vāc.

Kazaņas katedrāles ārpusi tagad labi atceros.

Māte ar zelta zobiem, kas tīstīja meitu savā mētelī. Dāmas zilās kleitās un zaļās jakās.

Divi biezi gērbušies ārzemnieki. Garš čalis boksēja savu dāmu pie Kazaņas k.

Vēl arvien ilūzijas par savu ārzemnieka izskatu.

Beigu beigās ļoti nogura kājas.

*Klāva dzejolis.

1891
17.07.

No rīta sīki aizgulējāties. No Baltijas vakzāles uz veco Pēterhofu.

Vilcienā blakus sēdēja kāds pavecāks tēviņš un vārijās bez apstājas. Krieviem mēdz būt raksturīgi: labi nostādītā balsī klāstīt visādas mulķības. Liekas pat, ka baudu sagādā pats runāšanas process, nevis saturs. Iespaidīga ir tuvošanās pilij. Otrā pusē fontāni. No augšas labs skats uz līci. Zeltījumi neizskatās tik mežonīgi kā varētu domāt.

Tautas gan par daudz. Upeņu saldējums.

Atpakaļ braucam ar „Meteoru“. Patrāpījāties pirmie pie iekšā kāpšanas. Mēs & vēl divi letiņi aizņēmām četrus priekšējos krēslus. Amizanti.

Ūdens krāsa līcī strauji mainās. Interesanti, kāpēc.

Redzējām Kirova stadionu. 1973 „Baltijas kauss“*.

Vara jātnieks atvēzējies it cēli.

„Ļiteratorskije mostki“. Kur Turgeņevs?

18.

Bijām 3-šo reizi E[rmītāžā]. Skatījāties 18. gs. frančus, 15—16 itāļus, spāņi Surbaranu (17. gs.). 17. gs. holandiešus — Adrians van Ostade, Breigels jaunākais — īpaši.

Slampājām paēst. 20-o reizi SEVER. Laikam nevar iet 2-u reizi uz vienu un to pašu iestādi, bija sliktāk.

Aizbraucām uz Al. Nevska kapsētu. Izeja no metro zem viesnīcas „Maskava“. Apaļš milzenis. Somu autobusi.

*Klāvs tajā piedalījās Latvijas skolēnu basketbola izlases sastāvā.

Bijām iekšā muzejā. Al. Nevska bargs vaigs. Augstdzimtību kapa plāksnes.

Vēl bijām turienes katedrālē. Daudz krustus metošu vecenišu. Kliba, lika vecenīte kārtu svecītes svētbildes priekšā.

Atpakaļceļā saecējāties. Aizbraucu mājās, Markuss aizgāja uz veikaliem.

Skatījāties „P[armas klosteri]” I sēriju.

19.

Gribējām uz rīta liturģiju (10-os), bet aizgulējāties.

Aizbraucām vēlreiz uz A. Ņ. Lavru. 2 Nekropoles — Mākslinieku & 18. gs.

Māksliniekos Dostojevskis — malā, ar muguru pret centru. Nesalāsāms uzraksts, baltas sadēstītas puķes un novītušas sanestās. Patiesi žēl, ka mums nebija ko nolikt. Visi diženie komponisti Gļinka, Borodins, Čaikovskis, Rimskis-Korsakovs (..) (pavisam necils melns krusts).

Dargomižskim tā tikai rakstīts — Dargomižskij. Gņedičs, Baratinskis etc.

18. gs nekropolē Lomonosovs, Fonvizins. Daudz zīdaiņu piemineklišu. Viss sagrūsts, viens piemineklis pie otra. Baltas sērojošās marmora statujas. Laika sejas, pelēkas un drūmas.

(..) Trubiņas saldējumu drusciņ nokavējām un nedabūjām. Bijām trešo reizi pretī Kazaņas katedrālei saldējuma kaf.; šoreiz lepnajā galā. Resns nobarojies melno jauneklis pie ieejas. Nostāvējām 40 min. (bija pusd. pārtr.); iekšā, protams, ne tuvu tāda izvēle, kā bijām cerējuši. Dāma ar melniem matiem, iedegusi, bēškrāsas biksēs un blūzē ar sarkanu sintētisku puķi.

► Metro. *Ļeņingradieši un ne-Ļeņingradieši. Kaut kas viņu, to pirmo, seņās, liek domāt par vēsturi. Divreiz, M. rdzēja — zilās kleitās, izteiksmīgām acīm, krievu sievietes — uzticības, lepnuma un satriecošas padevības sintēze. Viņās laikam nav tā šerpuma, kas latvietēm (..) Dažas nevīžigi ģērbusās, jā, protams, tas arī piederas pie visa klāt. Un tās acis — SEVER galda kaimiņienei — nesmukas, paputējuša muižnieka meitas acis.*

Karstums grib iedzīt zemē uz Ņevas prospekta Kazaņas katedrāles apaļās rokas — kā turot milzīgu ķirbi.

► Bijām Ermitāžā uz XIX—XX gs. frančiem. *Pikaso bija labāks, nekā biju gaidījis. Matisss ne pārāk patīk, izņemot pārs audeklu. Vecais veneriķis Gogēns ir ģeniāls. (..) Renuārs ar ģeniāls. Aktrises Žannas Samari portrets. Degā vietā es arī labprāt būtu gleznojis. Bonārs tuvs un labs vecītis ar savu funktieri. Nekas jau ar to netiek pateikts. Bet, kad cilvēku pamet zinātkāre, viņš pārstāj būt cilvēks, laikam Nansens paudis šos viedos vārdus.*

► Apolinēra nozīme pamazām pieaug. Akmens, ko viņš ietricis ūdenī, radītie riņķi vēl iet uz priekšu un nav izzuduši.

► Pārlasīju Mēriņu laikus ko tur daudz var mācīties nekas dižs nevar uzaugt tikai no latviskā nelasiet latviešu literatūru bet radiet radiet to spēcīgāku par iepriekšējo cīņai pret pārkrievošanu

► Latviešu rokdziesmām par daudz laba teksta izšķiests. Strādājuši būtu labāk pie muziķkas.

Skapis 22.10.81.

Bijām iegriezušies, Kersti vēl nekad nebija tur bijusi. Inese, Egīls, Guntars*, Markuss un es.

Pie durvīm. Nelaiž mūs iekšā, rāda zīmējumu, kur uz zīmēta zivs — šo diena. Mēs neko. Atver durvis, saka: „Šampanieša nav.“ Mēs atkal neko. Tagad laiž iekšā. Guntars

*Kersti Boiko, Inese Zandere, Egīls Zimis, Guntars Godiņš.

gāja priekšpēdējais, pirms manis. Viņu apstādina, saka, ar tādām dzīnām nelaižot iekšā. Gribam jau griezties apkārt. Tad saka: „Labi, labi, tikai dejot neejait.“ Un ielaiž.

Skapī. Guntars un Kersti pa 1 kokt. ar augļiem (kons. un-gāru?), Egils divus (2). Markuss gaida t[īģeru] un nedzer, Inesei šis tūlīt būs klāt. Mēs ar Inesi dzeram katrs 2 melnas kafijas. Vēlāk atnes pelnu traukus. Kļūst pavisam neomulīgi. Man, rūģinātājam, gan tā neklātos teikt, bet tā bija.

Kronis visam bij hokejs, ko rādīja TV: Dinamo Riga un Ceeska. Pie katra rīdzinieku gola skanēja blāvieni un tapa iedzerts. Un голу bija 7. Kad gājām prom, bija 7:6 rīdzinieku labā. Uz ielas Guntars zv[anīja] uz mājām, ne jau tāpēc, bet 7:7. Skapim noteikti bija labi ienākumi to vakar. (..)

224 ▶ Laist pirms gulētiešanas gar acīm kādas 10—12 „filmīnas“, ko pats esi „uzņēmis“.

▶ Runājām par seksu un dzeju līdz 2 naktī. Nabaga Markuss, kāds viņš aizgāja uz lekciju.

▶ SPĀRNI

Kad lāga ģimenīte bija jau kārtīgi iedzīvojusies jaunajā dzīvoklī, viss pēkšņi mainījās. Līdz viņu rajonam izlauzās trolejbusi; durvis žigli virināja jauns pārtikas veikals, bet pretī autobusu pieturai sāka pārdot privātas puķes. Viņu mašīnai norāva riteņu diskus, krānos reizēm raustījās karstais ūdens, tante Marta strādāja universamā. Lāga ģime-

nīte nebaudīja nekādas tamlīdzīgām ģimenītēm nedabiskas vai pārmērīgas privilēģijas.

Žēl, vecākais dēls nebūt vēl netaisījās audzēt spārnus, kā tas palaikam pieņemts pie jauniem cilvēkiem.

— Kālab neaudzē spārnus? — kādu rītu pie brokastu galda ievaicājās māmulīte. Dēls rūca un smērēja kausētu sieru uz maizes.

Un tēvs, klusais un piekāpīgais tēvs, kura stāja reizēm atgādināja ostas ceļamkrānu un kuram plecu rajonā zem žaketes bija vēl saskatāmi divi pieticīgi bumbuļi, piepūta vaigus un teica: — Raugies uz tēvu. Nav īpaši stalts un nav arī ziedošs vairs. Kā skurstenis vēju pluinīts, bet nebeidz vēl dūmus laist.

22. dec. 81.

(tālāk varbūt — kā dēlam apriebjas visa dzīve, kā mūk no mājas ne vien telpā, bet arīdzan laikā, nonāk purviņā, kur kaimiņmāja nav vēl uzcelta, glābjas bērņībā)

Sēžot blakus krāsniņ, kas pamazām kļūst siltāka, cilvēks pamazām kļūst dumjāks.

Kāpēc es neieredzu dažus vārdus glāzītes — jo tas dzeršanai piešķir tādu jēluma, teļa maiguma, riebiņas, prastas uzbāzības un vēl citas piegaršas.

SLIMNĪCĀ PĒC APENDICĪTA OPERĀCIJAS

Trešdien

Vecene, kas salej padzērienus galīgi pietempusies.

— *Tēju nevajag?*

— *Lej tik iekšā!*

Kalsnais miedz man ar aci.

— *Oi, kefirs.*

— *Nekas, lej iekšā.*

lelej man arī: „kefir buģeš piķ?”

— *Un ko tam sūdam ieliet?*

*Lej bārdainajam, nolej avīzes, grāmatas. Virsvalks no-
triepts ar kaut kādiem zaļganiem mēsliem; pēc mirkļa spe-
ras atkal iekšā.*

— *Te jau tu biji.*

— *Domā es zinu?*

Sarkans briļļains krunkains purns.

Redzēs, ko Ivanovs teiks, kad ieraudzīs aplieto.

Saka, kefirs, kefirs...

Svētdien

*Bija tāda sajūta, it kā iekšā kaut kas trūkst pušu. Tagad
atcerot[ies] operāciju, brīnums, kā es tik mierīgi to pārcietu.*

*Mīļais maziņais kaķēniņš gaida vēl maziņāku: 6—7 ne-
dēļas vecs (pirmdienā, 5. okt. 1981)*

jocīgi ap sirdi

*„Priecāties, kamēr gaidu. Ja nebūs, būšu vismaz bijusi
laimīga kādu brīdi.”*

►
Koridorā divi čaļi mūķējas ap noslēgtu skapi. (spiritus?)

Ceturtdien

Jūtos frišs. Markuss bija attecējis, astīte kā karodziņš, šaurām actiņām no [lielas] dusēšanas. Miļa noskaņa.

►
Un sākās lietus, un lija arvien stiprāk, un es nodomāju, ka nu sāksies lielie lieti un es vairs netikšu no slimnīcas prom.

6-diena

Šonedēļ miruši divi večuki.

Velk laukā diegus. Skrunk-pukš. Šodien līst visu dienu, bet es pabeidzu Hemingveja „Ardievas ieročiem”. Jēzuliņ, cik es stulbs esmu bijis, kad pirmo reizi lasīju Hemingveju. Gribētos domāt, ka lielāka saprašana būtu mani daudz skrunksigāku cilvēku padarījusi. Infantils līdz kādiem 20 gadiem — kā tas jums tik?

➤ *Dzejoļa uzrakstīšana. Nakts 30.—31. janv. 82. Dzejolis „Visās istabās spuldzes dziest”. Fiksēju stāvokli tūlīt pēc uzrakstīšanas; nezinu, kāds tas dzejolis ir. Ļoti sūdzīgs varbūt nav.*

No pilnīga haosa un bezcerības. No kādas augstākas kārtības smadzeņu podā, kas uzdzien viegli nelabu dūšu. (Mērījū pat t, lasīdams Markusam karalieni Margo).*

Visu dienu te auksti, te karsti. Noliku Markusu gulēt. (..) Sēdēju, smērējos. Iznāca, kā parasti, tāds kā štoperis. No sākuma rindas tādā stilā: „daudz man dienu vairāk nav (domāts ne jau ka es gribētu nosprāgt, bet ka daudzas dienas aizlaistas vējā).

Tad variācija „dažas dienas vairs nepieder...”

Tad (skatoties uz ielas lampu un sniegu krītam): „žēl / Varbūt šonakt maigums snieg / No gaišas...

Tad uzrakstīju pirmās 2 rindas: „Visās istabās spuldzes dziest

Ir vai nu rīts vai vakars”

Mocijos, cik atminos, ar tādu piegājienu: vasarā snieg, vakars aust = ar triviālām būšanām, kas tad izlija tajās 2 rindās.

Tad (pēc mirkļa) laimīgi sekoja: „Un man ausī tik daudz ir pūsts / Ka es jau palieku sarkans”

*A. Dimā „Karaliene Margo”. Klāvs to lasīja man priekšā no izd. franču val., uzreiz tulkojot. — Irēna Auziņa

Tad Markusa mamma aizgāja gulēt & ar 3 cigāriem un veiksmi uzvāļēju pārējās rindas. Aizķeršanās pie: „Spuldzes mirdamas mirkli trīs / Laikam jau tomēr ausīs rīts”

Gribēju pabeigt šeit: varbūt arī tā vajadzēja darīt. Memento, ko Olafs* stāstīja par aizrakstīšanos garām dzejoļa beigām.

Rakstot šīs rindas, pamazām svišana & nelabums (sīks) pāriet.

► „Ausaino” palīdzēja medīt daudzi dzinēji, nākošo būs jātvarsta vienam pašam.

► Vēlu 4. februārī, pēc pasēdēšanas ar Egilu un Mārtiņu Dabas muzejā**, uz Sarkanarmijas & Ļeņina ielu stūra redzējām ātrās palīdzības — ap 30 mašīnu, laikam visas, cik vien tajā S-A ielas garāžā ir — aiznesamies uz Sarkandaugavas pusi ar gaismām, bet bez signāliem.

KAS TUR NOTICIS?

Ziema, tukšas ielas un drūmā, balti sarkanā eskadra. Brr.

► 5. febr. uz Saulkrastiem ar Marku & Piglitu. Sīki dubļi stiklā atpakaļ braucot, saule tieši pretī — uz Gagarina ielas ārpriekš — vispār gandrīz neko neredzi & brauc. Nestr. ūdens stiklu tīrītājiem.

*Olafs Stumbrs.

**Egils Zirnis (tolaik tur strādāja) un Mārtiņš Zelmenis.

Pie pašām mājām pēkšņi atkal baiga svišana — galīgi izolēts — neredzi ne sānos, ne aiz muguras, uz priekšu arī knapi. Es brīnos, godīgi sakot, kā tā var braukt.

➤ Činavnieka dēla reakcija: kur dabūjis Apolinēra oriģinālus un kā gan to vispār drukā?

➤ Rokmuzika palīdz (zem)apziņai organizēt pieaugošos apkārtējās pasaules trokšņus. No tam viņas sniegtā atvelde.

➤ Slauka sunim dibenu (zem mūsu logiem), sūdaini papīri iet pa vējam.

➤ Lūk, tādas meditācijas. Šklovskis savā midzenī. Būt par Šklovski. Es zinu, kā uzbūvēts automobilis, es zinu, kā uzbūvēts Dons Kihots. Vai viņš zin. Versiju rada. Izgriež kā slapju zeķi.

➤ Krājums bija kaut kā jānosauc. Es nosaucu tā. Un paldies dievam, ka tas ir izdarīts. Krājumu nosaukumi un nosaukšana arvien vairāk kļūst par kretinismu. Un kā pret tādu arī jāizturas. Šoking blū un ģelo s koncom.

➤ *Kas neraksta, ir saindējies. Kaut kā mēģina izvadīt indi no organisma. Bet tas nav tik lēti izdarāms. Izmisīgi mēģina atrast īsto nodarbošanos — vēderzāles. Mētājas no vienas malas uz otru. Galva dūc, visas malas niez. Beigu sākums.*

➤ *Daiļrades noslēpums: nebūt alkātīgam un rijīgam un neaiztikt taukainiem pirkstiem tās daudzās stīgas savā dvēselē. Bet tikai tīri gribēt & rakstīt.*

➤ *It kā es būtu Kortāsarū gaidījies, viņa stāsti pat nepārsteidz (tātad nejušmina), bet vienkārši pastāv kā jūra, kuru es iedomājos tik labi saprotam. Viņš domā ļoti līdzīgi man.*

➤ *Kortāsarū „Senjoritā Korā” ļoti pareizi rakstīts par skūšanu pirms aklās zarnas operācijas. Labi, ka nebiju lasījis Senjoritu Koru pirms operācijas.*

17.04.82.

KOLHOZMAMMIŅA* BĒRES

► Izbraucām vēlāk par norunāto laiku. Bija norunāts 1/2 9, zvanu mammai 9.40, v čom zažerzka, mēs bopsulējāmies, vai tad tu mūs nepazīsti. (..)

► No C-Tirgus (vainagus mums taisīja „Padomju zvejnieks”) tālāk braucu es. Lija. Kaut kur pie Tukuma pagrieziena (uz Ventspils ceļa) bieža migla. Stājāmie pie veikala ceļmalā pirkt cigaretes un konfektes. Gāju veikalā, man krita trīskapeika un ilgi ripoja starp trīs večiem, kas dzēra alu. Likumiņu likumiem. (..)

Tālāk saule. Izvirta lieliska diena. Vēlāk to daudzinaja apstāvētājs („aplasītājs” — P. sašuta par to, cik tā tauta tomēr stulba un nemana, cik tizli skan — „aplasītājs”).

Smēķēt stājāmie ik pēc stundas. Aiz Ugāles — pie lieliskiem ozoliem ceļa malā. (..) Turpat: celms kā avarējis eņģelis, Pegasiņš. Iepriekšējā pīpvietā, vēl zem apmākušās debess — vardes vārījās ceļmalas pančkā.

Maldijāmie Ventspilī (kas patiesi jau izskatās pēc īstas Pacceu'as), viens aļoša parādija mums Kuldīgas ceļu. (..)

Garāžā Kolhozmammiš, nāve viņu atliekusi taisnu. Iemigusi bez sāpēm. 78; 22. aprīlī būtu 79. Maza auguma izskatījās greznajā zārkā.

*Klāva mātes tēva māsa.

Nāves naktī kolhozpapiš modies no trim klauvējiem pie loga. Kas tur bij? Vecais Belševics, pēc meitas atnācis, kas cits tur bij.

Kolhozkārlis ciets, skarbs, iesarkanām acīm, smailu degunu. Jautā man par Balderi — lai būtu ko jautāt. Kāds tur vairs Balderis.

Apstāvētāja runa garāžā. Nokavēju sākumu, ņemdamies ar Gro (viņa palika sēžam sētā uz krēsla — kafija, sirds).

Tad gājām. Balstīju Gro, roku neturēju kabatā. (..)

Gājām. Spīdēja saule, pūta vējš. Pa dubļainu ceļu. Lēni braucām. Es autobusā, kur valdīja liela jautriba. (..)

Kapsēta Ventas krastā. Egles starp mums un Ventu. Kapa racēji (draugi vai pusprofesionāļi?) Priekšnieks rāda šiem dūri. Apstāvētājs runā. Kā sāk skaitīt dzeju — ak, debesu Dies! (Vēlāk nāca pie mammas — ah! dzejniec, nezināju, ka Jūs mūsu vidū — būtu citādi runājis) (Ah — un neiznāk jau visas runas vienādas, ah! kā cepējam kukulīši). (..)

➤

Kikirigī, teica veca puķu vecene Centr. tirgū uz kādas krievietes apgalvojumu, ka pie Saktas tādas puķes varot nopirkt par 10 kap. gab.

➤

Ātrumkārbā iegrabējās tā, ka visiem kļuva skaidrs, ka tā patiešām ir kārbā.

➤

„jau elles uguņu apsvilinātas sejas” — Gluškova apbrīnojami precīzi par večiem Dubultu namā.

KALĪNINGRADAS APGABALS

►
Gribas rakstīt.

Kas man neļauj?

Esmu pieradis. Kaut kas man te iepaticies. Atkārtotju: kaut kas. Netverams, nekonkrēts, 10 procenti. Nav vairs alerģijas. Pirmās dienas dvēse & miesa bija kā noberztās kājas.

Nekā laba alerģijas izžušanā tomēr nav.

Es pārāk ātri arodu ar visu. Esmu ar monotonu uztveri, man daudzas dienas vienādas. Jūtīgs par savu ādu, neiecietīgs pret citiem.

Man tik cilvēks kā tāds, nevaru noraudzīties, kad viņš rīkojas nepareizi. Kad man liekas, ka viņš tā dara. Bet savaldīgs (inerts? bailīgs?). Nesaku neko.

Ja saku, nikni, rupji izklausās.

Aukstais krupis, nekustīgais, lēnais. Tikai mani mīļie zina. Ka neesmu tik slikts.

Ātri aizraujos.

Apvītis stāds, kas momentā piebriest un zaļo lepni, ūdeni dabūjis. Vai tāds īstenībā ir, kā to sauc. Irēna ūdens.

Laikam viņai taisnība. Nemāku spēlēties. (..)

Grēksūdze? Izvirtība rakstīt to, kas visvieglāk?

Sātību. Nidas.

Varbūt nidas paglābs. Irēna: Leons un es. Mincim daudz taisnības.

14.08.82.

N., mazais stiprais cilvēks. Kā iebimbājās vilcienā. Galu var dabūt no smieklīem un neērtības sajūtas.

Vispār: nekomentēt. Pierakstīt plikus atgadījumus. Komentēsi kad izmantosi.

A., uzbāzīgs tēvainis: „Šeit bijis ezers. Tu vārsmoji ezera krastā.”

Rakstīt prozu, vienkārši rakstīt. Kāpēc runāt par to? Melnmatains džeks labi spēlē ģitāru. Tumsā ienāku es ar savām netveramajām tiesībām un iededzu uguni. Viņš turpina spēlēt, es rakstu šīs rindas, bet viņš spēlē labi, bet es esmu tikai tukša krūze, bet krūze, tā tad manī var būt, tā tad būs, tā tad es esmu jau pilns, pilns ar gaidām uz to, kas būs.

Varbūt visskaistākais ir nevis rakstīšanas process, bet dienas un mēneši pirms tam, kad esi tukša, tīra un nevainīga krūze. Putojošā, šļakstošā, rikli aizsītošā dzira, kas manī nāks no manas iztēles, manas dzīves (vienīgās), nekad nebūs tik garšīga kā mokošās gaidas uz to. Dzejnieks, kas neraksta — laimīgs. Skat tik, 47. lpp. Nidās Lorka to pašu.

Tējniecā nostāvēju piecdesmit minūtes pēc kaut kādiem saldumiem. Redzēju, ka esmu nostāvējis piecdesmit minūtes no sava mūža.

Un man jau ir divdesmit trīs — to arī redzēju. Iekšā viss nokaucās. Dievs, dari tā, lai šie trīs mēneši nebūtu man liktenīgi.

►
Atkal ieradās A. Tādi gan ir lāsts. Vāra šķīstošo kafiju,
kuņa. Ber blašķē. Aiz loga gāž lietus. Kā līdz galam atgriez-
ta duša.

VAIVARI, NOVEMBRIS 82

► Par Vaivaru mājas un maksātgriboša rožu stādu īpašnieka existenci pirmoreiz dzirdēju no Ineses pa ceļam uz Dobeli. Domāju, teju teju sāksu strādāt Liesmā par dižu, naudīgu red[aktoru] — pēc pāris dienām atteicos.

2 x — uzzinājis no Ūdres par iespējamo amatu — šo to man iemācīja šīs sarunas — zvanīju Egilam.

► Efektīga māja novembra rīta miglā. Dzīvžogs, dzelzs sēta. Ieeju pa vārtiņiem. Garāžas vārti vaļā, iekšā darbojas luxžig. Pieeju, skatos. Iekšā saimnieks luxžig. It kā es nezinātu, ka vēro mani spogulītī. Nekust. Pusminūti nogaidījis, ieeju garāžā.

— Jūs no Antras?

— Antru gan personīgi nepazīstu. Tā, caur draugiem...

— Nu labi. Iesim virtuvē, aprunāsimies.

Virtuvē.

— Ko māki?

— Nu tā, nekādu īpašu iemaņu man nav...

— Mums tādi fiziski darbi. Sākam deviņos, beidzam ap pieciem. Iznāk 7,5 h, 15 r. Nedēļā 75, mēnesī 300.

— Ak, nu tad varbūt sākt?

Saimnieks tā neuzkrītoši vēro mani. Iedeva spaiņus, cimds. Sāku nest smiltis iz pagraba & bērt pa virtuves lo-

gu laukā. Visu dienu domāju, cik tad samaxās. Bija taču 15. nov., Brežņeva bēres. Nestrādāju tak visu laiku. Tomēr beigās saņēmu 15, visus 15. Uz to arī uzķeros visvairāk.

Brežņeva bēres krāsu TV. Politbirojs cepurēm galvā. Divi (tikai!) laida zārku kapā. Kaut kādi amortizatori nenostādāja, šamais neieslīdēja vis majestātiski lēni, iegāzās ar baigo rībienu.

Pulkveži sanatorijā esot pilnīgi pielēkuši kājās un novaidējušies vien.

Visi skolas puikas smējušies.

Šitāda izgāšanās.

„Tiem nu mūža maize nodrošināta.“

Pie TV spriešana par B[režņeva] sievu — veca. Meitai afēras ar valūtu & Šveices bankām. Kaut kāds paspūris tips — arī bučo vadoni. Radinieki.

Kā atraitnei & ģimenītei nāksies pierauties. Nebūs vairs, kā agrāk.

Saimniekam tē[v]s Latvijas jūras lietu viceministrs, māte diplomāte Šveicē. Skolā gājis Sibīrijā. Sievai tā arī pateikuši — jums jau nu nav ko cerēt, kad gribējusi dabūt atļauju brauc[ienam] pa socv[alstīm].

Mīļi tautieši, tikai baigie budži. Zina, kā smērēt, lai rīpotu. Rīta kafija, pusdienas (15. nov. armēņu konjāks lai), vakariņas. Tik savs cilvēks, ka pat aizmirsti, ka strādā uz stundām, rukā, kamēr mugura slapa. Un vēl tāds Upīšu Mārtiņš* par kompanjonu.

15. pēc pusd. jaucu kūdru, ar krītu, vedu garāžā.

16. to pašu — garāžā & vannā aiz siltumnīcas. Uzsāku mēslojuma k[au]dzi.

17. turpināju. Palīdzēju drusku saimniecei logus mazgāt. Bij uzradies vēl viens palīgs, čalis, sīkāks rožu — stādu — gariņš. Ar saimnieci par valūtu un rebēm vien. Es

*No A. Upīša „Zaļās zemes“.

klausos kā brīnumā. Pēc pusd. turpināju sūdu čupu. Uzradās S. palīgos. Nācās rubīt pa īstam. (jūras mēsli — lapas — kūdra, mirusi zeme, skāba — krītu pa virsu — tādas kārtas. Būs laba zeme.)

(Sasodītās lopu sērgas dēļ nevar dabūt kūtsmēslus.)

19 Ar veco S. Smiltis iz pagraba. Šķembas iekšā. Smags d[arbs]. 20 r. Liela interese — vai būšu pirmdien.

„Tādas mājas Vaivaros nav nevienam. Valteros arī, Melužos arī.“

Vecais S. 61 gads. Dziedājis Uzvaras korī. Brīvdienu nav bijis, lielas izdošanas par traukiem katrā turnejā. Kora 20 gadē beidzis. Būvbrigādē strādājis. Labs amatnieks 3 r. par stundu. Spēcīgs vīrelis, apaļas brilles, lūr tām pāri un garām uz sarunu biedru. Slavē mājas apmetumu. „Tāpēc, ka labi maksā. Kas žņaudzas, tam nekad labi neuztaisa.“

„Atnāk pie manis viena mamzele. Vajagot grīdu ielikt, saproties. Labi, saimniece, bet es ņemu trīs rubļi par stundu. Ak, ak, cik dārgi, vai dieniņ. Es saku, man tas darbs nav vajadzīgs, es saku, meklējiet, saku, lētāk. Atradusi divus krieveļus. Ielikuši pa divi dienām. Pēc nedēļas atkal šī klāt. Ak, meistar, atnāc apskatīties to grīdu, znots nav ar kaut ko apmierināts. „Grīda nevis ielikta, bet iemesta. Ne salīmēts, ne pieēvelēts, nekā, saproties. Viens kakts par 10 cm augstāks, viss līgojas, vienā stūrī vecu skapi ielikuši, līgojas tā, ka skapis gāžas apkārt. Nu, saimniec, es saku, cik tad samaksājāt. Rubli astoņdesmit maksājuši. Nu ko tad, es saku, te jums ir tas rublis astoņdesmit. Ak, vai es nevarot kaut ko darīt. Vēl divām citām istabām arī grīda jāieliek. Es saku, saimniec, mana takse tā pati. Šī, vai tad nevarot lētāk, znots, ko ņerksti, mammel, ko vajag, vajag. Jā. Es saku, man tā grīda nu ir jāplēš laukā, es saku, tur nevar nekā darīt, es saku.“

1983

02. 02.

(..) [„Mefistofelis“] 2. reiz skatoties, vairāk reižu liku sev „skatīties, kā nedrīkst rīkoties mākslinieks en face de pouvoir*“. Jā, liku sev... (..)

► Pavaļas brīžos kādu prozas opusu rakstīt — jo tikai to sadzirdēs pietiekami daudz cilvēku. (..)

► Dzejai nemaz nevar būt daudz īstu lasītāju, ja vien tā nav vispārsaprotama prastība. (..)

► “Viduvējības krogos nav sastopamas; tie nedodas cīņās augstu mērķu dēļ, tie nekvēlo un nealkst dēku, tie nespēj mīlēt un nīst kā apskurbušie, trakie dievu izredzētie. Viņu dzīvi piepilda rūpes par sausām kājām, viņi bailīgi vēro savas sirds pukstus, viņu maziskās dvēseles apmierinās sīkiem ikdienas panākumiem.

Bet tieši tādēļ mana apsūdzība pret Džonu Miežagraudu ir sevišķi smaga. Jo labie biedri, vērtīgākie zēni, apdāvi-

*Varas priekšā (franču val.).

nātākie, uguns un velnišķīgas drosmes pilnie vīri, kuru vienīgā vājība ir viņu iekšējais spēks, tie ir tie, kurus Džons Miežgrauds mīl novest no ceļa un samaitāt." [Dž. Londonš]

Var nospriest, ka dzeršana ir labu vīru pazīme, privilēģija, māksla. Kaitīga pasāža.

Es iedomājos Jāni*, kurš spēji jūsmot par Balzaku, un man ienāca prātā, ka es varbūt par agru esmu ielūrējis XX gadsimtā un ieraudzījis visas tā velnišķīgi pievilcīgi baismās īpašības.

Tendence vērtēt cilvēku ne tikai pēc viņa darba, bet arī pēc tā, cik talantīgi viņš dzer šņabi. (..)

stāsts: seši vai septiņi pusaudži dodas uz Doles salu (kā mēs reiz to darījām)

pavada burvīgu dienu

vēlu atgriežas mājās un visi kā viens sastrīdas ar saviem vecākiem

it kā neviļus satiekas visi kādā viņiem tuvā un mīlā vietā

sāk būvēt smilšu kastē smilšu pili

būvē un būvē, skumji un ilgi

arvien vairāk aizraujas

iznāk!

Pludmale kā cilvēka dzīves, mūža simbols. Dzīves parastais ritums = vienkārši uzturēšanās saulē; baudas mirklī,

*Brāli.

labākie brīži = peldēšanās jūrā, — vienlaikus tuvošanās nā-
vej, brīdis, kad sper soli uz partneres nāves pusi dejā, — jū-
rā, gultā, izprieclā.

Madonnu saiets. Amanda, Dace un Irēna dārzā (vi-
sai norobežotā) Mellužos ar 4 sīkajiem. Viņu dzīves
skarbā realitāte („visi domā, ka mēs jau neko nedarām”
(Dace)). Mūsu vecāku paaudzes vecmāmiņas vairs nav
tādas pašizliedzīgas kā mūsu pašu vecmāmiņas. (..) le-
spaidis no saulainās pēcpusdienas ar viņām, kad ilgi
klausījos, pa brīdim iesprauzdams savas panaivās (dota-
jā situācijā) replikas, bet augšā pie A. gulēja piedzērušie
K. & K. Īstenībā Amanda neaizceļoja pie Daces uz Car-
nikavu, bet kādā verķī, ja es to rakstītu, pie viņas varētu
ceļot ne tikai [Amanda], bet Irēna arī — un tur nokļu-
vušas, viņas atkal sāktu vārit kafiju un runāties par sa-
vām problēmām, kurās jauki atspoguļojas milzīgais,
mūžīgais mātes „tik un tā” „CC-20” un peršingu laik-
metā.

242

Labs darbs 24.—25. jūnija naktī: Divi milzīgi vilku su-
ņi mēģināja izķeksēt no saimniecības veikala kastēm ma-
zos kaķēnus.

Nabadziņu mamma, sapūtusies un šņākdama tu-
vojās, bet suņi to vairākkārt patrieca. Tad nu noziedo-
ju vienu kartupeli un iemetu suņiem no 5. stāva
(smags un ar spēku mests tupenis ir draudīgs). Suņi
aizbēga. Nobraucu palūrēt. Viss kārtībā. (..) Tā ir
mūsu ģimenes jūtība, sirsnība — īpaša, uztvert, izteikt
to. (14.07.83.)

➤ "Labāk dzīvi pazīst tas, kas raksta labākus dzejo-
Jus." 1.07.83.

dzīves pieredze, kretīni! ir gan idioti!

➤ "Bēdas uz nebēdu" — gaišāku nosaukumu es nemaz
nespēju izdomāt.

➤ Apolinēra „cilvēciskošana”. Kas frančiem dabīgs, silts,
cilvēcis — mums auksts, abstrakts, svešāds. Kaut vai
Beauté — un — Daile etc. Kā tas izdevies, rādīs laiks.

➤
25.07.83. Kliģēnos

243

Būs laikam jāraksta dienasgrāmata. Kā citādi nonākt pie
sajēgas par savu dvēseli un apkārtējo pasauli. Reizēm man
liekas, ka esmu permanenti pustraks. Par to liecina arī pus-
nesakarīgie dzejoļi, kuros tomēr kaut kas ir. Es esmu uz-
rakstījis sakarīgas, labas lietas. Bet vai kāds mani sapratis?
Pusnesakarīgi, bet loģiski. Viens vienīgs veids, kā izlasīt da-
žus no pēdējiem dzejoļiem, citādi tie pārvēršas nevajadzī-
gā vāvuļošanā. Un to saku es — es, sakarīgs, vientiesīgs,
drusku arvien „skolniecisks” poēts? Zina Līce*: „Dvēselē
tāds puisītis, kaut izskatāties pēc nezina kā.”

Vai tā nav drāma: puisītis un pasaules smagums? Vai es
varu ar skalpeli, es taču nejēdzu noturēt. Vai es varu kvēlot

*Tolaik redaktore izdevniecībā „Liesma”.

kā svēts augonis — kā Tautas Nīlzirgs*; neesmu pieredzējis, neesmu grēkojis, nemāku pakāpeniski, maigi, līdz neprāta ekstāzei = apskaidrībai.

Es taču varu uzrakstīt, es ticu, ka varu; bet pa kuru laiku, darbi aprij, īstais puisītis sūc mani kā knupcīti (..) Blefs — 06.08.83.

Ārprāts mums apkārt, ārprāts šajā zemē, šajā totalitārajā valstī, kam lai tic, kam lai tic. Nē, es neesmu imperiālistu kalps, nē.

Pēc dusas. It kā neskaitāmi atvienoti kontakti viņa galvā grūstīdamies steidzās atgriezties savās ligzdās.

244

"Dzejnieks izteic pasauli caur tēliem" — bet no kurienes viņš rauj „tēlus"? No zemapziņas, iztēles (ko baro sapņi un atmiņas). Katrs literārs opuss — uzrakstītas, pārkombinētas, kā kārtis sajauktas paša autora atmiņas par redzēto šajā pasaulē. Fr. par daudz reizēm zemapziņas erotisko — aiz pipelēm vairs neredz apvārsni.

Kaut kad 79 vai 80, ar M. pie „Saktas“.

M. Pag, ieiesim Saktā. Jāpaskatās, vai nav baltās apakšbikses. Man tas tāds būtisks atribūts.

*Ojārs Vācietis.

Es...

M. Man viņu bijis kāds simts, bet visas sakrāsojušās.

Un viņš vēl atrada par nepieciešamu paskaidrot, ka sakrāsojušās mazgājot, ne jau ka tur kādas rupjības būtu darītas.

►

Vakars kā žāvas, lēni aizveras milzīga mute.

►

Pasaulē nav nekā skaistāka par labu grāmatu uz lampas apgaismota rakstāmgalda.

►

Sapnis: rakstelis avīzē — laikam par laika joslām: „PSRS pilsoņiem nav veselīgi lidot uz Latīņameriku un ASV, jo viņiem tai laikā ir jāguļ.“

1984

14.11.84.

Un es, kretīns, domāju, ka vakar „Ādažos“ tiešām notiks kaut kas dievkalpojuma līdzīgs...

Bet kā tu izdzīsi naudas mijējus no tempļa, ja viņi paši to templi uzcēluši?

Viss vakar notikušais nebija Vācieša cienīgs. Varbūt pāris uzplaiksnījumi: bērni tajā pasākumā pirms brauciena uz kapiem... Mazais meitēns, kas lasīja dzeju par ābeli ar piecdesmit zariem... Fantastisks meitēns: viens pats uz lielās skatuves.

246

Vai mana pusgulētā nakts bija vērtā šī pasākuma? Es gribēju runāt ar asarām acīs, bet ieraudzīju, ka pasākums ir nenopietns. Paglabāšu lapiņas, uz kurām piefiksēts, ko es pateicu tām 10 Pabažu iecirkņa kantora (?) sievām. (..) Varbūt to letiņiem arī vajag? Nē, lai dievs žēlīgs. Kāpēc viņus, nabadziņus, tā... (..)

Būtu es to zinājis, nebūtu braucis. Un ne kripatu nebūtu grēkojis pret Vācieti, nudien.

1985

21.—22. 01.

Jāsāk dienasgrāmatu rakstīt. Jāsāk paust sava bagātā sirds.

Nupat: „atkal nāku no darba / no galda uz gultu, te-
pat“ Pricēgs.

Šodien Kl. Tiģ. bija pie friziera. Neglīti izvadīju.

Pēcpusdiena ar Tiģ. Spēlējās it rāmi. Māsa 1 x bija „cū-
cīgs meitietis“.

Jā, pirms: zvanīju Lejietei, Ruciņai, Klotiņai: nebraukšu
VDR à 700,-. Jāatzīstas, Irēnas fātera ietekmē. Att[iecīgi]
par 1000,- uz Dāniju & Norvēģiju.

Kl. Tiģ. pārnāca laipnīgs. Gulēju pie T-iem (2 1/2 h).
Naktī — ar Faraonu* — ≈ 30 lpp. Pricēgs. Un viss.

247

22.—23. ap vieniem

Dienā neizturami darbā pēc „jēriņu nakts“. Atprasījos:
„sapinies ar „Zvaigzni““. ** Kaņepe noskaitīja man Raini.
„Visums tevi netur etc.“

Markuss uz Ivanova*** lekciju R[akstnieku] S[avienībā].

Red. Faraonu. Arī laba diena.

*Klāvs rediģēja B. Prusa romānu „Faraons“.

**Par ārštata redaktoru R. M. di Gāra „Tibo dzimtai“.

***Krievu kulturologs Vjačeslavs Ivanovs.

Man laikam tomēr īsti klasiski absurdi nelaimīgs liktenis.
Man, it kā laimīgam purnam. (..)

27. 01.

Rakstīt par Staiceli. Sākt ar atbraukšanu. Nogriešanās
pie Ainažiem. Skolas jumti. Īpatnā sajūta.

F. F. Kopolas filma „Apocalypse Now” 9. V. 85. (Ir gan
sūda valsts — arī tik laba filma jāskatās privātā pagrīdes
kinovideoseansā...)

22. VII. 85.

19. trolejbusā, ceļā no Lucavsālas uz centru.

Kāda Grošas paziņa iekāpj trolejbusā ar lielu liliju pušķi.
Smaržo viss trolejbus — vismaz priekša, kur es arī sēžu.

Pretī šai tantei sēž kāds pāris — vecim pāri piecdesmit,
šai — pie 50. Arī laikam dārziņu cilvēki, vēja aprautām sejām.

Sāk vecis runas ap un par lilijām. Grib kādu nopirkt.
Pārsēžas blakus liliju tantei, pa ceļam uzmin man uz kājas.
Runājot liecas cieši klāt. Šā sieva saka, šis noreibšot no liliju
smaržas un nokļūšot atskurbtuvē.

(Labs moments: milicis liek uzpūst. Uzpūš liliju smaržu.
„Kādu riebeklību tad tu esi sadzēries?”)

Beigu beigās izrādās, sievai līgavas pušķis bijis lilijas (11 kāti, kā šī uzsver) uz k-ga vēlēšanos. Un tas bijis ikurāt 23. jūlijā pirms n gadiem.

Domādams neizdomāsi.

28. IX. 85.

(sakarā ar lidojumu uz Vladivostoku)

Lidlauki ir viena skaista būšana; kaucošu, elegantu līniju daile. Kāpēc bezdvēseliski? Non.

15. X. 85.

Vladivostoku bāžu savas atmiņas, sava ķengura tumšajā kabatā.

Kverklis ar kakainu dupsī zem dušas mazgāts, šņukst: „Audz, puķīte, audz.“

Vai mēs (my generation) neizvēlamies biežāk *fuir** nekā *souffrir*** skaistuma (Dailes) priekšā? Kur ir mūsu *fin de siècle**** — skaistums un kur viņa kults? Iekšupvērsta, in-

*Bēgt (franču val.).

**Ciest (franču val.).

***Gadsimta beigas (franču val.).

tīma (Anna, Amanda), drusku ciniska (vai citādnemākoša?)
(Zirnīs) lirika.

Man > kā šķiet, ir pirms (..)

Lai „lielie” priedājas, ka mēs vēl esam un kaut ko da-
rām (par spīti literatūras mācīšanai skolā), jo pēc mums
nāk panki.

1986

MASKAVA

13.05.

(..) Pēc ilgas nīkšanas Hotel „Москва” reception telpās tiekam ar Māri* vienā numurā — 302 ar lodžiju un skatu uz bezgalplatu vienvirziena ielu. Pretī logam Gosplan CCCP.

Hotela „Москва” pamatcorpuss — Staļina laiku stils. Grezni jau ir... Kaut ko tādu tikai šeit var ieraudzīt. Gar sienām trulākās gleznu reprodukcijas, ko neviens neievēro. Dīvaina glezniecības atsvešināšanās. Vestibilā pie mūsu durvīm — koka bullis uz postamenta. Bullim pamatīgs metamais.

Pēc kāda laika (dušas etc.) steberējam uz CDL un PSRS RS. Necik iespaidīgi jau Vorovska ielas rezidence neizskatās. Vēsture saņem dvēseles arhitektūras knaiblēm. (..)

Dāsni tiek samaksāts ceļš & dzīvošana. Skaitās, ka es arī atpakaļ lidoju ar lidmašīnu... Vot būs podi, ja piedzīs nau-du atpakaļ. Būšu augstākās domās par soviet grāmatveša-nas mākslu un kārtību tajā.

Kafijošana CDL pagrabiņa kafūzī. Šaudās jaunas un ži-perīgas sūdvaboles uz 2 kājām. Pa to starpu arī pa kādam kārtīgam cilvēkam. Droši vien.

Rokpelnis arī britiņu pieslēdzas. Viņš tomēr neatvairāms ar savu piedauzīgo valodiņu, flirtēšanas stilu. (..)

*Māris Melgalvs.

tu, ko cilvēks velk... Bunjuels tik smējies, teicis — pīnīns vienkārši esot pēc formas labākais zārks beigtam ēzelim...)

17.05.

(..) Vazājos pa veikaliem, šo to pirku, bīstami maz nau-
das palika. (..) Dod nu dieviņ iztikt līdz l[rēnas] atbraukša-
nai... Labi, „Tabora“ beigas jānoskatās. (Nesakāriģi rakstu,
bet šovakar — 17.V. — pa TV „Tabors aiziet debesīs“ —
kaimiņš skatās un es arī ar vienu aci — un sirds vai pušu
plīst aiz vientulības — galu galā mēs taču pirmoreiz kopā
gājām uz šo filmu) (..)

Ja tāds ir bijis šī pasākuma mērķis — sapurināt un drus-
ku iemīt mēslos mūs — jāsapurinās, jāatmet galvu atpakaļ
un jāšancē kā vellam...

— Ir tāda sajūta, ka šitā rakstot šīs tas pašam noskaidro-
jas... Varbūt tā tikai kaut kas man pielēks. Un neņirdz,
drusku vecākais Klāv, kad pārļasi šīs rindiņas!

18.05.

Pārskrēju acīm iepr. lapiņas beigās... drusku sasodīti
šķiet, ka neko tādu īpašu nevar piezīmēt par ielām, mājām,
cilvēkiem. Nevar — nestāv, un viss. Cerams, ka nāx vēlāk:
vispārinoši. Vakar vilkos pa Marksa prospektu līdz Frunzes
ielai, tad ieriju „Prāgas“ uzkostuvē (apalje 50. gadu galdi,
pie kuriem jāstāv. Vispār M[askavā] ir daudz tādu pamatī-
gu atmiņu no 50., no 30. gadiem — mājas, galdi, metro,
šitā pati viesnīca „Maskava“.).

(..) kaut kas viņās [šajās lapelēs] ir — padarīt savu prātu par spiedi, ar kuru izspiest sulu no autentiskiem apskrīpātiem papīriņiem. (..)

►
Atklāju Arbatu, pa kuru bez īpaša prieka aizvilkos līdz (..) metro. Kaut kā riebīgi vienam pašam tādā Maskavā...

►
19.05.

Pusnakts Maskavā. Sēžu 3. dzīvoklī viens pats un savā nodabā ņemos ar Igo*. Iet uz priekšu — nav jau liela māksla slīpēt jau pārcelto sākumu. Ej nu ellē, kā tikšu galā? Tikšu. (..)

Un visa tā sapsiņošanās ar naudas krīzi — uzsitu gaisā (stāva dežurantei) šokolādes kasti un (pie „Dom kņigi“) — Pikuli** (par 33,— kādai vietējai vabolei, inteliģentam juiif***).

Iekūlos viesnīcā „Salūts“ un pārpirdu — tik glauni & dārgi. Nu, paldies dievam, pie „Poļu modes“ mani gaidīja šis netīrais vōnungs nr. 3.

*Tulkojot V. Igo romānu „Deviņdesmit trešais“.

**V. Pikuļa deficītais romāns „Фаворит“.

***Ebrejam (franču val.).

1987

4. 1. 87.

Šodien „Avota“ tapšana iegāja „totālās dirsas“ fāzē — visu dienu gaidīts, pievakarē pienāk CK rīkojums ņemt ārā Kun-nosa „dzejoļus par mazpazīstamu tēmu“*.

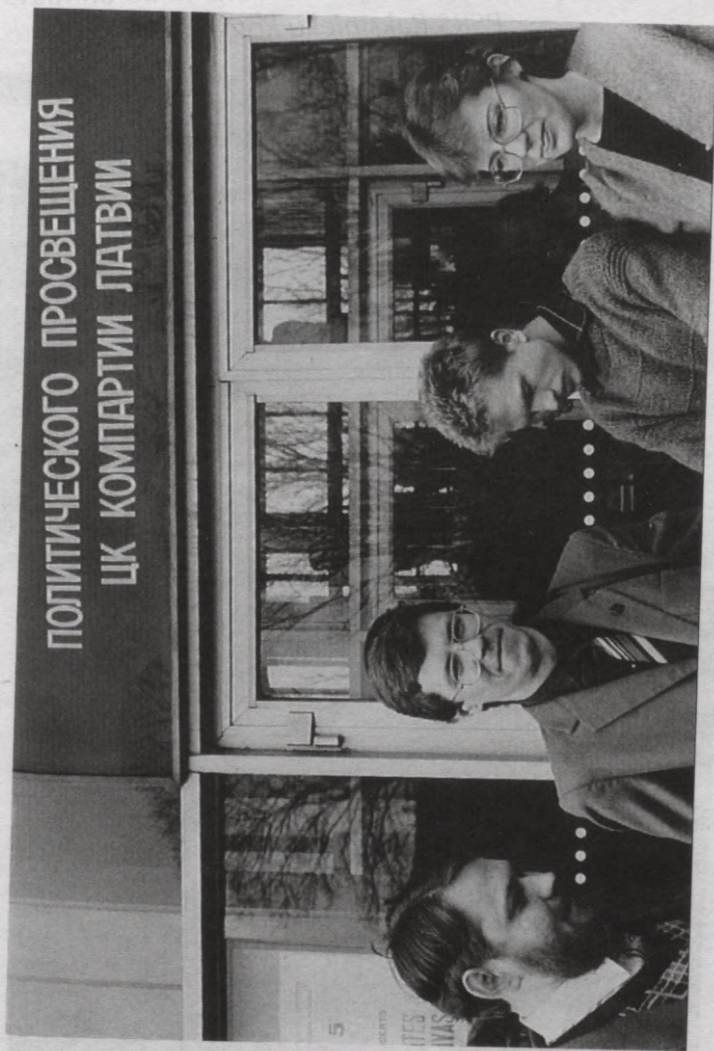
Tāda kroplība. Jāraksta par to priekš sevis, atvilktnei.

*Par Čehoslovākiju 1968. g.

Sēž: Jānis Peters, Māra Zālīte.
Stāv: Klāvs, Anna Rancāne, Māra Misiņa,
Ojārs Vācietis. 1983. gads.

ПОЛИТИЧЕСКОГО ПРОСВЕЩЕНИЯ
ЦК КОМПАРТИИ ЛАТВИИ

*Māris Melgalvs, Klāvs, Andris Breže un Andra Neiburga
Rakstnieku savienības kongresa laikā. 1986. gads.*

*Baltkrievu rakstnieks Maksims Tanks un Klāvs
PSRS Rakstnieku kongresā. 1986. gads.*

Jānis Rokpelnis un Klāvs Dzejas dienās. 1986. gads.

*Rakstnieku savienības kongresā Maksim Tanks
un Klāvs. 1986. gads.*

VIZMA BELŠEVICA

ASARĀ ZIEMEĻĀ TIKĻĀ TĀSĪNĀ MĀMĀS LĪKTĒNĀS ZĀMĒS

Šeit ir, kurā ziemā pārcēla šīs piemiņas akmeņus uz Klāvam Staicelē, kur tie atklāti 1988. gadā.

— Un droši vien šīs akmeņi ir šeit jau

— Vecākā, tā ir šeit, kur tie atklāti 1988. gadā.

— Un šīs akmeņi ir šeit jau

Piemiņas akmens Klāvam Staicelē. Atklāts 1988. gadā.

*Baltkrievu rakstnieks Aleksims Tanks un Klāvs
PSRS Rakstnieku kongresā, 1976. gads.*

RAKSTI UN ATMIŅAS
PAR KLĀVU ELSBERĢU

VIZMA BELŠEVICA

ASARA ZIRNEKĻA TĪKLĀ TĀDS IR MANS LIKTENIS ZINIET

Smalkais zirnekļa tīmeklis pārtrūka, kad dzejniekam bija divdesmit astoņi gadi. Slep kavās izsvieda viņu caur stikliem no devītā stāva.

Un dreboša bērna balstiņa telefonā:

— Vecomāt, tētis ir nomiris. Viens cilvēks pagrūda tēti tik stipri, ka tētis nomira.

Mazā Matīsa un vēl mazākās leviņas tētis, mans dēls, latviešu jaunās paaudzes talantīgākais dzejnieks Klāvs Elsbergs. Nē, vēl šodien mēs neesam bērniem teikuši, cik drausmīgā nāvē miris viņu tēvs. Tas būtu pāri bērnu spēkiem.

Pāri mātes spēkiem rakstīt par dēla tik īso mūžu un nāvi, tomēr man tas jādara.

Noslepkavots 1987. gada 5. februārī.

Dzimis 1959. gada 3. janvārī.

Pat pasaulē nākt viņam nebija viegli. Mana nespēka dēļ trīs dienu mokas un piedzimšana asfiksijā. Toreiz viņu izglāba, bet nāves ēnu sev blakus viņš laikam juta vienmēr.

Es saku — laikam. Viņš bija ļoti noslēgts bērns. Jautāja, kā jau visi bērni, daudz, stāstīja maz. Tikpat kā nemaz.

Klāva dzejā ir rindas: „tā liepa, kas nokalta no manām asarām.” Liepa nokalta, bet man viņš savas asaras nerādīja. Atceros tikai vienu reizi.

Pirmā kratīšana mūsu mājā. Klāvs bija otrā istabā ar vecomāti, neko neredzēja un nedzirdēja, viss notika ļoti klusi. Kad mani tikpat klusi veda projām, gaitenī izskrēja Klāvs un izmisīgi kļiedza: — Mamm, neej līdzi! Neej! Neej!

Vai toreiz viņš jutās nodots: velti raudāt, velti kliegt, māte ir akla un kurla pret viņa sāpēm? Klāvam bija četri gadi. Ko var paskaidrot četrus gadus vecam bērnam par KGB?

Otro kratišanu viņš jau saprata. Sēdēja savā istabā, zobus sakodis, un neredzošām acīm skatījās atvērtā algebras burtnīcā. Visas sešpadsmit stundas.

Sekoja kārtējie nežēlastības gadi, kad mani gānīja prese, kā nebijuši pazuda draugi, paziņas gāja pāri ielai uz oturu pusi, lai nevajadzētu sasveicināties. Klāvu skolā un mazo Jāni bērnudārzā audzinātājas vajāja kā prazdamas. Nedomāju, ka tas viņām bija pavēlēts: centās katram gadījumam, varbūt pamanīs un novērtēs.

Turklāt nežēlastība nozīmē smagu nabadzību — tieši Klāva pusaudža gadus, kad gribas būt kā citiem, bet jābūt nabagākam par visiem. Noplukušam un izstumtam.

Klāvam bija biedri skolā, sētā, basketbola komandā. Bērniņas draugs tikai viens. Un mūža mīlestība viena — meitenīte, ar kuru viņš izauga vienā sētā, mācījās vienā skolā un apprecējās pēc universitātes pirmā kursa.

Es pirmo reizi Irēnīti redzēju, kad viņai bija trīs gadi. Mazas, ļoti audzinātas meitenītes reveranss, zilas, nopietnas acis melnās skropstās, puspavērtā bērna mutīte. Un pēkšņā gaišredzībā es zināju — tā ir mana vedekla. Iekšējā balss bija man žēlīga un neteica — tā ir mana dēla atraitne.

Dzejoļus rakstīt Klāvs sāka ap četrpadsmit gadiem. Man viņš to nesacīja, nekādus padomus vai vērtējumus neprāsīja. Zināju tāpēc, ka viņa istaba allaž bija piemētāta ar dzejoļu uzmetumiem. Bet tā kā viņš pats neteica, es drīkstēju neko nezināt un klusībā cerēt, ka pāries, jo neviens nevēl savam bērnam grūtu dzīvi. Un kas ir grūtāk, kā godīgam dzejniekam būt Padomju Savienībā? Klāvs bija godīgs.

Kad Klāvam palika astoņpadsmit gadu, viņš parādīja man savus dzejoļus. Nežēlīgi patiesu pusaudža dzīves re-

dzējumu. Pirmā grāmata „Pagaidīsim ausaino” gan iznāca, kad viņam bija 22 gadi, bet tikai tāpēc, ka padomju izdevniecības maļ lēnāk par Dieva dzirnavām. Pirmās grāmatas skaudrais godīgums tapa piedots, pat uzslavēts — uz autora jaunības rēķina. Ar otro grāmatu „Bēdas uz nebēdu” gluži tik viegli negāja. Grāmata iznāca 1986. gadā, neilgi pirms nāves. Pēc nāves, tad, jā, tad prēmija gan par „Bēdām uz nebēdu”, gan par atdzejoto Gijoma Apolinēra krājumumu „Gājiens”. (Pusi no prēmijas valsts atskaitīja, lai atraitne un bērniņi nekļūtu bagāti.) Trešais krājums „Velci, tēti” iznāca divus gadus pēc nāves viņa atraitnes dzejnieces Irēnas Auziņas sakārtojumā.

Tā nu no Klāva Elsberga palikuši trīs oriģinālkrājumi, daži stāsti, atdzejojumi un tulkojumi no franču, angļu, krievu valodas.

Palikusi maza, latviska ozolkoka kapa plāksne starp citu rakstnieku pieminētajiem Raiņa kapu žogmalē.* Un piemiņas akmens Staicele — mazā pilsētiņā, kur Klāvs pavadīja zēna gadu vasaras basketbola treniņnometnē. Naudu saziedoja Staiceles skolnieki un akmeni uzstādīja, neraugoties uz mūsu Kultūras fonda un varas iestāžu pretdarbību.

Palikušas dziesmas ar viņa tekstiem. Ziedi uz kapa. Tautas mīlestība. Varas naidis un nodevība. Viņa slepkavas nav un netaps tiesāti.

Pēc Klāva nāves man rakstīja un zvanīja daudzi nesodīti noslepkavotu latviešu vecāki, kas velti meklējuši taisnību padomju tiesā. Kāda jauna zinātnieka tēvs rakstīja: „Viņi vienmēr mirst divdesmit astoņu gadu vecumā. Tad jau ir pilnīgi skaidras cilvēka potences un stāja.”

Kāds bija Klāvs Elsbergs divdesmit astoņu gadu vecumā?

Kā jau Mežāža zīmē dzimušais — fanātisks vīrs un tēvs. Viņa ietekmē mūsu jaunie dzejnieki vairs nevelta mīlestības

*Kopš 1999. gada augusta — kapakmens.

dzejoļus daiļām svešniecēm vai mīļākām, bet likumīgām sievām — šai paaudzei Klāvs bija zināmā mērā etalons. Populārs kā estrādes zvaigzne. Izklausās neticami, bet Latvijā tas ir iespējams. Pie mums vēl dzeju vērtē augsti pat jaunatne. Apveltīts ar visām līdera īpašībām, izņemot vienu — viņš nebija runātājs. Bet runātāju mums tāpat daudz. Klāvs bija darītājs — pāri cilvēka spēkiem. Jau divdesmit trīs gados viņš sāka sirmot.

Ļoti daudz darba Klāvs ieguldīja žurnāla „Avots” tapšanā. „Avots” — nikns, avangardisks jaunatnes žurnāls — parādījās pašā atklātības laiku sākumā un toreiz bija pats drosmīgākais, asākais izdevums visā Padomju Savienībā. Uz „Avotu”, un daudzkārt tieši Klāvam, nesa un sūtīja materiālus, ko citur nebija cerību nopublicēt.

Pēc krievu trimdas izdevuma „Posev” ziņām, pulkvedis Krasnovs nodeva Klāvam Elsbergam faktu materiālus par mūsu Centrālās Komitejas mafiozo darbību. Ar to Klāva liktenis bija izlemts.* Viņam bija jāmirst.

264 | It kā nelikās... Viss bija labi. Klāvam izdeva ceļazīmi uz Dubultiem — tas ir tāds nams Rīgas Jūrmalā, kur rakstnieki var pastrādāt mēnesi bez ikdienas rūpēm.

Klāvs rakstīja dzejoļus, tulkoja Viktora Igo „Deviņdesmit trešo gadu”, braukāja uz Rīgu pie ģimenes vai uz „Avota” redakciju. Ka viņam tur piesējās Maskavas rakstnieku kompānija, arī nelikās savādi. „Avots” ne tikai publicēja asus materiālus, bet arī maksāja augstus honorārus: maskavieši meklēja pieklūšanu jaunajam žurnālam. Un te — blakus „Avota” darbinieks.

— Vispār jau interesanti cilvēki, tikai pārāk uz dzeršanu, — teica Klāvs, par šo kompāniju stāstīdams.

*Tikai versija, protams. Neapgāžami fakti ir palikuši divi — Klāva nāve un tieslietu dienestu nevēlēšanās pienācīgi izmeklēt tās apstākļus. — Jānis Elsbergs (1999)

Klāva ceļazīme bija līdz septītajam februārim. Rakstnieki laiku allaž izmanto, īpaši, ja darbs sokas. Tomēr Klāvs piezvanīja trešajā, lūdza, lai piektajā (tātad divas dienas pirms atvēlētā laika) atbraucam viņam pakaļ, lai viņš varētu izvairoties no tradicionālās atvadu iedzeršanas — vecāki paliek vecāki.

Jādomā, saruna bija noklausīta. Ceturtdā februārī Klāvu aizrāva no vakariņu galda — draudzīgi pasēdēt pie konjaka glāzes.

Piektā februāra rītā mums pavēstīja par viņa nāvi. Ne-laimes gadījums pēc trafareta „vīns un sievietes”.

Pasēdēja, iedzēra pa glāzei konjaka, divas jaunas dāmas uzgāja pie Klāva dzejoļus paklausīties (Klāvs gan rakstīja valodā, ko jaunās dāmas nesaprata, bet tas nekas). Gāja prom viena dāma, pēc mirkļa otra, Klāvs, durvīs stāvēdams, iesaucās: „Lena!” — nošķindēja stikli, un viņa vairs nebija.

Palika darba galds ar glīti sakārtotām dzeju un tulkojumu kaudzītēm. Tāds, kādus redzam rakstnieku muzejos vai piemiņas istabās... Nevienu sekundi Klāva mūžā viņa darba galds tāds nav bijis. Klāva darba galds allaž izskatījās kā pēc nežēlīgas kratīšanas — bet bīstamā materiāla meklētāji šo Klāva īpatnību nezināja. Viņi neuzdrīkstējās atstāt savādītus papīrus. Glīti sakārtoja. Sīkais, bet ārkārtīgi zīmīgais fakts apstiprina „Posev” versiju — politiska slepkavība.

To apstiprina arī tas, ka medicīniskā ekspertīze tika ignorēta. Apģērba ekspertīze tāpat. Apģērbs pārāk skaidri uzrādīja, kas darīts pirms sviediena cauri stikliem, tas ir iznīcināts un lietiskajos pierādījumos nefigurē. Ignorēti liecinieki, kas no savām istabām daudz ko dzirdējuši, kaut gan tikai vēlāk sapratuši, kas īsti noticis. Dubultu nama personālam aizliegts runāt par Klāva Elsberga nāvi. Oficiālās izmeklēšanas slēdziens ļautu iesūdzēt izmeklētāju tiesā — ja tā nebūtu padomju tiesa. Tā notika pirmā izmeklēšana, tā,

pēc advokātes Vijas Jākobsones sūdzības, otrā. Maskavas ģenerālprokuratūra neatbildēja vispār.

Jūs lasāt šīs rindas un domājat, ka tas ir nelaimīgai mātei piedodams ārpāts. Nevarēja taču rakstnieki samesties bandā un nogalināt savu kolēģi!

Varēja. Padomju Savienībā pilnīgi iespējams ne tikai būt vienlaikus rakstniekam un KGB ziņotājam, bet arī asinsdarba izpildītājam. Tā ir Padomju Savienības īpatnība pat šajos gaišajos atklātības laikos, kurus tik liksmi sveic skaistu vārdu un solījumu kārtējo reizi apmānītā cilvēce.

Klāva Elsberga vārds ir tikai viens no daudzajiem Gorbačova ēras asiņaino upuru sarakstā. Saraksts aug ik ar dienu, jo nav vairs politisko tiesas procesu ar oficiālu ieslodzīšanu vai nošaušanu. Ir nelaimes gadījumi — arvien biežāki un biežāki.

Cik maz es, runājot par dzejnieku, runāju par viņa dzeju... Bet kopš tās drausmās dienas es viņa dzeju lasīt nevaru. Viņa fotogrāfijās skatīties nevaru. Viņš man ir tāds, kādu atceros dzīvu. Un zārkā. Un vienu vienīgu reizi sapnī: ienāca slapjiem matiem kā pēc smaga treniņa un nolika galvu man uz pleca. Dzīvs.

Tad varat nākt mani apstāvēt,

kad esat pilnīgi droši —

es neteikšu: „Nē!”

Un viņš vēl nav teicis: „jā”. Nelasiet viņu, ja jums vajadzīgs garīgs komforts un pieglaidības noskaņa dīvāna stūrī. Nē. Nē. Nē.

KĀRLIS BELŠEVICS

MELNAIS

Neviens no mums nav ieradies šajā pasaulē ar liegu smaidu un skāvienam izstieptām rokām. Kamēr vēl audzināšana nav apbružājusi mūsu instinktus, visi brienam pa eseru taciņu, sekojot lozungam: „Cīņā tu iegūsi tiesības savas!” Niknumā savilkta seja, dūrēs savilkti pirksti, skaļas raudas — ar tādām bruņām, kā viduslaiku algotņi, mēs vadām savas dzīves pirmās stundas, nedēļas, mēnešus... Un kā gan citādi mēs varētu izteikt savas vēlmes: pabaro mani, sasildi, paglāsti, nomierini. Nomocītās mātes mēģinājumu izmantot „vētras tuksnesī” stratēģiju, tas ir, uzšaut pa to vietu, no kurienes mūsu senčiem kādreiz auga aste, izsauc tikai vēl jaudīgāku ņerkstēšanu un neartikulētu blāvienu plūsmu.

Protama lieta, no dzimšanas brīža Klāvs bija tieši tāds pats, kā visi pārējie „sapientu” dzimtas pārstāvji. Pirmoreiz viņu ieraudzīju, kad viņš teju teju bija atvests no dzemdību nama. Kā jau kārtīgam zīdainim klājas, pietiekami pretīgi ņerkstēja un vāvuļoja, betšu kad es pienācu tuvāk un viņš ieraudzīja mani, tā uzreiz šūplāde bija ciet! Te nu jāteic, ka tajā mirklī biju iejozts arodskolnieka melnajā šinelī, feisu rotāja padsmitnieka idiotisks smaidis (kāds gan cits var būt padsmitniekam šādā gadījumā?). Šis „videoklips” tik ļoti ietekmēja Klāvu, ka viņš nogrima apcerīgā klusumā vismaz uz pusstundu.

Netaisos apcerēt visus ar Klāvu bērnībā saistītos (ne)gadījumus, blēņas, konfliktus (kur nu bez tiem!). Pagaidām

pieminēšu tikai dažas atmiņu lauskas, kuras saistās tikai ar Klāvu un mani. Lai nu man piedod Klāva atskaņu fani, taču man allaž ir šķitis, ka viņa prāts ir ieklīdis ne tajā druvā, kur ģeldētu. Jau no agras bērnības viņam bija izteikts eksakts domāšanas stils. No pirmskolnieku jautājumiem parasti izdodas atkratīties ar izplūdušām, nekonkrētām atbildēm, ja nu pat uz to neesam spējīgi, tad pāracentējam uzmanību, sak, kāds jauks balodītis tup uz tās tur palodzītes...

Ar Klāvu šis prastais fokuss negāja cauri. Un cik gan bieži nācās pasvīst, lai varētu atbildēt! Bija tāds laika strēķis, kad ņēmāmies ar gaisa kuģošanas lietām: būvējām modeļus, pūķus. Vislabākais izmēģinājumu poligons bija Lucavsala. Gan vietas pietika, gan arī papildus uzskates līdzekļi virs galvas lidoja — no Rumbulas lidlauka ar desmit minūšu starplaiku cēlās reaktīvās kara lidmašīnas, un tieši virs mūsu „poligona” tām bija „коридор набора высоты”*.

Nu labi, atstāsim bezrūpīgo bērnību. Jau brieduma gadu nojausmā, kad Klāvam jau bija mazliet zināms vārds, kurš gan nedeva nekādas materiālas dividendes, pierunāju pastrādāt kopā ar mani lauksaimniecības mašīnu rūpnīcā, tā sakot, iemēģināt „ražošanas seržanta” lomu. Kā jau minēju, vienmēr esmu domājis, ka Klāva prāts vairāk bija iecentrēts uz eksaktajām zinībām. Var teikt, ka tas attaisnojās arī šajā gadījumā. Darbā viņš iejutās ātri, un, tiešām, visi tā saucamie ITD ļoti nožēloja, ka viņš tik drīz pameta mūsu „trako māju” (tā nu mēs dēvējām savu mīļo fabriķi).

1998

*Augstuma uzņemšanas josla (krievu val.).

AMANDA AIZPURIETE

„TĀLĀK — KLUSUMS” KĀ HAMLETĀ

Tagad laikam beidzot drīkst par to runāt. Pat ja runāšanai vairs nav nozīmes. Nez kuro reizi vilcienā braucot garām Dubultiem, atkal — nez kuro reizi — gribas novērst skatienu, lai neduras acīs deviņstāvēgais ešafots. Atpūtas vieta? Omulīgs bāriņš un skats uz jūru? Daudzu romānu (gan nopietnajā, gan pikantajā šā vārda nozīmē) sākšanās vieta? Nē, nams, pa kura devītā stāva logu naktī uz 1987. gada 5. februāri izkrita dzejnieks Klāvs Elsbergs. Šā notikuma izmeklēšana sen izbeigta, nekādi noslēpumi vairs nav jāglabā. Daudzi cilvēki (es to vidū) netic, ka tas bijis nelaimes gadījums. Grūti tam ticēt, izlasot dokumentā, kas noticis ar Klāvu kritiena laikā. (Cik ilgi krīt no devītā stāva?) Brūces un saplēsts apģērbs — viss kā pēc cīņas.

Tik ļoti sen tas nemaz nenotika, tikai citā laikmetā. Uz Rakstnieku savienību piekrita atnākt izmeklētājs uzvārdā Skudra. Viņš stāstīja, kāpēc neesot pamata saskatīt notikušajā kriminālu. Klausītāji skaitīja pretrunas viņa teiktajā. Izmeklētājs vēstīja: lūk, rakstnieku namā atpūtās rakstnieki no MASKAVAS, un Elsbergs uzturējās viņu sabiedrībā. Zemtekstā nepārprotami skanēja: diženie rakstnieki no pašas MASKAVAS alka baudīt mieru un jūras gaisu un gremdēties radošajos plānos, bet šis te pienapuika — iedzimtais Elsbergs — plijās viņiem virsū, centās iespraukties viņu cildenajā lokā. Klausītāji, labāk apstākļus pārzinādami, kā, piemēram, Alberts Bels, precizēja: no Maskavas atbraukušajā kompānijā bija labi situētu cilvēku pieaugušie bērniņi (parastu vecāku bērni, pat Literatūras insti-

tūta studenti būdami, uz Dubultiem atpūsties nebrauca). Klāvs daudzkārt bija sūdzējies, ka šī kompānija neļaujot viņam strādāt. Viņi jau strādāt negribēja, viņi kaifoja. Izmeklētājs tā arī nesaprata atšķirību, ko nosacīja ļoti dažādā literārā gaisotne Rīgā un Maskavā. Tur, Krievijā, pirmos dzejoļu krājumus autoriem izdevniecībās izdevās izsist tā ap gadiem četrdesmit, ja ļoti paveicās, ja bija sakari, tad varbūt trīsdesmit gados viņi varēja turēt rokās savu pirmo grāmatu. Būt milzīgas tautas kultūras pārstāvim — tās ir zināmas priekšrocības, bet papildu grūtības arī. Izcelšanās, izsišanās grūtības. Mūsu mazajā siltumnīcā šīs grūtības bija minimālas. Pret Klāvu ar viņa 28 gadiem, divām grāmatām un redaktora amatu jaunajā literārajā žurnālā šī kompānija nevarēja nejust skaudību. No skaudības līdz naidam ir viens solis.

Izmeklētājs stāstīja neticamas lietas: kā Klāvs tonakt kādai krievu literāro aprindu meitenei lasījis dzejoļus (kādā valodā?), kā pēkšņi izkāpis ārā pa logu (tāpat vien — cauri biežam stiklam). Neskaidri bija pieminēts strīds par kādu V. Astafjeva stāstu — stāstā izpaužas lielkrievu šovinisms, un strīdam esot bijusi nacionāla pieskaņa, bet beigās strīdnieki sadedušies rokās un izlīguši. Kādēļ sava mūža pēdējās stundās lai Klāvs būtu rīkojies sev tik neraksturīgi patētiski? Šāds jautājums izmeklēšanai nebija radies. Cilvēks, ar kuru viņš esot strīdējies, iepriekš vairākkārt sarīkojis kautiņus — pēc neoficiālām ziņām. Izmeklēšana šādas ziņas vākusi nebija, nedrīkst taču slikti domāt par cienijamo MASKAVAS rakstnieku. Viņš bija dienējis desantniekos, ja viņi ar Klāvu būtu sakāvušies... Nē, nē, Klāvs nekāvās, viņš lasīja meitenēm dzejoļus un pats nez kāpēc izkāpa ārā pa logu. Pavisam klaji romantisku pašnāvības versiju izmeklētājs arī nepiedāvāja. Bet cilvēki jau ir tik sarežģīti... Tu paskat: laimīga laulība, divi bērni, labs darbs — bet tiklīdz meitene vairs negrib klausīties dzejoļus, viņš kāpj laukā pa logu. Tik nenosvērtu, nenobriedušu indivīdu nevajadzētu laist dižu rakstnieku sabiedrībā.

Un viss. „Tālāk — klusums“, kā Hamletā. Vai kā kādas latviešu dzejnieces pantos: „Un es gribēju teikt, bet aizkliedza bailu ķīvīte, jo tie nebija vārdi, ko bērēs drīkst. Un kas paliks pēc manis? — Stingra klusuma švika.“ Tālāk mēs gaidījām uz brīnumu, jo atklājies tik daudz pretrunu liecinieku liecībās, jo nokritušajam tādi miesas bojājumi un apģērbs tādā nekārtībā, jo viņš nebija dzērājs, jo loga stikls tik biezs, ka nelaiimes gadījums nav iespējams — nevar taču būt, ka neko neatklās, jo... Atceros televīzijas raidījumu, kur visiem dalībniekiem gribējās teikt tikai vienu: „Klāvu taču nogalināja!“ — bet neteicām, jo to tikpat izgrieztu laukā. Tas bija klusēšanas laiks. „Vai tur nāve jūras malā nedejo pa akmeņiem?“ Klāvs to bija ieraudzījis jau sen. Grūti saprast, vai mutē tā nodevības puveklīgā garša vai — smadzenēs, bet man visu laiku vēl šķiet, ka ar savu klusēšanu esam viņu nodevuši. Neglābjami.

Nu iestājies runāšanas laiks. Bet tas vairs neko nemaina. Ko tad darīsim? Svinēsim šosvētdien visi kopā Klāvus? Vai aizmirsīsim?

Zinu, ka pabeigt rakstiņu ar citātu pašai no sava dzejoļa ir sliktas gaumes pazīme. Bet runāšana šai pienešīgajā pavasarī par nāvi un kaunu jau arī laikam neliecina par labu gaumi.

*Jo ilgāk tevis nav, jo vairāk vārdi
par nemirstību zaudē cēlo jēgu
un atgūst skaņas bezrobežu
miesu.*

Kur nepaguvi, tagad esi —

*kā taurenis vai mākonis, vai
nopūta,*

*vai pārmētums — arvien jo
dzirdamāks, jo ilgāk tevis nav.*

VISLIELĀKĀ NEPARASTĪBA

Tik grūti būt dzejniekam. Visgrūtāk ne tajā brīdī, kad dzejoļi rodas, bet pēc tam — kad tie aiziet pasaulē. Autors jūtas neveikli un maskē savu neērtības sajūtu ar dīvainām izdarībām, vai nu visādi uzsverot savu atšķirību no normāliem, dzejoļus nerakstošiem ļaudīm, vai bez kādas vajadzības stājoties pravieša pozā, vai stīvējot mugurā traipainu bohēmieša džemperu ar tiši izplēstiem caurumiem, vai arī mulsi atsakoties no jebkādas atbildības par saviem tekstiem. Un tomēr tie visi ir vieglākie ceļi. Pastāv vēl viena iespēja — neampelēties, atzīt dzejoļus par savas — normāla cilvēka — dzīves sastāvdaļu, un neko ar tiem neattaisnot, ne no kā neizvairīties to vārdā. Un beigu beigās iedvest apkārtējiem pārlicību, ka dzeja ir gluži nepieciešama normālai dzīvei.

Tieši tā bija Klāva vislielākā neparastība — liela talanta iekļaušana parastā dzīvē. Viņš uzņēmās pienākumus un pilnību saistības, studēja un dibināja ģimeni, audzināja bērnus un strādāja redakcijās, pavisam dabiski pieskaņojoties realitātes prasībām (vai varbūt nemanot pieskaņodams realitāti sev).

Kā delfīns, kuram pieder divi okeāni vienlaikus — ar visām viltīgajām, aukstajām straumēm, virpuļiem un atvāriem, un visiem siltajiem līčiem — viņš brīvi peldēja dzīvē un mākslā, šķietami bez kādas piepūles.

„peldam un nirstam un spēlējamies / peldam un nirstam un mirstam” — to auksto atskaņu uz „nirstam” viņš

atļāvās vienīgi dzejā, viņa dzīvē nāve nebija iecienīts temats. (Kaut gan izvairīties no tās nav iespējams. Nez kāpēc nedod mieru viens atmiņu zibsnis: 1981. gada vasaras vidū Jaundubultu kapos tika apglabāta mana mamma, Klāvam vajadzēja palīdzēt zārku ielaist bedrē, un viņš bija šausmīgi uztraucies, jo baidījās kaut ko izdarīt nepareizi. Viņš vēl nezināja, kā tas jādara.)

Viņš paguva pierast pie bērēm, bet tik un tā uzticējās dzīvei un nešaubījās, ka viss bijis iecerēts labi, ja arī ne visam lemtas laimīgas beigas. „Pat lietuvēns reiz laimīgs puiķa bij.“

Tagad meitene Franču licejā negrib ticēt, kad es, atbildot uz lūgumu pastāstīt kaut ko interesantu par Klāva dzīvi, saku, ka nevaru neko tādu ārkārtīgu atcerēties, jo viņš vienmēr turējās rāmjos un dzīve, bez īpašiem ārējiem efektiem atstāstot, izklausās garlaicīga — tāpēc runāsim labāk par dzeju. Nē, saka meitene, tas nevar būt, viņš taču savā dzejā vienmēr kāpj ārā no rāmjiem, nevar būt, ka dzīvē viņš to nedarīja. Un meitenei ir taisnība.

Dzīves kontūras izgaist ātri. Dzejas urdīgā klātbūtne turpinās, pamazām biogrāfijas lapā iezīmējot jaunu dzīvi.

1997

MĀRTIŅŠ ZELMENIS

... Klāva mūžā reiz bija tāds zaļš žogs, aiz kura laikam ik trešo nakti viņš sēdēja, pelnīdams lieku rubuli ģimenes iztikai un, kamēr neviens netraucēja, — rakstīdams savus dzejoļus. Aiz šī žoga Pārdaugavā (pirmā pietura aiz tilta: „Kuģu iela“; bet nemeklējiet, pielūdžēji: šis sētas vairs nav) mētājās šādi tādi būvmateriāli, un, kad Klāvs raksta par sarga dzīves epizodi, man acu priekšā ir šī ļoti konkrētā vieta — šaurais vagoniņš, kura vienīgās vērtības bija krāsns siltuma radišanai un sienas — tā uzturēšanai. Sargam nav jāguļ, tas aizliegts (tāpēc, neko darīt, jāsnauž uz galda). Ja sanāca pavairāk ciemiņu, dažs dabūja sēdēt uz šīs neoficiālās sarga guļvietas. Un ciemiņi nāca: saimnieks bija viesmīlīgs, un tos gadus, kamēr Klāvs ņēmās sargāt sociālistisko īpašumu, diezgan daudzi turēja prātā, ka viņiem ir, uz kurieni vakarā iet, ja viņu draugam iekritusi dežūras reize. Tad vai cauru nakti būdā aiz zaļās sētas tika runāts par visādām augstām un zemām lietām, un Klāvam kāds dzejolis varbūt arī palika neuzrakstīts.

Tolaik vēl neapjautām, vismaz es ne: tikai vēlāk atausa vienkāršā patiesība — Klāvs strādā vairāk. Tas nozīmē, viņam vairāk nekā jebkuram citam no mūsu vidus tolaik pieņēma tā apsēstība un ticība sava darba jēgai (sūtībai). Un mums, tiem citiem, atlika tikai noskatīties un darīt pakaļ (ja mēs to spējām). Nelaimīgie skeptiķi. Vienīgais mūsu attaisnojums: ārējie apstākļi nekādu optimismu un ticību gan neviesa. Klāvam apstākļi, šķiet, nenožimēja neko: lai notik-

tu, kas notikdams, viņš strādāja. Un viss. Un viss bija viņā pašā — tā varēja šķist; — un viņā pašā bija šī brīnišķīgā jūtība pret notikumiem ārpusaulē, ārpus paša. Šī īpašība Klāvu garīgi radoja ar Ojāru Vācieti, kas (Klāvs ar slāpētu lepnumu balsī stāstīja) pēc jaunā dzejnieka kārtējās publikācijas viņam zvanot un stāstot, cik ļoti patikuši nodrukātie dzejoļi. Otrā reize, kad atceros Klāvu lepnumā (jo prieks tomēr pārāk liels, nesavaldīsi) atturīgi starojošu (viņš nemēdza brāzmot ar jūtām), — bija tā, kad viņš bija saņēmis novilkumu no iespaidīgā izdevuma „World Literature Today” ar jūsmīgu atsaukumi par savu „ausaino” grāmatiņu. Ja pareizi atceros, atsauksmē stāvēja rakstīts apmēram tā: „vēl kaut kur pasaulē rodas īsti dzejnieki”.

Kad pienāca laiks, Klāvs bez kompleksiem (viņš visu darīja atbrīvoti) apvienoja gan dzejnieka, gan ģimenes apgādātāja lomu. Zaļā žoga ēra lēni grima pagātnē. Un tagad pats brīnos, ka tā varētu būt bijusi patiesība: es uzgriežu numuru, un pazīstama nopietna balss man atbild, piemēram: „Trešais postenis”.

Īpaša reize, kad ar viņu runāju, šķiet, bija trolejbusā, braucot pāri tiltam, un Klāvs stāstīja, kā viņš pēdējo nedēļu dzīvojot Dubultos (jaunrades namā) un mokoties ar bieža romāna tulkošanu. Viņš pārdzīvoja, ka uz žurnālu „Avots”, viņa jauno darbavietu, savus darbus nes šādi tādi, bet viņš domājis, ka nu tik būs, nu nesīs. Bet jālūdzoties no katra, nelūgti stiepjot vienīgi grafomāni. Tā bija parasta gadījuma saruna trolejbusā, un neviens no tās dalībniekiem to neuztvēra kā kaut ko, iespējams, liktenīgu. Klāvs dzīvoja pēdējās dienās Dubultos, pēc tam viņš atkal sēdēs „Avotā”, cīnīsies ap savu „bardu programmu”... Nu jā. Taisnība no tā puse — ka pēdējās dienās.

EGĪLS ZIRNIS

► ► ►

Atrast pareizo balsi, rakstot par to, kādu atceros Klāvu, ir īpaši grūti, tāpēc jālieto vien būs tāda balss, kāda ir. Rakstiska atcerēšanās ir bīstama lieta: kamēr atmiņas glabājas, speciāli nekustinātas, tās dzīvo savu netveramu dzīvi un it kā saglabā dažādas izpausmju iespējamības, bet, izlikti uz papīra, bijušie notikumi un iespaidi sastingst vienīgajā realizētajā iespējamībā kā izplāksņots taurenis, tātad viņa lidojumu redzēt vairs nebūs lemts, tas būs jāatminas, bet tā jau būs atmiņa par atmiņu. Vārdu sakot, man ir bail, ka pēc attiecīgu atmiņu uzrakstīšanas šos bijumus vairs nespēšu atcerēties savādāk. „Guli, mīļā,“ savā pirmajā grāmatā atmiņai teica Klāvs.

Otra lieta, kas neveicina pareizās balss atrašanu, izriet no fakta, ka Klāvs gāja bojā jauns. Viņu atceras daudzi, es neesmu pēdējais dzīvais viņa laikabiedrs, kas varētu stāstīt visu, nebaidoties no atkārtošanās. Pirmās nāk prātā lietas, kuras citi noteikti būs jau apcerējuši, un atkārtotas tās var izklausīties banālas. Piemēram, kaut vai tas fakts, ka Klāvs latviešu literatūrā ir ne tikai 70. gadu beigu — 80. gadu sākuma poētu audzes nolauztā galotne, bet arī personība, kas būtu bijusi spējīga vienot paaudzes: gan savas izcelsmes, gan mērķtiecīgi koptā talanta, gan darbaspēju, gan stājas, gan kultūrpieredzes dēļ. Viņš bija cienīgs troņmantnieks, un pašlaik šis tronis stāv tukšs, jo Klāvam līdzvērtīgas personības mūsu jaunajā rakstniecībā nav. Ja reiz neesam spējuši izdibināt, kas ar viņu notika liktenīgajā februārā

naktī, vistuvāk pareizajai balsij būtu klusēšana. Taču atmiņas cilvēki raksta, labu nodomu vadīti. Tā daru arī es, apzinādamies, ka diez vai sanāks kas labāks kā „*novēlots kuņas kauciens / zvaigžņotās debesīs*”.

Man Klāvs, pareizāk sakot, tas, ko viņš paguva paveikt, bija brīnums, skaidra liecība tam, ka dzejas valoda nav mirusi valoda. 1978. gada pavasarī parādījies jauno autoru seminārā ar pantiem, kas nekādu skaudību neizraisīja, Klāvs ātri vien aizgāja kā tanks — līdz pat „*Bēdām uz nebēdu*”, grāmatai, kas bija/ir tik izcila, ka neviens kritiķis nav spējis to novērtēt. Klāva poētiskā doma vienkārši bija aizgājusi priekšā un nav kolēģu/kritiķu panākta vēl šobaltdien. Nekautrēšos atzities, ka man Klāva pantos vairākas vietas ir kā sveša valoda, par kurām es brīnos „ko tas vispār nozīmē?”, „kā kaut kas tāds vispār var ienākt prātā?” (piemēram, rinda „*lidmašīnām nokaroties*”), tai pašā laikā juzdams, ka bez tām dzejolis būtu plakans.

Taču redzējis, kā Klāvs sacer pantus, neesmu, un, tā kā viņš bija pienākuma, tātad ģimenes cilvēks, arī kopīgu dēku faktiski nav bijis. Prātā palikušas atsevišķas epizodes. Teiksim, Mākslas dienu turnīrs basketbolā „*Daugavas*” sporta zālē, uz citu komandu fona visnotaļ bezcerīgajā Rakstnieku savienības blicē vienīgais (ja neskaita divmetri-go veterānu Jāni Dāvidu, kurš komandā ieskaitīts kā dzejnieks, jo Jakubāns „*Literatūrā un Mākslā*” tieši šajā nolūkā paguvis publicēt it kā Dāvida rakstītu divrindi „*Ko tu savas acis boli, Kad es spēlē basketbolu?*”) spēlētpratējs ir Klāvs. Bezcerīgā komanda dodas uzbrukumā, un Klāvs, saprazdams, ka tuvāk grozam tikt būs grūti, knapi ticis pāri centram, met un arī iemet grozu, atskanot Jāņa Vahera komentāram: „Tik tāls metiens šai zālē sen nebija redzēts!” Vai cita reize — kad kopā bumbojām Konservatorijas zālītē, pie manis atnācis mans klasesbiedrs Edvīns Dreiberģs, tolaik „VEF” spēlētājs, es viņus iepazīstinu un abus vienu

otram stādu priekšā kā basketbolistus, bet Klāvs man vēlāk saka: „Ko tu mani ar profesionāli salīdzini?“ Profesionālismu Klāvs prata novērtēt, un tad, kad viņš sacīja, ka viņa mērķis ir Nobela prēmija, bija skaidrs, ka tā nav ne ironija, ne lielummānija, bet tiekšanās pēc vienīgā nopietnā kritērija — pasaules limeņa profesionālisma. Kur Klāvs bāza savu lielo degunu, tur beigtu foreli nevarēja iesmērēt, lai cik skaisti rimbūji tai nebūtu. „*Klāvs Elsbergs gājis bojā aizviņnakt / nu katrs var rakstīt visu, kas nāk prātā / nu augšāmcelsies diletance krātā*“ bija pirmās rindas, kas man uzrakstījās pēc traģēdijas.

Dzēris kopā ar Klāvu tiku reti, varu teikt tikai to, ka tās reizes pierādīja, ka Klāvs ir dzīvs cilvēks, nevis staigājošs princips. Taču leģenda par to, ka viņš Dubultos būtu skaitījis savus pantus Krievijas nomenklatūras atvasēm, varēja dzimt tikai pašu atvašu galvās, pantu priekšālasīšanas tradīciju mēs nekopām, lasījām uz aci.

Visgrūtāk man bija samierināties ar faktu, ka Klāvs kļuvis par kompartijas kandidātu, lai gan zinu viņa nodomus un neņemos prognozēt, kā es pats būtu rīkojies, ja kaut kas tāds tiktu piedāvāts man. „*ak labo nodomu spožum / tu esi bēdīgi īss.*“

INESE ZANDERE

KLĀVS —

BRILLES, DŽEMPERIS, CIGARETE

Godīgi sakot, es neko neatceros. Nevaru izstāstīt par Klāvu nevienu „patiesu stāstu“, tieši tāpat, kā par sevi — jo neatceros arī agrāko sevi. Tas ir tā, it kā brauktu pa ceļu un zinātu, ka aiz muguras paliek sliedes, bet, ja pagriežas un paskatās, tad ierauga, ka sliežu tur nav. Tur ir tikai sniegs. Kāpēc tas bija vajadzīgs, lai es neko neatcerētos — nezinu, bet no sākta gala it nekad neesmu rakstījusi dienasgrāmatas, it kā mans uzdevums būtu bijis būt tai, kas notikumus aizmirsīs. „Es nomiru katru reizi, lai tikai varētu dzīvot.“ Es skumstu pēc vecajiem draugiem tieši tā, it kā viņi būtu miruši — ir jūtas pret viņiem, bet viņu nav, nav iespējams satikties, un šajā ziņā nav arī atšķirības starp Klāvu, kurš it kā patiešām ir miris, un pārējiem, kuri it kā patiešām ir dzīvi. Tam nav nekā kopīga ar iespēju piezvanīt vai kopā iedzert kafiju. Priekš manis viņi visi ir vienlīdz miruši — tādā pašā nozīmē, kā nav iespējams, mostoties no miega, atcerēties, kas es biju, varu atjēgt tikai, kas es esmu un kur tagad atrodos. Varbūt tam ir pavisam vienkāršs izskaidrojums, varbūt tāpēc, lai varētu dzīvot, pagātne ir jānogalina un tam nedrīkst būt liecinieku. Tas gan vairāk izklausās pēc banalitātes un, runājot par Klāvu, pat pēc zaimošanas, bet lai paliek, jo, piesēžoties pie rakstīšanas, es apņēmos pateikt visu tieši tādā veidā, kādā man tas ienāks prātā, bez „konceptijas“. Tāpēc, ka nevis manas „atmiņas“, bet vienīgi es pati, tāda, kāda tagad esmu, varbūt varu noderēt jums, citiem, kā liecība par Klāvu.

Faktiski jau es tās dienasgrāmatas nerakstīju tāpēc, ka neticēju, ka tajās nemelošu.

Jo, lūk, Luters ir pateicis priekšā neērto atziņu, ka nevis tie ir labi cilvēki, kas dara labus darbus, bet gan labus darbus dara labi cilvēki. Kuri ir kuri, respektīvi, kuri ir nolādēti, kuri izredzēti, to mēs uzzināt nevaram, bet es pēc sava prāta sevi vienmēr esmu pieskaitījusi pirmajiem, bet Klāvu otrajiem. Galu galā — vai tad viņš centās būt labs? Ir tāds priekšstats — *harakter stoikij, nordičeskij. Horošij semja-ņin**. Spējīgs uzņemties atbildību. Daudz strādā. Nu un? Ja es domātu, ka viņš grib tāds būt, apzināti tiecas uz mērķiem, kurus sev izvirza, un tādā garā — kā vienā citā, krietni vecākā krievu filmā ir teikts: *ņe pjot, ñe kurit, specialist horošij, vot poetomu u ñih i ljubovj*** — vai tad es pret viņu izjūstu to pilnīgo uzticēšanos, ko izraisa nesimulējamais vieglums? Vai viegli būt labam? — jā, viegli, ja tu tāds patiešām esi. Tad jau grūti ir būt sliktam. Katrā ziņā es pret Klāvu izjūtu lielāku uzticību nekā pret sevi.

Valņu un Teātra ielas stūrī ir māja ar atlantiem uz jumta, un uz tiem turas pasaule. Kad ārzemju literatūras redakcijas vadītāja Lejiete bija aizgājusi uz universitāti lasīt lekcijas, pie viņas jaunākā redaktora Elsberga sanāca citi jauni redaktori no izdevniecībām „Liesma“ un „Avots“, pīpēja, dzēra, sarunājās un pa Lejietes kabineta logu skatījās uz atlantiem. Atlanti dabūja dzirdēt diezgan daudz piezīmju par savām ķermeņa formām, un tika spriests par to, kā viņi droši vien pūš un sten, un ko nu tur vēl, turot tādu smagumu. Forši veči bija mūsu atlanti. Bet kāpēc vēlāk, kopā ar citiem stīviem ģimijiem sēžot Klāva un Irēnas dzīvoklī, kad viņa pašā tur vairs nebija, un blenžot televīzijas kamerā,

*Raksturs notuīngs, ziemeļniecisks. Labs ģimenes tēvs (krievu val.).

**Nedzer, nesmēķē, labs speciālists, tāpēc viņiem arī mila (krievu val.).

man ienāca prātā pīt šaubīgu līdzību par Klāvu un atlantiem, un zemeslodi? Smuki jau sanāca, taču ne tāpēc uz Klāvu varēja pajauties, ka viņš tiešām bija gatavs turēt uz saviem pleciem pasauli, bet gan tāpēc, ka to darot, viņš nestenēja. Viņš neizturējās tā, it kā darītu cilvēcei ārkārtīgi svarīgu darbu un nespētu to aizmirst, pat uz poda sēžot. Turklāt, man šķiet, viņš pasauli diezgan labi ieredzēja, atskaitot varbūt dažus vecus smerdeļus. Varbūt es kļūdos, bet man liekas, ka pat Vonnegūtam Klāvs no sevis pielika klāt mazliet labsirdības — es nedomāju tulkojumu, bet to, kā viņš pats uztvēra Vonnegūtu — it kā lasot viņš būtu ar kaut ko svarīgu papildinājis Vonnegūta humāno cinismu, lai tas nekļūtu apnicīgs. Taču šādus apgalvojumus es nekā pierādīt nevaru.

Bija tāds gadījums — kad Pilāts prasīja Jaudīm, kuru atbrīvot, katrs no tiem sauca — Jēzu! — bet kopā skanēja — Barabu! Es ticu, ka tieši tā arī notika, jo pārāk bieži man ir, piemēram, tāda sajūta, ka mēs runājam katrs par savu Klāvu, bet tas, par kuru „dzird”, ir kāds svešinieks. Taču es vairs nevaru atgriezties un pārliecināties, kā bija. Tagad man ir tikai tas, ko zinu, nevis tas, ko atceros.

Vēl gan mētājas arī pa kādam lietiskam pierādījumam, piemēram, Juza Aļeškova „Nikolajs Nikolajevičs”, ko Zirnīs cītīgi pārrakstījis ar rakstāmmašīnu kādā astoņdesmit trešajā gadā. Man bija ļoti svarīgi — tādā ziņā, ka tas stiprināja manu uzticēšanos sev —, ka arī dažu citu kolēģu, bet visvairāk tieši Klāva attieksmē pret valodu izpaudās tā pati ziņkāriba, tāda kā klaidoņa un piedzīvojumu meklētāja liksmība, kādu es izjutu, apmeklējot tās marginālos novadus. Varētu to interpretēt vēsturiski — saistībā ar patētikas un partijiski kancelejisko kanonu pārmērīgo klātbūtni mūsu laika valodas vidē — kā patveršanos sarunvalodas un žargona ironiski draudzīgajā brīvībā, bet es tomēr domāju, ka tas nozīmēja vairāk nekā šādu reakciju uz kairinājumu. Bija

izdevniecības „zelta jaunatnes“ pulciņā pieņemts „princips“ — „runāt rupji par literatūru“, tāds sava veida snobisms, priekšrocība, ko dod sajēga par kontekstu, apziņa, ka tu zini, kā ir „pareizi“, un zini, ka „pareizi“ — tas nenozīmē neko, jo tur jau tas joks, ka visam ir nozīme... Ja kāds runāja tikai rupji vai tikai par literatūru — jā, nu kas tad bija? Nekas īpašs. Bet bija jūtama atšķirība. Jo tas jau nav tikai estētikas jautājums.

Klāvs manā mūžā bija pirmais basketbolists, ko es pazinu, un pirmais man zināmais vīrietis, kas iet skatīties futbolu.

Klāvs, kurš toreiz regulāri funkcionējošajā pasākumā — RJLS — neraustās paformālajās publikāciju apspriešanās par klātesošo kolēģu tekstiem izsacīties visai neformāli, kas, protams, nevienu grafomānu nekad nav pārlicinājis, bet visā visumā palīdzējis uzturēt skaidru apziņu — ja tu latīņu nogāzīsi, tā arī ierakstīs protokolā.

Klāvs — lielā aukstā telpā, kaut kādā noliktavā vai garāžā, pie krāna ar ledainu ūdeni, nakts, mēs kaut ko mazgājam vai nākam pēc ūdens tējiņai, ko sarga būdā var uzvarīt ar spirāli, bet viņš ilgi stāv un runā par Kamī, un kad ejam atpakaļ āra sniegā, es skaidri redzu gaisā aprikožu ziedus. Klāvs — brilles, džemperis, cigarete tumsā. Man viņš ir arī Kamī un Alžīrija, valdonīgā vecāmāte un spilgta saules gaisma, un dzīves virspuse kā tās vienīgā jēga, kuru nekas cits neattaisno, jo nekā cita „aiz tās“ nav. „... es pievērsu uzmanību tam, ka ikviens brīdis dzīvē var izrādīties pēdējais. Dzīvē nedrīkst būt nekā tāda, kas ir tikai un vienīgi pārvietošanās no vienas vietas uz otru. Ikviena pastaiga ir jāveic tā, it kā tā būtu viss, kas ir palicis pāri.“ Par Pēteru Hēgu mēs toreiz noteikti nerunājām, bet šis citāts no „Smillas jaunkundzes sniega izjūtas“ izklausās tāds, it kā kādā sarunā varētu būt pateikts (protams, ne jau kā citāts un pavisam citādi) un izraisījis pabērnīšķīgu stīvēšanos ap jautājumu par sadzīves kompromisiem, ar kuriem es toreiz

vēl dikti gribēju karot un kuru, kā man izlikās, Klāvam bija mazāk. Liekas, Klāvs tiešām ātrāk un dabiskāk bija uztvēris, ka nav nekādu „pagaidām” un „citur”, un šajā ziņā nesvārstījās starp fiziku un metafiziku...

Klāvs — brilles, džemperis, cigarete un drošības sajūta. Tā drošības sajūta, ko dod tikai godīgums — vari justies drošs, ka to, kas būs sakāms, tev tieši tā arī pateiks, ar plātāku vai šķībāku smaidu, bet pateiks. To viņš ap sevi izplātīja, un tā es arī saprotu draudzību un vīrišķību: godīgums, kas apkārtējiem rada drošības sajūtu. Aizsardzība pret meļošanu un stulbumu. Man bija radusies maldīga pārliecība, ka tas aizsargā arī viņu pašu.

Būtu tikai normāli, ja jūs sagaidītu no šī teksta vairāk konkrētu lietu, nevis lielā skaitā šos „es domāju”, „man liekas”, „es esmu”. Bet, pirmkārt, kā jau teicu, es citādi neatceros, un, otrkārt, kā arī jau teicu, varu liecināt tikai pati ar savu esamību. Cik Klāva ir manī, tik es par viņu zinu. Šī sajūta ir sadalīta starp daudziem. Dažbrīd tā ir pilnīgi saplūdusi ar mani, bet pa laikam es piepeši jūtu to izduramies cauri un parādāmies ārpusē: tas ir tad, kad es kaut ko samēroju ar Klāva viedokli un pati to apzinos. Tas nav nedz kāds paaudzes pienākums, nedz sirdsapziņa, nedz kas cits tāds, ko varētu uzurpēt un izvērst par labu raksta nobeigumu. Tā ir tikai tāda sajūta, tāds kā kunkulis tajā vietā, kur 5. februārī un kādu laiku pēc tam bija jūtams tukšums vai varbūt caurums, no kura nāca aukstums un klusums; tas atrodas apmēram tur, kur kreisā apakšējā riba, un faktiski varētu būt arī sabeigta akna. „Dvēsles rētas aizvilksdamās pārvēršas par kramu./ Būvē droši uz tā krama vienu stipru namu.” (Klāvs)

BIBLIOGRĀFIJA

KLĀVA ELSBERGA PUBLIKĀCIJAS

GRĀMATAS

Pagaidīsim ausaino: Dzejoļi. — Rīga: Liesma, 1981. — 63 lpp.
5000 eks.

Bēdas uz nebēdu: Dzejoļi. 1980—1985. — Rīga: Liesma, 1986. —
110 lpp. 8000 eks.

Velci, tēti: Dzeja / [Sast. un priekšvārdu sarakst. I. Auziņa]. — Rī-
ga: Liesma, 1989. — 182 lpp. 25 000 eks.

pie sienas un Maigajā zemē: Dzejoļi. 1977—1987 / J. Rambas
priekšvārds; māksl. M. Muskare; foto: M. Bērsons, J. Krieviņš,
O. Martinsons, M. Zelmenis. — Rīga: Enigma, 1997. —
365 lpp.: il., ģīm. — ISBN 9984-9181-3-0.

Gājiens: Proza, atdzeja, recenzijas. 1978—1987 / Sast. un
priekšvārdu sarakst. I. Auziņa un J. Ramba; māksl. M. Mus-
kare; foto: J. Danovskis, L. Gusevs, M. Zelmenis, O. Zer-
novs. — Rīga: Enigma, 1999. — 341 lpp.: il., ģīm. —
ISBN 9984-634-19-1.

285

DZEJA KRĀJUMOS UN PERIODIKĀ

1978—1979

Karam, mirstošajam karam // Lit. un Māksla. — 1978. — 31. mar-
tā. — 5. lpp.

Mācēšana // Pad. Jaunatne. — 1978. — 26. martā.

Mēs esam viena zāle: Uģa Pētersona piemiņai // Lit. un Māk-
sla. — 1978. — 22. dec. — 8. lpp.

Saturs: 1. „Vienpadsmit skolotas saules aprit...“; 2. „Svaiga, sarkana lente matos...“; 3. „Parku celiņi apriņ manī...“; 4. „Nezinu jūsu radu rakstus...“; 5. „Atstāj pēdas, jo pusaugu saule...“; 6. Es vienmēr pilēšu vērmelēm...“

Aizmigusi atmiņa // Lit. un Māksla. — 1979. — 29. jūn. — 9. lpp.

Saturs: 1. „Neaizmirstules puķē...“; 2. „Aiz muguras tā elpo klusi...“; 3. „Atmiņa tāpat mūžs...“; 4. „Vai gaišiem cerīgiem...“; 5. „Dzīvu radību atmiņa dzīva...“

„es tevi saprotu tik labi...“; „Ja es ļoti vēlu iznāku no mājas...“ // Lit. un Māksla. — 1979. — 28. sept. — 6. lpp.

„kā viens var tā otrs nevar...“ // Liesma. — 1979. — Nr. 9. — 2. lpp.

Lucavsala: 1. Pavasaris; 2. Vasara; 3. Rudens; 4. Ziemā: Manai vecaimātei; Balāde par dezertieri; Matin; Soir; „O jā, būs aizkari balti...“; „ko tad es varu prasīt...“ // Liesma. — 1979. — Nr. 11. — 6. lpp.

1980

„ar baltu balodi uz pirksta...“; Viss rudens; „es klusi rādišu — tu aizej tur pa ceļu...“; „Tovasar bija nelokāms gaiss...“; „ej pār laukumu piedrazotu...“; Krūmā sēd nelabais // Lit. un Māksla. — 1980. — 26. dec. — 5. lpp.

„ar veldzējošu prieku...“ // Raiņa Dzejas dienas 1980: [Progr.]. — Rīga, 1980. — 24. lpp.

Mācēšana // Draugs. — 1980. — Nr. 12. — 8. lpp.

„Neklepo, tu aizbiedēsi veļus...“; Krasta runa; Ķeipene— Līgatne, 42 km; Zalvē // Lit. un Māksla. — 1980. — 10. okt. — 14. lpp.

Zalvē // Pad. Jaunatne. — 1980. — 7. sept.

1981

„Daži dzejnieki izgāja ārā...“ // Pad. Jaunatne. — 1981. — 6. sept. Gājēja; „mati rudens vējā plīvo...“; Vērojumi krastmalā // Lit. un Māksla. — 1981. — 25. sept. — 5. lpp.

Kāda upe // Cīņa. — 1981. — 9. sept.

Mācēšana; „vēl man pie tevis atgriezties...”; „Man neiznāk tas, ko es gribu...”; „Es centos viņus salikt...”; Tas čalis; Kā mazi bērni to dara; Man tagad vajadzētu; Nakts aiziešana; „Laiku, manu laiku atdod!...”; „Kritas manu nervu kurss...”; Lucavsala: manai vecaimātei; Epitāfija: Uģa Pētersona piemiņai; Vārds kokiem; „Neklepo, tu aizbiedēsi vejus...”; „es klusi rādīšu...”; Valsis ceha dispečeram; Atmoda // Acis: Jauno dzeja. — Rīga, 1981. — 4. laid. — 57.—72. lpp.

Maza poēma septiņās daļās: I. Dziesmiņa aizlidojusi; II. Džimam; III. Pēdējais dotajā zemes rajonā; IV. Ko daru es; V. „Es karā aiziedams”; VI. Pēdējā atvadišanās no dziesmiņas; VII. Jūs nedusmojiet, vecie karavīri! // Karogs. — 1981. — Nr. 1. — 45. lpp.

„Sudraboti mēja gaisma...” // Lit. un Māksla. — 1981. — 6. martā. — 7. lpp.

Tava retorika; „ko tad es varu prasīt...”; „ar veldzējošu prieku...” // Pad. Students. — 1981. — 10. sept.

„un pēkšņi man liekas...”: O[jāram] V[ācietim] // Pad. Jaunatne. — 1981. — 10. febr.

1982

Dzejolis par t.s. cilvēcisko siltumu // Raiņa Dzejas dienas. 1982. — Rīga, 1982. — 13. lpp.

„es iemiegu, kad visi guļ...” // Skola un Ģimene. — 1982. — Nr. 9. — 21. lpp.

Kauja bioloģijas kabinetā jeb učenes atņemta, nepabeigta varoņpoēma algebras burtnīcas beigās // Lit. un Māksla. — 1982. — 24. sept. — 11. lpp.

Līnija: „Es velku uz papīra līniju...”; Lampas un zvaigznes // Karogs. — 1982. — Nr. 2. — 59.—60. lpp.

„un pēkšņi man liekas...” // Turpinājums: [Krāj.]. — Rīga, 1982. — 70. lpp.

„Vējš pa istabu rausta...” // Pad. Jaunatne. — 1982. — 11. sept.

1983

Dzeja divos naktī // Liesma. — 1983. — Nr. 9. — 10. lpp.

Neatvadīsimies // Liesma. — 1983. — Nr. 9. — 1. lpp. — Faksim.
„pa upi es domīgi plūdu...“; Atgādinājums apstāvētajam; „Dziru
par cik tur kapeikām litrā...“; Pasaules saimnieks; Staiceliete;
Dzejolis par t. s. cilvēcisko siltumu // Liesma. — 1983. —
Nr. 3. — 21. lpp.

Šī meitene darina asaru krelles // Pad. Jaunatne. — 1983. —
11. sept.

В Залве; „Так как в моем мире снег идет...“ / Пер.
Д. Цесельчук // Истоки: Альманах. — Москва, 1983. —
С. 272 — 273. — Krievu val.

Полет вместе с деревом: „Не кашляй, не то распугаешь ве-
лей...“; Полет вместе с деревом; Луцавсала: Моей ба-
бушке: Весна; Лето; Осень; Зима / Пер. Р. Добровенский //
Даугава. — 1983. — № 6. — с. 42—45. — Krievu val.

288

1984

Augusts; „atvadies puisīti vecais...“; „eju gar valgu mūri...“; Es
neesmu vientuļš // Skola un Ķimene. — 1984. — Nr. 8. —
21. lpp.

Gājēja // Tūkstoš rindu par mīlestību: Lir. dzejas kompozīcija. —
Rīga, 1984. — 36. lpp.

Man pienāca kaste ar dažādām sirdīm; „ak dzeltenās bērzu pi-
ramīdas...“; Arkādija; „kam šūpulis Latvijā...“; Vakars uz
ezera; „puisīši novēlās no klāja...“ // Jūrmala. — 1984. —
12. sept.

„nekustīgi mākoņi sēro...“; Iegājis; Augusts; Pils; Akmeņi // Lit.
un Māksla. — 1984. — 3. aug. — 10. lpp.

Pasaules saimnieks // Cīņa. — 1984. — 1. janv.

Pils // Komunisti. — 1984. — 13. sept.

„Šis nu ir mūsdienu dzīves...“ // Skola un Ķimene. — 1984. —
Nr. 9. — 21. lpp.

Un sāka dzīvot viss; Vakars; „atkal ir vasara...”; „nu paskaties kā
ūdensmērītāji...”; „ar asu zāli...”; lekrāsota grafika; „es mūži-
gi tajā kalnā būšu...”; Neatvadīsimies // Karogs. — 1984. —
Nr. 6. — 110.—113. lpp.

Вечер / Пер. Я. Ратушный // Радуга (Киев). — 1984. —
№ 10. — С. 115. — Krievu val.

„и вдруг мне кажется...”: О. Вацietису / Пер. Д. Цесельчука;
Осень, осень; „Несколько поэтов вышли во двор...”;
„смерть уже на пути к тебе...” / Пер. Р. Добровенского //
Юрмала. — 1984. — 12 сент. — Krievu val.

1985

Pasaules saimnieks // Apcirkņi: Latv. padomju dzejas gadi „Cī-
ņas” lapušu redzējumā. — Rīga, 1985. — 292. lpp.

Pusaudzī karā: 1. „no pusaizgruvušā smaيدا...”; 2. „aiz tranšeju
— likoču smaيدا...” // Lit. un Māksla. — 1985. — 9. maijā. —
9. lpp.

Šukšina motīvs; „Tik vien ir tās mīlestības...”; „es tev piedāvāt va-
ru...”; „ak raugiet šo padebesi...”; Čaka imitācija. Rīgas gal-
va; Sonets; Pļavnieki // Lit. un Māksla. — 1985. — 17. mai-
jā. — 7. lpp.

„Tik vien ir tās mīlestības...” // Jaunās Grāmatas. — 1985. —
Nr. 9. — 16. lpp.

„Tik vien ir tās mīlestības...”; „Katram ir kāda brīva...”; Pēc ap-
maldīšanās; „Vai nu tik savādi bija...” // Dzejas diena. — Rī-
ga, 1985. — 306.—309. lpp.

Vakars // Latvijas Zvejnieks. — 1985. — 6. martā.

Маленькая поэма о детстве; Зоосад // Пер. Н. Гуданец //
Дружба народов. — 1985. — № 11. — С. 143—145. — Krie-
vu val.

„Не кашляй, не то распугаешь велей...” / Пер. Р. Добровенск-
ий // Родина: Стихи латыш. поэтов. — Рига, 1985. —
С. 143—145. — Krievu val.

Полет вместе с деревом; „Не кашляй, не то распугаешь велей...“ / Пер. Р. Добровенский // В вечном созвучии: Сб. стихов рус. и латыш. поэтов. — Москва, 1985. — С. 307—308. — Krievu val.

1986

Čukstu gaitas: 1. „Un čuksti sen jau tajā vasariņā...“; 2. „Un tiklab kāzu pušķis putekljainais...“; 3. „Viņš ir vēl dzīvs — tur, tajā vasariņā...“; „Vijas, vijas mīlas medus...“; Daba ņem elpu ciet; Veltījums senlaiku zemniekam; „arvien dziļāk dzīves akā...“; „Un es iemetišu punktu debesīs...“: E. Plaudim; „bengāliska uguns sprēgā...“ // Pad. Jaunatne. — 1986. — 1. febr.

Ekskursss ģeoloģijā // Dzimtenes Balsis. — 1986. — 11. sept.

Es neesmu vientuļš // Progress. — 1986. — 13. sept.

Hospitāju iela // Pad. Jaunatne. — 1986. — 11. sept.

„Ir tādas zāles, kuru nav...“ // Skola un Ģimene. — 1986. — Nr. 9. — 22. lpp.

„ko lai mēs darām...“; Čukstu gaitas: 1. „Un čuksti sen jau tajā vasariņā...“; 2. „Un tiklab kāzu pušķis putekljainais...“; 3. „Viņš vēl ir dzīvs — tur, tajā vasariņā...“; Ekskursss ģeoloģijā // Dzejas diena. — Rīga, 1986. — 76.—80. lpp.

Kur tie gadi; Pirmkursnieka dzejolis // Skolotāju Avīze. — 1986. — 28. okt. — 9. lpp.

Lielā uguns: 1. Pusaudzis; 2. Vecis; 3. Orators; 4. „tad pusaudzis vienā malā uzmeta smilšu sauju...“ // Lit. un Māksla. — 1986. — 5. sept. — 6. lpp.

Pļavnieki: Reportāžas no dzīvesvietas: 1. „tālo zvaigznišu trajektorijas...“; 2. „te kādreiz govīs ganījās...“; 3. Pļavnieku vējā; 4. Pļavnieku bērzi; 5. Pļavnieku kaķis; 6. „Velci, tēti...“; 7. „pelni un pumputi tavās acīs...“ // Karogs. — 1986. — Nr. 10. — 101.—105. lpp.

Čaka imitācija. Rīgas galva; Augusts; Vakars; Zooloģiskais dārzs / Atdzej. V. Kukuls // Veidai, 1985: Jaunuju kūrybos almanachas. — Vilnius, 1986. — 242.—245. lpp. — Lietuv. val.

Вечер: погибшим морякам; „И вдруг мне кажется...“:
О. Вацietису / Пер. Д. Цесельчук // Сов. молодежь. —
1986. — 3 апр. — Krievu val.

Вошедший: Осень, осень; „Несколько поэтов вышли во
двор...“; На суку нечистый сидит; Смерть на пути к тебе /
Пер. Р. Добровенский; Из монологов ночного сторожа;
Вошедший / Пер. Н. Гуданец; Вечер: Погибшим морякам;
Вальс цеховому диспетчеру; „ну погляди как водо-
мерки — крошки...“ / Пер. Д. Цесельчук // Даугава. —
1986. — № 10. — С. 55—58. — Krievu val.

„Ибо в мире моем снега снежат...“; Из монологов ночного
сторожа / Пер. Е. Славороссовой // Сов. молодежь. —
1986. — 9 сент. — Krievu val.

„Не кашляй — напугаешь домашних духов нашей...“ / Пер.
Н. Гуданец; „И вдруг мне кажется...“: О. Вацietису;
Вечер: Погибшим морякам / Пер. Д. Цесельчук // Дни
этого года: Сб. произведений участников VIII Всесоюз.
совещ. молодых писателей. — Москва, 1986. — С. 406—
408. — Krievu val.

291

1987

„ak raugiet šo padebesi...“; „es tev piedāvāt varu...“; „Tik vien ir
tās mīlestības...“; Šonakt nav miglas // Jaunā Gaita (Kanā-
da). — 1987. — Nr. 162. — 23.—24. lpp.

„cik trekna svītra mugurkaula vietā...“ // Jaunās Grāmatas. —
1987. — Nr. 8. — 17. lpp.

„Cik nevainīgs un tīrs ir gaiss...“ // Pad. Jaunatne. — 1987. —
9. sept.

„es atkal velšos kā vilnis tev pretī...“; Šonakt nav miglas; „Cik
spokaini melns ir apnikums...“; „Kad zvaigžņu durstekļi
dziest...“; „vientulīgi pa ieliņām gāju...“; „redzi...“; „bur-
vīgi...“; „gludā un kailā jūra...“; „Lūk pūlītis pilsētas cen-
trā...“; „aiz loga ir aukstums...“; „tur kur vilcieni lodā...“;

- „cik biezs un necaurredzams plīvurs...“: divu vecišu piemiņai; — 8 neļķes; „tā kā drusku pēc miskastes smird...“; „tukšā Dubultu bārā...“; „starojums tavā sejā...“; Es saku „Nē“ // Lit. un Māksla. — 1987. — 13. febr. — 5. lpp.
- „es klusi rādišu, tu aizej tur pa ceļu...“ // Daiļrade. — 1987. — 20. febr.
- Es saku „Nē“ // Pad. Ceļš. — 1987. — 12. sept.
- „es tev piedāvāt varu...“ // Pad. Jaunatne. — 1987. — 7. febr.
- „Laukakmeņu kapela spēlē...“: Tēlniekiem // Skola un Ģimene. — 1987. — Nr. 9. — 21. lpp.
- Lucavsala: Vasara // Daiļrade. — 1987. — 24. jūl.
- „lūk tadā balsī ir jābrēc kaijai...“; „ir tapis bērns...“ // Skujenieks K. Paša austs kreklis. — Rīga, 1987. — 98., 99. lpp.
- No „Mazas poēmas 7 daļās“: Pēdējā atvadišanās no dziesmas // Septiņdesmit soļu no vēstures pagrieziena: Dzeja, proza, publicistika, apceres. — Rīga, 1987. — 171. lpp.
- Pie eglītes // Latvijas Zvejnieks. — 1987. — 19. dec.
- Publicistikas recidīvs // Dzimtenes Balss. — 1987. — 10. sept.
- Reportāžas no dzīvesvietas // Cīņa. — 1987. — 1. janv.
- Sabiedriskā trijolīte; Publicistikas recidīvs; Vēsaiz dzejolis; Kādas apspriešanas sakarā; „cik trekna svītra mugurkaula vietā...“; „kāpi vai nekāpi sapnim uz rīkles...“; Pie eglītes; „Jau saulrieta atspulgi dziļumā stīdza...“; „ak tavu brīnumu...“; „cik saldi nobrēkties...“; Divi dzejoļi; „stāstītu anekdotes, bet zinu...“ // Avots. — 1987. — Nr. 4. — 32.—33. lpp.
- Sirds un Visuma sāpe: Meklēšana: 1. „zem tām nobrukušām smiltīm...“; 2. „mani pašu mans dēls atradis...“; „Es nesmejos vairs. Nopūšos...“; „viņa gāja gar jūras malu...“; „es veiksmīgi nokritīšu...“; „vai atceries mīļā kā es toreiz laidu...“; „Tāds nu ir mūsdienu dzīves...“; „lūk, pastardienas saulīte grib rietēt...“; „ar piesūcekņiem — čmok un čmok...“; Vilks! Zem sniega // Karogs. — 1987. — Nr. 5. — 44.—52. lpp.
- „Tik vien ir tās mīlestības...“ // Latvijas Zvejnieks. — 1987. — 12. sept.

„un tās būs vistīrākās sāpes...“; „tev nav vārda...“; „Es irēju flīģeli vecu...“; „ni-ni“; „citam vecim nav nevienam...“; „Cik skumji, ka labie vārdi...“ // Pad. Jaunatne. — 1987. — 26. febr.

Vēsais dzejolis; Publicistikas recidīvs; „cik trekna svītra mugurkaula vietā...“; „ak tavu brīnumu...“; Sabiedriskā trijoliņe; „skūpstā ordeni tev piekārsu pie krūts...“; Draugi un pazīstami. I; — Draugi un pazīstami. II; Vāze // Dzejas diena. — Rīga, 1987. — 252.—257. lpp.

Viktora Astafjeva motīvs; „Es atceros tevi ar mokām...“; „Es gribu vēlreiz tev iespītēt...“; „es tevi atkarosu...“ // Skola un Ģimeņe. — 1987. — Nr. 12. — 18.—19. lpp.

В эту ночь нет тумана: „одинок по улочкам шагал я...“; „видишь...“; „а движения замедленны...“; „этот способ стихи сочинять он знаком...“; Я говорю „Нет“; „голос и гладкое море...“; „я опять волной подымусь к тебе только...“; „когда звезды колкие все, без изъятия...“; В эту ночь нет тумана / Пер. Р. Добровенский // Даугава. — 1987. — № 4. — С. 62—64. — Krievu val.

Вальс цеховому диспетчеру; Битва в кабинете биологии, или незаконченная, отнятая училкой поэма, записанная в тетрадке по алгебре, в самом конце; Одноклассникам; „в разгаре июля...“; „прядь взметнул осенний ветер...“; „скорбят нависшие тучи...“; Не будем прощаться; „ну погляди как водомерки-крошки...“; В Залве; Вечер; Ояру Вациетису / Пер. Д. Цесельчука; „О желтые пирамиды берез...“; „получил я посылку с разными сердцами...“; „Парень с палубы свалился...“ / Пер. Я. Пробштейна; Вошедший; „Ибо в мире в моем снега снежат...“; Из монологов ночного сторожа; Зоосад / Пер. Н. Гуданца; Луцавсала; „Несколько поэтов вышли в двор...“; Смерть на пути к тебе; Осень, осень; На суку нечистый сидит; „Не кашляй, не то распугаешь велей...“ Полет вместе с деревом / Пер. Р. Добровенского // Октава: Стихи молодых латыш. поэтов. — Рига, 1987. — С. 85—108. — Krievu val.

Голова Риги: (Подражание Александру Чаку) / Пер. С. Вольский // Нева. — 1987. — № 11. — С. 112. — Krievu val.

„с временами участыми светлыми...“; „вот один кувыркнулся в небе делает круг...“; „явился создан...“; Не прощаемся; Я провожу на бумаге линию / Пер. Р. Добровенский // Сов. молодежь. — 1987. — 21 марта. — Krievu val.

Сёння ноччу туману няма; „я у дубултскім цёмным бары...“ / Пер. В. Сёмуха // Польша. — 1987. — № 10. — С. 35. — Baltkr. val.

1988

„cīvēku vārdi kā stabīņi glīti...“; „Klusē. Nobirdīni pelnus / ja tu atkal pīpē /...“; Kad jūsu ausainie skums; „savus čukstus mēs uzdāvināsim lietum...“; „kad pārtapsim abi par sapni...“ // Dzejas diena. — Rīga, 1988. — 76.—79. lpp.

„drūzma un vēji...“; Dzejolis, kas adresātu nesasnies; „darināt vārdus...“; „es neatsakos no draugiem...“; „mums reizēm ir labi...“; „laiku pa laikam es atminos ballīti...“; Plaisanterie macabre; „pa ielām klusi staigā rīts...“; V. Astafjeva motīvs // Avots. — 1988. — Nr. 1. — 26.—27. lpp.

Pasaka pašam; Punktu prombūtnē; „savus čukstus mēs uzdāvināsim lietum...“; Dilūvijs; „Jūtas — tik glumas kā Kupravas māli...“; Kad jūsu ausainie skums; Es drusku nokritu uz ceļiem tavā priekšā; Mode; „arvien dziļāk dzīves akā...“; „Eu, Rīga, azote siltā...“; „cik smalcīņi ir tie stari...“; „neapdzīvotais nams...“ / Ar M. Melgalva iev.; publ. sagat. I. Auziņa // Lit. un Māksla. — 1988. — 5. febr. — 4. lpp.

Tēlniekiem // Cīņa. — 1988. — 1. janv.

„замер мой вдох в саду...“; „получил я на почте посылку с сердцами...“; Кожа; „Хочу представить как живут те двое...“; Общественный триолетик; „мне вдруг пока-

залось...": О. Вацietису; По поводу одного обсуждения; „где поезда извиваются..." / Пер. С. Ухова; „вертится в житейских играх..."; Хозяин мира / Пер. С. Сырневой; Пути шепота; Монолог Гогена / Пер. М. Коковихина. // Родник. — 1988. — № 1. — С. 18, 20—22. — Krievu val.

„а движения замедлены..."; В эту ночь нет тумана; Я говорю „Нет"; „Как черный призрак, ко мне тоска..."; „Когда звезды колкие все без изъятия..." / Пер. Р. Добровенский // Лит. газ. — 1988. — 16 нояб. — С. 6. — Молодые голоса Латвии. С предисл. И. Аузиня. — Krievu val.

Сөння туману няма; „Вяду на паперы лінію..."; „Я у дубуцкім цёмным бары..."; „Я хваляю зноу на цябе падымуся..."; „Як чорная здань падпаузае нудота..."; „Калі колкая зорка адна за адной патухае..."; „Гладкае голае мора..."; „Адзнока на вуліцы я імоу..."; „Бачіш..."; „Павядзвьмачы..."; „Умеем ведаем як трэба вершы складаць..."; „Бо мой свет у сумётах тоне..."; „Не толькі анальгін горк..."; „мне пасылку прыслалі з розным сэрдцамі..." / Пер. В. Сёмуха // Братэрства '88: Літ. зб. — Мінск, 1988. — С. 159—165. — Baltkr. val.

1989

„es pieskāros taviem pleciem..."; Valsis ceļa dispečeram // Avots. — 1989. — Nr. 9. — 28. lpp.

„Kad jūs gribēsiet bērnu..." // Mūsu Zeme. — 1989. — 1. jūn.

„ko lai mēs darām..." // Pasaule šorīt jauna: Miera grām. — Rīga, 1989. — 145. lpp.

(lirodramatisks fragments) // Dzejas diena. — Rīga, 1989. — 287.—292. lpp.

„neapdzīvotais nams..." // Cīņa. — 1989. — 1. janv.

Neatvadīsimies // Pad. Jaunatne. — 1989. — 3. janv.

„Neklepo, tu aizbiedēsi veļus..." // Lit. un Māksla. — 1989. — 28. okt. — 9. lpp.

Lielais laukums: O. Vācietim // Pad. Jaunatne. — 1989. —
28. nov.

Pusaudži karā // Septiņi žuburi: Apraksti, dzeja. — Rīga, 1989. —
78.—79. lpp.

Sabiedriskā trijofīte // Dzirkstele. — 1989. — 30. martā; Vad-
uguns. — 1989. — 5. aug.

„sargi ādu no mazām dienām...” // Banga. — 1989. — 6. okt.

„sargi ādu no mazām dienām...” [Faksim.]; „Ko iebilst mirušam,
ko ieteikt maitu lijai...”; „Tu runā — un cik man tālu...” //
Liesma. — 1989. — Nr. 1. — 10.—11. lpp.

„tev nav vārda...” // Divpadsmit mēneši, 1990. — Rīga, 1989. —
54. lpp.

„tev nav vārda...”; Vasaras rīta gaismas balāde // Pad. Jaunat-
ne. — 1989. — 28. febr.

„порою всплывает в памяти вечеринка...” // Родник. —
1989. — № 4. — С. 10. — Krievu val.

Эгилу Плаудису; „ах на этот небесвод посмотрите...”;

„Сегодня ночью нет тумана...”; „таким голосом чайка
должна...”; „и вдруг мне кажется...”: О. Вацетису / Пер.
А. Шаталов // Поэзия 1989: Алм. Вып. 54. — Москва,
1989. — С. 168—170. — Krievu val.

1990—1992

Šonakt nav miglas // Latvija Šodien. — 1989/1990. —
Nr. 17/18. — 32. lpp.

„Tik vien ir tās mīlestības...” // Vidzemes Priekšpils. Vēstnesis. —
1990. — Nr. 3, jūl.

„Vējš dubļu ceļu pātāgo...” // Latvijas Jaunatne. — 1990. —
7. apr.

Вошедший / Пер. Н. Гуданец // Елгавас зинётайс. — 1990. —
5 сент. — Krievu val.

Kretīnu deja // Latvijas Jaunatne. — 1991. — 4. janv.

Neatvadīsimies // Liliju lauki: [Krāj.] — Rīga, 1991. — 74. lpp.

Pils // Avots. — 1991. — Nr. 1. — 3. lpp.

„tāds nu ir mūsdienu dzīves...“; „Un es iemetīšu punktu debesīs...“; Punktu prombūtnē; 8 nelķes; „kad jūs gribēsiet bērnu...“; Kreīnu deģa // Starts. — 1991. — 29. aug.

„veltī loģu bite spīndza...“ // Univ. Avīze. — 1991. — Nr. 17/18, febr. — 1. lpp.

„Zālē guļ noguris karavīrs...“; „Naksniņa. Mēness pie...“; Dzeģas par zaldāta locekļiem // Liesma. — 1992. — Nr. 3. — 17. lpp.

1993

Kad jūsu ausainie skums; Lielais laukums; „un pēķņi man liekas...“: O. Vācietim // Visums, sirds un tāpat: Grām. par O. Vācieti. — Rīga, 1993. — 423., 697., 733.—734. lpp.

„Kad pārtapsim abi par sapni...“ // Rīģas Apr. Avīze. — 1993. — 3./5. febr.

„Skūpstā ordeni tev pieķārģu pie krūts...“ // Mīlestības kalendārs: [Latv. rakstn. darbu fragm.]. — Rīga, 1993. — 8. lpp.

Так бабочки рвутся к лампе... / Пер. С. Морейно // Дружба народов. — 1993. — № 5. — С. 74—75. — Krievu val.

297

1994—1995

Ekstotiskā sala; Atmoda; Dzejolis par kukurūzu // Zemģales Avīze. — 1994. — 30. jūl. — (Piel. „Abinieks“).

„Klusu skaloģas vijņi ap stāvoģā kuģa sāniem...“ // Diena. — 1994. — 1. okt. — 10. lpp. — (Piel. „Sestdiena“).

Luuletused: Astun sisse; „ma lāksin vāģļa tānavale...“; „kui vōlūvalt...“; Riia pea. Čaksi vaimus; „āķķi ma tunnen...“: O. Vācietisele; Zalve kūlas; „āra...“; „taas helendust su nāole tōi...“; „postipakīģa saadeti minule sūletāģis sūdameid...“; „ma veereksin lainena sinule vastu...“; „seda merd nū siledat palģast...“; „ei seleta silm — nōnda tiģe on loor...“; Nahģ; Kaģeksa nelķi; „seal kus rongīģd viugģlevad...“; „on tuģinal tor-

mamas tuuled — ...": E. Plaudisele / [Ar G. Jēgermaņa ziņām par aut.; Tōlk.: L. Sepel, A. Ehin] // Looming. — 1994. — Nr. 3. — 363.—370. lpp. — Igaņu val.

„Kur neviens vēl nav bijis...” // Mūsu Jūrmala. — 1995. — 4. febr. Neatvadīsimies // Draugs. — 1995. — Nr. 7. — 18. lpp.

1996

Aizmigusi atmiņa // Karogs. — 1996. — Nr. 2. — 163. lpp.

„ak tavu brīnumu...”; Dilūvijs; Čukstu gaitas. 1—2 // Mīlestības gramatika. — Rīga, 1996. — 18., 57., 100.—101. lpp.

„cik nevainīgs un tīrs ir gais...” // Ziņas (Kuldīga). — 1996. — 22. jūn. — („Ziņu” piel.; Nr. 3/6).

„jo manā pasaulē sniegi snieg...”; „Ko uzrakstīt uz tavām krūtīm...”; „un pēkšņi man liekas...”: Ojāram Vācietim; „es klusi rādīšu — tu aizej tur pa ceļu...”; „lūk tādā balsī ir jābrēc kairajai...”; „mati rudens vējā plīvo...”; „ar asu zāli sagrieztajos pirkstos...”; „Tik vien ir tās mīlestības...”; „Neklepo, tu aizbiedēsi velus...”; „kāpi vai nekāpi sapnim uz rīkles...”; „Klusē. Nobirdini pelnus...”; Draugi un pazīstami. 1; Hospitāju iela; „tāds nu ir mūsdienu dzīves...”; Publicistikas recidīvs; „citam vecim nav nevienam...”; „kad pārtapsim abi par sapni...”; Sniega ilgodamies; Pirmkursnieka dzejolis; „vai atceries mīļā kā es toreiz laidu...”; Čukstu gaitas. 1, 2; Es drusku nokritu uz ceļiem tavā priekšā; „savus čukstus mēs uzdāvināsim lietum...”; „ar piesūcekņiem — čmok un čmok...”; „sargi ādu no mazām dienām...”; „Cik skumji, ka labie vārdi...”; Zem sniega; „burvīgi...”; „arvien dziļāk dzīves akā...”; „Un es iemetīšu punktu debes...”; „redzi...”; „cik biezs un necaurredzams plīvurs...”; Veltījums aizpagājušai vasarai; Vakardziesma; Divainais kompliments; „tev nav vārda...”; Lielais laukums: Ojāram Vācietim; Neatvadīsimies // Latviešu jaunākās dzejas izlase. 1980 — 1995. — Rīga, 1996. — 47.—70. lpp. — (Skolas b-ka. Vajadzīga grāmata).

leškojimas; „Nesijuokių aš. Iliuosi...“; „jinai ėjo pačiu jūros pakraščiu...“; „aš sėkmingai nukrisiu...“; „ar atmeni miela kaip aš tasyk leidau...“; „Toks dabar mūsų gyvenimo...“; „žvelk, paskutinio teismo saulutė nori tekėti...“; Vilkas!; Po sniegu; „Šaknų siurbtukai — čmok ir čmok...“ / verte S. Geda // Šiaurės Atėnai (Vilnius). — 1996. — Sausio 20. — 8. lpp. — Lietuv. val.

1997—1999

„savus čukstus mės uzdāvināsim lietum...“ // Diena. — 1997. — 5. febr.; leva. — 1997. — Nr. 5. — 5. lpp.

Art; Monologue de Gauguin; „voilà comme une mouette doit crier...“; A propos des gardiens de nuit; „là où personne n'est encore allé...“; „fais tes adieux mon petit vieux...“; „Je serais à jamais sur cette montagne...“; „Ne disons pas adieu...“ // traduit du letton par A. Skrābane // La littérature lettonne au XX-e siècle. — Rīga, 1997. — p. 60—67. — Franču val.

Astun sisse; „ma lāksin vālja tānavale...“; „kui vōluvalt...“; Riia pea. Čaksi vaimus; „ākki ma tunnen: O. Vācietisele...“; Zalve kūlas; „āra on roomamas...“; „taas helendust su nāole tōi...“; „postipakīga saadeti minule sūletāis sūdameid...“; „ma vee-reksin lainena sinule vastu...“; „seda merd nū siledat paljast...“; „ei seleta silm...“; Nahk; 8 nelki; „seal kus rongid viuglevad...“; „on tuhinal tormamas tuuled...“: E. Plaudisele / tōlk.: A. Ehin, L. Seppel] // Lāti uuema luule valimik. — Tallinn, 1997. — 205.—214. lpp. — Igauņu val.

299

„Täällä tosiaan elää vielä kala...“; „Vaikkei kukaan kuunnellut...“; „Katso, pieni käsi...“; „Viskaan taivasiin pisteen...“ / tōlk.: H. Johansson, H. Forsblom // Älä juo vesijohtovettä: Nuoren latvialaisen runouden antologia. — Saarijärvi, 1997. — 17.—20. lpp. — Somu val.

„I fingrar skurna av vassa grässtrån...“; „tyst ska jag visa...“; Jag är inte ensam; Mellan kväll på landet och dig; „hon gick längs havs—stranden...“ / tōlk. J. Kronbergs // Nära röster

- över vatten: Lettisk literaturantologi. — Stockholm; 1997. — s. 213—218. — Zviedru val.
- „bengāliska uguns sprēgā...” // Diena. — 1998. — 3. janv. — 9. lpp.
- „Tik vien ir tās mīlestības...” // Blīvā upe: Dzeja. — Rīga, 1998. — 11. lpp.
- „žēl man to negulēto nakšu...” // Kurzemnieks. — 1998. — 26. maijs. — 4. lpp.
- Dzejolis par t.s. cilvēcisko siltumu // Lit. Avīze. — 1999. — Nr. 6—7. — vāka 1. lpp.
- Neatvadīsimies; „es zinu, ka šogad mēs jaunu...”; „sargi ādu no mazām dienām...”; „Tāds nu ir mūsdienu dzīves...” // Skolas zvans: Dzejas izlase. — Rīga, 1999. — 94.—96. lpp.
- „no pļavas uz kapiem ved milzīgi vārti...”; „Ko uzrakstīt uz tavām krūtīm...”; „gludā un kailā jūra...”; „Esi klusa pret mani...”; „Klusu skalojas viļņi ap stāvoša kuģa sāniem...”; „Tu attālinājies dziedādams...”; „Nu paskaties kā ūdensmēntāji...”; bengāliska uguns sprēgā...” // Vides Vēstis. — 1999. — Nr. 2/3. — 17., 25. lpp.

300

DZIESMAS AR KLĀVA ELSBERGA VĀRDIEM

- Kulakovs J. Neatvadīsimies // Pad. Jaunatne. — 1987. — 31. okt.
- Kulakovs J. No naktssargu būšanām // Pad. Jaunatne. — 1988. — 5. martā.

SKAŅU IERAKSTI

- Kulakovs J. Būvlaukuma romance; No naktssargu būšanām / atskaņo „Pērkons” J. Kulakova vad. // Liepājas dzintars 87'. — Rīga: „Melodija”, 1988. — C 60 26881 008.

- Kulakovs J. Viss rudens; Eksotiskā sala / atskaņo „Pērkons“ // Kulakovs J. Ballīte. — Rīga: „Melodija“, 1990. — C 60 30797-8.
- Lūsēns J. Mirušais gadsimts / atskaņo „Zodiaks“ J. Lūsēna vad. // Melodiju stafete: 8. — C 60 27679-80.
- Lūsēns J. Tu esi / atskaņo „Dāmu pops“ // Melodiju stafete: 10. — C 60 31701-2.
- Kulakovs J. Atmoda; Būvlaukuma romance; Klusā daba ar akācijām; Kam pieder šīs actiņas; Baletomānija; Lampas un zvaigznes; Neatvadīsimies; No naktsargu būšanām / atskaņo „Pērkons“ // skaņu kas. „Pērkons“, Labu vakar. Klusā daba ar perspektīvu. — Rīga: „Mikrofona ieraksti“, 1996. — MR CC 185.
- Kulakovs J. Kukurūza / atskaņo „Pērkons“ // skaņu kas. „Pērkons“. Zibens pa dibenu. — Rīga: „Mikrofona ieraksti“, 1994. — MR CC 060.
- Šteimanis A. Nāk nakts / atskaņo K. Šteimanis un „Metro-noms“ // skaņu kas. „Rožu lietus“. Latvijas šļāgerballe. 3. — Balss, 1996. — DA CC 106.

301

PROZA

- Kaut kāds cerbers: Viena kārtīga māja ar sargu: Skice; Trešais postenis: [Stāsts] / M. Zelmeņa iev. // Lit. un Māksla. — 1988. — 5. febr. — 5. lpp.
- Piedzīvojumi uz salas; Liliju lauki: [Stāsti] // Avots. — 1988. — Nr. 1. — 23.—25. lpp.; Stāsti. — Rīga, 1988. — 15.—31. lpp.
- Seržants Dakšs: [Stāsts] // Liesma. — 1989. — Nr. 1. — 11. lpp.
- Liliju lauki // Liliju lauki: [Krāj.]. — Rīga, 1991. — 260.—263. lpp.
- Liliju lauki // Lit. Avīze. — 1999. — Nr. 6—7. — 6. lpp.
- Приключения на острове: Рассказ / Пер. С. Морейно // Родник. — 1989. — № 4. — С. 11—13. — Krievu val.

Какой-то цербер: Приличный дом со сторожем: Набросок;
Третий пост; Лилии лилии лилии: Рассказы / Пер. Г. Гербер //
Даугава. — 1989. — № 8. — С. 3—10. — Krievu val.

RAKSTI

[Īsi par Gijomu Apolinēru] // Lit. un Māksla. — 1980. —
29. aug. — 15. lpp.

[Īsi par Gijomu Apolinēru] // Liesma. — 1980. — Nr. 8. —
19. lpp.

„Ne jau tāpēc, lai dzīvotu sāpēs un bailēs...“: [Angļu komp. un
dziedātāja Dž. Lenona piemiņai] / Materiālus sagat. M. Zel-
menis, K. Elsbergs // Lit. un Māksla. — 1980. — 26. dec. —
15. lpp.

Par jaunu Van Gogu: [Par dzejas kvalitāti] // Lit. un Māksla. —
1983. — 14. okt. — 7. lpp.

Anrī Mišo: [Par franču dzejnieku] // Dzejas diena. — Rīga,
1985. — 396. lpp.

Apolinēra dzīve un darbs; Komentāri // Apolinērs G. Gājiens. —
Rīga, 1985. — 5. — 15.; 135.—145. lpp.

„Gājiens“ likumības: [Par G. Apolinēra t. p. nos. dzejas izlasi] //
Jaunās Grāmatas. — 1985. — Nr. 7. — 19.—20. lpp.

[Īsi par Vaidotu Dauni un Valdemāru Kukulū] // Liesma. —
1985. — Nr. 5. — 6. lpp.

[Īsi par Polu Eliāru] // Lit. un Māksla. — 1985. — 13. dec. —
5. lpp.

[Īsi par Juri Kunnosu] // Liesma. — 1985. — Nr. 6. — ielīme pēc
16. lpp.

Laikmeta freska: [Par R. Martēna di Gāra romānu „Tibo dzim-
ta“] // Jaunās Grāmatas. — 1985. — Nr. 4. — 30.—31. lpp.

Mazs ievads: [Par Rīgas Jauno literātu studiju] // Dzejas diena. —
Rīga, 1985. — 303. lpp.

Būt dzīves vidū, kalpot tautai: [Sakarā ar PSRS Rakstn. sav-bas VIII kongr. Raksti] // Lit. un Māksla. — 1986. — 4. jūl. — 2. lpp.
Aut.: K. Elsbergs [u. c.]

Kad mēs augām // Raksti. Latvijas PSR Rakstnieku savienības 9. kongresa speciālizdevums. — 1986. — 3. un 4. apr. — 8. lpp. // Grāmatu Apskats. — 1998. — Nr. 6. — 58.— 59. lpp.

Lielā „ūpja“ brīdinošā balss: [Par R. Martēna di Gāra romānu „Tibo dzimta“] // Pad. Jaunatne. — 1986. — 23. maijā.

Par dažiem kongresa zibeņiem: [Sakarā ar PSRS Rakstn. sav-bas VIII kongr.] // Pad. Jaunatne. — 1986. — 30. jūl.

[Īsi par Džonu Lenonu un Polu Makartniju] // Avots. — 1987. — Nr. 1. — 28. lpp.

[Īsi par Sen-Džonu Persu] // Lit. un Māksla. — 1987. — 19. jūn. — 15. lpp.

Mana rūpe, mans prieks, mana cerība: [Saimn., kult., izglīt., komj. darbin. atbildes uz laikr. „Pad. Jaunatne“ red. jaut.] // Pad. Jaunatne. — 1987. — 1. janv.

Aut.: K. Elsbergs [u. c.]

Bažās, priekšnojautā un neziņā: [Par Ojāru Vācieti. Klāva Elsberga balss ieraksts] / Materiālu sagat. I. Raiskuma // Pad. Jaunatne. — 1989. — 28. nov.

О себе и о ровесниках: Говорят участники 8. Всесоюз. совещ. молодых писателей // Лит. обозрение. — 1984. — № 7. — С. 3—7.

Авт.: К. Элсбергс и др.

Общность целей: (Круглый стол „ЛГ“ с участием поэтов Латвии) // Лит. газ. — 1984. — 26 дек. — С. 3.

Авт.: К. Элсбергс и др.

Глазами поэта и живописца: (О фр. писателе К. Симоне) // Сов. молодежь. — 1986. — 20 сент.

(Предисловие к текстам песен Дж. Ленона и П. Макартни) // Родник. — 1987. — № 1 — С. 28. — Aut. uzrādīts žurn. „Avots“ nr. 1.

SARUNAS

- Tā tuvāk iešana...: [Saruna ar K. Elsbergu] / Pierakst. J. Butūzovs // Skolotāju Avīze. — 1986. — 28. okt. — 8.—9. lpp.
- Garīgā aktivitāte — pilsoniskā apzinīguma apliecinājums: Saruna ar K. Elsbergu. / Pierakst. A. Olbiks // Jūrmala. — 1987. — 12. febr.; Pad. Jaunatne. — 1987. — 23. sept.
- [Sarunas ar dzejnieku Klāvu Elsbergu. Iesp. saīs.] // Avots. — 1987. — Nr. 4. — 34. lpp.
- Saturs: „Sarunas sākumā atsaucām...”: [No „Лит. газ.”] / Pierakst. G. Biksons; „Pilsoniskums...”: [No laikr. „Сов. молодежь”].
- Духовная активность — суть гражданственности...: (Беседа с поэтом К. Элсбергсом) / Записал А. Ольбик // Юрмала. — 1987. — 12 февр.
- „Новое поколение должно идти дальше своих родителей”: (Беседа с поэтом К. Элсбергсом) / Записал Г. Биксон // Родник. — 1987. — № 4. — С. 26—27.

304

VĒSTULES

- [Dzejnieka vēstules]: Sveika, Anda; Labdien, Kērsti!: 19. septembrī 81. // Avots. — 1988. — Nr. 1. — 16. lpp.
- Fragmenti no armijas vēstulēm. 1982. g. vasarā // Liesma. — 1992. — Nr. 3. — 16.—17. lpp.
- Klāva Elsberga vēstules mātei Vizmai Belševicai: Staicele, 22. jūnijā [1976]; 4.—6. VIII 82; 9. VIII 82; 11./12.08.83 // Grāmatu Apskats. — 1998 — Nr. 6. — 57.—58. lpp.
- Labdien, Groša! (1970) // Literatūra. Māksla. Mēs. — 1998. — 25. jūn./2. jūl. — 10. lpp.
- Klāva Elsberga vēstules brālim: No karadienesta Gusevā, Kaļiņingradas apgabalā 1982. gadā. 2. VIII 82; 5. VIII 82; 9. VIII 82; 13. VIII 82; 23. VIII 82 // Lit. Avīze. — 1999. — Nr. 6—7. — 8. lpp.

RECENZIJAS

Vai dzeja ir manta?: [Par M. Melgalva krāj. „Meldijās iešana”] // Pad. Jaunatne. — 1980. — 17. dec.

Ilūziju nomaiņa: [Par I. Zanderes krāj. „Grāmatiņa”] // Pad. Jaunatne. — 1983. — 29. nov.

Daudzseju viesis no Portugāles: [Par F. Pessoa izl. „Zudušais dārzs”. Atdzej., priekšv. L. Briedis] // Lit. un Māksla. — 1984. — 13. jūl. — 11. lpp.

Lafontēns latviski: [Par Lafontēna fabulām Ē. Valtera atdzej.] // Karogs. — 1986. — Nr. 8. — 170.—172. lpp.

[No Klāva Elsberga recenzijas „Lafontēns latviski”] // Ēvalds Valters — 100: [Jub. prosp.]. — Rīga, 1994. — 12. lpp.

ATDZEJOJUMI

1979—1980

Čerevičņiks L. „Viss liekas drošs un pārbaudīts...”; „Mēja migla vilņo, zied...”; „Guļ pilsēta, virs ielu gaiteniem...”; „Augšup slīd kleita, un rokas...” // Dzejas diena. — Rīga, 1979. — 185.—186. lpp.

Isahakjans A. „Himalajos dižajos...”; „Vējš manās durvīs dauzās...”; „Dzimtajā pusē, smaragda krastā...”; „Atkal un atkal es redzu...”; „Jaunību atgūt vēlos...”; Mātes sirds: Armēņu teiksma // Isahakjans A. Tēvu zemes dūmi: Dzejas izlase. — Rīga, 1979. — 57., 69.—70., 78., 104., 107.—108. lpp.

Apolinērs G. Rudens // Jaunā Gaita (Kanāda). — 1980. — Nr. 130. — 1. lpp.

Apolinērs G. Sinagoga; Salome; Zvani // Lit. un Māksla. — 1980. — 29. aug. — 15. lpp.

Apolinērs G. Vakars; Rudens; 1909; Annī; Reinas rudens // Liesma. — 1980. — Nr. 8. — 19. lpp.

- Prevērs Ž. „Argo...“; „Kad viens literāts saka...“; „Virs ornamentālas taciņas...“ // LĻKJS CK Radošās jaunatnes padomes informatīvais biļetens. — Rīga, 1980. — 1. — 65.—69. lpp.
- Ronsārs P. „Es gribu izlasīt trīs dienās Iliādu...“ // Pad. Jaunatne. — 1980. — 16. martā.

1982

- Aragons L. „Istabas kurās es esmu dzīvojis...“ // Lit. un Māksla. — 1982. — 31. dec. — 11. lpp.
- Gilviks. Anketas: 1. „Vai gaisma...“; 2. „Vai ir tāda puķe...“; 3. „Kura spēku...“; 4. „Vai nākotne...“; 5. „Vai esat bijis...“; 6. „Kad esat izvēlējies...“; 7. „Ja jūs būtu ģerānija...“; 8. „Kad esat nakts...“; 9. „Kad redzat debesis...“; 10. „Vai saule jūs pamet...“; 11. „Ja būtu tāds Dievs...“ // Lit. un Māksla. — 1982. — 17. jūn. — 9. lpp.

306

1985—1986

- Apolinērs G. Gājiens: Dzeja / [Sast., no fr. val. atdzej., ievadu un koment. rakstījis K. Elsbergs]. — Rīga, Liesma, 1985. — 149 lpp.
- Bonfuā I. Vakara gaisma; Īstais vārds; „Vistumsākā seja kliekda...“; Kapakmens; Pacietība, debess; Gujamistaba // Dzejas diena. — Rīga, 1985. — 393.—395. lpp.
- Eliārs P. Jasmīnu plūcēja: I. „Viņas dzidrais kakls sliecās pāri augiem...“; II. „Viņas tik tikko redzamās rokas...“; III. „Debesis bija no čaumalas laukā...“; IV. Viņa meklēja zvaigznes; Gada-laiki: I. „Pasaules vidus ir visur un arī pie mums. Kāda ieliņa jāvās saulei...“; II. Pasaules vidus ir visur un arī pie mums. Ilgotā zeme pēkšņi...“; „Tu piecelies ūdens top gluds...; Novembris 1936; „Raugiet strādājam drupu brīvniekus...“; „Pie visa var pierast...“; „Runā par debesīm! debesis tukšojas...“; „Brasla pilsēta — okeāns...“; „Lai mute atgriežas pie savas

- patiesības..."; Just noziegumu // Lit. un Māksla. — 1985. — 13. dec. — 5. lpp.
- Daunis V. „Mirgojiet, pasaules. Melna jūs...” // Liesma. — 1985. — Nr. 5. — 6. lpp.
- Kukulis V. „Ne rīkstes mums atstāj rētas...” // Liesma. — 1985. — Nr. 5. — 6. lpp.
- Mišo A. Ecce homo // Dzejas diena. — Rīga, 1985. — 397.— 399. lpp.
- Aņņenskis I. Sentimentālais trejlapis: Pienenes; Vecā leijerkaste; Klusā nedēļa; Grūtsirdības trejlapis: Pārskrējušā lietus grūtsirdība; Atmiņu grūtsirdība; Balto akmeņu grūtsirdība; Vecās igaunietes // Aņņenskis I. Klusās dziesmas: [Dzeja]. — Rīga, 1986. — 32., 34., 36., 38., 52., 54., 56., 94., 96., 98. lpp.

1987—1998

- Brasanss Ž. Dziesma overņietim; Kāzu gājiens // Avots. — 1987. — Nr. 4. — 27.—29. lpp.
- Carā T. Kā dabūt gatavu dzejoli dadaistu gaumē // Avots. — 1987. — Nr. 1. — 36. lpp.; Vides Vēstis. — 1998. — Nr. 4. — 14. lpp.
- Lenons DŽ., Makartnijs P. Penijleina; Lēdija Madonna; Lenora Rīgbī; Nevar nopirkt mīlu // Avots. — 1987. — Nr. 1. — 28.— 29. lpp.
- Perss Sen-Džons. Trimda: I. „Durvis uz smilšu klajiem, durvis uz trimdu...”; II. „Vienmēr ir bijis šis kļiedziens, vienmēr...” // Lit. un Māksla. — 1987. — 19. jūn. — 15. lpp.
- Sarana J. „Tik ļoti izšķirti mēs abi tagad esam...”; „Mūsu sapņu māla dūjas...”; „Iestājies tāds laiciņš, kāds man tūk...” // Avots. — 1987. — Nr. 1. — 19. lpp.
- Apolinērs G. Atvadas // Avots. — 1988. — Nr. 1. — 21. lpp. — Faksim.; Родник. — 1988. — Nr. 1. — С. 21. — Latv. val. fak-sim.
- Mišo A. Ecce homo // Latvijas Zvejnieks. — 1988. — 7. maijā.

- Sandrārs B.** 4. II. Darbnīca: No cikla „Deviņpadsmit staipīgi dzejoļi” // Avots. — 1988. — Nr. 1. — 28. lpp.
- Bodlērs Š.** [Dzejoļi] Aicinājums ceļot; Pūces; Mūzika; Rudmataiņā ubadze; [Mazi dzejoļi prozā] Joku mīlotājs; Trakais un Venera; Viltotā nauda; Galantais šāvējs; Any where out of this world; Sītīsim nabagus!; Mākslīgās paradīzes: [1. d.] Poēma par hašišu // Bodlērs Š. Ļaunuma puķes. — Rīga, 1989. — 72., 85.—86., 108., 168., 169., 178., 184.—185., 189., 193.—226. lpp.
- Alkajs.** „Nav lielas jēgas apcerēt slikto mums...” // Sengrieķu literatūras antoloģija. — Rīga, 1990. — 81. lpp.
- Gilviks.** Metāli: Annai un Žoržam Emanuelam Klansjē: Svins; Ūdeņradis; Cinks; Dzelzs; Varš; Dzīvsudrabs; Zelts; Alumīnijs; Sudrabs; Alva // Grāmatu Apskats. — 1998. — Nr. 6. — 58. lpp.

TULKOJUMI

- Androņņikovs I.** Mūzikai. — Rīga: Zvaigzne, 1981. — 301 lpp.
- Lorāns F.** Atzinība Klodam Simonam: [Sakarā ar Nobela prēmijas piešķiršanu fr. rakstniekam. Stāsta LVU Svešval. fak. pasnie-dzējs] / Pierakst. un tulk. K. Elsbergs // Lit. un Māksla. — 1985. — 20. dec. — 15. lpp.
- Kamī A.** Prometejs ellē: [Eseja] // Avots. — 1987. — Nr. 3. — 26.—27. lpp.
- Vonnegūts K.** Lopkautuve Nr. 5: Romāns; Čempionu brokastis: Romāns / [Tulk. kopā ar A. Ulmani]. — Rīga, 1987. — 5.—153., 305.—508. lpp.
- Jonesko E.** Aina četriem: [Luga] // Avots. — 1988. — Nr. 1. — 30.—31. lpp.
- Aizkapa** teritorijas un departamenti: [Sakarā ar kādu inkvizīcijas tiesas prāvu Tulūzā 1322. g.] // Liesma. — 1989. — Nr. 1. — 12. lpp.

SAKĀRTOJUMS UN KOMENTĀRI

Bodlērs Š. Ļaunuma puķes: Ļaunuma puķes; Parīzes splīns; Mākslīgās Paradīzes / sakārt. K. Elsbergs; māksl. J. Petraškevičs; „Ļaunuma puķes“ atdzej. A. Štrauss; „Parīzes splīnu“ un „Mākslīgās Paradīzes“ tulk. D. Dreika, I. Auziņa un K. Elsbergs; koment. K. Elsbergs. — Rīga: Liesma, 1989. — 247 lpp.: il. — ISBN 5-410-00612-7.

Avots: Lit., mākslas un sabiedr. polit. žurnāls jaunatnei / Redkol.: Edgars Bāns, Ilmārs Blumbergs, Klāvs Elsbergs (1987, Nr. 1—3) u.c. 1987.

Родник: Лит.-худож. и обществ.-полит. ежемес. журн. для молодежи / Редкол.: Эдгарс Банс, Илмарс Блумбергс, Клавс Элсбергс (1987, № 1—3) и др. 1987.

LITERATŪRA PAR KLĀVU ELSBERGU

KRĀJUMOS UN PERIODIKĀ

1980—1983

Melgalvs M. Ja ir savs sakāmais: [Par jauno literātu gadskārtējo semināru. Arī par Klāvu Elsbergu] // Karogs. — 1980. — Nr. 7. — 183.—184. lpp.

Avotiņš V. „29. oktobra...“: [Par kopkrāj. „Acis“ autoru vakaru RS zālē] // Lit. un Māksla. — 1981. — 6. nov. — 15. lpp.

Daugmalis V. Jaunā paaudze klauvē pie durvīm: [Lit. sarīkojums „Jauno dzeja“ LRAP kult. namā] // Cīņa. — 1981. — 13. febr. „Dzejas gads atkal...“ // Pad. Jaunatne. — 1981. — 6. sept.

Klāvs Elsbergs // Acis: Jauno dzeja. — Rīga, 1981. — 4. laid. — 56. lpp.

Bergmanis A. Tie trīs un pārējie: [Par E. Mārtužas, J. Kunnosa un K. Elsberga autorvakaru „Pirmās grāmatas svētki“ RS] // Pad. Jaunatne. — 1982. — 31. martā.

Čaklais M. Tuvā Tālā balss jeb Re, kāds gads: Piezīmes par 1981. g. dzejas grām. // Lit. un Māksla. — 1982. — 9. jūl. — 6.—7. lpp.

Skujenieks K. Patstāvīga vienība // Liesma. — 1983. — Nr. 9. — 1. lpp.

1986

Atbildības mērs: [Jauno latv. dzejnieku: Klāva Elsberga u.c. darbu apspriešana PSRS RS Latv. lit. padomē] / Sagat. M. Čaklais // Lit. un Māksla. — 1986. — 15. aug. — 12.—13. lpp.

Čaklā I. Atrast pareizo balsi: [Arī par Klāvu Elsbergu] // Lit. un Māksla. — 1986. — 20. jūn.: Kritikas gadagrāmata. — Rīga, 1988. — 15. — 107. lpp.

Melgalvs M. Par Klāvu Elsbergu, bet ne tikai // Pad. Jaunatne. — 1986. — 1. febr.

Pelīte C. Vismīklainākais gadalaiks un dzeja: [Par Klāva Elsberga u.c. dzeju] // Pad. Jaunatne. — 1986. — 24. dec.

Rancāne A. Par mums pašiem // Vārds. — Rīga, 1986. — 78.— 81. lpp.

1987

Atvadvārdi Klāvam Elsbergam: [Raksti]: Rancāne A. „Klāv, mēs tam...“, „Nu Klāva mūžs...“ — Paraksts: Žurn. „Avots“ red. // Pad. Jaunatne. — 1987. — 7. febr.; Jaunā Gaita (Kanāda). — 1987. — Nr. 162. — 25. lpp.

Briedis L. „Spalva uz mana papīra...“ // Lit. un Māksla. — 1987. — 13. febr. — 5. lpp.

Klāvs Elsbergs: [Nekrologi] // Lit. un Māksla. — 1987. — 6. febr. — 14. lpp. — Paraksts: LPSR Rakstnieku savienība.

Godiņš G. „Man reizē sirds...“ // Karogs. — 1987. — Nr. 5. — 44.—45. lpp.

Lešinska I. Atrast pareizo balsi // Latvija Šodien (ASV). — 1987. — Nr. 15. — 44.—49. lpp.; // Kritikas gadagrāmata. — Rīga, 1992. — 19. — 196.—204. lpp.

Par 1986. gada Latvijas Ļeņina komjaunatnes prēmiju literatūrā, mākslā, žurnālistikā un arhitektūrā piešķiršanu: [Arī Klāvam Elsbergam] // Pad. Jaunatne. — 1987. — 17. martā.

Skujenieks K. Mums vēl Klāvs būs dzīvs // Dzejas diena. — Rīga, 1987. — 250.—251. lpp.

Skujenieks K. Strādnieki savā dzimtajā literatūrā: [Par K. Elsberga, A. Aizpurietes un A. Rancānes dzeju] // Avots. — 1987. — Nr. 2. — 29.—31. lpp.; // Skujenieks K. Paša austs kreklis. — Rīga, 1987. — 94.—108. lpp.

Veidemane R. Piektdienas bērni: [Par jaunajiem dzejniekiem. Arī par K. Elsbergu] // Dzejas diena. — Rīga, 1987. — 242.— 247. lpp.

Ziedonis R. Lūk — nav vairs... // Karogs. — 1987. — Nr. 5. — 46. lpp.

Zirnītis P. Paši savās un citu meldijās: [Par jauno dzeju. Arī par Klāvu Elsbergu] // Avots. — 1987. — Nr. 11. — 14.—15. lpp.

Бриедис Л. Клав Элсберг // Даугава. — 1987. — № 4. — С. 61.

Гринвалдс Д. (Введение) // Октава: Стихи молодых латыш. поэтов. — Рига, 1987. — С. 5—8.

Зирнитис П. „Октава“: (Также о К. Элсберге) // Родник. — 1987. — № 11. — С. 14—15.

Ивлөв А. Четыре имена из „Октавы“: (Также о К. Элсберге) // Даугава. — 1987. — № 11. — С. 79—83.

Klāvs Elsbergs: [Darbi un literatūra par viņu. Bibliogr. saraksts] // Latvijas Ļeņina komjaunatnes prēmiju laureāti literatūrā, mākslā, žurnālistikā un arhitektūrā, 1986: Bibliogr. saraksti. — Rīga, 1987. — 20. — 27. lpp.

1988

Aizpuriete A. Šoziem pelēkajā gaisā // Avots. — 1988. — Nr. 1. — 21.—22. lpp.; // Rakstnieki par rakstniekiem. — Rīga, 1991. — 231.—236. lpp.; Rakstnieki par rakstniekiem. — Rīga, 1997. — 177.—182. lpp.; Laika grāmata. 1999. — Rīga, 1998. — 193.—197. lpp.

Godiņš G. [Ievads G. Saliņa dzejoļa publikācijai] // Avots. — 1988. — Nr. 1. — 20. lpp.

Lūre A. Kam dārģa Klāva Elsberga piemiņa: [Piemiņas sarīkojums Staicelē] // Progress. — 1988. — 10. sept.

Melgalvs M. [Raksts par Klāvu Elsbergu] // Lit. un Māksla. — 1988. — 5 febr. — 4. lpp.

Neiburga A. „14. septembrī pie...“: [Par piemiņas akmens atklāšanu Klāvam Elsbergam Staicelē] // Lit. un Māksla. — 1988. — 30. sept. — 14. lpp.

Zelmenis M. [Raksts par Klāvu Elsbergu] // Lit. un Māksla. — 1988. — 5. febr. — 5. lpp.

Айзпуриете А. Этой зимой, в сером воздухе // Родник. — 1988. — № 1. — С. 19—20.

Ивлөв А. Кто живет в этом доме?: [О кн. „Сосны на дюнах“. Также о К. Элсберге] // Даугава. — 1988. — № 2. — С. 120—123.

1989

Auziņa I. Par taisnību un patiesību. 1988. g. nov. // Liesma. — 1989. — Nr. 1. — 10. lpp.

Auziņa I. Punktu prombūtnē: [Priekšvārds] // Elsbergs K. Velci, tēti. — Rīga, 1989. — 5.—9. lpp.

Dāboliņš A. Klāvs Elsbergs un dzejnieku upur-ēšana // Pad. Jaunatne. — 1989. — 27. okt.

Elsbergs J. „Čau, Klāv! Rakstu...“ 1988. g. 31. okt. // Liesma. — 1989. — Nr. 1. — 11. lpp.

Elsiņa V. „Es mūžīgi tajā kalnā būšu...“ [Klāva Elsberga piemiņai veltītais sarīkojums Cēsīs] // Pad. Druva. — 1989. — 17. okt.

Kāda būs leģenda?: LĻKJS prēmijas laureāta Klāva Elsberga lietā: [Dzejnieku uzstāšanās Klāva Elsberga piemiņas vakarā Jūrmalas vēst. un mākslas muzejā. Runā I. Zandere un K. Skujenieks] // Pad. Jaunatne. — 1989. — 28. febr.

Lūre A. Dzejniekam Klāvam Elsbergam — 30 // Progress — 1989. — 7. janv.

Raiskuma I. Labvakar, Klāva draugi!: [Par Klāva Elsberga piemiņas vakaru Jūrmalas vēst. un mākslas muzejā] // Pad. Jaunatne. — 1989. — 24. febr.

Vizule R. Dzejas dienas Staicelē: [Par Klāvam Elsbergam veltīto sarīkojumu Staiceles skolā] // Pionieris. — 1989. — 29. sept.

Zelmenis M. Ko saucam par viedokli: [Sakarā ar A. Dāboliņa rakstu „Klāvs Elsbergs un dzejnieku upur-ēšana“ laikr. „Pad. Jaunatne“, 1989, 27. okt.] // Lit. un Māksla. — 1989. — 16. dec. — 7. lpp.

Atklāta vēstule Latvijas PSR Prokuratūrai: [Sakarā ar Klāva Elsberga bojāejas apstākļu izmeklēšanu] // Lit. un Māksla. — 1989. —

7. janv. — 3. lpp. — Paraksti: V. Beļševica, Z. Elsbergs, I. Auziņa u.c. [18 paraksti].

Aicinām Latvijas PSR Prokuratūru: [Rokgrupas „Pērkons” atklāta vēstule sakarā ar Klāva Elsberga lietas izmeklēšanu] // Lit. un Māksla. — 1989. — 14. janv. — 3. lpp.

Ir tiesības uzzināt patiesību.: LPSR Prokuratūrai // Lit. un Māksla. — 1989. — 28. janv. — 3. lpp. — Paraksti: Dace Reinholde u.c. [kopskaitā 445 cilvēki]

Valsts vēst. un kult. pieminekļu aizsardzības inspekcijas grupa; LVU Svešvalodu fak. kolektīva locekļi [kopskaitā 46 cilvēki] // Lit. un Māksla. — 1989. — 28. janv. — 3. lpp.

LPSR RS partijas biroja paziņojums: [Pieprasa atjaunot Klāva Elsberga bojāejas apstākļu izmeklēšanu] // Lit. un Māksla. — 1989. — 4. febr. — 3. lpp.

LPSR Prokuratūras atbilde // Lit. un Māksla. — 1989. — 11. febr. — 3. lpp.

Patiesības akās ūdens rūgtis! [Sakarā ar Klāva Elsberga nāves apstākļu izmeklēšanu] // Laiks. — 1989. — 22. martā. — 8. lpp. — Paraksts: V. Sk.

Bebrīša M. Izmeklēšana pagarināta līdz 15. jūnijam: [Sakarā ar Klāva Elsberga lietas izmeklēšanu] // Lit. un Māksla. — 1989. — 3. jūn. — 3. lpp.

Beļševica V. Klāva Elsberga lietā: [Sakarā ar krimināllietas izbeigšanu] // Lit. un Māksla. — 1989. — 23. sept. — 7. lpp.

Белшевица В. Убийцы на свободе: (В связи с прекращением расследования обстоятельств гибели Клава Элсберга): Из газ. „Lit. un Māksla”, 1989, 23. sept. // Латвия сегодня. — 1989. — окт.

Зирнитис П. Добрый вечер, рыжие лисицы!: (О молодых латыш. поэтах) // Поэзия 1989: Альманах. — Москва, 1989. — вып. 54. — С. 145—152.

1990

Belševica V. Asara zimekļa tīklā // Avīzīte. — 1990. — 21. jūl./3. aug.

Belševica V. „Asara zimekļa tīklā — tāds ir mans liktenis, ziniet...” // Latvija Šodien (ASV). — 1989/1990. — Nr. 17/18. — 31.—32. lpp.; Jaunā Gaita (Kanāda). — 1990. — Nr. 176. — 23.—25. lpp.

Belševica V. Intervija ar Vizmu Belševicu / Intervē R. Ekmanis // Latvija Šodien (ASV). — 1989/1990. — Nr. 17/18. — 51.—71. lpp.

Belševica V. Ir tādi brīži — tagad vai nekad: [Intervija. Arī par Klāvu Elsbergu] / Pierakst. S. Šimfa // Pad. Daugava. — 1990. — 12. maijā.

Elsbergs J. Par zalvēm un piemiņu // Latvijas Jaunatne. — 1990. — 27. janv.

Kādas nodzēstas magnetofona lentes enerģija: [Raksti]: Bērsone G. levads veciem radiovārdiem un fotogrāfijām; Saruna ar jaunajiem dzejniekiem — Inesi Zanderi, Klāvu Elsbergu un Māri Melgalvu / Materiālu sagat. G. Bērsone // Latvijas Jaunatne. — 1990. — 7. apr.

1992—1993

Auziņa I. [Par Klāvu Elsbergu] // Liesma. — 1992. — Nr. 3. — 16. lpp.

Ekmanis R. Intervija ar Vizmu Belševicu: [Arī par Klāvu Elsbergu] // Belševica V. Bille. — Itaka, 1992. — 213.—235. lpp.

Kalniņa I. Elsbergs Klāvs // Latviešu rakstniecība biogrāfijās. — Rīga, 1992. — 98. lpp.

Aizpuriete A. „Tālāk — klusums” kā Hamletā: [Sakarā ar Klāvu Elsberga bojāejas apstākļiem] // Latvijas Jaunatne. — 1993. — 4. maijā.

Balodis I. Sadarbība piemiņas zīmē: [Klāva Elsberga piemiņas fonda darbība Vācijā] // Brīvā Latvija. — 1993. — 28. jūl./2. aug. — 3. lpp.

Grīnvalde A. Cilvēka likteņa un laikmeta izjūta K. Elsberga dzejā // Latviskās pašapziņas audzināšana. — Liepāja, 1993. — 11.—12. lpp.

1994

Bērsone G. Šodien — Klāva Elsberga nāves diena // Labrīt. — 1994. — 5. febr. — 11. lpp.

Deruma V. Dziesma, dzeja un tāpat: [Klāva Elsberga piemiņas vakars Saldū] // Saldus Zeme. — 1994. — 12. febr.

Grīnvalde A. Likteņnolemības un sava laikmeta absursuma tēma Klāva Elsberga dzejā // Latviskums un audzināšanas problēmas. — Liepāja, 1994. — 31.—42. lpp.

Runa nav par Klāvu Elsbergu, bet par mums. — Parakstījuši 9 rakstnieki; Avotiņš V. Versijas Klāvam neko vairs nevar padarīt; Zandere I. Vai nejauš ir K. Seržanta raksts?: [Raksti sakarā ar K. Seržanta rakstu „Šķiet, ka Elsberga nāve tomēr bijusi nejausa” avīzē „Tev”, 1994, 31. janv.] // Diena. — 1994. — 7. febr. — 4. lpp.

Zolnerovičs L. Elektriskā suņa smiekli: [Par jaunajiem dzejniekiem] // Labrīt. — 1994. — 16. febr. — 9. lpp.

Melgalvs M. Atklāta vēstule Linardam Zolnerovičam // Labrīt. — 1994. — 25. febr. — 9. lpp.

Repše G. Acs pret aci, zobs pret zobu, rrr-vau // Labrīt. — 1994. — 25. febr. — 9. lpp.

Jēgermanis G. [Par K. Elsbergu] // Looming. — 1994. — Nr. 3. — 370. lpp. — lg. val.

1995—1996

Lapkovskis A. Klāvu Elsbergu pieminot // Mūsu Jūrmala. — 1995. — 4. febr.

Čaklā I. Priekšvārds: [Arī par Klāvu Elsbergu] // Latviešu jaunākās dzejas izlase. 1980—1995. — Rīga, 1996. — 5.—12. lpp.

Grīnvalde A. Klāva Elsberga paaudzes zīmogs 80. gadu latviešu dzejā // Aktuālas problēmas latviešu literatūras zinātnē. — Liepāja, 1996. — 17.—43. lpp.

1997

Auziņa I. Mūsu attiecības attīstās: [Saruna ar I. Auziņu] / pierakst. E. Zirnis // Diena. — 1997. — 8. febr. — 13. lpp. — (Piel. „Sestdiena”).

Berelis G. Klāvs Elsbergs: kas viņš ir?: [Pēc „pie sienas un Maigajā zemē” iznākšanas] // Diena. — 1997. — 8. jūl. — 14. lpp.

Lāce A. Klāvu diena Raiņa mājā: [Par „pie sienas un Maigajā zemē” iznākšanai veltītu sarīkojumu] // Literatūra. Māksla. Mēs. — 1997. — 15./22. maijs. — 12. lpp.

Medenis Dz. Klāva Elsberga dzeja sāk otro riņķi: [Par „pie sienas un Maigajā zemē” iznākšanai veltītu sarīkojumu] // Vakara Ziņas. — 1997. — 12. maijs. — 4. lpp.

Petrovs A. pie sienas un Maigajā zemē // Neatkarīgā Rīta Avīze. — 1997. — 7. jūn. — 14. lpp. — (Piel. „Mēs esam ģimene”; Nr. 23).

Ramba J. Ievads ar mirkli bijušajā tagadnē // Elsbergs K. pie sienas un Maigajā zemē. — Rīga, 1997. — 5.—11. lpp.

Ramba J. Klāva Elsberga jaunās grāmatas: [Par viņa Rakstu izdevumu, arī par sagatavoto dzejoļu izlasi „Lietus un svētība”] // Grāmatu Apskats. — 1997. — Nr. 4. — 59. lpp.

Ramba J. Klāva maijs: [Sakarā ar Rakstu 1. sēj. iznākšanu] // Karogs. — 1997. — Nr. 7. — 238.—241. lpp.

Vējš nes lapas, miglu un veļus...: Auziņa I. Par dzejnieku Klāvu Elsbergu // Ieva. — 1997. — Nr. 5. — 5. lpp.

Zirnis E. Klāvs Elsbergs — pēc desmit gadiem: [Sakarā ar „pie sienas un Maigajā zemē” iznākšanu un lirikas izlases „Lietus un svētība” gaidāmo izdošanu] // Diena. — 1997. — 5. febr.

Zirnis E. „Sadzīs viss, kam nevajag dzīt“: [Par Klāva Elsberga dzejas un dziesmu vakaru Mazajā ģildē] // Diena. — 1997. — 16. maijs. — 2. lpp. — (Piel. „Izklaide. Radio. TV“)

Klāvs Elsbergs // La littérature lettone au XX-e siècle. — Rīga, 1997. — p. 59.

Klāvs Elsbergs // Nära röster över vatten: Lettisk literaturantologi. — Stockholm, 1997. — s. 313.

1998

Lūre E. Dzejnieks Klāvs Elsbergs un Staicele // Auseklis. — 1998. — 13. aug. — 5. lpp.; 15. aug. — 4. lpp.; 18. aug. — 3. lpp.

Lūre A. Klāvs Elsbergs un Staicele, mazpilsēta Limbažu rajonā // Literatūra. Māksla. Mēs. — 1998. — 25. jūn./2. jūl. — 10. lpp.

Ramba J. Klāva Elsberga Rakstu 2. sējums // Grāmatu Apskats. — 1998. — Nr. 6. — 56. lpp.

318

1999

Arums J. „Feins puika jau viņš bija...“: [Atmiņas] / Pierakst. E. Lūre // Lit. Avīze. — 1999. — Nr. 6—7. — 7. lpp.

Auziņa I., Ramba J. Sastādītāju pavadvārdi // Elsbergs K. Gājiens: Proza. Atdzeja un tulkojumi. Recenzijas. 1978—1987. — Rīga, 1999. — 5. lpp.

Berelis G. „Kungi, mans gadsimts ir miris“: Māras Zālītes, Klāva Elsberga, Amandas Aizpurietes, Guntara Godiņa dzeja // Berelis G. Latviešu literatūras vēsture: No pirmajiem rakstiem līdz 1999. gadam. — Rīga, 1999. — 267., 274.—292. lpp.

[Jautājumi lasītājiem un atbildes par K. Elsberga dzeju] / Atbildes pierakst. J. Oga // Lit. Avīze. — 1999. — Nr. 6—7. — 20.—21. lpp.

Zandere I. Klāvs — brilles, džemperis, cigarete: [Atmiņas] // Lit. Avīze. — Nr. 6—7. — 9. lpp.

RECENZIJAS PAR KLĀVA ELSBERGA GRĀMATĀM UN TULKOJUMIEM

„ACIS. JAUNO DZEJA” 4. LAIDIENS

Ādmīdiņš R. Divi spoguļi, viena aina: [Arī par Klāva Elsberga dzeju] // Karogs. — 1983. — Nr. 1. — 168.—170. lpp.

Melgalvs M. Zem četrām acīm: [Arī par Klāva Elsberga dzeju] // Liesma. — 1981. — Nr. 11. — 2. lpp.

Rokpelnis J. Vai literārās paaudzes „Acis“?: [Arī par Klāva Elsberga dzeju] // Lit. un Māksla. — 1981. — 25. dec. — 12. lpp.

Skujenieks K. Ielūkojieties „Acīs“!: [Arī par Klāva Elsberga dzeju] // Pad. Jaunatne. — 1981. — 26. dec.

„BĒDAS UZ NEBĒDU”

Dreika D. Ar gabaliņu sirds uz āķa // Pad. Jaunatne. — 1986. — 4. jūl.

Ķīkāns V. No apļa — uz spirāli: [Arī par „Bēdas uz nebēdu”] // Kritikas gadagrāmata. — Rīga, 1988. — 15. — 82.—83. lpp.

Skalbergs A. Savu redzespunktu meklējot // Karogs. — 1986. — Nr. 10. — 171.—174. lpp.

Skujenieks K. Dzejā kā jau dzejā: [Par jaunākiem dzejoļu krājumiem. Arī par K. Elsberga „Bēdas uz nebēdu” un I. Aņņenska „Klusām dziesmām”] // Lit. un Māksla. — 1986. — 6. jūn. — 6.—7. lpp.

Vārdaune Dz. Dzeja desmit dažādās krāsās // Jaunās Grāmatas. — 1986. — Nr. 7. — 14. lpp.

„PAG AidĪSIM AUSAINO”

Avotiņš V. „... daļa no manis pie tevis...” // Pad. Jaunatne. — 1982. — 23. apr.

Čaklā I. Dzeja 1981. gadā: [Arī par „Pagaidīsim ausaino”] // Kritikas gadagrāmata. — Rīga, 1982. — 10. sēj. — 46. lpp.

- Kroma M. Nav vienalīdzības // Lit. un Māksla. — 1982. — 26. martā. — 7. lpp.
- Melgalvs M. „Iesvaidi sevi par ūdens mācekli...” // Karogs. — 1982. — Nr. 7. — 165.—166. lpp.
- Zirnītis P. Trīs jaunas buras dzejas kuģa mastos: [Par K. Elsberga „Pagaidīsim ausaino”, E. Mārtužas „Balta puķe ezerā”, J. Kun-nosa „Drellis”] // Jaunās Grāmatas. — 1981. — Nr. 12. — 19.—20. lpp.
- „VELCI, TĒTI”
- Auziņš I., Remass R. Vai politika? Vai poētika?: [Arī par „Velci, tēti”] // Lit. un Māksla. — 1989. — 30. sept.; // Kritikas gada-grāmata. — Rīga, 1991. — 18.—22. lpp.
- Bražis E. „Viņš pats” // Karogs. — 1989. — Nr. 7. — 138.—140. lpp.
- Čaklā I. Pirmā lasītāja piezīmes par Klāva Elsberga dzejoļu krāju-mu „Velci, tēti” // Jaunās Grāmatas. — 1989. — Nr. 1. — 6. lpp.
- Lasmanis M. Meklētājs // Jaunā Gaita (Kanāda). — 1991. — Nr. 1. — 51. lpp.
- Melgalvs M. „... tu atkal esi atnācis laikā...” // Lit. un Māksla. — 1989. — 22. jūl. — 7. lpp.
- Sirsone S. Putns, kas lidoja atmuguriski: [Par G. Apolinēra „Gājje-nu”] // Karogs. — 1986. — Nr. 8. — 172.—174. lpp.
- Grīnfelde M. [Š. Bodlēra] „Ļaunuma puķes” — latviešu valodā // Lit. un Māksla. — 1989. — 17. jūn. — 7. lpp.

VELTĪJUMI

- Bels A. Melnā zīme: Romāns, veltīts Paulim Dzērvem, Uldim Lei-nertam, Maijai Silmalei, Jānim Jaundzemam, Klāvam Elsber-

- gam, Itai Kozakevičai, Andrim Slapiņam, Gvido Zvaigzņem, Jurim Podniekam u.c. — Rīga: Preses nams, 1996. — 161 lpp. — ISBN 9984-00-248-9.
- Belševica V.** Ieviedu aukstums: Dzeja. Veltījums Klāvam Elsbergam. — Rīga: Liesma, 1988. — 236 lpp. — (Dzeja jaunatnei).
- Aivars Eduards.** Piektais februāris. Ziemā // Aivars Eduards. Dzejas: Dzejoļi. — Rīga, 1991. — 51. lpp.
- Artavs V.** Tas saldaiss sapņu burvīgums: [Parodija par K. Elsberga dzeju] // Zvaigzne. — 1985. — Nr. 12. — 31. lpp.
- Balode I.** Cik ļoti tu esi te // Luna. — 1997. — 106. lpp.
- Bērziņa M.** „miruši dzejnieki ir labi...“: Klāvam Elsbergam // Jaunā Avīze. — 1998. — 5./12. sept. — 19. lpp.; Bērziņa M. Piecas miglas: Dzeja. — Rīga. — 1998. — 41. lpp.
- Bisenieks V.** Klāvu Elsbergu pārļausot // Literatūra. Māksla. Mēs. — 1998. — 5./12. nov. — 13. lpp.
- Birkops I.** Vienkārši // Komunisti. — 1988. — 8. sept.
- Briede M.** „Klāvu Elsbergu lasot, atceroties...“ // Staburags. — 1997. — 27. sept. — 5. lpp.
- Čaklais M.** Klāva Elsberga lietā // Jūrmala. — 1988. — 23. jūn.; Avots. — 1989. — Nr. 4. — 16. lpp.; // Čaklais M. Vientuļš rītenbraucējs. — Rīga, 1997. — 16. lpp.
- Krile V.** Klāvam Elsbergam // Lit. un Māksla. — 1989. — 4. martā. — 9. lpp.; Krile V. Vanagi. — Rīga, 1995. — 331. lpp.
- Krūklis A.** Kalnu zieds: Klāva Elsberga piemiņai // Karogs. — 1989. — Nr. 7; Krūklis A. Sapņu pārdevējs. — Rīga, 1996. — 56. lpp.
- Losberga M.** Klāvam // Dzejas diena. — Rīga, 1995. — 191. lpp.
- Melgalvs M.** „Bez likteņa lemtiem...“ // Melgalvs M. Sarmots ugunskurs. — Rīga, 1989. — 152. lpp.
- Poikāns A.** Pirms kādas ceturtdienas. 5.2.87 // Dzejas diena. — Rīga, 1988. — 75. lpp.
- Ramba J.** Kur meklējams Klāvs: [Velt. Klāvam Elsbergam] // Literatūra. Māksla. Mēs. — 1997. — 6./13. febr. — 13. lpp.
- Ramba J.** „Kur ir tas vārds, kas apliecinās“: Klāvam // Ramba J. Vistīrākā manta. — Rīga, 1993. — 79.—80. lpp.

- Ruņģe S. Domājot pārmišus par Klāvu Elsbergu un Pāvilu Johansonu // Avots. — 1989. — Nr. 2. — 2. lpp.
- Saliņš G. Kritiķis: Klāvam Elsbergam // Jaunā Gaita. (Kanāda) — 1987. — 32. sēj., Nr. 2. — 24. lpp.; Avots. — 1988. — Nr. 1. — 20. lpp.; Brīvā Latvija. — 1988. — 15. febr. — 2. lpp.
- Šnipke G. Trīs piemiņas zīmes; 2. „Pavisam parastais...“: Klāvam Elsbergam // Komunisti. — 1987. — 1. aug.
- Veste J. Klāvam Elsbergam // Pad. Students. — 1988. — 19. maijā.
- Vēstule Klāvam: [Pārdomas] // Auseklis. — 1999. — 6. febr. — 3. lpp. — Paraksts: Diāna.

PAR KLĀVA ELSBERGA PRĒMIJU UN KLĀVA ELSBERGA MAZO PRĒMIJU

- Rakstnieku savienībā: [RS nodibina Klāva Elsberga literāro prēmiju par gadā publicēto labāko jaunā rakstnieka darbu dzejā, prozā, dramaturģijā, literatūras kritikā vai tulkošanā] // Lit. un Māksla. — 1987. — 30. okt. — 3. lpp.
- Vecgrāvis V. Sirds atvērtība, sāpe un ticība: [Par K. Elsberga prēmijas laureāta P. Brūvera grām. „Melns strazds, sarkanie ķirši“] // Karogs. — 1987. — Nr. 9. — 182.—184. lpp.
- Zirņītis P. Gansa nenokertais pārkis: [Par K. Elsberga prēmijas laureāta A. Žebera „Tetovējumiem“] // Karogs. — 1989. — Nr. 6. — 160.—161. lpp.
- Klāva Elsberga piemiņai: [K. Elsberga prēmija G. Berelim par grām. „Mitomānija“] // Lit. un Māksla. — 1990. — 10. martā. — 3. lpp.
- Auziņa I. Recenzija [Par K. Elsberga prēmijas laureāta E. Raupa grām. „Vēja nav“] // Latvijas Jaunatne. — 1992. — 6. febr.
- Andris Akmentiņš — pirmā grāmata: [Par K. Elsberga prēmijas laureāta A. Akmentiņa grām. „Māja“] // Atmoda Atpūtai. — 1993. — 6. febr. — 2. lpp.

Niknais Bolderājas pirāts, iesaukts par Avicenu: [Par K. Elsberga prēmijas laureātu J. Einfeldu] // Grāmatu Apskats. — 1995. — Nr. 5/6. — 56. lpp.

Zirnis E. Klāva Elsberga prēmija — pirmā grāmata: [Par Jauno literātu apv-bas un apgāda „Uguns” izsludināto konkursu] // Diena. — 1993. — 11. jūn. — 4. lpp.

Klāva Elsberga prēmija // Rakstnieka Vārds. — 1993. — Nr. 11. — 15. lpp.

[Par K. Elsberga prēmijas laureāta L. Zolneroviča dzejas grām. „Zivs”. Raksti] // Lit. un Māksla. — 1994. — 8. jūl. — 9. lpp.

Elsbergs-Ramba J. Klāva Elsberga prēmija — jauns konkurss: [K. Elsberga prēmija Annai Auziņai] // Karogs. — 1995. — Nr. 7. — 229.—231. lpp.

Ramba J. Par jauniem dzejniekiem un Klāva Elsberga prēmiju // Literatūra. Māksla. Mēs. — 1996. — 11./18. jūl. — 6. lpp.

Auziņa I. Piešķirta Klāva Elsberga prēmija: [K. Sadovskai par krāj. „Jukusi saulespuķe”] // Karogs. — 1996. — Nr. 4. — 237. lpp.

Vērdiņa J. Anna Blūma Annai Blūmai / Ar Janu Vērdiņu sarunājas I. Treile. [K. Elsberga prēmija J. Vērdiņai par tulkoto vācu daudistu dzejas izlasi „Annai Blūmai”] // Karogs. — 1998. — Nr. 3. — 225.—228. lpp.

Dārzs ar pūci un liepu: Franču liceja konkurss Klāva Elsberga balvai: [Raksti] // Latvijas Vēstnesis. — 1997. — 21. febr. — 11. lpp.

Saturs: Sproģis A. [Par K. Elsberga konkursu un uzvarētāju Lauru Grinbergu]; Grinberga L. „Es paņēmsu tevi līdzī uz dārzu, kur apstājies laiks.”

Kalniņa I. Klāva dienas Klāva skolā: [Rīgas Franču licejā pasniedz K. Elsberga balvu] // Lit. Avīze. — 1999. — Nr. 6.—7. — 7. lpp.

Sastādījušas Skaidrīte Sirsone un Velta Plēsuma

Saturs

ES NEESMU VIENTUĻŠ	5
SASTĀDĪTĀJU PAVADVĀRDI	6

RAKSTI, INTERVIJAS

RAKSTI PREŠĒ

Par jaunu Van Gogu	14
Kad mēs augām	17
Par dažiem kongresa zibeņiem	19
Balss ieraksts 1984. gada Dzejas dienās Liepājā	24

INTERVIJAS

No sarunas ar jauniešiem dzejniekiem	27
No intervijas laikrakstam „ <i>Literaturnaja Gazeta</i> ”	29
Tā tuvāk iešana	33
Jaunā gada pirmajā dienā uz „Padomju Jaunatnes” jautājumiem atbild Klāvs Elsbergs	36
Garīgā aktivitāte — pilsoniskā apzinīguma apliecinājums	38

VĒSTULES

PAR LITERĀRIEM JAUTĀJUMIEM	46
VECAIMĀTEI	
1970	53
1982	54

MĀTEI	1983
1975	58
1976	60
1977	64
1978	66
1979	68
1982	70
1983	86
1985	88

SIEVAI IRĒNAI

1977: <i>11. klasē; uz Zalvi; uz Gricgali</i>	92
1978: <i>Uz „Kārļiem“ Līgatnē</i>	105
1982: <i>Uz P. Stradiņa slimnīcas dzemdību nodaļu; no Kaļiņingradas apgabala Gusevas</i>	109
1983: <i>Uz Rīgas 1. slimnīcas dzemdību nodaļu</i>	180
1986: <i>Uz Zalvi</i>	186

BRĀLIM JĀNIM

1977	190
1978	191
1980	192
1982	193
1983	202
1985	204

PIEZĪMES

1979: <i>Lapmežciemā ar Markusu</i>	208
1980: <i>Rūpnīcas piezīmes</i>	210
1981: <i>Brauciens uz Ļeņingradu; slimnīcā pēc apendicīta operācijas</i>	219
1982: <i>Kolhozmammaņa bēres; Kaļiņingradas apgabals; Vaivari, novembris 82</i>	228

1983	240
1984	246
1985	247
1986: <i>Maskava</i>	251
1987	255

RAKSTI UN ATMIŅAS PAR KLĀVU ELSBERGU

VIZMA BELŠEVICA	
asara zirnekļa tīklā tāds ir mans liktenis ziniet	261
KĀRLIS BELŠEVICS	
Melnais	267
AMANDA AIZPURIETE	
„Tālāk — klusums” kā Hamletā	269
Vislielākā neparastība	272
MĀRTIŅŠ ZELMENIS	
„Klāva mūžā reiz bija...”	274
EGĪLS ZIRNIS	
„Atrast pareizo balsi...”	276
INESE ZANDERE	
Klāvs — brilles, džemperis, cigarete	279

BIBLIOGRĀFIJA

KLĀVA ELSBERGA PUBLIKĀCIJAS	285
LITERATŪRA PAR KLĀVU ELSBERGU	310

Klāvs Elsbergs
TĪKAMI ROSĪGI ŠĻAKSTI

UDK 821.174-1(081)
EI 800

Izdevniecība „Enigma”, Aspazijas bulv. 24, Rīgā, LV 1050.
Formāts 80x100/32. Ofsetiespiedums. 15,17 uzsk. iespiedl.

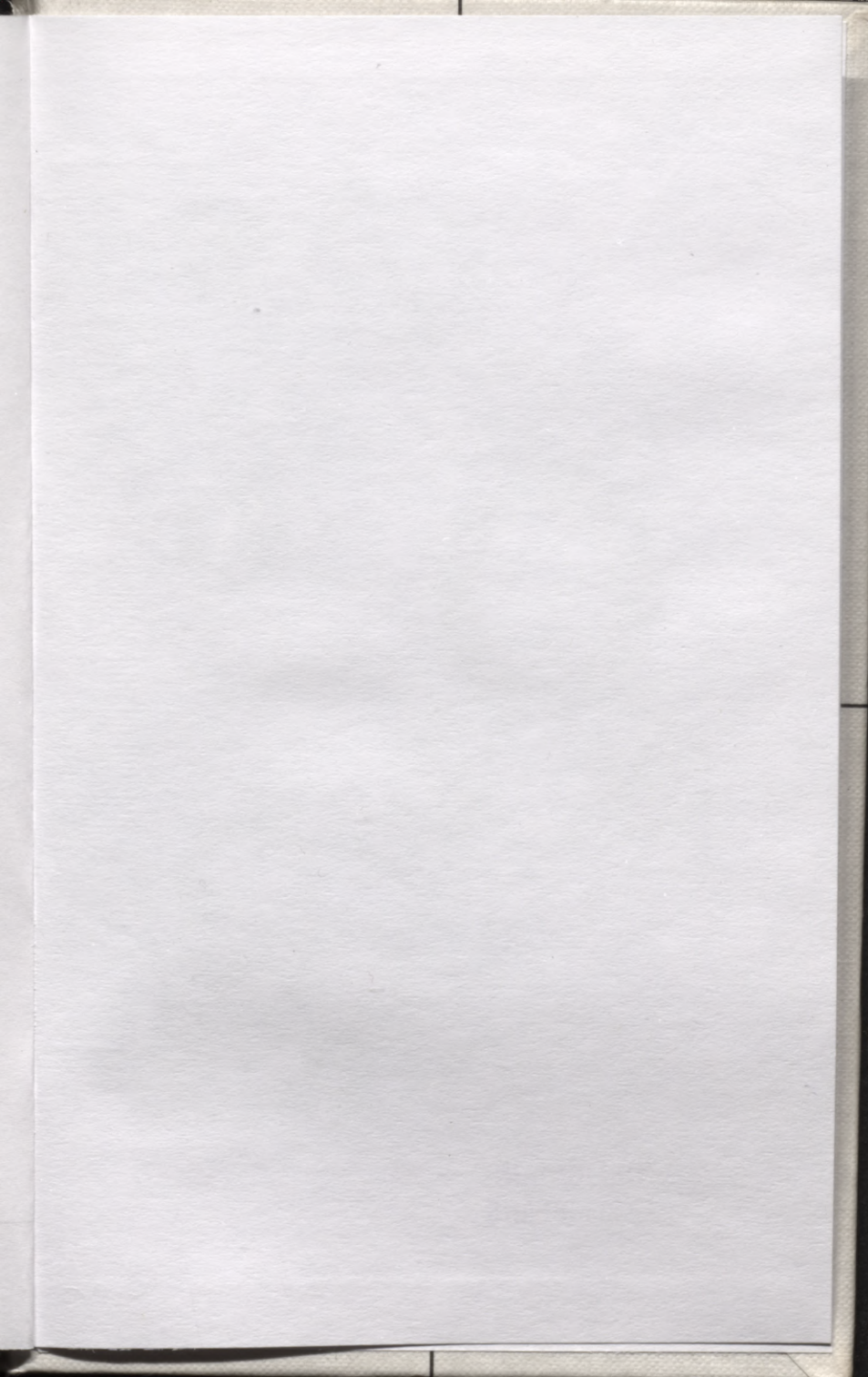
DAVĀPI UN ATMIŅAS PAR KLĀVU ELSBERGU

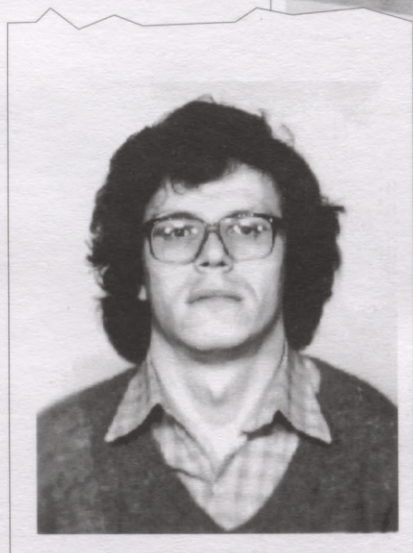
LIANA ELSBERGA	
„Klāva un Klāviņa tēva ir mans līdētis zīniet”	260
KLAUS ELSBERGS	
Atmiņas	267
AMANDA RIZPURĪTE	
„Tāds — Klāvis”	268
Vadītāja pamācība	272
MĀRTIŅŠ ZELMENS	
„Klāva mīļā rīva”	276
EGĪS ZIRNIS	
„Klāvis parvairis baltā”	278
HESE ZANDERE	
Klāvis — brīlis, džemperis, cigarete	279

BIBLIOGRĀFIJA

Klāvs Elsbergs	
TĪKAMI ROSIČI, KLĀVS ELSBERGS UN KLĀVA	282
KLĀVS ELSBERGS	310
UDK 851.174—(081)	
EL 800	

Latvianische Buchverlagsgesellschaft, Apsardzības bulv. 54, Rīga, LV-1050.
Formāts 80x100/32. Ofsetspiedums. 12,12 uzsk. tešped.

OBLIGĀTAIS
EKSEMPLĀRS

3.26

L 2000-3
L 579

Tikami
rosīgi
šlaksti

ir **Klāva Elsberga**

(1959 - 1987)

vēstulju, interviju, rakstu
un piezīmju kopojums,
kas ļauj tuvoties
atšķirīgām dzejnieka
personības šķautnēm.

Ši grāmata ir **Klāva Elsberga**
darbu izlases pēdējais sējums.
Tajā ievietoti arī
vairāku autoru raksti un
atmiņas par viņu.

Izlasi noslēdz bibliogrāfija.